

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BOOKER EDEBİYAT ÖDÜLÜ ADAYI

ALI SMITH

Çeviri
Seda Çingay
Mellor

İLKBAHAR

İlkbahar

(Orijinal Adı: *Spring*)

Yazar: Ali Smith

İngilizce Aslından Çeviren: Seda Çingay Mellor

Yayın Yönetmeni: Aslı Tunç

Yayıma Hazırlayan: Şebnem Soral Tamer

Editör: Olcay Mağden Ünal

Düzeltili: Nur Çakır

Kapak Tasarım: Dilara Şebnem Esendemir

Sayfa Tasarım: Ceyda Çakıcı Baş

1. Baskı: Mayıs 2022

ISBN: 978-625-799-458-3

©Ali Smith, 2019

Bu eser, yayıncının yazılı izni olmadan çoğaltılamaz.

Türkçe yayım hakkı: © Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

kafkakıtap* Epsilon Yayınevi Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli alt markasıdır.

Baskı ve Cilt:

Dörtel Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Zafer Mah., 147. Sok., No: 9-13/A

Esenyurt/İstanbul

Tel: (212) 565 11 66

Sertifika No: 40970

Yayımlayan:

Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul

Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98

İnternet Adresi: www.kafkakıtap.com

E-posta: kafka@kafkakıtap.com

Sertifika No: 49067

İLKBAHAR

ALI SMITH

İngilizce aslından çeviren
Seda Çıngay Mellor

ALI SMITH

İskoç yazar, oyun yazarı, akademisyen ve gazeteci Ali Smith, 1962 yılında doğdu. Başta şiirler, oyunlar ve öyküler yazan Smith, *Gibi*’yle romancılığa adım attı. Bunu kendisine Orange Ödülü ve Man Booker Ödülü adaylıklarından sonra Encore Ödülü ile İskoç Sanat Konseyi Yılın Kitabı Ödülü’nü kazandıran *Hotel World* romanı izledi. 2005 yılında yine Man Booker Ödülü’ne aday gösterilen *Rastlantısal* ile hem Orange Ödülü’nü hem de Whitebread Yılın Romanı ödülünü kazandı. *İkisi Birden* romanıyla büyük ses getiren Smith, Bailey Kadınlar Kurmaca Ödülü, Goldsmiths Ödülü, Costa Roman Ödülü ve Saltire Cemiyeti İskoçya Yılın Kurmaca Kitap Ödülü’ne layık görüldü. Türkiye’de *Kız Erkeklerle Buluşur* ve *İlk Kişi ve Diğer Öyküler* gibi kitaplarıyla da tanınan yazar, Mevsim Dörtlemesi üst başlıklı romanlarının ilki olan *Sonbahar*’la 2017’de Man Booker Ödülü’ne aday gösterildi.

*Kardeşim
Gordon Smith'i
unutmamak için*

*ve
kardeşim
Andrew Smith için*

*Arkadaşım
Sarah Daniel'i
unutmamak için*

*ve ey çiçeklerin
en çiçeği!
Sarah Wood için*

Yabancıya benziyor; ama verdiği şey
Solmuş bir dal, sadece ucu yeşil kalmış;
Söz de *Bu umutla yaşıyorum.*
William Shakespeare*

Ebediyen ölümler içimizde bir simge uyandırdıysa
O zaman belki fındık ağaçlarının çıplak dallarından
sarkan salkımları da işaret ederler yahut
Bahar günlerinde koyu renk toprağa düşen yağmur
damlalarını davet ederler.
Rainer Maria Rilke / Stephen Mitchell

Başlamamız gerek, işin özü bu.
Trump'ın ardından, başlamamız gerek.
Alain Badiou

* Alıntı çevirisi: William Shakespeare, *Pericles*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 11. Baskı, Ocak 2011 (çev. Hamdi Koç). (e.n.)

İlkbaharın işaretlerini aramaya başladım bile.
Katherine Mansfield

Sene bir çocuk gibi gerinip uzadı
ve ışıktaki gözlerini ovuşturdu.
George Mackay Brown

1

Bakın, istediğimiz Gerçekler değil. İsteddiğimiz büyülenmek. İsteddiğimiz tekrar. İsteddiğimiz tekrar. İsteddiğimiz güç sahibi insanların hakikatin hakikat olmadığını söylemesi. İsteddiğimiz, parlamentonun seçilmiş üyelerinin bıçak ısınyor kadının ön tarafına saplanıyor ve döndürülüyor ya da kendi yağlı urganınızı getirin gibi şeyler söylemesi avam kamarasındaki iktidar milletvekillerinin muhalefet milletvekillerine intihar et diye bağırmasını istiyoruz güçlü insanların diğer güçlü insanları kesilip doğranıp torbalara doldurulmuş olarak buzluğumda görmek istiyorum demesini istiyoruz müslüman kadınların bir gazete sütunundaki fıkra* olmasını istiyoruz kahkaha istiyoruz gittikleri her yere peşlerinden giden o kahkahanın sesini istiyoruz. Yabancı dediğimiz insanların kendilerini yabancı hissetmelerini istiyoruz biz izin vermediğimiz takdirde hiçbir hakları olamayacağını açıkça anlamalarına ihtiyacımız var. İsteddiğimiz rezalet hakaret dikkatlerin başka yere çekilmesi. İhtiyacımız olan düşünmenin elitlik olduğunu bilginin elitlik olduğunu söylemek ihtiyacımız olan insanların arkada bırakıldıklarını haklarından mahrum bırakıldıklarını hissetmeleri ihtiyacımız olan insanların hissetmeleri. İhtiyacımız olan panik bilinçsiz panik istiyoruz bilinçli panik de istiyoruz. Duyguya ihtiyacımız var haklı çıkmak istiyoruz öfke istiyoruz. Bütün o vatanseverlik zırvalarına ihtiyacımız

* İngiltere başbakanı Boris Johnson'ın, başbakan olmadan önce Telegraph gazetesinde yazdığı ve örtülü Müslüman kadınları posta kutusuna benzettiği köşe yazısı kastediliyor. (ç.n.)

var. İhtiyacımız olan o eski Alkolik Anneler Skandalı Her Gün Aspirin İçmenin Tehlikeleri teraneleri ama daha acil şekilde Nein Nein Nein etikete ihtiyacımız var #çizgiyiçek Bize İstedığimizi Ver Yoksa Çeker Gideriz istiyoruz hiddet istiyoruz kızgınlık istiyoruz sözcükleri en heyecanlı halleriyle istiyoruz antisemit iyi nazi harika pedofil gerçekten işe yarar sapık yabancı yasadışı iç ses istiyoruz “Çocuk Göçmenler” İçin Yaş Testi istiyoruz %98 Yeni Göçmenlerin Gelişinin Yasaklanması Talep Et Göçmenleri Durdurmak İçin Savaş Helikopterleri Daha Kaç Kişi Alabiliriz Kapılarınızı Sürgüleyin Karılarınızı Saklayın sıfır hoşgörü istiyoruz. Haberlerin telefon boyutunda olmasına ihtiyacımız var. Ana akım medyayı devre dışı bırakmaya ihtiyacımız var. Muhabirden ileride bir yere bakmaya kameraya asla doğrudan bakmamaya ihtiyacımız var. Son derece açık güçlü yanlış anlaşılmaya müsait olmayan bir mesaj vermeye ihtiyacımız var. Haber akışı şokuna ihtiyacımız var. Daha fazla haber akışı şokuna ihtiyacımız var hemen gelsin çabuk bir sonraki haber akışı şoku parmağını kaydır işkence görüntüleri istiyoruz. Kafalarına girmeye ihtiyacımız var kafalarına girebileceğimizi düşünmelerine ihtiyacımız var beyaz olmayan herkes için linç sözcüğünü piyasaya çıkar. Siyah/kadın milletvekillerine hayır kamuoyu önünde herhangi bir şey yapan kadınlara kamuoyu önünde hoşumuza gitmeyen herhangi bir şey yapanlara 7/24 tecavüz tehditleri ölüm tehditleri savrulmasına ihtiyacımız var Bu Kadın Ne Cüretle/Bu Adam Ne Cüretle/Bu İnsanlar Ne Cüretle. İçimizdeki düşmandan bahsetmeye ihtiyacımız var.

Halk düşmanlarına ihtiyacımız var yargıçlara halk düşmanı denmesini istiyoruz gazetecilere halk düşmanı denmesini istiyoruz halk düşmanı ilan etmeye karar verdiğimiz insanlara halk düşmanı denmesini istiyoruz mümkün olduğunca çok televizyon ve radyo programında yüksek sesle tekrar tekrar bizi nasıl susturdıklarını anlatmak istiyoruz. Eski her şeyden yeniymiş gibi bahsetmeye ihtiyacımız var. Haberlerin biz ne söylüyorsak öyle olmasına ihtiyacımız var. Kastettiklerini iddia ettiğimiz anlamlara gelecek sözcüklere ihtiyacımız var. Söylediğimiz şeyi daha söylerken inkâr etmeye ihtiyacımız var. Sözcüklerin bir anlam ifade etmemesine ihtiyacımız var. Şöyle güzel bir slogana ihtiyacımız var **Önce Britanya*** hayır İngiltere/Amerika/İtalya/Fransa/Almanya/Macaristan/Polonya/Brezilya [ülke adı yaz]. Karanlık ağa paraya algoritmalara sosyal medyaya ihtiyacımız var. Bunu konuşma özgürlüğü için yaptığımızı söylemeye ihtiyacımız var. Robotlara ihtiyacımız var klişelere ihtiyacımız var umut tacirliğine ihtiyacımız var. Yeni bir devirde olduğumuzu eski devrin öldüğünü onların zamanının sona erdiğini artık bizim zamanımız olduğunu söylemeye ihtiyacımız var. Bunları söylerken bol bol gülümsemeye ihtiyacımız var kameraların önünde gülmeye ihtiyacımız var ha ha ha masaya vuran adam gülmekten ölecek çalışma gününün bitişindeki şu fabrika düdüğünü duyuyor musunuz o fabrika öldü yeni fabrika düdüğü biziz bu ülkenin baştan beri bize ihtiyacı vardı bize ihtiyacınız var bizi istiyorsunuz.

İstedğimiz şey ihtiyaç.

İhtiyacımız olan şey istek.

* Britain First. Britanya'da 2011'de kurulmuş aşırı sağcı, faşist siyasi örgüt. (ç.n.)

Yine zamanı geldi, öyle mi? (Omuz silkiyor.)

Hiçbiri bana dokunmuyor. Sudan ve tozdan başka bir şey değil. Kemik tozundan ve sudan başka bir şey değilsin. Güzel. Nihayetinde daha çok işime yarayacak.

Yaprakların arasına gömülmüş olan çocuğum ben. Yapraklar çürüyüp kayboluyor: İşte buradayım.

Ya da karların arasındaki bir çiğdemi getirin gözünüzün önüne. Çiğdemin çevresindeki buzların çözülmesinin oluşturduğu halkayı görüyor musunuz? Toprağa açılan kapı o. Çiçek soğanındaki yeşilim ben, tohumun yarıldığı ânım, taçyaprağının açılışı, yeşil alevmiş gibi yeşillenmiş ağaç dallarının kuru uçlarıyım.

Çöplerin ve plastiklerin arasından başını uzatan bitkiler er geç geliyor, ne olursa olsun. Bitkiler ayaklarınızın altında kıpırdanıyor, ne olursa olsun, kötü çalışma koşullarında çalışan insanlar, dışarı çıkmış alışveriş eden insanlar, masalarının başında ekranlarından yansıyan ışıkla aydınlanan ya da ameliyathanelerin bekleme odalarında telefonlarının ekranını aşağı yukarı kaydıran insanlar, hangi şehirde, hangi ülkede olursa olsun protestocular bağırıyor, ışık değişiyor, ceset yığınlarının yanında, yaşadığınız yerlerin ve ahmaklaşana, mutlu olana ya da hüzne kapılana dek içtiğiniz yerlerin yanında, tanrılarınıza dua ettiğiniz yerlerin ve büyük süpermarketlerin yanında çiçekler başlarını sallıyor, otoyollardaki insanlar banketlerle çalılıkların üstünden hiçbir şey olmuyormuş gibi hızla geçiyor. Her şey birden oluyor. Atılıp kaçılmış çöplerin dört bir yanında çiçekler baş veriyor. Işık sınırlarınızın üstünde, pasaportlu insanların üstünde, paralı insanların üstünde, hiçbir şeyi olmayan insanların üstünde kayıyor, barakaları, kanalları ve katedralleri,

havaalanlarınızı mezarlıklarınızı geçiyor, tarihimiz budur demek için neyi gömerseniz gömün ya da neyi kazıp çıkarırsanız çıkarın ya da para niyetine kullanmak için ne uydurursanız uydurun, ılık hiçbirine aldırış etmeden yer değiştiriyor.

Hakikat, bir tür ne olursa olsun.

Kış benim için hiçbir şey.

Güç hakkında bir şey bilmediğimi mi zannediyorsunuz? An-nemin karnından dün mü çıktım sanıyorsunuz?

Öyleydim.

İklimimi mahvederseniz hayatlarınızın içine sıçarım. Hayatla-rınız benim için hiçbir şey ifade etmiyor. Aralık ayında topraktan zerrinler fışkırtırım. Nisan ayında kapınızın önünü karla tıkarım, şu ağacı deviririm, çatınızı göçertir. Evinize nehirde halı döşerim.

Ama özünüzün canlanmasını da ben sağlayacağım. Damarla-rınıza ılık zerk edeceğim.

Yolunuzun kaplamasının altında ne var şimdi?

Evinizin temellerinin altında ne var?

Kapılarınızı yamultan ne?

Dünyanıza taptaze renkler veren ne? Kuş şarkılarının notaları ne? Yumurtanın içinde gagayı oluşturan ne?

İncecik yeşil filizleri o kayanın içinden geçirip kayanın çatlaya-rak ayrılmaya başlamasına neden olan ne?

2018'in Ekim ayında bir salı sabahı saat 11.09; televizyon ve film yönetmeni Richard Lease, pek çok kişinin 1970'lerde eleştirmenlerden övgüler almış birkaç, şey, peki, iki Play for Today* prodüksiyonuyla ve bunların yanı sıra yıllar içinde pek çok başka şeyle de hatırlayacağı, yani yeterince uzun süredir yaşıyorsanız yaptıklarından birini illa görmüşsünüzdür, bir adam olan Richard Lease İskoçya'nın kuzeyinde bir yerlerde bir peronda duruyor.

Neden orada?

Yanlıı soru. Meselenin ardında bir hikâye olduğunu ima ediyor. Hikâye mikâye yok. Richard Lease hikâyelerden elini eteğini çekmiş. Hikâyeden çıkıyor, daha açıkça belirtmek gerekirse Katherine Mansfield'la, Rainer Maria Rilke'yle, dün sabah British Library'nin önündeki bir kaldırımda gördüğü evsiz kadınla ve hepsinden önemlisi arkadaşının ölümüyle ilgili hikâyeden.

Adını duymuş olsanız da olmasanız da kendisinin bir yönetmen olduğuyla ilgili yukarıdaki her şeyin üstünü çiziniz.

Sadece istasyondaki bir adam işte.

İstasyon şu âna kadar hareketsizdi. Rötalar, bu istasyona gelen ya da buradan ayrılan hiçbir tren olmadığı anlamına geliyor, Richard'ın peronda durduğu süre boyunca öyle bir şey olmadı, bir açıdan bu istasyon Richard'ın ihtiyaçlarını karşılıyor denebilir.

Peronda başka kimse yok. Karşı peronda da kimse yok.

Buralarda bir yerde insanlar vardır, ofiste çalışan ya da istasyonu çekip çeviren insanlar. Böyle yerleri çekip çevirmesi için maaş

* 1970-1984 tarihleri arasında BBC'de yayınlanmış olan, üç yüzden fazla özgün televizyon oyununun ve sahne oyunları ile roman uyarlamalarının gösterildiği program serisi. (ç.n.)

ödenen insanlar hâlâ vardır mutlaka. Bir yerlerde bir ekranı seyreden biri vardır. Ama Richard kimseyi görmedi. Misafirhaneden ayrılıp ana caddede yürüdüğünden beri gördüğü tek kişi, istasyonun önünde duran şu kahve satış kamyonlarından birinin açık bölmesindeki biri, şu Citroën kamyonetlerden birinde, kimseye hizmet vermeyen biri.

Gerçi kimseyi aradığından değil. Kimseyi aramıyor, kimse de onu aramıyor, önemli kimse aramıyor.

Hangi cehennemde bu Richard?

Cep telefonu Londra'da, kapağı kapalı yarı dolu bir kahve termosunun içinde, Euston Road'daki bir Pret a Manger'deki bir çöp kutusunda.

Öyleydi. Telefonun şu anda nerede olduğuna dair zerre fikri yok. Çöp depolama alanında. Çöplükte.

Güzel.

Selam Richard, benim, Martin Terp neredeyse gelecek, sen üç aşağı beş yukarı ne zaman burada olursun acaba? Selam, yine ben Richard, Martin'in biraz önce geldiğini bildirmek için arıyorum. Beni arayıp tahminen ne zaman geleceğini söylemen mümkün olur mu? Richard, benim, beni arayabilir misin? Selam Richard, yine ben, bu sabahki toplantı için yeni bir zaman ayarlamaya çalışıyorum, biliyorsun Martin yalnızca bu akşama kadar Londra'da, sonra gelecek haftaya kadar dönmeyecek, o yüzden beni ara da bu öğleden sonra için haber ver, olur mu? Teşekkür ederim Richard, gerçekten makbule geçecek. Selam Richard, gıyabında toplantıyı öğleden sonra dörde çektim, bu mesajı alınca mesajı aldığını bana bildirir misin lütfen?

Hayır.

Kollarını kavuşturmuş, uçmasın diye ceketini kendine bastırarak rüzgârda duruyor (soğuk, düğmesi yok, düğmeler kayıp) ve ayaklarının altındaki peronun asfaltındaki küçük beyaz beneklere bakıyor.

Derin bir nefes alıyor.

Nefesinin en derin yerinde ciğerleri acıyor.

Kasabanın arkasındaki dağlara bakıyor. Gerçekten bakmaya değer dağlar. Gerçekten kasvetli ve sahiciler. Bir dağ ne kadar anlam ifade edebilirse hepsi onlarda var.

Richard Londra'daki evini düşünüyor. Londra'da şu an hava güneşliyse, panjurlardaki aralıklardan içeri dolan güneşte toz zerrecikleri asılıdır.

Şuna da bakın, kendi yokluğunu hikâyeleştiriyor.

Kendi tozunu hikâyeleştiriyor.

Kes şunu. Bir istasyonda bir sütuna dayanan bir adam işte. Hepsi bu.

Viktorya zamanından kalma bir sütun. Sütunun demir işleri beyaza ve maviye boyanmış.

Richard sonra peronun üstündeki şeffaf çatının altına doğru geriliyor, rüzgârdan kaçınmak için binalara biraz daha sokuluyor.

Oradaki dağların bazılarının tepesinde yağmur bulutlarına benzeyen şeyler var, zirveler peçeye bürünmüş sanki. Diğer taraftaki bulut, galiba güneydi orası, duvara benziyor, arkasından aydınlatılmış bir duvara. Dağların üstündeki, kuzeydeki, kuzey-doğudaki bulut sis.

Trenden burada inmesinin sebebi bu: Tren bu istasyonda durdu, dağların temiz bir yanı vardı, süpürülüp temizlenmiş gibi bir temizlik. Kendileriyle ilgili gerçeği kabul eden, hiçbir şey talep etmeyen bir yanları vardı. Öylece oradaydılar sadece.

Duygusal.

Kendi kendine efsane yazıyor.

Başının üstündeki otomatik ses şimdi istasyona hiçbir tren gelmediği ve istasyondan ayrılan hiçbir tren olmadığı için özür diliyor yine.

Otomatik anonslar sayılmazsa hemen hemen hiçbir şey olmuyor, gökyüzünden birkaç kuş geçiyor, erken sonbahar yapraklarının hışırtısı, rüzgârda yabani otlar ve çimenler.

Bir istasyonda duran bir adam uzaklarda dört bir yanı çeviren dağlara bakıyor.

Dağlar bugün kocaman bir el tarafından serbest çizimle resmedilmiş gibi duruyor, sonra da aşağı kısımlarına gölgeler verilmiş sanki, uyuyan ve bekleyen bir şeye benziyorlar. Uyuyan hayal ürünü deniz canavarlarının tarihöncesi sırtlarına benziyorlar.

Dağların hikâyesi.

Hikâyelerden kaçınmamın hikâyesi.

Boktan bir trenden inişimin hikâyesi.

Başını iki yana sallıyor.

Bir demiryolu peronundaki bir adamdı. *Hikâye mikâye yoktu.*

Ama var işte. Anasını satayım, her zaman olur.

Bir peronda olmasının sebebi *neydi*? Tren mi bekliyordu?

Hayır.

Bir yere mi gidiyordu? Ne sebeple? Bir trenden inecek birini mi karşılayacaktı?

Hayır.

O zaman, madem trenden inmek ya da tren beklemek söz konusu değildi, neden perondaki adamdı?

Öyleydi işte, tamam mı?

Neden? Ayrıca kendinden bahsederken niye geçmiş zaman kullanıyorsun zavallı seni?

Zavallı, evet. Doğru. Bir kaybın zavallılığı söz konusu. Öyle.

Ne? Tam olarak nedir kaybolan?

Şey, nasıl açıklayacağımı bilemiyorum.

Dene.

(İçini çekiyor) Yapamıyorum.

Dene. Hadisene. Bay Drama olacaksın bir de. Neye benziyor?

Tamam. Tamam, şimdi şöyle, birinin ya da bir şeyin, işte mesela bir gücün kafandan başlayarak başından ayaklarına kadar kabak oyacağıyla içinden geçtiğini hayal et, öyle ki hiçbir şey olmamış gibi hâlâ orada dikiliyorsun ama aslında bir şey *olmuş*, olan şu, artık içi boş bir adamsın, bir zamanlar içinin, özünün olduğu yerde boydan boya bir oyuk var. Oldu mu?

Şımarık. Posa. Tom ve Jerry çizgi filmi karakteri. Ne, kendi içinin boşluğundan acıma mı bekliyorsun? Neyinden neyinden? Kaybedilmiş *verimlilikten* mi, kıçımın kenarı.

Bak, ben sadece hissettiklerimi sözcüklere dökmeye çalışıyorum tamam mı, tarif etmesi kolay bir his değil, gerçekten...

Bana kendini hikâyeleştirme, oksijen israfı...

sevebildiği zamanlar, hakikaten âşık olabildiği zamanlar, bir limonun sadeliği gibi bir şey sayesinde tüm ruhuyla mutluluk duyup kendinden geçebildiği zamanlar. Sıradan bir limonla, bir kâsede ya da market tezgâhında ya da süpermarkette bir filenin içinde başka limonlarla birlikte duran, satın alınmayı bekleyen bir limonla. Hayatında böyle bir şeyin içini sevinçle doldurduğu bir dönem vardı.

Ama şimdi sanki kendisi bile fark etmeden sadelik küçücük kalmış ve uzaklara gitmişti, o da eski bir transatlantiğin güvertesinde çalkantılı denizlere doğru yol alıyor ve bir limonun sadeliği gibi bir şeyde değişmez bir sevinç bulunduğu zamanlar gibi yok olmuş, tamamen ortadan kaybolmuş, artık göze görünmeyen bir kıyıya deliler gibi el sallıyordu.

Sallıyordu değil *sallıyor* diyecekti.

Zavallı.

Paddy ile tanıştığı günü düşününce aklına gelen, bir çikolata parçasının üstündeki diş izlerinin neredeyse elli senelik siyah beyaz görüntüsü, çikolata parçası o kadar bayattı ki kendisi gördüğü sırada resmen beyazlamıştı, özellikle de bir dizi küçük dişin izinin çıktığı yerde. Dişler Beatrix Potter'ındı.* Beatrix Potter, Edward dönemi kıyafetleri giyen, kimi iyi kimi kötü kimi de aptal, tilkinin iltifat ettiği ördek, fındığı fazla kaçırıp ağaç kovuğundan dışarı çıkamayan sincap gibi büyüleyici İngiliz hayvanlarıyla ilgili kitapları yazıp resimlediği mştemilatta bir ara çikolatadan bir ısırık alıp bırakmış, sonra da unutmuştu; savaş öncesi bir çikolatadan bir ısırık almıştı ve dişlerinin izi orada, o kulübede ondan uzun yaşamıştı, bin dokuz yüz bilmem kataki ölümünün ardından onlarca sene boyunca.

Richard ilk içlerinden birinde, yardımcı yönetmenlerden birinin yardımcısıydı. Paddy'nin yazdığı bir senaryo üstünde ilk kez çalışıyordu.

Kadının senaryosu, gayet yavan bir çekimi düşüncelerle dolu bir filme çevirmişti. Dahası, ikolatadaki dişlerin fotoğraflarını da senaryoya katmıştı, o yüzden sonunda fotoğrafları kullanmaları gerekmişti.

Ona ilk defa tek başına yapacağı bir iş nerdiklerinde, Paddy'nin adresini birinden almış ve onunla temasa geçmişti. Asılmış Adam'da ona bir viski ısmarlamıştı. Yirmi bir yaşını yeni doldurmuştu. Daha önce kimseye pub'da viski ısmarlamamıştı, nerede kaldı ki onun gibi kendisinden yaşca büyük göz alıcı bir kadına ısmarlamış olsun.

-İrlandalı olduğum için mi?

* 1866-1943 yılları arasında yaşamış olan, özellikle ocuk kitaplarıyla tanınan İngiliz yazar, illüstratör, doğa bilimci ve çevreci. (.n.)

-İşinizde iyi olduğunuz için.

-Doğrusunu söylemek gerekirse öyleyim, tam üstüne bastın. Yaptığım işte çok çok iyiyim. Peki sen, sen de işinde iyi misin? Sadece en iyilerle çalışmak isterim.

-Henüz bilmiyorum. Muhtemelen değilimdir. Ben daha ziyade kendi işini kendi gören biriyim. Ama siz, on ikiden vurmuşsunuz. Çikolatadaki dişleri diyorum. Senaryoya katmışsınız.

-Evet, sende iyi bir göz var. Onu kabul ediyorum. Ayrıca çok gençsin. Yani bir sürü şey hâlâ mümkün. Benimle çalışmayı bu kadar istemenin sebebi, senaryoya yazdığım bir şey dolayısıyla senin fotoğraflarını kullanmak zorunda kalmaları. Öyle mi?

-Doğrusunu söyleyeyim mi? Bu işi almamı sağlayan şey senaryonuzdu.

(Paddy başını sallıyor, bakışlarını kaçırıp pub'ın kapısına doğru bakıyor.)

-Ama tabii siz o filmi daha iyi bir hale getirdiniz. Senaryonuz gerçek bir şeyin olmasını sağladı.

-Gerçek, öyle mi?

(Duraklama. Sigara, nefes, duman dışarı.)

-Tamam.

-Tamam mı? Gerçekten mi? Benimle çalışacak mısınız?

-Tamam, seninle çalışacağım. Play for Today, değil mi? Tamam. Daha fazla bir şeyler yapmamız koşuluyla, bize ayrılan zamanda biraz daha beklenmedik bir şey yapmamız koşuluyla.

-Nasıl beklenmedik?

-Bu günlerde hayatta kalmanın çeşitli yolları var Doubledick,* bana kalırsa hikâyenin aldığı biçim de bu yollardan biri.

* Charles Dickens'ın *The Story of Richard Doubledick* öyküsü kastediliyor. (ç.n.)

Dün sabah, anma töreninden tam bir ay sonra (anmadan önce bir ara özel bir törenle yakmışlardı onu, Richard ne zaman olduğunu bile bilmiyor, sadece yakın akrabalar katıldı) Euston Road'da yürüyor, British Library'nin önünden geçerken kütüphanenin duvarına yaslanmış oturan bir kadın görüyor, otuzlarında, hatta belki yirmilerinde, battaniyeler, bir kutudan yırtılıp koparılmış, üstünde para isteyen sözler yazılı kare biçimi bir mukavva.

Hayır, para istemiyor. Mukavvadaki sözcükler lütfen ve bana ve yardım ve edin.

Daha o sabah şehirde yürürken bile sayısız evsizin yanından geçti. Evsizleri bugünlerde yine o *sayısız* sözcüğü anlatıyor; onun gibi ihtiyar solcuların hepsi bunun böyle olacağını bilir. Muhafazakârlar yine iktidara, insanlar yine sokaklara.

Ama her nedense bu kadını görüyor. Battaniyeler kirli. Kaldırımdaki ayaklar çıplak. Onu duyuyor aynı zamanda. Kadın sabah saat sekize çeyrek kala, hatırı sayılır derecede tatlı bir sesle kimse için olmayan, hayır, kimse için değil, kendisi için bir şarkı söylüyor. Şarkı şöyle:

*bin kişi bin kişi
koşuyor sokakta
ah hiç hiç hiçbir şey
ah hiç hiç hiçbir şey
ah hiçbir şey*

Richard yoluna devam ediyor. Yoluna devam etmeyi bıraktığı sırada King's Cross istasyonunun önünden yeni geçmiş. Dönüp içeri giriyor, sanki baştan beri niyeti buymuş gibi.

İstasyon meydanının ortasında, devasa Anma Günü gelincinin* altında bir büfe var. Ev aletleri ve kapacak şeklinde çikolatalar satıyor: Çekiçler, tornavidalar, kerpetenler, çatal bıçak, fincanlar falan; çikolatadan bir fincan, çikolatadan bir fincan tabağı, çikolatadan bir çay kaşığı, hatta çikolatadan bir tezgâh üstü espresso makinesi almanız mümkün (tezgâh üstü makine pahalı). Çikolata eşyalar olağanüstü gerçekçi, büfe insan kaynıyor. Takım elbiseli bir adam üstüne gümüş boya püskürtülmüş çikolatadan yapılma, gerçek bir musluk gibi görünen bir şey alıyor; adama satış yapan kadın çikolatayı önce samanla doldurduğu bir kutuya nazikçe yerleştiriyor.

Richard kartını bilet makinelerinden birine sokuyor. Bir trenin buradan gidebileceği en uzak yerin adını giriyor.

Bir trene biniyor.

Yarım gün boyunca trende oturuyor.

Trenin son istasyona varmasından bir saat kadar önce bir parça gökyüzüne yaslanmış birkaç dağ görecektir ve trenden orada inmeye karar verecektir. Canının istediğini yapmasını engelleyecek ne var ki, biletinde yazmayan bir yerde inmesini engelleyecek ne var?

Ah hiç hiç hiçbir şey.

King Gussie, nasıl da hususi derdi eskiden beri, Londra'nın King's Cross istasyonunda trene binmeden önce otomatik sesli spikerin başının üstündeki hoparlörlerden anons ettiği gibi.

Oysa oraya vardığında kapısını çaldığı misafirhanedeki insanlar sözcüğü tek bir nefeste kingussie diye söyleyecek. Şüphelenecekler. Nasıl biri önceden telefonla rezervasyon yapmaz? Nasıl birinin telefonu olmaz?

Richard misafirhanedeki yabancı yatağın kenarına oturacak. Yere oturacak ve yatakla duvarın arasına zorla sığışacak.

Ertesi gün geldiğinde giysileri geceyi geçireceği odanın oda spreynin kokusuna bürünmüş olacak.

* I. ve II. Dünya savaşlarında ölenler Birleşik Krallık'ta her yıl kasım ayının ikinci pazar günü anılır. Anma gününün simgesi kırmızı gelinciktir, hafta boyunca her yer kırmızı gelinciklerle süslenir, herkes yakasında kırmızı gelincik taşır. (ç.n.)

11.29. İstasyon hoparlöründe otomatik bir ses, Kingussie'nin güneyindeki bir demiryolu arızası dolayısıyla Edinburgh Waverley istasyonundan kalkacak 11.08 ScotRail treninin rötarlı olduğunu, Kingussie'nin güneyindeki bir demiryolu arızası dolayısıyla 11.09'da Inverness'e kalkacak trenin rötarlı olduğunu, sinyalizasyon arızası nedeniyle Inverness'den gelecek 11.35 Scotrail treninin rötarlı olduğunu ve sinyalizasyon arızası nedeniyle Edinburgh Waverley'ye gidecek 11.36 ScotRail treninin rötarlı olduğunu söyleyip özür diliyor.

Faydalı sinyalizasyon arızaları, diyor Richard hayali kızına.

Bu durumda perondan ciddi şekilde uzaklaşmak gerekli, diyor hayali kızı.

(Paddy ölmüş olsa da hayali kızı hâlâ Richard'la.)

Özellikle güncel bir şeyin ne demek olduğunu kestiremediğinde, hayali kızına soruyor. Mesela #metoo.*

Töhmets altındaşın demek, demişti hayali kızı. Sen de.

Sonra gülmüştü.

Sosyal medya etiketi ne demek? diye sormuştu Richard.

Hayali kızı kafasında yirmi yıldır on bir yaşlarında. Bunun, yani kızının yetişkin hayatına geçmesine hiç değilde şimdilik izin vermemiş olmasının ataerkil bir hareket, yanlış bir şey olduğunu biliyor. (Aynı şeyleri hisseden ya da elinden gelse bunu yapacak olan tek babanın kendisi olmadığını biliyor, tam aksine!)

Sosyal medya etiketi soslu ete benzemez, demişti hayali kızı. Yemeye kalkma. İçmeye de.

* Cinsel tacizlere ve saldırılara karşı ortaya çıkan ve sosyal medyada yayılan hareket. #metoo #BenDe anlamına gelir, mağdurılar bu etiketi kullanarak başlarından geçenleri anlatır. (ç.n.)

Richard, hâlâ dünyada olduğu varsayılırsa, dünyanın kimbilir neresinde olan gerçek kızının şerefine bu lafın aslında ne anlama geldiğini öğrenmek için internete bakmıştı.

Bakınca da vakti gelmiş de geçiyordu, diye düşünmüştü.

Sonra on beş gün boyunca uyuyamadı, geceler boyunca saat dörtte uyanık yatarak şu ya da bu zamanda birlikte olduğu kadınlara karşı canı ne istiyorsa yapmış olmasının doğruluğunu sorguladı. Bir sürü bacağa dokunmuştu. Kaç kere şansını denemişti. Şansı, bir sürü kişiden daha sık yaver gitmişti. Kimse şikâyet etmemişti.

Hiç değilse yüzüne.

On beş gün sonra yeniden uyumaya başladı. Uyumadan duramayacak kadar yorgundu.

Kimi zaman biraz şeytanlık yapardım, biliyorsun, demişti kafasının içinde hayali kızına.

Senden başka bir şey beklemezdim zaten, demişti hayali kızı.

Kimi zaman biraz şeytanlık yapardım, biliyorsun, demişti kafasının içinde gerçek kızına.

Sessizlik.

Son Mart. Ölümünden beş ay önce. Richard onun eviyle kendisinin arasındaki çamura dönmüş karla kaplı kaldırımları aşılıyor. Zili çalıyor. İkizlerden biri onu içeri alıyor. Paddy arkada. Holden Richard'ın sesini duyuyor ve bağırmaya başlıyor.

Sevgili sanat kralım mı geldi?

Bir çay fincanını kaldırırsa kolu kırılabilirmiş gibi görünecek denli zayıf. Ama Richard içeri girerken Paddy'nin varlığının kasırgası bütün şiddetiyle üstüne esiyor; Richard'ın saçları çok uzun, gömleği lekeli, niye, deli gibi döke saça mı yemek yiyordun? Şu pantolonuna bak, çizmen yok mu senin? O berbat lekeli gömleğin içindeki zavallı tatlı tahta göğsüne bir bak Dick, sen kendini ne zannediyorsun, Allah'ın belası Sur Prensi Pericles mi?

Yorgunlar Prensi Pericles, diyor Richard. Seninle iyi yönetim ilkelerini konuşmak için kar fırtınalarının içinde on kilometre yürüdüm.

Ah, demek *sen* yorgunsun öyle mi, şımarık sahtekâr seni. Ölüm döşeğindeki kadın benim, diyor Paddy. Çıkar şu ıslak ayakkabıları.

Sen hiç ölmeyeceksin Paddy, diyor Richard.

Ah evet öleceğim, diyor Paddy.

Ah hayır ölmeyeceksin, diyor Richard.

Büyü artık, diyor Paddy, pantomim* değil bu, hepimiz öleceğiz, ölmeyeceğimizi düşünmek çağın hayali ve hastalığı, bu tuzağa düşme, dibi delik kayığa binme sırası bende şimdi, sende değil, o yüzden geri bas.

* Büyük Britanya'da genellikle Noel zamanı sergilenen müzikli çocuk piyesleri. (ç.n.)

Hepimiz aynı kayıktayız Pad, diyor Richard.

Trajedimi çalmaya çalışmaktan vazgeç, diyor Paddy. Ayakkabıları şu radyatörün üstüne koy. Çorapları ayağından çıkar, radyatörün üstüne. Dermot, bir havlu getir, kettle'ı da çalıştır.

Liberal dünyanın gemisi, diyor Richard. O gemiyle sonsuza dek güneybatımı ufkuna doğru gidecek vapur yoldaşları olacağımızı sanmıştık.

Hepsi değişti, kökten değişti, diyor Paddy. Yeni dünya düzeninin gemisi nasıl biçimleniyor bakalım?

Richard gülüyor.

Bilgisayar oyunu gemisi biçiminde, diyor. Torpidoyla vurulmak üzere dijital olarak tasarlanmış.

İnsan dehâsi, diyor Paddy. Her şeyin mahvedilmesinden keyif almak için bu kadar ilginç yeni yollar bulunmasını alkışlamak zorundasın. Liberal kapitalist demokrasinin sonunun gelmesini saymazsak, nasılsın? Yani seni gördüğüme sevindim ama ne istiyorsun?

Richard haberi veriyor, Martin Terp'in son oyununa atandığını biraz önce öğrendiğini söylüyor.

Terp mi? Yapma be, diyor Paddy.

Evet, diyor Richard.

Tanrı yardımcın olsun, buna gerçekten ihtiyacın olacak, diyor Paddy. Ne için atanmışsın? Ne yapacaksın?

Richard ona 1922 yılında tesadüfen aynı küçük İsviçre kasabasında ve civarında yaşayan ama hiç karşılaşmayan iki yazarla ilgili romanı anlatıyor.

Katherine Mansfield mı? diyor Paddy. Gerçekten mi? Emin misin bundan?

İsmi böyle, diyor Richard.

Rilke'yle komşu? diyor Paddy. Peki doğru mu bu?

Romanın arkasındaki teşekkür sayfası doğru olduğuna yemin ediyor, diyor Richard.

Nasıl romanmış o? diyor Paddy. Kim yazmış?

Edebi, diyor Richard. Nella bilmem kimin ikinci romanı, Bella. Bol edebiyat. Pek bir şey olmuyor.

Ve böyle bir projeyi Turpkafa'ya verdiler öyle mi? diyor Paddy. Çok sattı. Bütün ödül listelerine girdi, diyor Richard.

O radarın biraz dışındayım, diyor Paddy. Bir şeye benziyor mu bari?

Arka kapaktaki tanıtımda pastoral bir huzur ve dinginlik, geçmişten bir armağan, kapılıp gidin, tadını çıkarın, Brexit çağından bir kaçış falan filan yazıyor, diyor Richard. Ben epey sevdim. İki insan yazarlara has sakın yaşamlar sürüyor, bazen bir otel koridorunda birbirlerinin yanından geçiyorlar. Biri şaheserini bitirmek üzere, gerçi bundan haberi yok. Hasta. Dağın daha yukarısında bir yerlerde yaşayan kocasıyla ettiği kavgalardan kaçmak için epey çekingen bir karakter olan arkadaşıyla söz konusu otelde yaşamaya gelmiş. Diğer yazar, adını nasıl söylüyorsun?

Rilke, diyor Paddy.

Şaheserini o yıl bitirmiş, diyor Richard, bitkin halde. Yaşadığı kulede tamirat var, o da tamirat bitene kadar sokağın ilerisine taşınmış, aynı otele. Tamirat bitiyor, yazar evine dönüyor, tam Mansfield yük beygiri gibi bütün valizleri sırtında taşıyan arkadaşıyla birlikte geldiği sırada ayrılıyor otelden. Ama yemeklerini orada yemeyi seviyor, o yüzden çoğu akşam yemek için sokağın ilerisine yürüyüveriyor, kasaba kayak merkezi ama mevsim yaz, o yüzden her yer boş, kasaba da otel de, bazen iki yazar aynı yemek salonunda birbirlerinden fazla uzak olmayan yerlerde oturuyorlar. Bazen otelin bahçesinde birbirlerinin yanından geçiyorlar, roman üstlerinde yükselen dağları, ikisinin nasıl dağların eteğinde olduğunu falan uzun uzun anlatıyor, bilirsin işte böyle şeyleri, fonda Alplerin ihtişamıyla yaşamlarını nasıl sürdükleri falan.

Peki sonra ne oluyor? diyor Paddy.

Bütün hikâyeyi anlattım işte, diyor Richard.

Hımm, diyor Paddy.

Mevsim değişiyor, diyor Richard. Asla tanışmıyorlar. Atlar, an biçimi şapkalar ve küçük yelekler, yüksek otlar, çiçekler, ineklerin gezdii ayırklar, boyunlarına an takılı inekler. Dönem dizisi.

Paddy başını iki yana sallıyor.

İyi de Terp, diyor. Felaket. Yakarı kurtaramaz mısın?

Richard, tarazlanmış yeri Paddy'nin görmesi için gömleğinin kolunu ona uzatıyor. Sonra diğer bileğini uzatıyor, o da tarazlı.

Senaryo filan gördün mü bari? diyor Paddy.

Gördüm, diyor Richard.

İçinde teröristler var mı? diyor Paddy.

İkisi birden gülüyor. Geçen sene, Martin Terp'in medyadan coşkulu övgüler almış son draması National Trust'ın bütün bölümlerini peş peşe birlikte seyrettiler: Halktan birkaç kişiyi ve ko-kartını yeni almış bir Tarihi İngiltere rehberini rehin alarak birkaç intihar bombacısı yeleğiyle birlikte Kuzey İngiltere'de bir müze malikneye kapanan bir grup kadın İslamcı teröristle uğraşan polisin ve istihbarat ajanlarının hikâyesini anlatan, patlamalarla dolu, nefes nefese beş bölüm.

Bugün buraya gelmemin sebebi sana bunu söylemek zaten, Paddy. Terristlerden beteri var, diyor Richard.

Paddy'ye Martin Terp'in bir dizi seks sahnesinin taslağını çoktan teslim ettiğini ve uyarlamayı ihale eden Birleşik Krallık televizyon şirketinde ve filmin finansmanını büyük ölçüde üstlenmiş olan devasa internet perakendecisinde çalışan insanların bu sahneler konusunda gayet hevesli olduğunu anlatıyor.

Seks sahneleri mi? diyor Paddy.

Richard başıyla onaylıyor.

Katherine Mansfield ile Rainer Maria Rilke arasında? diyor Paddy. Ne zaman demiştin, 1922'de mi?

Rilke'nin kulesinde, Mansfield'ın otel odasında, Mansfield'ın arkadaşının yatağı da dahil olmak üzere çeşitli başka otel odalarında, biraz lezbiyenlik de var, dur, daha bitmedi, otelin bahçesinde,

genellikle bir yaylı algılar dörtlüsünün çaldığı küçük çardakta, otelin koridorunda, saksılı bir çiçeğinin arkasında perdeye dolanmış vaziyette, otelin bilardo salonunda, bilardo masasının üstünde, bilardo topları dört bir yana yuvarlanıyor. Dzşme komedisi, diyor Richard.

Paddy kahkahayı basıyor.

Dzşme komedisine glmyorum, diyor. Gülüyorum çünkü bu söylediklerin komik olmakla kalmıyor, aynı zamanda imknsiz. Her Şeyden nce Mansfield'in veremi 1922'de son safhadaydı artık. 1923'n başında veremden öldü.

Biliyorum, diyor Richard. Son safhadaki veremi yüzünden Őuram acıyor.

Paddy'nin aşırı zayıf elini alıp kendi göğsüne dayıyor. Paddy ona gülümsüyor, tek kaşını kaldırıyor.

Balıklar sıcıyor, Doubledick.

Psikosomatikleşirsen yaşam çok kolay. Birlikte çalışmaya başladıklarından beri, Richard'ın altı hafta süren çekimler boyunca Paddy'nin İrlanda yeşili dediğı ve deniz tutması teşhisi koyduğı bir renge büründüğü çalkantılı Deniz'den beri, Paddy'nin teorisi Şu, Richard kendi vücudunda bir Şeyler olmasına yol atığında sonuç sihirli, sonuç güzel olacak demek.

Richard sırtıyor, Paddy'nin elini bırakıyor.

Sensiz güzel bir Şey yapmam mümkün değıl Paddy, diyor.

Karşı çıkardım ama yapamam, değıl mi, benim yerime Terp'in geçtiğini söylediğine göre yapamam, diyor Paddy. Ayrıca sinirimi iyice bozma. Seninle birlikte yapmak için bir sürü Şeyi feda edebileceğim bir iş bu. Katherine Mansfield. Hey Allah'ım, Katherine Mansfield'lı bir senaryo. Ve Rilke. Edebiyat devleri Mansfield ve Rilke, aynı yerde, aynı zamanda. şahane.

Böyle Şeyler ilgini çekiyorsa, diyor Richard.

Ah ilgimi çekiyor, çekmez mi, diyor Paddy. Mansfield en güzel hikyelerini İsviçre'de yazdı. Rilke'ye gelince, o da Ağıtlar'ı bitirmek ve Orfeus şiirlerini yazmak üzere. İkisinin ışıtlılı dehlari

yaşamdan ve ölümden bahsedecek yollar bulmak üzere karanlığa dalıyor. Kullandıkları biçemlerin ufuk açıcı yeniden yazıcıları. Orada, aynı anda, aynı odada. Sırf bu düşünce. Doğruysa insanın dünyasını değiştirecek bir şey, Dick. Cidden öyle.

Sen ne dersen öyledir, diyor Richard.

Paddy başını iki yana sallıyor.

Rilke, diyor. Ve Mansfield.

Richard şimdi hatırlıyor, jeton şimdi düşüyor. Katherine Mansfield, Paddy'nin baştan beri ona anlatıp durduğu, onlarca yıl hakkında konuşup durduğu bir sürü kadın yazardan biri olmalı, oysa Richard anlatılanları hiçbir zaman adamakıllı dinlememiş, bu konuda pek bir şey de yapmamış.

Paddy'ye hemen oracıkta uydurduğu bir şeyi söylüyor, Paddy'nin ondan bahsettiği bunca yıl boyunca Mansfield'ı her zaman biraz Viktorya dönemi insanı, zayıf, kız kurusu kılıklı biri, biraz kuralcı ve masum olarak hayal ettiğini anlatıyor.

Kuralcı ve masum, diyor Paddy. Mansfield!

Kahkahayı basıyor.

Katherine Mansfield Park, diyor.

Bunun niye bu kadar komik olduğunu pek anlamasa da Richard da gülüyor.

Tam bir maceracıydı, hem de her konuda, diyor Paddy. Cinsel maceracı, sanatsal maceracı, sosyal maceracı. Gerçek bir dünya gezgini. Her türlü sevgiyle dolu bir yaşam, çağına göre çok tehlikeli şeyler, korkusuz bir kadınmış. Kaç kere hamile kaldığını Allah bilir, başka birinden olma çocuğu meşru olsun diye düpedüz yabancı biriyle evlenmiş, sonra çocuğu düşürmüş. Bunlar kitapta var mı?

Hayır, diyor Richard. Hiç öyle şeyler yok.

Birinci Dünya Savaşı'nda, savaşmakta olan Fransız sevgiliyle bir gece geçirebilmek için cephe hattının gerisine geçmiş. Subaylara "teyzesinin" yazdığı, lütfen acilen beni görmeye gelir misin diyen kartpostalı göstermiş. Asker sevgilisinin yolladığı kartpostalı. Marguerite Bombard diye imzalayarak. Papatya bombası! *Kendilerini* sosyal devrimci sanan tüm o insanların neye

uğradıklarını şaşırarak ondan nefret etmelerine yol açmış. Onun yanında hepsi taşralı gibi kalmış, Woolf, Bell, Bloomsbury* tayfası. Mansfield'ın Yeni Zelandalı bir vahşi olduğunu zannediyorlarmış, sömürgece yaşayan önemsiz biri. Ah, çığır açmış, ona şüphe yok.

Paddy başını iki yana sallıyor.

Ama 1922 yılında yatağındaki battaniyenin ağırlığı göğsüne fazla geliyordu, diyor. Hele seksi aklına bile getirme. 1922'de, hay Allah'ım, bildiğim kadarıyla o derece güçsüzdü ki arabadan inip otelin kapısına yürümekte bile zorlanıyordu. Ayrıca oteller de veremliler konusunda biraz titizdi, öksüren bir kızın konaklamasına izin vermezlerdi. İsviçre'de farklıydı belki, orada veremli turizmi bir sektördü ne de olsa.

Nasıl sektör? diyor Richard.

Temiz, güzel hava, diyor Paddy.

Nasıl oluyor da her şeyi biliyorsun sen Paddy? diyor Richard.

Aman başlama, diyor Paddy. Biliyorum diye benimle uğraşma şimdi. Neslim tükeniyor, artık kimsenin işe yarar bulmadığı o şeylerden biriyim. Kitaplar. Bilgi. Seneler boyu okuma. Bütün bunlar ne anlama geliyor peki? Bir şeyler *biliyorum*.

Bu yüzden buradayım, diyor Richard.

Ben de öyle tahmin etmiştim, diyor Paddy.

Masanın kenarından kuvvet alarak sandalyesini geriye itiyor. Masanın yan tarafına tutunup ayağa kalkıyor. Bir an duraklıyor, çünkü ayağa kalkmak başının dönmesine yol açtı. Richard'ın gerildiğini, ona yardım etmek istemiş gibi hareketlendiğini görüyor.

Yapma, diyor.

Duvarları kitaplarla dolu hole doğru bakıyor.

Galiba benim Rilke'm epey bir süre önce Amnesty yardım mağazası† cennetine gitti, diyor. Ölmesinden uzun bir süre önce

* 20. yüzyılın ilk yarısındaki İngiliz edebiyat topluluğu. Üyeleri arasında Virginia Woolf, E.M. Forster gibi yazarlar vardır. (ç.n.)

† İngiltere'de hemen her köşede bir yardım kuruluşu mağazası bulunur. İnsanlar ihtiyaçları olmayan eşyaları, giysileri, kitapları, akla gelebilecek her türlü şeyi bu mağazalara bağışlar, mağazalar da bunları son derece uygun fiyatlarla satar, kazanç hayır kurumuna gider. (ç.n.)

güzellik içinde ölen bir adam. Şu gül dolu kâseye bak demişti, bak ve gerçek dünya denen şeyin içindeki dikkat dağıtıcı her şeyi unut. Ama meleklerle güller bir yere kadar, ölüm-bir-ifade-biçimidir-içime-dol-ben-de-senin-içine-dolayım-birlikte-ölerek-ölümün-üstesinden-gelelim bir yere kadar. Özellikle de ölmek üzere bir kadın için. Ama haksızlık ediyorum.

Holün girişine yürüyor. Duvara dayanıp dengesini sağlıyor, sonra kitaplardan destek alıyor ve raf boyunca ilerleyip sonunda alfabenin istediği harflerine varıyor.

Hayır, hiç Rilke kalmamış, diyor. Haksızlık ettim dedim ya. Ama bir sürü Mansfield'im var.

Bir kitap çekiyor, açıyor, diğer kitaplara yaslıyor, kendisi de kitaplara yaslanıp sayfaları karıştırıyor. Kitabı şak diye kapatıp kolunun altına sokuyor. İki kitap daha çekiyor. O sırada iki ya da üç ciltli kitabı göğsüne bastırmış olarak odanın bir ucundan diğerine yürüyebilecek dermanı var henüz. Kitapları Richard'ın önünde masaya atıyor. Richard, düşünce açılan bir kitaptan gözüne ilişen yeri okuyor.

Bu kasvetli mektubu yazdığım sırada dışarıda fırtına kuduruyor. Ses o kadar muhteşem ki, keşke fırtınanın içinde olsaydım.

Ha, diyor Richard.

Paddy gülümsüyor. Sonra pençe parmaklarından biriyle açık sayfanın tepesindeki 1922 diyen tarihe birkaç defa tık tık vuruyor. Yerine dönüp sandalyeye çöküyor.

Gayet güzel, faydalı bir yıl, diyor. 1922'de dünyada yaşayan milyonların beşte birinin falan ait olduğu bir şey?

Bir kaşını kaldırıyor, Richard'ın ne söyleyeceğini duymak için bekliyor. Richard bir şey söylemiyor. Ne söylemesi gerektiğine dair zerre fikri yok.

Britanya İmparatorluğu, diyor Paddy. Ve dünyayı benim düşündüğüm gibi düşünecek olursan, Mussolini kaslarını esnetmeye o sıralarda başlamamış mıydı? Romanda bunlardan hiç bahsediliyor mu?

Beni bilirsin, diyor Richard. Belki gözden kaçırmışımdır. Dünyanın en dikkatli okuru olduğumu iddia edemem.

Bize daha yakın bir meseleden bahsedecek olursak, 1922 Michael Collins'in öldürüldüğü yıl, diyor Paddy.

Elbette, diyor Richard, Michael Collins'in kim olduğunu hatırlamaya çalışıyor.

Bir düşün, diyor Paddy. İrlanda isyan halinde. Yepyeni bir birlik. Yepyeni bir sınır. Yepyeni bir epey eskiden kalma İrlanda ayaklanması. Bütün bunların yepyeni eski hamam eski taslıklarıyla baştan aşağı konuyla ilgili olmadığını söyleme.

Gözlerini yumuyor.

Ayrıca bir de belki Terp'e Wilson'ı hatırlatsan iyi olur, diyor. Hoşuna gider, fazladan suikast işte. Henry Wilson'ı kastediyorum, kim olduğunu biliyor musun?

Şey, diyor Richard.

Hafif süvari birliğinden, Boer savaşı kumandanı, Birinci Dünya Savaşı İmparatorluk Genelkurmay Başkanı, sadık bir birlik taraftarı, Cumhuriyetçiler tarafından evinin önünde öldürülmesi çoktan tutuşmuş olan fitilin üstüne benzin döktü, İrlanda İç Savaşı'nın fitiline. Ama bunları biliyordun zaten, değil mi? Başka? (Paddy almış başını gitmiş, uçuyor.) 1922. Edebiyattaki her şeyin kırıldığı sene. Paramparça olduğu sene. Margate Kumları'nda.*

Kesinlikle, diyor Richard anlamadan.

Dediğim şu, diyor Paddy. Sofrada zaten bunlar varken yanlarına armağan olarak *bir de* hikâye katılıyor. Tesadüfen aynı yerde bulunan ama bundan haberdar olmayan, tanışmayan insanlar. Birbirlerinin o kadar yakınından geçtikleri halde. Birkaç santim. Bu zaten müthiş. Üstüne, bu kişilerin biri savaşta kardeşini kaybetmiş, öbürü savaş yüzünden neredeyse aklını yitiriyormuş. Ve yazdıklarıyla her şeyi değiştiriyorlar. Kalıpları kırıyorlar. Modernizmin temsilcileri. Zola ve Dickens gibiler bayrağı Mansfield ve

* Şair TS Eliot'ın 1922'de basılmış olup yirminci yüzyılın en önemli şiirlerinden biri ve modern şiirin mihenk taşı kabul edilen Çorak Ülke'sinde bahsettiği yer. (ç.n.)

Rilke gibilere, iki büyük yurtsuz yazara, iki büyük aykırıya teslim ediyor. Mansfield Yeni Zelandalıydı, ya Rilke? Avusturyalı? Çek? Bohem?

Kitapta epey bohem doğrusu, diyor Richard.

Öyle bohem değil, diyor Paddy. Dinle. Britanya İmparatorluğu'yla Alman İmparatorluğu iki kocaman değirmen taşı gibi birbirlerine sürtünüyor, milyonlarca kişi çoktan ölmüş gitmiş, bir sonraki savaşta yine milyonlarcasını öğütmeye hazırlanıyorlar. Burada bir şeyler olabilir, Doubledick. Buradan gerçekten iyi bir şeyler çıkabilir. Terp'e söyle. İmparatorluğun altın günlerine duyulan nostalji geri geldi. Bunu kullanabilirsin.

Anladım, diyor Richard. Evet.

Ve bütün bunların ardında, diyor Paddy. Bir dağ ne kadar anlam ifade edebilirse.

Bir dağ ne kadar anlam ifade edebilirse derken? diyor Richard.

O küçük İsviçre köyünde Tanrı yardımcıları olsun, diyor Paddy, dev bir ağzın içindeki dilin üstündelermiş gibi dört bir yanlarında Tanrı'nın kocaman, sivri, köpekbalığı dişleri. İsviçre, güya tarafsız bölge ama emperyalist faşizmin bir sonraki dozunun tohumları orada da havada, İspanyol nezlesi kadar bulaşıcı.

Evet, diyor Richard. Doğru.

(Aman Allah'ım, diye düşünüyor bunu söylerken.

Dünya onsuz ne yapacak?

Ben onsuz ne yapacağım?)

Üstelik bu daha başlangıç, diyor Paddy. Dahası var. Çok çok daha fazlası. Biraz düşüneceğim. Biraz not alayım, değil mi Doubledick?

Richard, biri içinde bir yerde sıcak su akıtan bir duş başlığı açmış gibi fiziksel bir rahatlamayla doluyor. Her yanından ferahlama sızdırıyor bile olabilir. Öyle mi diye görmek için kıyafetlerine bakıyor. Değil. Başını kaldırıyor.

Teşekkür ederim, diyor. Paddy, bir numarasın.

Ama her şeyi senin yerine ben yapamam, diyor Paddy.

Hayır hayır, öyle bir şey beklemiyorum, diyor Richard.

Paddy'ye göz kırpmıyor. Paddy kayıtsız kalıyor, yüzü ciddi.

Sen ve isteklerin, diyor. Hikâye araştırmalarını mezardan göndertirsin sen bana, öbür dünyadan makaleler, Rilke şöyleydi, Mansfield böyleydi, ondan sonra da el yazısından şikâyet edersin.

Paddy, diyor Richard.

Düşünme kısmını kendi başına yapman gerekecek, diyor Paddy.

Ben bir işe yaramam Pad, diyor Richard. Bunu *biliyorsun*.

Hayır, sesi görme konusunda eskiden beri yeteneklisindir, diyor Paddy.

Ha, diyor Richard.

(Onu bu kadar sevmesine şaşmamalı.)

Ama çetin ceviz olman gerekecek, diyor Paddy. Şimdi olduğundan daha sert olmalısın. Terp'e nerede duracağını söylemeye hazır olman gerek.

Şu notları hazırla Pad, diyor Richard.

Eski not defterine başvurabilirsin aslında, diyor Paddy.

Aralarındaki eski bir şaka. Okul çocukları gibi gülüşüyorlar. Daha önce Richard'ı ön kapıdan içeri almış olan ikiz, holün kemerinin altında beliriyor.

Düşündük de, galiba gitsen iyi olacak Richard, diyor. Anne-miz biraz yorgun görünüyor.

Çekim aşamasındaki geçici isim ne? diyor Paddy.

İkiz orada değilmiş gibi söylüyor bunu. Richard da ikizi görmezden geliyor.

Romanla aynı, diyor Richard. Bir sürü kişinin aldığı bir şeyin uyarlaması olduğuna, yani mutlaka güzel olacağına insanları ikna etmek için.

Peki romanın adı ne? diyor Paddy.

Nisan, diyor Richard.

Ah, diyor Paddy. Elbette. Ne isim ama. Nisan.

Gözlerini kapatıyor. Birden gerçekten yorgun görünüyor.

Richard hâlâ ıslak haldeki çorapların tekini ayağına geçiriyor. Ayakkabılarını giymeden ayağa kalkıyor, ayakkabıları radyatörden alıp arkalarından tutuyor.

Paddy masanın üstündeki yumruğunu sıkıyor.

Bizim baharımızın basit çiçeklerini yeniden görmek istiyorum ben, diyor.*

Richard sırlıslıklam ayakkabısının tekini ayağına geçiriyor. Ayağına yapışan soğuk yüzünü buruşturmasına yol açıyor.

Bu soğukta ayaklarım geri geri gidiyor derken *bunu* demek istiyorlarmış meğer, diyor.

İstediğin kadar kal, diyor Paddy, gözleri hâlâ yumulu. Kendine yemek yap. Buzdolabında bir sürü şey var.

Sana bir şeyler hazırlayayım mı? diyor Richard.

Aman, yok yok, diyor Paddy. Bir şey yiyemem.

Biz o işi hallettik, teşekkürler Richard, diyor ikiz.

Paddy gözlerini yumulu tutuyor. Kolunu masanın üstünde havada sallıyor.

İstediğin kadar, diyor. Hem giderken şu kitapları da al. Harfli ciltleri al. M harfinin altında daha var. Raflarda.

Kitaplarını almayacağım Paddy, diyor Richard. Kitaplarını hayatta almam.

Bana lazım olacak değiller ya canım, diyor Paddy. Al gitsin.

* Şair John Keats'in James Rice'a yazdığı 1820 tarihli bir mektuptan alıntı. (ç.n.)

Hâlâ 11.29.

Richard bir nefes alıyor. Canı yanıyor.

Katherine Mansfield'in suçu bu.

Şair Rainer Maria Rilke'nin lösemisini de psikosomatik bir şekilde kendine yansıtacağından biraz korkuyor.

Anlatıldığına göre Rilke, taretin etrafına kurduğu küçük bahçeye çıkıp biraz gül toplamış, çünkü güzel bir kadın Mısır'dan onu ziyarete gelmiş, Rilke de kadını güllerle karşılamak istiyormuş. Ama saplardan birinin üstündeki diken eline ya da koluna batmış. Dikenin açtığı küçük yara iyileşmemiş. Rilke'nin kolu enfeksiyon kapmış. Öbür kolu da şişmiş. Sonra da şair ölmüş.

Üstelik güllerle ilgili bir sürü şiir yazmış bir şairdi, bunda bir ironi var, Rilke okuduğu bir şair değil, hatta bu seneye dek adını bile duymamıştı ama o kadarını Richard bile görüyor. Artık Rilke'yi internetten biraz incelediği için, Paddy ile konuşuyor olsaydı pek anlamadığını söylemeye mecbur kalırdı. İnsanın kulağında nasıl ağaç *büyüyebilir*? Yer yok ki.

Öte yandan Rilke'nin kendisi cazibeli denebilecek bir çapkına benziyor, hiç değilse romanda ve Richard'ın baktığı internet sitelerinde öyle, bir hanım onu ziyarete geldiğinde, ziyaretin bir yerinde söz konusu hanımın karşısına resmî bir tavırla dikilip şiirlerinden birini okur, sonra kadın oradan gitmeden önce okuduğu şiiri kendi el yazısıyla yazılmış ve kadına ithaf edilmiş olarak aynı şekilde resmî bir tavırla ona hediye edermiş, böylece kadın Rilke'nin şiiri bilhassa kendisi için yazdığını zannederek ayrılmış kuleden. Oysa aslında şiirler belki senelerce önce yazılmış olurmuş. Rilke öldükten sonra birkaç hanım, şairin eski şiirlerini

kendileri üstünde yeniden kullandığını, bazen aynı şiiri birkaç kadına takdim ettiğini öğrenip fena halde hayal kırıklığına uğramış.

Ama cazibesinin Rilke'nin önünde bir sürü kapı açtığına kuşku yoktu, anlaşılan şair hiç de zengin değildi ve şair olduğu için hamilerle hamiyelerin (hamiye diyebiliyor muydunuz yoksa bu feministliğe aykırı mıydı? Kadınlar alınır mıydı?) kendisine mukayyet olmasına çok ihtiyaç duyuyordu. Muhteşem malikânelerde ve şatolarda zenginlerin misafiri olarak kalmaya özellikle bayılırdı. Kim bayılmaz ki?

Ama gülün dikenini. Hanımlara verilen şiirler. Cazibe.

Hikâye şöyle vs.

Richard tam da bu tür şeylerden kaçıyor, değil mi?

Birden midesi bulanıyor.

Hatta kusacak gibi *oluyor*.

(Löseminin belirtilerinden biri mi bu?)

Çöp kutusu aranarak etrafına bakınıyor. Bu kadar temiz tutulmuş bir perona kusmak istemiyor.

Bu durumda, diyor hayali kızı kulağına. Muhtemelen kusmayacaksın. Gerçekten kusacak olsan acaba burada kusmam uygun olur mu diye düşünemezsin. Ayrıca kulak dediğin şeyde ağaca bol yer vardır. Kulakta bir ağaç. Kanda bir gül. Benim nerede yaşadığıma baksana.

Richard tekrar saati kontrol ediyor.

11.29.

Bozuk mu bu saat?

Tek bir dakika gerçekten bu kadar uzun mu?

Bozuk olan saat kendi içindeki mi yoksa?

İstasyondan çıkıyor ve zihnini başka birtakım gerçeklerden uzaklaştırması için bir şey arayarak ön taraftaki alanda geziniyor.

Şurada yüksek, taş bir yapı var, belki bir savaş anıtı. Gidip yan taraflarındaki ölümlerin isimlerini okuyacak.

Ama taşın üstünde ölümlerin isimleri yok.

Onun yerinde, taşta gömülmüş bir levhanın üstünde altın harflerle şöyle yazıyor:

MACKENZIE ÇEŞMESİ

TARLOGIE'NİN SERRA LARGO KONTU

PETER ALEX CAMERON MACKENZIE

TARAFINDAN

MEMLEKETİ OLAN KASABAYA

HEDİYE EDİLMİŞTİR

21 TEMMUZ 1911'DE SERRA LARGO KONTESİ

TARAFINDAN AÇILMIŞTIR

Eski bir çeşme, suyu yok.

Richard çeşmenin etrafında birkaç tur atıyor. Levhayı tekrar okuyor. Ne kadar tuhaf. İskoçya Portekiz'le buluşmuş, Portekiz mi acaba? Yoksa Güney Amerika mı? Kontrol etmek için telefonunu araniyor.

Telefonu yok.

Bunun üzerine karşı tarafa, istasyonun önündeki kahve kamyonetine gidiyor.

Écossécoffee
Bir fincan güzellik
içiniz

Bölmede kimse yok. Richard yan taraftaki oluklu saca tık tık vuruyor.

Bir kadın ön koltukların üstünden tırtıl gibi kayıp geliyor, kafa üstü yere çakılıyor. Ayağa kalkıp bölmede görüldüğünde, bunu yapmak zorunda kaldığı için epey sinirlenmiş bir hali var. Uyku sersemi görünüyor. Uyku tulumunun içindeymiş galiba, tulumu göğsüne bastırıyor.

Evet? diyor.

Bugün işiniz çok, diyor Richard.

Kadın boş boş bakıyor.

Sizi uyandırdım mı? diyor Richard.

Kamyonette uyuduğumu mu ima ediyorsunuz? diyor kadın.

Richard kızarıyor.

Hayır, diyor.

Evet, sizin için ne yapabilirim? diyor kadın.

Richard'ın başta düşündüğü kadar genç değil. Gözlerinin etrafı koyu renk, yüzü daha görmüş geçirmiş, daha kullanılmış. Elli? Kadın Richard'ın onu bir yaş çerçevesine oturttuğunu görüyor, alaycı bir bakış atıyor.

Buralara yakın bir halk kütüphanesi varsa yerini tarif edebilir misiniz diye soracaktım, diyor Richard. Çeşmenin çalışmaması içinizi rahatlatıyordur eminim. O çeşmenin kârınızı azalttığına bahse girerim. Yan tarafındaki levha ilgimi çekti. Yani, Serra Largo'nun burayla ne ilgisi olabilir?

Kütüphane kapandı, diyor kadın.

Richard başını iki yana sallıyor, üzgün surat.

Ne biçim bir zamanda yaşıyoruz, diyor. Nasıl bir kültür halkın bilgiye erişmesini istemez? Nasıl bir kültür bazılarının bilgiye erişme şansının bunun için para ödeyebilecek insanlardan daha az olmasını ister? Totaliter bir bilimkurgu sanki. Eskiden, 1970'lerde güzel bir film çıkardı bundan. O zamanlar biraz film yapımcısıydım da. Günahlarımın bedeli işte. Hâlâ öyleyim. Ama şimdi zamanlar farklı, ah, hem de çok. Bugün olacakları o günlerde anlatsaydık kimse inanmazdı. Yani, Ragnarok* bu.

Hayır, Kingussie, diyor kadın.

Hayır, diyor Richard. Yani dünyanın sonu geldi. Kütüphanelerin kapanmasını kastediyorum.

Kapandı derken kapandı değil, diyor kadın. Salı günleri kapalıdır.

Ha, diyor Richard.

Yarın açık, diyor kadın.

Ah, diyor Richard.

* İskandinav mitolojisinde kıyamet. (ç.n.)

Başka bir şey? diyor kadın.

Hayır hayır, diyor Richard. Hayır, teşekkür ederim. Yalnız...

Kadın kaşlarını kaldırıyor, bekliyor.

Limonunuz yoktur herhalde, değil mi? diyor Richard.

Limonata mı? diyor kadın.

Hayır, limon, sıradan bir limon sadece, diyor Richard.

Hayır, kusura bakmayın, öyle bir şeyimiz yok, diyor kadın.

Peki, tamam, limonata alayım o zaman, diyor Richard.

Hayır, limonatamız da yok, diyor kadın. Limonata bulundurmuyoruz.

Ya. Peki. O zaman bir espresso alayım, diyor Richard.

Özür dilerim, bugün kamyonette sıcak suyum yok, diyor kadın.

Ya. Tamam. Elma suyu, elma suyunuz var mı? diyor Richard.

Hayır, diyor kadın.

Oldu, diyor Richard. O zaman bir şişe su lütfen.

Kadın gülüyor.

İnsanların İskoçya'da şişe suyu almak istemesi beni hep güldürür, diyor.

Gazsız, diyor Richard.

Hep, diyor kadın.

Ya da maden suyu da olur, elinizde yalnızca maden suyu varsa, diyor Richard.

Ah. Suyumuz yok, diyor kadın.

Peki neyiniz var o zaman? diyor Richard.

Aslında bugün kamyonette hiçbir şeyimiz yok, diyor kadın.

O zaman niye açıksınız? diyor Richard.

Bölmenin kapağını işaret ediyor.

Temiz hava, diyor kadın. İstedığınız kadar soluyun.

Gitmek üzere.

Buradaki dağlar çok görkemli, diyor Richard çabucak. Ama insan ölçülerinde görkemli. Mesela İsviçre gibi bir yere nazaran.

Şey, herhalde öyledir, diyor kadın.

İnsanı daha az tedirgin eden, daha dost canlısı bir görkemi olan dağların arasında yaşamak güzeldir mutlaka, diyor Richard.

Dost canlısı mı? diyor kadın. Çabuk aldanıyorsunuz. Dost canlısı Caingorm dağları. Oralarda ölmenin binbir çeşit korkunç yolu var.

Gerçekten mi? diyor Richard.

Soğuk, fırtına, kar fırtınası, diyor. Bir daha çıkamayacağınız kar yığınlarına tepetaklak yuvarlanmanıza yol açabilecek rüzgâr tünelleri. Aniden bastıran kar fırtınaları, yılın herhangi bir zamanında olabilir. Yazın ortasında bile. Tipi, çığ. Hava aniden değişince kaybolan insanlar. Birkaç kilometre ötede hava çok güzelken burada durup dururken dağlardan inen sis. Yani millet Loch Morlich'te güneş banyosu yaparken dağlarda don ve buz olabilir, kilometreler boyunca hiçbir sığınak olmadığını da unutmayın, ne ev var ne yol, kar gerçekten çok hızlı yağabilir, derin kar tabakasında yürümeye çalışmak bile insanı yorgunluktan tüketir, üstelik orada kar belki belinize kadar çıkar. Baharda buzlar çözülmeye başlayınca da, hiçbir şeye benzemeyen, cılız görünen ırmaklar coşkun ve güçlü bir hal alabilir, bir de tabii insanın sağlam zemin olduğunu zannettiği bir yere bütün ağırlığını vererek basması tehlikesi var, ayağınızın altındaki aslında çok derin suların üstündeki erimekte olan bir buz tabakası olabilir mesela, ya, bu şekilde kimbilir kaç kişi boğuldu, ayrıca Nisan ya da Mayıs'ta bile çalılıkları ve küçük ağaçları kökünden söküp üstünüze savuracak şiddette rüzgârlar esebilir.

Vay canına, diyor Richard.

Kadın küçümseme dolu gözlerle ona bakıyor.

Vay canına, diyor Richard yine.

Ya, diyor kadın. Çok güzel, ne demezsin.

Evet. Peki. Teşekkür ederim, diyor Richard.

Gitmek üzere dönüyor.

Atlar içindi, diyor kadın. İnekler için. Civardaki çiftlik hayvanları için.

Efendim? diyor Richard.

MacKenzie Çeşmesi, diyor kadın. Milletin söylediğine göre fiskiye'nin suyu epey yükseklerle çıkarmış.

Ya, diyor Richard. Tamam.

Size de tamam, diyor kadın. İyi günler. Hoşça kalın.

Dönüyor, hâlâ uyku tulumunun içinde, kıvrılıp kamyonetin ön kabinine sürünüyor.

Richard boş otoparkta biraz duruyor. Sonra istasyona dönüyor.
11.37

Perona gidiyor. Yine boş peronda dikiliyor.

Köprüyü geçip diğer tarafta dikilmeyi kafasından geçiriyor.

Biraz film yapımcısıydım.

Kulaklarında bir şeyler söyleyen kendi sesinden tiksiniyor.

Günahlarımın bedeli işte. Söylediği şeylerden tiksiniyor. Serra Largo'nun burayla ne ilgisi var?

Nefes alıyor. Canı yanıyor.

Nefesini veriyor. Canı yanıyor.

İstasyona bir daha tren gelip de burada durduğunda, trenle peronun arasındaki boşluğa kayacak, bu temiz bakımlı rayların üstünde tekerlerin yanına yerleşecek ve altına girdiği vagonun durdurulamaz ileri hareketinin ağırlığıyla kendisinin varlığına son vermesini bekleyecek.

Ah hiç hiç hiçbir şey.

Dağlar istasyondaki adamın ve kasabadaki evlerin üstünde, donup kalmış dalgalar gibi yükseliyor.

Paddy'nin ölümünden bir hafta kadar sonra Guardian gazetesinde bir ölüm ilanı çıkıyor. İkizlerden biri yazmış. Patricia Heal, evlenmeden önce Hardiman, 20 Eylül 1932 - 11 Ağustos 2018.

Bir zamanlar adı Patricia Hardiman'mış. Richard bunu hiç bilmiyordu.

Jeneriklerde kullandığı ismi, Paddy'yi yazmayı akıl edememiş ve birlikte yaptıkları on yedi prodüksiyondan en meşhur iki tanesini listelemişlerdi sadece: *Çalkantılı Deniz* (1971) ve *Andy Hoffnung* (1972), BBC'nin *Play for Today* programında gösterilen ilk deneysel dramalardan, eleştirmenlerden övgü almış ve geniş çapta etki yaratmış eserler; *Çalkantılı Deniz* daha sonra Kuzey İrlanda barış hareketine dönüşecek seslerin ilk yükselişini yakalamıştı, *Andy Hoffnung* da İngiltere televizyonlarında otuz yıl önce Holokost sırasında insanların başına gelenlerin ayrıntılarıyla anlatılmasına doğru ilk adımların atılmasına öncülük eden programlardan biriydi.

Çalkantılı Deniz: Beatrix Potter'dan molotof kokteyllerine. O zamana dek Kuzey İrlanda hakkında hemen hemen hiçbir program yoktu; Whicker daha birkaç sene önce bir dizi yapmıştı ama dizi neredeyse hiç yayınlanmadan kalmıştı. Fazla riskli bir işti. *Çalkantılı Deniz* için kamerayı insan gözü gerçek insanların arasında nasıl hareket ediyorsa öyle hareket ettirmişlerdi, bunun için söz konusu insanların yaşadıkları gerçek yerlerden, söyledikleri gündelik şeylerden parçalar kullanmış, yüzlerini asla çekmeyerek kimliklerini saklamış ve onları korumuş, onun yerine konuştukları sırada etraflarındaki şeyleri çekmiş, ellerini nasıl kullandıklarını, sigaralarından yükselen dumanı, mutfak masalarındaki ya

da şömine raflarındaki şeyleri yakalamışlardı: Tespih, at sırtında bir hükümdarın resmi, masanın formikasının deseni, *John Player* tütün paketinin üstündeki denizci resmi, dolu ya da boş kül tablaları, fincanlar, tabaklar, ocaktaki çaydanlık, tertemiz seramik bir lavabo, pencerenin dışında bir çardağa tırmanan ıtırşahiler, bir eşarbin altındaki bigudili saçlar, bir barikatın oluklu sacındaki pas, bir arka kapının yanındaki çengele asılmış polis copu, güzelce katlanmış ve bir çiftlik binasındaki bir tuğlanın arkasına yerleştirilmiş eski, kumaş flama.

Bir asker kot pantolonla gömlek giymiş uzun saçlı yeniyetme bir oğlanın bacaklarını elleriyle yokladı. Bir asker sekiz-dokuz kişilik bir kadın grubuna doğru madeni bir sopa salladı. Bir çocuğun bacakları uzakta, dikenli tellerin ardındaki bir yolda karşıdan karşıya geçti.

Parlamentoda bu konudan bahsedildi. İnsanlar bin gazete haberinden öğreneceklerinden daha fazlasını Çalkantılı Deniz'den öğrendi. *Kanlı Pazarı öngörmüştü.* (*Kanlı Pazar'ın* gelişini tek gözlü ve yarım akıllı biri bile *görebilirdi*, dedi Paddy ertesi sene bir gazete eleştirmeni Çalkantılı Deniz'in bunu yaptığını yazdığında.)

Paddy'nin ilk deneysel yarı belgesel kurgusu. Türünün ilk örneklerinden biri. Richard'ın gerçek bir şey konusundaki ilki. İlk iyi işi. Ve Paddy şimdi ölümler cennetinde güvende, o zaman Beatrix Potter ne kadar ölüyse o kadar ölü.

Andy Hoffnung: Paddy 1960'ların sonunda bir akşam Wigmore Hall'daki bir Beethovern konserinde bir adamın yanında oturmuştu. Adam an die Hoffnung demiş ve Paddy'ye gülümsemişti. Paddy adamın adını söylediğini sanmış, kendisi de adama adını söylemiş, sonra programa bakınca bunun şarkılardan biri olduğunu görmüştü.

Konserden sonra birlikte yemeğe gitmişlerdi. (Muhtemelen yatmışlardı da.) Adam Paddy'ye kendisi hakkında hemen hemen

* 26 Ocak 1972 tarihinde K. İrlanda'da 26 silahsız aktivistin ve civarda bulunan halktan kişilerin Britanya ordusu askerlerince vurulması. (ç.n.)

hiçbir şey anlatmamıştı. Ustura gibi keskin zekâlı Paddy epey bir bilgi toplamıştı. Adam yarı Alman, yarı İngiliz'di, iki ulusun da en kötü taraflarının gadrine uğramıştı. İkisinin elinden de bir yığın kaybı olmuştu, ailesi, arkadaşları, evi, hepsi elinden gitmişti, daha neler neler. Yine de hayatımda tanıdığım en umut dolu insan, demişti o zaman Paddy. Bön bir umut demek istemiyorum. İçtenlikli bir umut. Onunla konuşurken gerçek umudun aslında umut yokluğu meselesi olduğunu fark ettim.

Nasıl olabilir bu? dedi Richard.

(Richard kıskanmıştı.)

Bilmiyorum. Ama ondan ayrıldığımda ben de umutluydum, inan bana şu andaki dünyamda bu çok önemli bir şey Doubledick.

Beethoven adam gittikleri bir kulüpte geleceğini okuyacakmış, kaderini söyleyecekmiş gibi Paddy'nin elini tutmuş ama onun yerine çocukken seyrettiği bir Charlie Chaplin filminden bir sahneyi canlandırmıştı. Chaplin bir kadının elini tutar, bileğindeki ya da elindeki çizgilere bakarak kaç çocuğu olacağını söyler. Çizgileri sayar. Kadına beş çocuğu olacağını söyler. Sonra kendi elindeki çizgilere bakıp onları sayar, yirmi beş, otuz, otuz beş, daha çok.

Sonra şu sessiz kahkahayı yaptı, dedi Paddy, Chaplin'in çocuk gibi gülmesini taklit ediyordu.

Adı ne? dedi Richard (kıskançlıkla). Onunla bir kereden fazla mı yattın? İyi miydi bari? Bu sonuncuları sadece kafasının içinde söyledi. O andan itibaren Paddy laf arasında bile olsa ne zaman Charlie Allah'ın belası Chaplin'den bahsetse, hakkında en ufak bir şey bile söylese, Richard onun An die Hoffnung adamı düşündüğünü, gizlice yaparmış gibi, bunu yaptığını kendisinden başka kimse anlayamazmış gibi, ne yaptığını Richard'ın gayet iyi bildiğini zerrece fark etmeksizin ona atıfta bulunduğunu anlar oldu.

Paddy senaryoyu dört haftada yazmıştı. Usta işi bir senaryoydu, hikâyeyi anlatmayarak anlatıyordu. Yaralı bir adam açık bir hal ve tavırla Londra'da gezinir. Üç aşağı beş yukarı hepsi bu kadar. Don, sis. Adama hiçbir şey açılmaz ama dokunduğu her şey

şu ya da bu şekilde açılır. Bir mutfakta oturur, bir kartpostala bakar. Savaşta şu ya da bu kampta bulunan biri tarafından gönderilmiştir.

Burası iyi, der Andy Hoffnung'u oynayan aktör kameraya.

Kartta yazılanları okumaktadır.

Ama sonra, bakın, der aktör, sonra şöyle yazmış, *yine de keşke kuzen Eury'nin yanında olsaydım*. Eury ikimizin cehennem için kullandığı şifreli sözcüktü. Eurydike, ölü bir ruh. Keşke ölmüş olsaydım diyor.

Senaryoda savaşın yüzeye çıktığı tek an bu. Diğer her şey Londra kaldırımlarının altında dile getirilmeden hareket ediyordu, sokaklardaki eskiden evlerin olduğu dış boşluklarında, savaş anıtlarının taş basamaklarında, nehrin, Thames'in kıyısındaki kaygan çamurlarda, halka açık sanat galerinin saat beşteki kapalı yüksek kapılarında, solan ışıktaki park edilmiş arabalarda, pazar kapandıktan sonraki pazarda, tezgâhlar kaldırılmış, geriye kırık kutularla lahana yapraklarından başka bir şey kalmamış. Şubat alacakaranlığı çökerken aktör suyoluna atılmış bir şalgamı sokak boyunca tekmeleyip duruyor.

Heal evlenmeden önce Hardiman.

Richard gazeteyi kapatıp katlıyor.

Paddy, o ilk gün Asılmış Adam'ın kapılarından içeri daldığı gibi kafasına dalıyor. Ah. Ah, o kadar alımlıydı ki. Richard'dan büyüktü, on yedi yaşındaki koca bir kızın yaşı kadar büyüktü, ayrıca yirmilerindeki bir adama göre yaşça büyük hemen hemen tüm kadınlar alımlıdır ama öyle ketum olmasıyla, hiçbir sınıfa sokulamamasıyla Paddy çok daha alımlıydı, baştan beri sınıflandırılmaz bir tipti. (Richard bunu ona söylediğinde, *sınıflandırılmaz tip diye bir şey yoktur*, demişti Paddy, *sınıflandırılmaz olanları sınıflandıramazsın, kaz kafalı*.) Ona bir bak, elinde sigara tuttuğunun bile farkında değilmiş gibi sigara tütürüyor, sandalyesinde o kendine has umurumda-mı-acaba tarzıyla öne ya da arkaya eğilmiş, sonunda tamı tamına ne söylenmesi gerekiyorsa onu söylüyor, bunu her

seferinde başarılıydı. Zahmetsizce. Bir hikâyeyle ne yapacağını tamına bilirmiş gibi. Evlilikle, işiyle, büyütecek ikizlerle ne yapması gerektiğini bildiği gibi, sonra evliliği dağıldığında her nasılsa daha gamsız olmuştu. 1980'lerin sonunda Richard'ın kendi evliliği dağıldığında Richard da onunla birlikte dağılmış, Paddy'nin kanepesinde bir ay geçirmişti. Paddy karısıyla çocuğu gittikten sonra eve çekidüzen vermesine yardım etmişti. Kendisine çekidüzen vermesine yardım etmişti.

Richard onun gibi bir kızla tanışmamıştı hiç. Şey, kadınla. Paddy öylesine bir kız değildi.

(Bugünlerde böyle söylemek ayıp mı? Richard'ın hiç fikri yok.)

O ilk gün Asılmış Adam'da Paddy'nin karşısında oturmuş ve bir gün yatıp yatmayacaklarını merak etmişti. (Bugünlerde *böyle* düşünmek ayıp mı peki?) Yatmışlardı. Özel bir şey değildi. Richard'ın hayatında girdiği özel olmayan tek cinsel ilişkiydi. Paddy ile ikisi cinsellikten fazlasıydı. Richard'ın yıllar içinde, Paddy'den önce, Paddy'den sonra yattığı insanlar, hatta evlendiği kadın bile önce varken sonra yoktu ama her nasılsa Paddy hâlâ vardı.

Anlatı stratejisiyle gerçek arasında fark vardır ama ikisi birbirinden beslenir, demişti Paddy 1970'lerde bir gün.

Richard, Paddy'nin evine uğramıştı. Aydınlık bir bahar akşamıydı. Paddy'nin mutfağındaki radyoda haberleri dinlemişlerdi. Maguire Yedilisi' yeni mahkûm edilmişti. (Hapishanede toplam yetmiş yıl geçirdikten sonra mahkûmiyetleri bozulacak ve hâlâ hayatta olanlar serbest kalacaktı.) Paddy'nin sarf ettiği cümlelerin Maguire'ların mahkûmiyetiyle bir ilgisi vardı ama Richard, Paddy'nin ne demek istediğini mümkün değil anlayamıyordu.

Ne arasında? dedi. Nedir nedir?

Paddy gülmeye başladı, uzun süredir ilk defa gülüyordu, o kadar çok güldü ki Richard da gücenmeyi bırakıp gülmeye başladı, gülererek birbirlerinin kollarına düştüler. Sonrasında Paddy,

* 1974'teki Guilford pub bombalamalarını gerçekleştirmekle suçlanıp mahkûm edilen yedi kişi. Daha sonra ifadelerinin işkence altında alındığı ortaya çıkmıştır. (ç.n.)

Şöyle güzel bir düzüşmeyi ben de herkes kadar severim Doubledick, bu da gerçekten çok güzel bir düzüşmeydi, demişti. Teşekkür ederim.

1 Nisan 1976.

Ondan sonra bir daha böyle bir şey olmamıştı. İşlerine ve yaşamlarına kaldıkları yerden devam etmişlerdi.

Geçen Nisan. *Son* Nisan. Paddy'nin ölmesinden dört ay önce. Gerçi bunu henüz kimse kesin olarak bilmiyor tabii.

Bugün herkesin bildiği şey, Richard'ın doğduğu yıldan beri yaşanan en sıcak Nisan günü olduğu. Radyoda ve televizyonda bunu düşünölemeyecek kadar uzun bir süre önceymiş, başka bir çağmış gibi söylüyorlar.

Eh, öyle aslında.

Richard flaş disk satın almak için bir Maplin dükkânına uğruyor. Maplin zincir mağazaları yakında kapanacak. KAPATIYO-RUZ İNDİRİM. Dükkân yağmalanmış sanki. Richard bir adama (adamın yakasındaki rozet mağaza müdürü olduğunu söylüyor) flaş disk kalıp kalmadığını soruyor. Adam başını iki yana sallıyor. Richard adamın gözlerinin etrafındaki koyu renk, kırmızı halkaları çok geç fark ediyor. Başarılı olmuş, mağaza müdürlüğüne yükselmiş bir adam ama artık bunların hiçbir anlamı yok, sıfıra sıfır elde var sıfır.

Adamın bilip tanıdığı yaşamı sona ermek üzere, ben de kalkmış boktan flaş disklerden kaldı mı diye soruyorum. Amma da dangalaklık ettim, diye düşünüyor mahvolmuş mağazadan ayrılırken.

Gayritabii sıcakta kaldırımda yürüyor.

Çok aptalım, diyor Paddy'nin evine varınca. Kıcımla dağları deviriyorum resmen.

Paddy artık bir deri bir kemik. Öfkesi de neredeyse tamamen yanıp küle dönmüş; daha birkaç gün önce sayıp sövdüğü şeylere filozofça yaklaşıyor.

Daha birkaç gün önce Britanya hükümetiyle İrlanda konusunda köpürüyordu.

Ne yaptıklarını hiç bilmemeleri mümkün, demişti. Ne yaptıklarını kesinlikle biliyor olmaları da aynı derecede mümkün. Onları affetmeyeceğim, o günlerin nasıl olduğunu bilen kimse de affetmeyecek. Eski nefretleri böyledeşmek.

Başka konularda da köpürmüştü.

Ah, Brexit'i anlıyorum, demişti. Bir sürü insan bir sürü sebepten ötürü demokrasiye öfkeli. Anlamadığım şey Windrush.* Anlamadığım, kafamın bir türlü almadığı şey Grenfell.† Windrush, Grenfell, bunlar tarihteki dipnotlar değil. Tarihin bizzat kendisi.

Tarih dipnotlardan oluşur zaten Pad, demişti Richard.

Milletler topluluğu,‡ dedi Paddy. Yalana bak. Güya Birleşik Krallık, niye dört bir yanda kıyamet kopmadı o zaman? Eskiden olsa böyle şeyler hükümeti gümbür gümbür devirirdi. Bu ülkenin bütün iyi insanlarına neler oldu?

Merhamet yorgunluğu, dedi Richard.

Sikerim merhamet yorgunluğunu, dedi Paddy. İnsanların ruhu ölmüş, ruhu.

İrkçilik, dedi Richard. Meşrulaştırıldı. Bütün haberlerde, bütün gazetelerde yedi gün yirmi dört saat meşrulaştırılmış bölünmüşlük, bir sürü ekranda, sonsuz yeni başlangıçların tanrısının, internet dediğimiz tanrının lütfuyla.

Halkın bölündüğünü biliyorum, dedi Paddy. Halklar eskiden beri öyleydi. Ama insanlar vicdansız değildi, değil. Vicdansızlık söz konusu olduğunda Britanya ırkçılığı bile esneklik gösterirdi.

* 2018 yılında, 1973'ten önce özellikle Karayip ülkelerinden Büyük Britanya'ya gelmiş olan, Windrush kuşağı adıyla anılan insanların ülkede yasadışı olarak bulundukları iddiasıyla yasal haklarından mahrum bırakılmaları, gözaltına alınmaları ve içlerinden en az 83'ünün sınır dışı edilmesiyle kopan skandal. (ç.n.)

† Londra Kensington'daki Grenfell Tower. 14 Temmuz 2017'de çıkan yangında harabeye döndü, yangında yetmişten fazla kişi ölürken bir o kadarı yaralandı, iki yüzden fazla kişi de kaçarak kurtuldu. İngiltere'nin en zengin semtinde çoğunlukla yoksulların ve ülkede kaçak bulunup bir şekilde oraya sığınanların yaşadığı bir toplu konut binasıydı. Buzdolabı kontağından çıkan yangın, bina yalıtımında ucuz olması dolayısıyla ateşe dayanıksız malzeme kullanıldığından bütün binayı sardı. Ali Smith bu olaydan Kış romanında da bahsediyor. (ç.n.)

‡ İngiliz Milletler Topluluğu kastediliyor. (ç.n.)

Korunaklı bir yaşam sürdün, dedi Richard.

Güldürme beni, dedi Paddy. İrlandalıyım. 1950'lerde de İrlandalıydım. Londra'da İrlandalı olmak siyah olmak, köpek olmak *gibi* bir şeyken İrlandalıydım. Britanya halklarının içini dışını bilirim. 1970'lerde de İrlandalıydım. Unuttun mu?

Unutmadım, dedi Richard. Senin gibi ben de yaşıyım.

Bir ikiz göründü.

Sakin ol anne, dedi ikiz. Richard. Lütfen. Donald Trump hakkında konuşması için onu yüreklendirme.

Trump'tan bahsetmiyoruz, dedi Richard.

Kesinlikle bahsetmiyoruz, ne münasebet, dedi Paddy. Milleti kışkırtmayı seven bir narsistin yapmamıza can atacağı bir şeyi hiç yapmayalım, olur mu?

Lütfen Richard, sakın, dedi ikiz. İklim değişikliğinden, sağın yükselişinden, göçmen krizinden, Brexit'ten, Windrush'tan, Grenfell'den ya da İrlanda sınırından* da bahsetme lütfen.

Dalga mı geçiyorsun? dedi Richard. Annenin canını sıkacak hiçbir şey kalmıyor geriye.

Göçmen krizi deme şuna, dedi Paddy. Milyon kere söyledim. *İnsanlardan* bahsediyoruz burada. Bütün engellere rağmen dünyayı bir uçtan diğerine geçen bir birey söz konusu. Bunu altmış milyonla çarp, hepsi birer birey, hepsi günbegün kötüleşen koşullarda dünyayı bir uçtan diğerine geçiyor. Göçmen kriziymiş. Sen de bir göçmenin oğlusun üstelik.

Richard, dedi ikiz annesi orada değilmiş gibi. Ciddiyim. Buraya her geldiğinde annemin böyle heyheyleri tutacaksa, bir daha gelmemeni rica etmeye mecbur kalacağız.

Cesedimi çiğnersin, siktir şuradan, dedi Paddy.

Çok huysuzlanıyor, dedi ikiz.

Huysuz muysuz değilim, dedi Paddy.

Ziyaretinin ardından ilaçlarını almaya onu bir türlü ikna edemiyoruz, dedi ikiz huysuzca.

* Brexit'in en büyük sorunlarından biri, Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasında devreye giren sınırdı. (ç.n.)

Bak onu doğru dedin, dedi Paddy.

Cesedini çiğnemek:

İlaçlarla onu hayattan soğutmuşlardı.

Ama yaşlıydı, hastaydı, gitme vakti gelmişti, yaşam kalitesi diye bir şeyi hiç kalmamıştı. Oramorph* metamorfozo: Paddy bir hafta bilgiyle, nüktelerle ve enerjile dolup taşıyordu. Ertesi hafta, o gıcirtı ne? Kulaklarımda gıcirtıdan başka ses yok. Sonra sohbeti takip edemiyordu, sonra yüzü, sırf endişe, sanki bir şey kayıptı da ne olduğunu bilemiyordu.

Odadaki herkesin boyunu aşan kocaman sözcükler kullanmaktan hiç vazgeçmemişti gerçi.

O psikotantana saçmalıklarını istemiyorum, demişti ölüm döşğinde.

Damardan verilen ilaçlarla sayıklamalar içindeyken bile gerçekten orada olmaktan da hiç vazgeçmemişti. Windrush konusunda hepsinin unuttuğu şey şu, bu bir nehir ve nehir denen şey genellikle bir kaynaktan çıkar, başka nehir kollarına ayrılır, sonra da okyanus büyüklüğüne ulaşır.

Bu damardan verilen ilaç şart mı? dedi Richard ikize.

İkiz Richard'dan odadan çıkmasını rica etti.

Sonra ikiz Richard'a odadan çıkmasını söyledi.

Diğer ikiz, sahanlıktaki kapalı kapının önünde bir sandalyede oturuyordu. Ayaklarına ya da belki döşeme tahtalarına bakıyordu. Yanından geçerken aşağı kata yuvarlanmasına sebep olmamak için dikkatli davranmanız gerekiyordu.

Damardan verilen ilaç gerçekten şart mı? diye sordu Richard öbür ikize.

Ne yapabilirim ki? dedi öbür ikiz. Söz hakkım yok. Ona ne yapacağını söyleyemem. Ben küçüğüm ne de olsa.

Dört dakika küçük, dedi Richard. Ayrıca kocaman adamsın. Elli yaşını geçtin yahu!

İkiz döşeme tahtalarına baktı. Richard onun yanından geçti, çok da dikkatli davranmamıştı, sonra evine döndü.

* Morfin bazlı bir ağrı kesici. (ç.n.)

On gün sonra Guardian'da okudu:

Patricia Heal, evlenmeden önce Hardiman.

Ama bu gelecekte. Şimdi hâlâ Nisan.

Paddy'ye Maplin'deki adamı anlatıyor.

Batan geminin malları, diyor Paddy bir şiirden mısra okurmuş gibi.

Ben de kalkıp adama flaş disk soruyorum, diyor Richard. Benim gibi patavatsızı bulunmaz.

Flaş disk, diyor Paddy. Taşınabilir bellek. Al sana düşünülme-ye değer bir cümle. Eh, hem taşınıyor, hem taşınamıyor. Bellek yani. Bir sürü şeyi epey hareketli hale getiren Oramorph'a bağlı, bir sürü şey de seninle birlikte taşınıyor. Genelde boktan şeyler.

Gülüyor.

O ilacı niye veriyorlar sana? diyor Richard. Ağrın mı var?

Hiç yok, diyor Paddy.

İnsanların o ilacı artık her şey sona ermek üzereyken aldığını zannediyordum, diyor Richard. Sen o noktaya yaklaşmadın bile daha.

Teşekkür ederim, diyor Paddy.

Holde oyalanıp duran ikiz huzursuzlanıyor.

Artık gider misin Richard, lütfen, diyor.

Daha şimdi geldim Dermot, diyor Richard.

Paddy ikize bakıyor.

Öleceklerine dair zerrece fikri olmayan bir nesil çocuk, diyor.

Anne, diyor ikiz.

Ölmek faydalı bir şey Dick, diyor Paddy. Bir armağan. Trump'a şimdi bakıyorum da, hepsine bakıyorum, yeni dünyanın tiranlarına, sürülerin liderlerine, ırkçılara, beyaz ırkın üstünlüğüne inananlara, ortalığı karıştıran yeni haçlıların attığı nutuklara, dünyanın dört bir yanındaki zorbalara, hepsine baktıkça tüm bunlar etten ibaret diye düşünüyorum. Eriyip gidecek hepsi, Mayıs'ta eriyen kar gibi.

Bütün bunları ikize bakmayı sürdürerek söylüyor.

Şimdi kaşığı alıp geliyorum anne, diyor ikiz. Ziyareti fazla uzatma Richard. Annem bugün gerçekten çok yorgun.

İkiz mutfağa girip gözden kayboluyor.

Paddy Richard'a dönüyor.

Ölmemi istiyorlar, diyor.

Hiç hınçlanmadan söylüyor bunu.

Sıra ona geldi artık, diyor. Hikâye böyle. Doğal akış, Double-dick. Çocuklar. Nihayet bir konuda anlaşabildikleri için şükretmem lazım.

Gözlerini kapatıyor, yeniden açıyor.

Aile, diyor.

Hiç değilse ailen vardı, diyor Richard.

Evet, diyor Paddy. Vardı ya. Ama senin de vardı.

Öyle ya da böyle, büyük ölçüde senin sayende, diyor Richard.

Paddy başını iki yana sallıyor.

Doğrusunu söylemek gerekirse, keşke benimki de biraz seninkine benzeseydi, diyor.

Ha, diyor Richard. Neyse. Dışarıda hava berbat. Hiçbir şey kaçırmıyorsun Pad. Hatırladığım en kötü baharlardan biri. Daha iki hafta öncesine kadar kar diz boyuydu. Eksi yedi. Şimdi de bu. Yirmi dokuz derece.

Yanılıyorsun, diyor Paddy. Gördüğüm en güzel baharlardan biri. Bitkiler harekete geçmeye sabırsızlanıyordu. Onca soğuk. Bunca yeşillik.

Yani 21'inde yapılacak konuşmalara dahil etmemizi istediğiniz annemin hayatına dair güzel hikâyeleri/anekdotları en geç 18 Eylül salı akşamına kadar e-postayla bu adresten bize yollayabilirsiniz onları da konuşmalara katmak için gerekenleri yaparız çok teşekkürler ayrıca elinizde eski fotoğraf varsa onları da tarayıp bize gönderebilirsiniz makbule geçer çünkü annemin telefonların birinden sildiği fotoğraflar bulut depolama alanından da kaybolduğu için bir sürü eski fotoğrafı kaybettik şimdiye kadar orijinaleri de bulamadık. Ayrıca lütfen grup halinde e-posta göndermemizin kusuruna bakmayın, organize edecek çok fazla şey olduğundan böyle yapmak zorunda kaldık, kib Dermot ve Patrick Heal.

Kib ne demek? diye soruyor hayali kızına.

Kibirli iki balta demek, diyor hayali kızı.

Richard yanıtla tuşuna basıyor.

Konu: Re: Patricia Heal Anması

İsmi ve anması sözcüğünü siliyor, *hikâyesi* yazıyor.

Ama sonra konu kutucuğunda *hikâyesi* sözcüğünden önce Paddy'nin ismini yazmayı içine sindiremiyor.

İmleci mesaj alanına götürüyor.

Konu: hikâyesi

Sevgili Dermot ve Patrick,

Mesajınız için teşekkür ederim. Yazar olan annenizdi, ben değil, o yüzden onun hayattayken benim için ne anlam taşıdığını ifade etmeye çalışacağım bu "hikâyede" mutlaka olacak yetersiz ifadeleri hoş görün. Annenizin hem benim hem de dünya için ne anlama geldiğini resmetmek adına size gönderebileceğim milyon tane hikâye var

elbette. Ama sadece bir tanesini yazıyorum, buyurun. Otuz yıl önce evliliğim sona erdiğinde ve karımla çocuğum ülkeyi terk ederek hayatımdan çekip gidince büyük bir bunalıma düştüm, hem de çok uzun süre. Anneniz bir gün çocuğumu tiyatroya ya da sinemaya götürmemi, tatile çıkarmamı ya da birlikte bir resim sergisine gitmemizi önerdi, ki bu da elbette annenizin kararını vermiş olduğu, benim de onun dediklerini yapmak için çaba harcıyıp söylediği yerlere gitmem gerektiği anlamına geliyordu. “İyi de nasıl?” dedim. “Hayal gücünü kullan,” dedi. “Onu gezmeye götür, bir şeyler göster. İnan bana çocuğun da dünyanın kimbilir neresinde seni hayal ediyor. O yüzden hayali olarak buluşun.” Güldüm. “Ciddiyim ben,” dedi anneniz. “Onu gezmeye götür. Bir şeyleri ya da bir yerleri görmeye gittiğinizde de oradan bana kart atmasını söyle. Böylece lafımı dinlediğini, ciddiye aldığını anlarım.” Annenizin çok şefkatli olduğunu düşündüm ama bu fikri epey aptalca bulmuştum. Ama sonra kendimi de şaşırtarak dediklerini yapmaya başladım, hayali kızımı başka türlü kesinlikle haberdar olmayacağım şeyleri görmeye götürdüm. Arcadia’ya, Cats’e, ne kadar büyük gösteri varsa hepsine. Hayward’da Leonardo’nun, Royal Academy’de Monet’nin eserlerini gördüm, modern sanat eserlerini, Hockney’yi, Moore’u, gereğinden fazla Shakespeare oyunu seyrettim, Millenium’daki Dome gösterisine gittim. Dünyanın dört bir yanındaki sinemalarda, tiyatrolarda, galerilerde ve müzelerde sayamayacağım kadar çok filmle gösteri seyrettim; tuhaf gelecek belki, bana hâlâ öyle geliyor, bunların hiçbirini tek başıma yapmadım. Annenizin hayal gücünün bana verdiği armağan sayesinde.

Yazdıklarını okuyor.

Geçmiş zaman kullanarak hayattayken dediği için kendinden anında nefret ediyor. Hayattayken benim için ne anlam taşıdığını.

Hayattayken sözcüğünü siliyor.

Bütün anneniz sözcükleri için kendinden nefret ediyor.

Kendinden en çok da Paddy’yi bir anekdota indirgediği için nefret ediyor.

Yazdıklarında nefret etmediği hiçbir şey yok.

Siliyor.

Gitti.

İkizlerin e-postasını yeniden okuyor.

Bir bulutta kaybolmuş fotoğrafları düşünüyor.

Paddy'nin sevdiği şu bulutlu şiir neydi? Hayattayken sevdiği. Tabut sözcüğüyle hoşnut sözcüğüyle kafiyeli.

Mesaj alanına yazıyor:

Sevgili Dermot ve Patrick,

Anma töreninde Paddy'nin eskiden beri çok sevdiği bulutlu şiiri onun anısına okuyabilirsem gerçekten çok mutlu olurum. Şiirin tamamı uzun kaçabilir ama mesela birkaç dize okuyabilirim sadece. Haber vermenizi bekliyorum. Teşekkürler.

Hem kendisi eğlenmek hem de hayali kızını güldürmek için mesajın sonuna ekleme yapıyor:

kib,

Richard.

Paddy'ye son yolladığı kartpostalda bulutlar vardı. Yazın Royal Academy'deki bir sergiden göndermişti. Sergiye Paddy'nin sevdiği bir sanatçının eserleri sergilendiği için gitmişti; Paddy'de sanatçının bitpazarlarında ya da ucuzcu dükkânlarda bulduğu eski, kayıp fotoğraflardan hazırladığı bir kitap vardı. Fotoğrafların bazıları gerçekten çok güzel, bazıları sıradandı, bazılarıysa can sıkacak kadar kötü, bulanık ya da kötü açılardan çekilmişti, insanların, mekânların, arabaların, hayvanların, ağaçların, sokakların, beton binaların, sıklıkla birinin fotoğrafılamaya değer bulacağını aklınızın ucundan bile geçirmeyeceğiniz şeylerin fotoğraflarıydı.

Sanatçı önemli fotoğrafların hak ettiği türden sanatsal bir dikkat göstererek bütün bunları kitaplaştırmıştı. Bu da fotoğrafların neredeyse büyümlü bir değişimden geçmesini sağlamıştı. Fotoğrafların, öznesi olanlara ya da onları çekenlere ifade ettiği anlam ortadan kaybolmuştu. Eski kişisel anlamlarından arınınca sadece gösterdikleri şeylerden ibaret olmuyorlardı artık, sanki onlara bakan insanların dünyanın aslında nasıl göründüğünü anlamasının yolları haline gelmişlerdi.

Kahkahalar atarak karların içindeki bir duvara doğru devrilen kışlık kıyafetler giymiş bir kadın. Bir merdivenin dayalı durduğu, rüzgârdan hasar almış bir ağacın yanındaki üstüne kalın bir ağaç dalı düşmüş bir çitin yanında duran somurtkan bir adam. Banliyödeki bir arka bahçede omzuna tünemiş bir papağanla bir kadın, iki başka kadın da ona bakıyor, biri bir masada, diğeri arkadaki evin penceresinde. Hortumdan fışkıran suların çizdiği güneşle aydınlanan kemerde duran bir köpek. Kayıkla gezinti yapılan bir gölde kırmızı bir su bisikletinin üstünde, ikisi de makineye gülümseyen iriyarı bir adamla küçük bir çocuk. Kanatlarını açmış karlarda dinlenen kırmızı bir kelebek.

Richard kentin dört bir yanındaki posterlerde bu sanatçının ismini gördüğünde (her nedense o yaz Londra'nın dört bir yanındaki önemli galerilerde eş zamanlı olarak söz konusu sanatçı kadının sergileri açılmıştı) birine gitmeye karar vermişti, söylenmesine gerek kalmadan bunu yaparak Paddy'yi şaşırtmak istiyordu.

Biletçiye (pahalı) biletini gösterdi.

Sallanan kapıyı itip açtı.

Girdiği sergi salonu yepyeni kokuyordu ve her tarafına bulut resimleri asılmıştı. Karatahtaya beyaz tebeşirle çizilmiş bulutlar.

Ama bu salonda Richard'ın zınk diye durmasına yol açan şey bir duvarı boydan boya kaplayan, yine karatahtaya tebeşirle çizilmiş dağ resmiydi, öyle büyüktü ki duvar dağ oluyor, aynı zamanda dağ da bir tür duvara dönüşüyordu. Dağ resmine bakanlara doğru bir çığ düşüyordu, gören herkesin anlayacak zaman bulabilmesi için sırf o ânın içinde dondurulmuş bir çığ.

Dağ zirvelerinin üstünde gökyüzü öyle koyu bir siyahtı ki âdetâ siyahlık yeniden tanımlanıyordu.

Richard orada dikilirken baktığı şey karatahta üstündeki beyaz tebeşir olmaktan çıktı, dağ resmi olmaktan çıktı. Korkunç bir şeye, görünen bir şey dönüştü.

Hasiktir, dedi Richard.

Yanında genç bir kadın vardı.

Al benden de o kadar, dedi genç kadın.

Nereye kaçsak? dedi Richard.

Bakıştılar, korkulu kahkahalarla güldüler, birbirlerine baş salladılar.

Ama sonra Richard dağ manzarasından geriye çekildi ve içinde başka şeyler de bulunan salona, dağla aynı malzemelerden yapılmış bulut resimlerine bir daha baktı, bütün bunlar başka bir şey daha sağlıyordu, Richard'ın ancak daha sonra, salondan çıkıp galeriden ayrılarak sokağa ayak basınca fark ettiği bir şey.

Nefes kesici bir şey karşısında nefes almayı mümkün kılıyorlardı. Onların ardından Londra'nın üstündeki gerçek bulutlar farklı görünüyordu, nefes alma alanı sağlayan şeyler olarak görebilirdiniz onları. Bu da aşağılarındaki binalara, trafiğe, yolların birbirini kestiği yerlere, insanların sokakta birbirlerinin yanından geçişine bir şeyler olmasını sağlıyordu, her şey yapı olduğunu bilme de öyle olan bir yapının parçasıydı.

Richard galerinin arka kapısının önündeki basamaklara oturup dağ kartpostalının arkasını çevirmişti. Tacita Dean Montafon Mektubu, 2017 Karatahta üstüne tebeşir, 366x732 santim. Kartpostalı elinde tuttu (sanki o büyüklükte bir görüntüyü elinizde *tutabilirmişsiniz* gibi!) ve Paddy'nin bir fikri olması için kalemıyla ölçülerin çevresine bir daire çizdi. Adres kısmına Paddy'nin ev adresini yazdı. *Bir dağ ne kadar anlam ifade edebilirse*, diye yazdı sanatçının adının üstüne. *Güzel vakit geçiriyoruz. Keşke sen de burada olsaydın.*

Sonra fikrini değiştirdi.

Dağ kartpostalını arka cebine tıktı.

Onun yerine, hayatında aldığı en uzun en büyük kartpostala adres yazdı, kabaran bulut yığınlarını gösteren birbiriyle bağlantılı üç ayrı resmin olduğu kartpostalı bu. Kartta resimler hareketli film kareleri gibi işlev görürken aynı zamanda pencereler gibi hareketsizdi sanki. Paddy bunu severdi. Tacita Dean Yaşasın Avrupa'mız (Üç parçalı tablo), 2018 Karatahta üstüne püskürtme

tebeşir, guaj ve karakalem; 122x151,5 santim, 122x160,5 santim, 122x151,5 santim. *Sevgili Paddy. Bulutlardan mesaj var. Güzel vakit geçiriyoruz. Keşke sen de burada olsaydın.*

Posta ücreti eksik kalmasın diye karta iki tane birinci sınıf pul yapıştırdı, son postaya yetişsin de ertesi gün Paddy'nin eline geçsin diye Piccadilly'nin hemen dışındaki postaneye koşturdu.

Şimdi arka odasında masanın başında oturuyor.

Eylül.

Paddy kül ve kemik.

Richard biraz önce gönderdiği mesaja bakıyor. Konu kutucuğunda hâlâ *hikâyesi* yazıyor.

(Paddy iki sene önce bir gün Roma'daki bir köprüyü gösteren bir resmi havaya kaldırarak, bütün kartlar arasında en sevdiğim bu, demişti.

Ha, o mu, demişti Richard. Evet. Hatırlıyorum.

Paddy Richard'ın kartın arkasına yazdıklarını yüksek sesle okumuştı.

Sevgili Paddy, babam, bu köprüde tek kişilik bir orkestrada fazladan bir enstrümanmış gibi, sıcak bir ülkede gölge de orkestranın bir parçası, enstrümanlardan biri olmalıymış gibi başının üstünde omuzlarına tutturulmuş ev yapımı küçük bir çatıyla saksafon çalan yaşlı adam bu sene ortalarda olmadığı, çatısıyla birlikte kaybolduğu ve onun yerine daha genç başka bir adam hoparlörden elektro funk müzik çaldığı için gözyaşı döküyor. Babam duygusal ihtiyarın teki. Ama sen bunu zaten biliyorsun. Her gün beni buraya getiriyor, saksafoncu adamın dönüp dönmediğini anlamak için köprüye bakıyoruz. Bunun haricinde güzel vakit geçiriyoruz. Keşke sen de burada olsaydın.

Hepsini saklıyorum biliyorsun, demişti Paddy. Bazen oturup birbiri ardına hepsini okuyorum. Ya da desteyi karıp birini çekiyorum. O günün tarot falı gibi.)

Hikâyesi. Richard hayali çocuğundan gelmiş onca kartpostala ne olacağını merak ediyor.

Geri dönüşüm kutusu.

Omuz silkiyor.

Bunu düşünürken gelen kutusunda bir mesaj belirliyor.

Konu: Re: annemizin anma töreni

Sevgili Richard

çok üzgünüz ama törende sadece yakın akrabalar konuşma yapacak. Şiir konusundaki önerini iletceğiz teşekkür ederiz ama program zaten çok yoğun. Özel bir gün olacağı benziyor. Cuma günü görüşmeyi 4 gözle bekliyoruz, kib Dermot ve Patrick Heal.

Richard sandalyesinde arkaya yaslanıyor.

Gitme, diyor hayali kızı.

Nasıl gitmeyiz? diyor Richard.

Gitmek zorunda değiliz, diyor hayali kızı.

Gitmezsem olmaz. Anısına saygı göstermem gerek, diyor Richard.

O zaman onu gerçekten onurlandıracak bir şey yap, diyor hayali kızı.

Richard ekim ayında bir cumartesi akşamı, başka bir yere giden bir trene binmenin kendisinden kaçmasına ya da kendine rağmen hayatta kalmasına olanak tanıyacağına saf saf inanarak kuzeye giden bir trene binmesinden iki gün önce, Terp'ten gelmiş son e-postayı nihayet açıyor.

Yeni taslak sahneler.

Pazartesi günkü toplantıda görüşülmek üzere bunları düne kadar okuyup üstlerine notlar düşmesi gerekiyordu.

On sahne var. İlkini açıyor. Sahne bir teleferikte geçiyor.

DIŞ. KARLI DAĞLARDA
TELEFERİKLER. ÖĞLEDEN SONRA

Teleferiklerin hepsi durmuş. Katherine ile Rainer'ı taşıyan teleferik, kablo-sunun ucunda hafifçe sallanıyor. Ağaçların arasında bir karga gaklıyor.

İÇ. KARLI DAĞLARDA RAINER VE
KATHERINE'İN TELEFERİĞİ.
DEVAM. ÖĞLEDEN SONRA

Rainer karşısında oturduğu tahta sıradan Katherine'e bakıyor.

RAINER

İsviçre'de böyle bir aşk bulacağımı düşünmemiştim. Bu ülkenin bana böyle bir hediye

vereceği kimin aklına gelirdi. Sana bir şiir yazdım. Bu akşam okuyacağım.

Katherine gülümsüyor. Gözlerini yumuyor. Tekrar açıyor.

RAINER

Göz kapaklarına birer gül yaprağı koymak istiyorum. Onların serinliğiyle uyanmanı istiyorum, onların da aynı şekilde uyuduğun sırada kapalı olduklarında bile doğaya sıcaklıklarını gönderen gözlerinle uyanmasını istiyorum. Güllere âşığım biliyorsun. Güllerin içine dolmasını, senin de güllerin içine dolmanı istiyorum. Hadi. Kapat gözlerini.

Katherine bir an onu süzüyor. Sonra itaatkârca gözlerini yumuyor.

DIŞ. KARLI DAĞLARDA TELEFERİKLER.

DEVAM. ÖĞLEDEN SONRA

İÇ. JOHN'UN* TELEFERİĞİ. DEVAM.

ÖĞLEDEN SONRA.

Montana'dan inmekte olan John, kendi teleferiğinin karşısındaki hareketsiz bir teleferikte Katherine ile Rainer'ı görür. Önce memnun olur. Onu görmeye geliyorlardı mutlaka. Dikkatlerini çekmeye çalışarak teleferiğinin camına vurur.

* John Middleton Murry. Katherine Mansfield ile ilişkisiyle ve evliliğiyle tanınan üretken İngiliz yazar. (ç.n.)

JOHN

Tig!* Tig, sevgilim!

DIŞ. JOHN'UN TELEFERİĞİ. DEVAM.

ÖĞLEDEN SONRA.

John'un camın arkasından merhaba diye bağırdığı görülüyor ama sesi duyulmuyor. Rüzgârın sesi, gaklayan kargalar. Elle-riyle sessizce camı dövüyor.

John bir an sonra görmek istemediği bir şey görüyor.

Teleferiğin camına önce iki eliyle, sonra bütün vücuduyla vuruyor.

DIŞ. TELEFERİKLER. DEVAM. ÖĞLEDEN SONRA

Havada asılı teleferiklerin arasında bir tanesi epey şiddetle sallanıyor.

İÇ. RAINER İLE KATHERINE'İN TELEFERİĞİ.

DEVAM. ÖĞLEDEN SONRA

Katherine ile elini Katherine'in palto-sunun altından elbisesinin içine sokmuş olan Rainer öpücüklerinden yüzeye çıkıyor-lar. Kendi teleferiklerinin karşısındaki, içinde bir adamın sessizce camları dövdüğü sallanan teleferiği önce Katherine, sonra Rainer fark ediyor.

* Katherine Mansfield ve Murry birbirlerine Tig ve Wig diye hitap edermiş. (ç.n.)

RAINER

Hiç güvenli görünmüyor. Sanki birazdan...
Aman Allah'ım Katherine. Galiba kocan bu...
Gerçekten koc...

DIŞ. RAINER İLE KATHERINE'İN TELEFERİĞİ.

DEVAM. ÖĞLEDEN SONRA

Katherine deli gibi cama yapışır, arkasında Rainer bulanık. Katherine'in yüzü dehşet içinde.

Aman be bu ne.

Richard elini gözlerine kapatıyor. Yüksek sesle inliyor. Dizüstü bilgisayarının kapağını indiriyor.

Televizyonun üstündeki kitap yığınının aşağılarındaki romana uzanıyor. Nisan, yazarı Bella Powell. Kitabın ortalarında bir yeri açıyor.

çünkü akşam yemeğini duyuran gonk çalıyordu tekrar tekrar, çabuk aşağıya inin! acele edin! misafirleri akşam yemeği için, masa örtülerinin lekesiz beyazlığı için giyinmeye, Grand Hotel Chateau Bellevue'nün Salle a Manger'sine, salonun zemin karoları o kadar temiz ki sandalye ve masa bacakları zeminden yansıyor, insanın aklına bu dünyanın altında bir başka dünya, bir başka yemek salonu olduğunu getiriyor, belki bunun altında kusursuz bir dengeyle baş aşağı duran bir başka dünya vardır, esrarengiz temas noktalarından bu dünyaya dokunuyordur ve bu noktalar diğer dünyanın girişleridir, dikkatle ayarlanmış ihtimal dahilindeki diğer benliklerimizle dolu ama erişilemez bir dünya, yine de bizimkine, bu sıradan dünyaya bağlıdır ve karşımızda sunduğu bütün olasılıklarla bu diğer dünyaya, uçucu bir yansımasına bir anlığına erişiyoruzdur. Çünkü Salle a Manger birbirinin zıttı olduğu açıkça anlaşılan dünyaların birbirine karışabileceği, özellikle de son derece sıradan bir şey aracılığıyla karışabileceği bir dünyaydı; mesela bugün, büyük bir oteldeki bir somon taba-

ğının, bir otelin salle a manger'sinin uzak ucundaki bir somon tabağının olduğu bir dünyaydı; bugün salonun uzak ucundaki masa böyle bir tabakla donatılmıştı, kafası yerinde duran kocaman bir somon, çevresine yan tarafından güneş ışınları gibi çıkan kerevitler ve kerevitle somonun altında düzinelerce gül yaprağı, somonla kerevitler gül yapraklarının üzerine yatırılmış. O küçük kerevitlerin öyle dizildiğini görünce *kadının* aklına methiyeler geliyor, methiyeler ve tanrılar, çünkü bütün dünya ulu somon tanrısına tapınıyor sanki, bugün başına gelen açık ara en güzel şey, harika bir akşam yemeği, temmuz yağmurunu bile şenliğe çevirdi. Manzara karşısında *adam* da düşündü, yensin diye sunulan ölü gözlü somonun ağzını düşününce lisanın bile bir tür dilsizlik olduğunu, her şeyin değiştirilemez bir uzaklıkta olduğunu düşündü; anlaşılmaz mesafeleri kat etmek istedi ama bir yandan da bunu yapamayacağını biliyordu, topaldı, prangaya vurulmuştu. Eşyanın doğası buydu, hepimiz topalız, prangaya vurulmuşuz. Böylece yemek salonunda kendi masalarında oturdular, bir yazarla bir başkayazar, müşterek taraflarından haberleri olmaksızın, bu dünyanın yüzeyinde orada olduğunu bilmedikleri, yazın ortasında donmuş kalmış bir buz tabakasının üstündeymişçesine durarak aynı gümüş pullu somonun pembe etinden lokmaları peş peşe birbirlerinden ayrı birlikte yediler. Bak! diye fark etti kadın, kendisinininkinin yanındaki masada oturan adamın tabağına balıkla birlikte kırmızı bir gül yaprağı gelivermişti, belki yanlışlıkla, belki de yemekleri servis eden yuvarlak yüzlü, domuz pembesi İsviçreli hizmetçi kız ondan hoşlandığı, onu seçtiği için tabağındaki bu saf renk parçasını özellikle vermişti ona, kadınınsa gül yaprağı yoktu tabii, başını biraz salladı (öte yandan aslında o uğurlu kıpkırmızı hediyelerden biri de kendi tabağına düşmediği için biraz üzülüyordu) ve adam gül yaprağını çatalının dişleriyle dürterken bakışlarını başka tarafa çevirdi, çünkü birbirlerinden tam anlamıyla uzaktılar, aynı salonda ayrı masalarda yan yana oturlarken aralarında okyanuslar vardı; masalar (gerçi bu masalara rasgele oturan insanların bunu bilmesine imkân yoktu, şimdiye dek kimse bunu öğrenmemişti, çünkü kimse bunun önemli olduğunu düşünmemiş, kimse bunun bir kaydını tutmamıştı) aynı ağacın tahtasından yapılmıştı.

Richard kendiliğinden kapanmasına izin verdiği kitabı masaya bırakıyor.

Buradan gelecek paraya gerçekten ihtiyacım yok, diye düşünüyor. Bu seferkini es geçebilirim. Pazartesi günü telefon edip söyleyeceğim. Yarın telefon edip ofisin telesekreterine bir mesaj bırakacağım, pazartesi ilk iş alırlar.

Ama neredeyse dört yıldır ona teklif edilen ilk iş bu.

Topal, diye düşünüyor. Prangaya vurulmuş.

Bilgisayarını açıyor.

Ama Terp'in ekte yolladığı dosyayı yeniden açmaya katlanamıyor.

Onun yerine sanki çalışmakla aynı şeymiş gibi arama motoruna Rainer Maria Rilke sözcüklerini yazıp arkasından topal ve prangaya vurulmuş sözcüklerini ekliyor. R. M. Rilke'nin yazdığı epey kolay okunan bir şiir çıkıyor karşısına. Bahar zamanı Rusya'daki bir arazide dörtlüyle koşan beyaz bir atla ilgili, bacaklarından birine köstek vurulmuş olmasına karşın sonsuz bir *sevinçle* dolu bir atla.

Şiirin son dizesi, resimlerin birer armağan olduğunu anlatıyor.

Ah, güzelmiş.

Hemen Paddy'ye söylemek geliyor içinden.

Paddy'nin televizyonun üstündeki rafta duran kitaplarına bakıyor. O karlı günde yanında getirdiğinden beri bakmadı bile kitaplara. Uzanıp hepsini indiriyor. Rasgele birini açıyor.

Kitapta, gerçek Katherine Mansfield 1922'nin Mart ayında Paris'te. Günlerini bir otelle klinik arasında gidip gelerek geçiriyor. Her gün otel asansörüne bindiğinde ister dışarı havaya çıkacak olsun ister havadan yeni içeri girmiş olsun, bu büyük otelin asansöründe çalışan küçük oğlan Fransızca olarak havadan bahsediyor ona. Yağmurlu bir güneş hâlâ kış daha diyor. Küçük asansörcü çocuk güneşli günlerde bundan sadece bir ay sonra yazın gelmiş olacağını söylüyor.

Aşırı zayıf hanım. Küçük asansörcü çocuk.

Richard, Katherine Mansfield'ın, gerçek Katherine'in başka gerçek insanlara mektuplar yazdığı kitapların kâh şurasından kâh burasından okuyarak pazar gününün erken saatlerine kadar uyanık kalıyor.

Kitaplardan birinde erkek kardeşi savaşta ölmüş. Diğerinde verem teşhisi yeni konmuş, bir ciğerinin durumu kötü, bir kanadından vurulmak gibi diyor Mansfield (Richard bunu okuyunca içinde kendi ciğerlerini iki kanat gibi hissediyor). Verem Mansfield'ı *hiddetle* dolduruyor. Sağlığı için İsviçre'ye gidiyor. *İki odam, kocaman bir de balkonum var, bir de henüz tırmanmaya hiç başlamadığım bir sürü dağ. Muhteşemler.* Mansfield, neydi o sözcük, ümitvar. *İnsan veremli gezintilerine başlıyor, ölümcül hata! Herkes aynısını yapıyor ve ölüyor.* Katı ve gerçekçi. *İnsan o kalabalığa karışmayı hiç istemez.* Bir yerde, tedavisiyle ilgilenen bir doktora kendisine nasıl nefes alacağını, en rahat şekilde nasıl oturacağını ve ayaklarını nasıl sıcak tutacağını öğrettiği için teşekkür etmek üzere uzun uzun yazıyor. Doktora birkaç ayrıntıdan bahsediyor (*Bilmem ilginizi çeker mi*), bir veremlinin veremli olmakla ilgili fark ettiği şeylerden. Hasta doktoru tedavi ediyor, diye düşünüyor Richard; rolleri böyle değiştirmesi, kendine bu yetkiyi tanınması ne kadar zekice. Uyandığında kollarını açarak gerindiğini nasıl tarif ettiğine bak, *mümkün olduğunca uzun süre devam ettirmek istediği tiz bir notaya geçmeden önce tam da bu hareketi yapan bir opera şarkıcısının hareketlerini taklit ediyorum.* Bunun bitkinlik anlarında yardımının dokunduğunu anlatıyor doktora; veremli bir hasta moralinin bozuk olduğunu hissetmeye cüret ederse yardımcı dokunacak bir şey de *konumunu değiştirmek.* Ağzının içinde hafif bir ezgi mırıldanmak *"tecrit" hissini kırıyor.* Sonra bir tabak yemekle karşı karşıya kalınca kendi sindirim sistemin tarafından dehşete düşürülerek yemen engellendiği takdirde bilinçli gevşemeyi tavsiye ediyor. Doktora yazdığı mektubu, nefes almak *gerçekten çok zorlaştığında ve hava karardığında resimlere bakmayı faydalı buluyorum* diye bitiriyor.

Mektubun altında, mektuplardan oluşan kitabın editörlerinin Mansfield'in daha önce bu doktorla ilgili yazdığı beş mısralık komik manzumeden alıntı yaptığı bir dipnot var: *Jamaika'dan gelen bir doktor/Dedi ki bu defa ya şifa vereceğim ya da edeceğim onu mosmor/Serum bağlayacağım koluna/Dayanamazsa buna/Gel hemen diyeceğim cenaze levazımatçısına.*

Richard sayfaları karıştırıyor, rasgele bir yerin açılmasını bekliyor. Mansfield Paris'te veremlileri dalaklarının röntgenini çekmek suretiyle hemen tedavi eden Rus bir doktor olduğunu duyuyor. Doktor 15.000 kişiyi tedavi ettiğini söylüyor. Mansfield gerçekten pek itibarlı ve belli ki pek zengin bu doktorun ücretini nasıl karşılayabileceğini bulmaya çalışıyor. Doktor seanslarının ya da muayenelerinin ne kadar olduğunu bir mektupla bildiriyor. Mektubunda otama sözcüğünü kullanıyor.

Mansfield 1921'in Noel gününde bir arkadaşına mektup yazıp bu sözcüğün ne kadar *parlak* olduğundan bahsediyor.

Richard otamanın ne anlama geldiğini bilmiyor.

Google'dan bakıyor.

Tedavi, iyileşme.

Röntgenle verem tedavisi diye bir şey yok elbette. Bir şaka. Hayal kırıklığı. Richard ne kadar okursa, Mansfield adına duyduğu öfke o kadar artıyor. Bu kadını sevdi, bir asır önce ölmüş bu kadını. Onu çok sevdi. Komik bir kadın. *Her şey lapadan daha lapa durumunda.* Zeki, muzip, kurnaz, flörtöz, cazibeli ve bu kadar hasta birine göre akıl sır almaz bir enerjiyle dolu, karanlık ruh halleriyle dolu ama *yine de her zaman kahkahalar atıyormuş gibi yazıyorum.* İsviçre'yi fena halde gülünecek bir yer olarak görüyor ama seviyor da, çünkü *İsviçre'de üçüncü mevki yolcusu da birinci mevki yolcusuna dek, ayrıca üstün başın ne kadar hırpaniyse sana o kadar az bakarlar.* İnanılmaz derecede yürekli. Ateşli. *Uyarıcı etkisi altında yazmışım gibi müşkülpesentim.* Ona vurgun genç bir yazara, hayran mektubu yazarak öğüt isteyen birine bir yayıncının

adını gönderiyor, bu genç yazar için yayıncıyla konuşacağını, ondan bahsedeceğini söylüyor. Bu genç adama *yaşama âşığı*m, *hem de sırlıklam* diyor. Yaşama bu kadar âşık olmanın demodeliği için özür diliyor. Sonra şöyle yazıyor: *Size iki elektrik düğmesiyle birlikte gördüğüm bir fotoğrafı kart olarak yolluyorum. Fotoğrafçı düğmelerin de illa fotoğrafta bulunması için ısrar etti.*

Richard o gece nihayet yatağa gittiğinde, rüyasında genç bir yazar olduğunu görüyor, dairesinin çalan kapısını açıyor, postacı ona bir deste mektup veriyor, mektupların biri, eli göğüs biçimli bir elektrik düğmesinin üstünde duran bir fotoğrafını yollamış bir kadından, sanki elektriğin göğüs ucunu tutarak elektriğin varlığını gösteriyor gibi.

İnanılmaz derecede hoş.

Richard ellerine boşalarak uyanıyor.

Kalkıyor, yıkanıp temizleniyor, bir bardak su içiyor, yatağa ve uykuya dönüyor.

Mışıl mışıl uyuyor.

Ertesi gün o kadar geç uyanıyor ki vakit öğleyi çoktan geçmiş.

Pazar gününün aydınlık saatlerinin geri kalanını Katherine Mansfield'in o genç yazara gönderdiği karttaki resmi, içinde bir yerde elektrik düğmesi olan resmi bulabilir miyim diye internette gezinerek geçiriyor. Google İmgeler'e bakıyor. eBay'e bakıyor. Mansfield'in adını ve *kartpostal* sözcüğünü beraber aradığınızda önünüze gelen sayısız siteden bir kısmına bakıyor. Gün bittiğinde resmi bulamamış ama Katherine Mansfield'in gönderdiği kartların bazılarında yazılanlarla ilgili epey bir şey öğrenmiş durumda.

Dışarıda karanlık çökerken, Katherine Mansfield'a bu kadar ilgi göstererek diğer yazarı, Rainer Maria Rilke'yi ihmal ettiğinin farkına varıyor.

O da sırf ne olacağını görmek için bu defa *R. M. Rilke* yazdıktan sonra peşine *kartpostal* sözcüğünü ekliyor.

Gerçekten de bir şey oluyor.

Bir dizi site çıkıyor önüne, hepsi aynı hikâyenin çeşitli versiyonlarını, R. M. Rilke'nin 1922'de o kulede en büyük eserlerinden birini, Orfeus'a ithaf edilmiş bir dizi soneyi yazmasının sebebinin âşıklarından birinin şairin çalışma odasının duvarlarından birine ozan Orfeus'un Rönesans döneminden bir resminin kartpostalını asması olduğunu anlatıyor.

Ölmüş karısını bulmak için yeraltı dünyasına inen Orfeus, onu gerçekten de bulmuştu, hatta neredeyse kurtarıyordu, neredeyse yüzeye, hayata döndürüyordu ama bakmaması özellikle tembih edildiği halde dönüp karısına bakarak her şeyi mahvetmişti, çünkü ölümler dünyasından sağ çıkmaya çalışıyorsanız arkanızda ne olduğuna bakmak kurallara aykırıdır.

Bir iki internet sitesi şairin odasının duvarında kartpostal olarak asılı Rönesans resmini gösteriyor. O kadar güzel bir resim değil. O kadar ilginç bile değil. Romalı kıyafetine benzeyen giysiler giymiş kıvrıkcık saçlı bir adam, etrafında bir koltuğa dönüşmüş gibi görünen bir ağaca oturmuş telli bir çalgı çalıyor. Küçük bir grup tavşanla geyik toplanmış, adamın çalışını dinliyorlar.

Richard'ı bir sanat eseri yazmaya yönlendirecek kadar etkileyecek bir resim değil.

Dışarısı kapkaranlık artık, yaz saatinin son Ekim pazarı. Ertesi hafta hava daha da karanlık olacak. Richard dairesinin dört bir yanındaki ışıkları yakıyor. Elektrik düğmesinden elektrik düğmesine giderken vücudunun bütün hatlarıyla canlı olduğunu hissediyor.

Ciğerleri de yeniden sancımaya başlamış.

Akşamın erken saatlerinde aşağıdaki mesajı hazırlıyor. İsteddiği gibi yazması iki saatini alıyor.

Sevgili Martin,

Taslaklar için teşekkürler.

Hemen sadede geleyim. Bu projeyi yöneteceksem, hikâyeyi bambaşka bir şekilde ele almamızı istiyorum.

Saygısızlık etmek istemem ama şu kadarını itiraf etmeliyim, senaryonun gerçek insanların yaşamlarını kurgulastırırken saptığı yol beni baştan beri rahatsız etti.

Radikal bir değişiklik önermek istiyorum.

Lütfen sonuna kadar dinle.

Benimle çalışmak istiyorsan bu projeye başka türlü yaklaşmamız ve yeni bir senaryoyla baştan başlamamız gerektiği konusunda ısrar edeceğim. Yeni senaryo konusuna gelince: Bu yazarların yaşamlarının bir dizi kartpostal şeklinde biçimlendiğini görüyorum. Demek istediğim şu, hayatlarından derin şeyleri açığa çıkarmanın bir aracı olarak vazife görecek küçücük anların tasvirlerini alacağız.

Bence böylesi, uyarlamasını yaptığımız kitabın ruhuna ve birbirini tanımayan, görünüşte gayet iyi kayıt altına alınmış hayatlar süren ünlü yazarlar olsalar da aslında haklarında hâlâ hemen hemen hiçbir şey bilmediğimiz iki gerçek insanın arasındaki ilişkiye daha uygun düşüyor.

Ayrıca ekrana yansıtacağımız dönemde kartpostalın en çağdaş ve en popüler iletişim yolu olduğu, bugünün kısa mesajlarının, e-postalarının hatta instantgram'ının dengi olduğu düşünülürse, zamanın ruhunu daha iyi yakalamış oluruz.

Ayrıca bu sayede hem görüntü hem yazı kullanma şansını bulacağız. Tarihin o döneminde olan diğer şeylerin bazılarını, yani o zamanki dünyaya ve dünyanın şimdiki haline demek istiyorum selam gönderme şansımız olacak ve bütün bunları gerçeğe ve şu anda bildiklerimizle bilmediklerimize saygı göstererek yapacağız.

Mesela K. Mansfield'in canından çok sevdiği erkek kardeşi Leslie'nin 1915'te Belçika'da, acemi askerlere nasıl atılacağını öğrettiği el bombasının elinde patlaması dolayısıyla öldüğünü biliyordur.

Yine de Mansfield 1918'de Cornwall'dan Londra'daki arkadaşı Ida'ya (Ida'ya sevgisinden ötürü ona bazen erkek kardeşinin isminin bir başka versiyonu olan Lesley ismiyle hitap edermiş) bir kart gönderip EL BOMBASI markalı sigaralardan almasını istiyor. Artık ağır hasta olduğu bir dönem, verem teşhisi yeni konmuş, sigaralar da bayağı okkalı cinsten, K. Mansfield'in Toplu Mektupları kitabında yazıyor. Mektuplarını ve diğer yazılarını uzun uzun inceleyerek anladığım kadarıyla Mansfield, sözcükleri düşünmeden kullanan biri

değilmiş. Bu sadece bir örnek. Buradan varılabilecek yerler olduğu kanaatindeyim. Mansfield'in ruhunun, öfkesinin, çaresizliğinin, isyanının açığa vurulmasıyla (verdiğim örnekteki gibi) resimler ve anlar kendi ışıklarıyla parlayacak. Burada ayrıca kardeşinin hiç anlatılmamış korkunç kaybının hikâyesi de var.

Bütün bunlara bir de bir efsaneyi (efsanelerde anlatılan ozan Orfeus'u) gösteren bir kartpostalın R. M. Rilke için ne anlama geldiğini ekle. Araştırmaların sırasında mutlaka öğrenmişsindir, Rilke'nin 1922'de yazdığı önemli şiirler kısmen âşığının çalışma odasının duvarına tutturduğu bir kartpostaldaki resimden ilham almış ya da o kart sayesinde yazılmış. Bir kartpostal, bütün o harika şiirlerin bir şekilde kendilerini yazdırmalarını sağlamış.

Bunun hafifliği bütün engellere rağmen neler olabileceğini işaret ediyor. Büyü gibi.

Ayrıca bu, iki yazarın tanışmış olsun ya da olmasınlar yaşamlarının bir döneminde aynı yerde yaşadığı gerçeğine çok benziyor.

Yaşamlarımızın hakikatine elektrik akımı yayan türden bir tesadüf.

Sıklıkla bir kartpostal havasına bürünen yaşamlarımızın.

Nereye varmak istediğimi görüyorsundur umarım.

Doğal potansiyelinin sunduğu olanakları azımsayarak dramanın alacağı biçemi tehlikeye atmamak gerektiğine daima inanmışımdır.

Bu projeye doğru ve hakiki bir özen gösterdiğimiz takdirde gerçekten kıymetli bir eser elde edebileceğimize inanıyorum. Bunu yapmadığımız takdirdeyse şansımızı boşa harcamış, her şeyi ziyan etmiş olacağımızı hissediyorum.

Nisan'ımız gerçekten müthiş bir şey olabilir.

Bunun hazmedilmesi zor bir mektup olduğunu biliyorum.

Saygılarımla.

Cevabını dört gözle bekliyorum,

En iyi dileklerle,

R.

Richard yazdıklarını baştan sona okuyor. İnceleyerek sözcüğündeki uzun uzun nitelemesini siliyor; yalan söylemek istemediğine karar verdi de.

Mesajı ofise ya da sponsorlara göndermemeye karar veriyor. Adres satırına sadece Terp'in adını yazıyor.

Yazdıklarını bir kere daha okuyor, sonra kendini biraz şövalye ruhlu hissederek gönder kutucuğuna basıyor.

Paddy ile ikisini şu büyük multimedya konferansında hatırlıyor, Televizyonlarınızı Ayarlayın: Gelecek Olağanüstü, ne zamandı, 1993 mü? Öğleden sonra oturumlarından birinde sahnede çok genç bir adam vardı, bir Cambridge mezunu, insanların çoğunun daha internet sitesi lafına aşına bile olmadığı bir dönemde hiç yaşamamış insanların ölüm ilanlarını yazıp sergilediği internet sitesinin gösterişli bir sunumunu yapıyordu.

Genç adam en ufak bir özgüvensizlik kırıntısı göstermeksizin modaya uygundu. Dev ekranda mezar taşlarının, küllerin konulduğu vazoların, internet sayfasının “ölü” olduğunu iddia ettiği gerçek insanların, ailelerinin, evcil hayvanlarının, eşyalarının imgelerini sergiliyordu.

Gerçekten çok etkileyiciydi demişti, son derece kişisel ve içe dokunan şeylerdi, yüreklerden kopan çılgınlardı. “Ölmüş” birine “ait” bir bisiklet ya da gitar dünyanın dört bir yanından yabancıları gözyaşlarına boğabiliyordu.

Dinleyici sorularına sıra gelince Richard iyi ama neden? diye sormuştu. Bunu niye yapıyorsunuz? Bunları yaratmak için niye zahmet ediyorsunuz?

İnsanların internet sayfasıyla temasa geçtiklerinde yazacakları ya da gönderecekleri şeyleri göstermek için, demişti genç adam. İnsanlar duyguları *sever*. Bir şey hissetmelerinin istenmesinden hoşlanırlar. Duygu çok güçlü bir şeydir. Bu Sabah Matem Var sitesine reklam vermeye hevesli bir sürü reklamcı onunla iletişime geçmişti bile.

Bu, bu internet sitenize karşılık veren insanlar, ne yazık ki vefat ettiler diye gösterdiklerinizin tamamen uydurma olduğunu *biliyorlar mı?* demişti Richard.

İnternet sitesine ilk giriş yapıldığında gösterilen kullanım koşulları kısmında profillerin kurgu prototipler olduğunu açıklıyoruz, demişti adam. Bize mesaj göndermek için siteye üye olup giriş yapmanız gerekiyor. Bu ayrıca bir liste edindiğimiz anlamına geliyor tabii, veritabanı denen bir şey sitemizin yan ürünü, internet sitemizin üyelerinin kişisel bilgilerinin listesi.

Ama yalan söylüyorsunuz, demişti dinleyicilerin arasından biri. Hayat hakkında, ölümler hakkında ve duygusal bağlantılar hakkında yalan söylüyorsunuz.

Hayır, ben bir hikâye anlatıyorum, demişti genç adam. Duygusal bağ gerçekten var. Ve çok ama çok değerli.

Ama gerçekmiş gibi yapıyorsunuz oysa değil, demişti mikrofonu tutan kadın.

Gerçek, demişti genç adam. Gerçek olduğunu düşündüğünüz takdirde gerçek.

Richard'ın yanında oturan Paddy ayağa kalkmıştı. Mikrofonun ona uzatılmasını beklemişti.

Gerçeklik ve düşünce süreçleri hakkında şimdi söylediğiniz şey, felsefi açıdan bakarsak hem ilginç hem de bozuk, demişti. Ve çok zekice. Mutlak ahlaksızlık.

Yeni ahlak bu, demişti sahnede devasa mezarlık görüntüsünün altında duran Terp.

Tebrik ederim, demişti Paddy. Çok para kazanacaksınız.

Sadece kendim için de değil üstelik, demişti Terp.

Sırf bakınca bile içimden ağlamak geliyor, dedi ondan sonra mikrofonu alan kişi. Bu kişileri sizin uydurduğunuzu, kimsenin ölüp kalmadığını bildiğim halde. Kendi ölümümü ve tanıdığım tüm insanların ölecek olmasını hissetmemi sağlıyor. Teşekkür ederim.

Esas ben teşekkür ederim, demişti Terp. Katkınız için teşekkürler.

Geçmişin derinliklerinde Richard kulaklarına inanamayarak başını iki yana sallıyor.

Geleceğin uzak bir noktasında Richard Mastercard'ını kullanarak Deliveroo'dan bir et yemeği ısmarladı.

Bugünlerde kartlarının herhangi birinin çalışıp çalışmaması tamamen şans işi. Ama siparişi kabul ediliyor. Richard yemeğini yedikten sonra internette Katherine Mansfield'in kurgu eserlerine bakacak. Biraz Mansfield okumayı artık gerçekten istiyor.

Akşam yemeğini internette bir kere ziyaret ettiği ve şimdi mesaj kutusuna günde üç reklam postası gönderen bir siteden, listeden çık bağlantısına her tıkladığında onu boş bir sayfaya gönderen bir sitenin posta listesinden çıkmaya çalışarak geçiriyor. Eve gelen yemek paketini giriş kapısının yanındaki çöp kutusuna tıktırmaya çalıştığı sırada odanın karşı tarafında mesaj kutusunun ışığı yanıyor. Richard acele etmiyor. Dibs.com'un ne kadar büyük bir reklam gücü etkisi olduğunu bir yerlerdeki birine ya da bir şeye kanıtlamak için asla almayı istemediği şeylerle ilgili yeni mesajlar gönderen Dibs.com'dur mutlaka.

Terp'ten bir mesaj.

Richard oturuyor. Mesajı açıyor.

Konu: Insta-dede

Mesajın için teşekkür ederim ederim Dick. Esas heyecanlı haber şu, Katherine Mansfield'in *bizzat* kendisi olduğunu düşünen bir oyuncu bulduk. Cidden Mansfield'in reenkarnasyonu yani, psikolojik olarak Mansfield olduğuna inanıyor. Şaka yapmıyorum. Ve MÜTHİŞ biri. Acayip güçlü titreşimler yayıyor. Deneyimi baştan sona daha otantik bir biçimde yaşayabilmek için zamanında vereme yakalanmaya bile çalıştığını söyledi! Ne delilik yahu! Yeni taslaklarla ilgili şahane yorumlar aldığımı memnuniyetle söyleyeyim, seçilmiş okurlar hepsine bayıldı ayrıca yayıncı kuruluş projeye daha fazla etnik çeşitlilik katmamı

istedi o ihtiyacı karşılamak için yeni otel çalışanı/ziyarete gelen şöhretli misafir karakterler arıyorum bir ilham gelirse haberim olsun ç sevinirim. Bütün fikirlerin için falan bütün fikirlerin için falan teşekkürler her zaman beklerim yorumlarını dört gözle bekliyorum yarın görüşmeyi de AYRICA 1940'larda İsviçre sanatoryumlarıyla ilgili bir şeyler okuyordum insanların bir yıl boyunca aralıklı olarak komaya sokulup çıkarıldığı yerler varmış uyku tedavisi olarak ve bunu yapınca uyandıklarında sadece iyileşmiş olmuyor yirmi sene daha genç görünüyorlarmış ona göre!! sen de böyle bir şey denemek ister misin Dick? ;) Sanırım senaryonun bir yerine ekleyebilirim bunu. Mesela Mansfield ölmediyse ya da 70'lere kadar ölmediyse mesela öyle bir şey falan? kitapları için büyük gelişme ha! Evet tarihi değiştirebiliriz

yarın görüşürüz

MT

Terp, Richard'ın e-postasını bu mesajın altından silmiş ve cevabını yayıncı kuruluşa, seçilmiş okurlara ve ofisteki herkese kopyalamıştı.

Insta-dede

Teşekkür ederim ederim Dick

sen de böyle bir şey denemek ister misin

Küstah yavşak.

Richard nefes alıyor.

Canı yanıyor.

Nefesini veriyor.

Canı yanıyor.

Köstek kaması mihlanmış bir at toynağı, yakın çekim.

Bir mektup, açılmış, içinde başka bir dilden bir sözcük öyle kuvvetle parlıyor ki yaydığı ışık karanlık bir odayı aydınlatıyor.

Büyük bir oteldeki asansörü işleten küçük bir çocuk. Ölmekte olan kadın yine geliyor işte. Bugün ona ne verebilir? Alnı kırışıyor, oluşan çizgileri görebiliyorsunuz.

Kendi kafası da boşa harcanmış görüntülerle dolan Richard bilgisayarının kapağını kapatıyor.

11.59

İstasyondaki otomatik ses bir trenin gelişini duyuruyor. Scot-Rail'in trenlerdeki r tarlar ve bunun yol açmış olabileceği aksaklıklar için  zg n olduğunu, özür dilediğini söylüyor.

Richard da  zg n. O da özür dilemek istiyor. Terp dramasındaki bir karakter kadar kli ele tirildi inin farkında. Ama ne diyebilir. Özür dilerim, özür, özür, özür.  zg n.

İstasyonun iki tarafındaki güvenlik kameraları tarafından kayda alındığını ve alınacağını da biliyor. Bu kameraların bir şey bilmeyen, yüzeyden ötesini göstermeyen kameralar olduğunu da biliyor. Kameraların yeni moda her şeyi bilme düsturuyla  alı t  nı biliyor.

Artık istasyonda her neredeyse her güvenlik kamerasına o anda bakan ya da bakmayan insanlardan daha hızlı hareket edebileceğinden a a ı yukarı emin. Sanki kameraların kaydedece i görüntüleri henüz gerçekleşmiş bile olmamalarına karşın çoktan ardında bir yerlerde bırakmış. Geleceğe aitler. Şimdiki zamana dair değiller.

Richard ayrıca ardında başka birinin temizlemek zorunda kalacağı bir pislik bırakaca ını da biliyor ve bunun için de  zg n.

Başka ne yapacağını bilmiyor.

Özür dilerim.

On ya ında, kollarını gövdesinin iki yanına doğru kocaman açmış bir  ocuk, diğer savaş sonrası çocukları gibi u ak lık oynamıyor, hayır, kolları kanat değil, u mayla ilgili bir şey de değil. Kolları bulutlar kadar yükseklerdeki (o kadar yükseklerde ki bulutlar bazen per emini ıslatıyor) gergin bir ipin üstündeki bir çocuğun elindeki uzun, esnek  ubuk.

Babasının olta makarasının içindeki sicim kadar ince bir telin üstünde havaya dayanarak dengesini buluyor. Babası, savaş on yıldan daha uzak bir geçmişte, oğluna göre bir ömür uzaktaki bir geçmişte kalmış olmasına karşın gece yarıları çığlıklarla uyanan bir adam, sonra kalkıyor ve annesiyle babasının odasında bulunan büyük gardıroba kendini çarpa çarpa tükeniyor.

Öte yandan Richard, ihtimallere meydan okuyarak dengesini sağlama ve yükselme çıkma konusunda on yaşında bir çocuk için neredeyse imkânsız bir düzeye gelmiş bulunuyor.

Richard şimdi otuzlarında, karısı olacak kadınla yatakta. Ne zaman bu? Otuz yıldan uzun süre önce. Müstakbel karısı kollarında, ağlıyor, çünkü en sevdiği mevsim olan bahar sona ermiş.

Yaz geliyor diye ağlayamazsın, diyor Richard. Kış yüzünden ağlasan anlayacağım. Ama yaz?

Canım neye ağlamak isterse ona ağlarım, diyor kadın.

Richard şaşırıyor. İnsanlar bunu öylece yapabilir mi yani, canlarının istediği şeye ağlayabilirler mi? Keşke benim için de geçerli olsaydı, diye düşünüyor. Kendisi hemen hemen hiçbir şeye ağlamıyor.

Müstakbel karısı, gözlerini kurutmak için yüzünü Richard'ın göğüs kıllarına sürerek, ki epey erotik bir şey bu ve beraberliklerinin ilk günlerinde seks de müstakbel karısını sık sık ağlatırdı, öldükten sonra her yıl bir ağaçtaki bir tomurcuk olarak geri geleceğini söylüyor.

Benden önce ölürsen, diyor Richard, hayatta olduğum ama seninle birlikte olmadığım her ânı bu dünyadaki farklı zamanları takip ederek geçireceğim ki bu gezegendeki bir insan ne kadar bahar görebilirse hepsini görüp seni arayabileyim.

Bunu söyleyince müstakbel karısı yine gözyaşlarına boğuluyor. Richard kendini çok romantik hissediyor.

Bu bahar vaadinden beş yıl sonra evlerinde arka kapıdaki paramparça olmuş cama doğru yürüyecek, bir şeyin (çaydanlığın? kedinin?) cama fırlatılmasından birkaç gün sonra, kapı baştan

aşağı ufak parçalardan oluşan donmuş bir yapboz halinde şimdi, alt katın büyük bölümü için de ışık kaynaklarından biri o kapı, Richard seneler sonra evi hiç tamir ettirmeden satacak, ev sanki mevsim ne olursa olsun on yıl boyunca kış ışığına takılıp kalmış gibi görünecek.

Şimdi? Son trenini bekleyerek istasyonda dikilen bir adam.

Mevsimlerin bir anlamı yok.

Hayır, anlamsızlıktan beter. Paddy kemik ve kül ve zaman ilerlemeye devam ediyor. Sonbahar, sonra kış gelecek. Sonra bahar ve böyle sürüp gidecek.

Richard raylara, derli toplu, bakımlı dizilişlerine bakıyor. Etraflarındaki toprağa bakıyor, düzenin etrafında taşlar ve otlar.

Ben de kemik ve külüm, diye düşünüyor. Sadece benimki farklı bir biçimde. Bütün dünya ve dünyadaki tüm insanlar. Kemik ve kül.

O zaman dünyaya daha iyi davranmamız gerekmez mi? diyor hayali kızı kafasında. Dünya bu kadar *bizken*? Biz bu kadar gerçek anlamıyla *dünyadan* yapılmışken?

Tatlım, sen hayalisin, diyor Richard.

Evet, biliyorum, diyor kız.

Git buradan, diyor Richard.

Nasıl gideyim? diyor kız. Ben senim.

Tren tam o sırada raylarda görünüyor. Yaklaşıyor. İstasyona giriyor. Duruyor. Kapıları bipliyor.

Sadece en arkadaki kapılar açılıyor, Richard'ın yanından geçtiği iki kişi haricinde kimse inmiyor, bir kızla bir kadın, biri beyaz, biri melez, kadın üniforma gibi bir şey, kalın trençkot giymiş, kızsız Kuzey İskoçya için fazla ince duran okul giysileriyle. Hikâyeleri, artık her neyse, kıvılcımlanmayı bekliyor ama olabilecek en kötü koşullarda, dış görünüşten başka bir şey olmaksızın.

Söndür gitsin.

Bitmek, her şeyden sonsuza dek uzaklaşmak nasıl bir iç ferahlığı, Richard yanlarından geçip gidiyor, onlar da artık kül ve

kemikten ibaret, başka her şey gibi, şu anda gerçekten işe yarayan safralar, çünkü Richard’la treni karşılamak için dışarı çıkmış olan fosforlu yelekli istasyon görevlisi kadının arasına girdiler, kadının görüşünü kapatıyorlar.

Trenin altında vücudun sığışması için pek fazla yer yok. Bu tren yere epey yakın. Burada, daha az görünen seviyede metal kısımları çamurla kaplı. Makinenin bile doğaya karışması gerekiyor, makine bile dünyadan kaçamıyor. Bunda insana güven veren bir şey var.

Richard eğilip giriyor, neydi o laf? Trenin altına? Trenin alt tarafına?

Vücudunu yere dümdüz uzatırsa kafasını şuraya... Tekerlerin nerede olduğunu anlamak için bakıyor. Yüzüstü yatıyor. Taşlar. Otlar. Metal. Dönüyor. Ensesini raylara dayamış vaziyette kafasını tekere yaklaştırmaya çalışıyor.

Bir dakikadan kısa bir süre sonra fosforlu yelekli birkaç kişi istasyon ofislerinden platformun ucuna doğru koşacak.

Ama şu anda hiçbir şey yok. Bir hiçlik ânı.

Bir hiçlik ânı daha.

Rötarlı bir trenin istasyondan daha hızlı ayrılacağını zanneder insan.

Trenin alt tarafından bir tür hakikat damlıyor. Şey, doğrusunu söylemek gerekirse pis su. Richard gözlerini kapatıyor.

Eli kulağında, zamanı zınk diye durduracak.

Eli kulağında, zaman sona erecek.

Eli kulağında.

Hey.

Hey. Beyefendi.

Bir gözünü açıyor. Damlalardan biri gözüne giriyor. Richard gözünü ovalamak için bir elini kaldırıyor, elinin tersini metal bir şeye çarpıyor, çarpınca hızla kafasını kaldırıyor ve alnını şiddetle trenin altına vuruyor.

Ah.

Affedersiniz beyefendi.

Richard başını trenin altından dışarı uzatıyor.

Bir kız, gerçek bir kız, bu trenden biraz önce inmiş olan kız platformun trenin arkasına gelen kısmında diz çökmüş. Doğruca Richard'a bakıyor.

Bunu yapmamanızı rica edeceğim, lütfen, diyor.

Şubat. İlk arı pencere camına çarpıyor.

Aydınlık saatler uzamaya başlıyor, soğukta çıplak bir ışık. Ama kuş cıvıltıları günü sarıyor, ışık gelirken ve giderken ilk ve son şey.

Karanlıkta bile havanın tadı farklı. Sokak lambalarının ışığında çıplak ağaçların dalları yağmurla aydınlanmış. Bir şey değişmiş. Yağmur ne kadar soğuk olursa olsun kış yağmuru değil artık.

Günler uzuyor.

Paskalya perhizi anlamına gelen Lent sözcüğü buradan geliyor.

Latince de ayın adı arındırmakla, tanrıları hoşnut etmekle ilgili sözcüklerden türetilmiş, bu da genellikle adaklar yakılarak yapılıyor, etimolojik olarak ikisi de muhtemelen Romalıların arınma bayramı Februa'dan geliyor. Yeşilliklerin ayı, güneşin döndüğü ay, yağmur ayı, lahanaların tomurcuklandığı ay, aç kurtların ayı, iyi bir yıl geçirmek için, iyi bir hasat, iyi bir yaşam için tanrılara pastalar sunulan ay.

İskoçya'nın yükseklerinde, geleneklerin bugünkünden daha sıkı takip edildiği geçmiş zamanlarda Şubat, insanların güneşi yeniden dünyaya çağırmak için mum yaktığı aydı (Candlemas yortusunun kaynağı); yılın bu zamanında kızlar son hasadın mısırlarının son koçanlarından şekiller oyar, eserlerini bir beşiğe yerleştirip hayatın geri dönmesiyle ilgili, yılanların uyanmasıyla ve yuvalarından ayrılmasıyla ilgili, kuşların dönmesiyle, pek çok şeyin yanı sıra İrlanda'nın, doğurganlığın, bahar mevsiminin, hamile kadınların, demircilerin ve şairlerin, ineklerin ve sütçü kızların, denizcilerin ve kayıkçıların, ebelerin ve gayrimeşru çocukların da koruyucu azizesi olan Azize Gelin'le, Kildareli Bridget'le ilgili şarkılar söyleyerek beşiğin çevresinde dans ederlerdi. Azize Gelin, insanların

onuruna şenlik ateşleri yaktığı Brid adlı Kelt bir ateş tanrıçasının bir versiyonu olup aynı zamanda kutsal kuyularla hastalıklara, özellikle de göz hastalıklarına şifa verme gücü olduğu söylenen durgun suların kutsayıcısıydı.

Adı her neyse, babasının mücevher kakmalı kılıcını almış ve ci-vardaki cüzamlılara vermiş. Onlar da mücevherleri sökülüp yiyecek almak için satmışlar. Azize boş kılıcı babasına geri vermiş.

Sonra bir İrlanda kralından kendisine manastır inşa edebileceği bir arazi vermesini rica etmiş, manastır topraklarında kadınlardan oluşan bir cemaat yaşayacak ve yaşamlarını hayır işlerine adayacaktı.

Ama kral dinlemiyormuş. Azizenin göğüslerine bakıyormuş.

Baktığını azizenin gördüğünü görünce, bakışlarını azizenin omuzlarına örttüğü küçük pelerine çevirmiş.

Bana giydiğim bu pelerinin örteceği kadar toprak verir misiniz? demiş azize.

Kral gülmüş. Verdim gitti, demiş.

Azize pelerini çıkarıp yere sermiş. Pelerin yayılmaya başlamış. Büyümüş de büyümüş. Brigid bir ucu tutmuş. Üç başka Brigid de diğer üç ucu tutmuş. Yürümeye başlamışlar. Biri doğuya, biri batıya, biri kuzeye, biri de güneye.

Sahici Brigid kuzeye gitmiş. Bir çamur tarlasından geçmiş. Nereye adım atsa, ayaklarının zemine değdiği her yerde, bomboş topraklardan çiçekler fışkırmış.

2

Bakın, bizi sakın yanlış anlamayın.

Sizin için en iyisini istiyoruz. Dünyayı birbiriyle daha bağlantılı bir yer haline getirmek istiyoruz. Dünyanın sizin olduğunu hissetmenizi istiyoruz. Dünyayı bizim aracılığımızla görmenizi istiyoruz. Kendiniz olmanızı istiyoruz. Biraz daha az yalnızlık hissetmenizi istiyoruz. Tıpkı size benzeyen başkalarını bulmanızı istiyoruz.

Dünyadaki en iyi bilgi kaynağınızın biz olduğumuzu bilmenizi istiyoruz. Hakkınızdaki her şeyi bilmek istiyoruz. Gittiğiniz her yeri bilmek istiyoruz. Tam şu anda nerede olduğunuzu bilmek istiyoruz. Baktığınız şeyin fotoğraflarını paylaşmanızı istiyoruz, böylece bu özel ânı daima hatırlayabilirsiniz. On yıl önce tam bu an paylaştığınız şeye bakmanızı istiyoruz. Mutlu Yıllar! Geçmişte yaşadığınız özel anları düzenli olarak size hatırlatmak istiyoruz. Arkadaşlarınızın on yıl önce tam bu an paylaştığı şeyleri size göstermek istiyoruz. Hayatlarınızı kaydetmenizi istiyoruz, çünkü hayatlarınız çok önemli. Dünyada bir anlam taşıdığınızı bilmenizi istiyoruz. Sizin için önemli olan şeylerle çok ilgilendiğimizi bilmenizi istiyoruz. Onların bizim için de önemli olduğunu bilmenizi istiyoruz.

Attığınız her adımı saymak istiyoruz. Formda ve güçlü olmanızı istiyoruz. Kalbinizi daha hızlı çarptıran şeyleri bilmek istiyoruz. Kim olduğunuzu, ailenizin kim olduğunu, eskiden kim olduklarını ve tarihte nereden geldiğinizi bulmanıza yardım etmek için bize bir DNA örneği ve bir miktar para göndermenizi istiyoruz, bunları istememizin tek sebebi açıkladığımız kesinlikle makul sebeplerle size faydalı bir hizmet sunmak.

Olabileceğiniz her şey olmanızı istiyoruz: Arkadaş, sevgili, bekâr ve karmaşık. Ne satın aldığınızı bilmek istiyoruz. Kulaklığınızdan hangi müziği dinlediğinizi bilmek istiyoruz. Ne giydiğinizi bilmek istiyoruz. Reklamlarımızı tam size uygun olacak şekilde düzenlemek istiyoruz. Reklamlarımızın size göre olmasını istiyoruz. Kendinizle ilgili daha fazla şey öğrenmenizi istiyoruz. Aslında nasıl biri olduğunuzu ve seçimlerde kime oy vereceğinizi öğrenmek için eğlenceli psikolojik kişilik testimizi cevaplamanızı istiyoruz. Kendimizinkilerin yanı sıra başkalarının da eğlenceli projeleri için yararlı veriler sağlamak amacıyla sizi kusursuzca sınıflandırabilmek istiyoruz.

Oturma odalarınızda olmak istiyoruz. Nerede yemek yeneceği, tatilde nereye gidileceği, bir filmin nerede ve hangi saatlerde gösterildiği, size yakın yerlerdeki bir sürü insanın tam şu anda nerelerde harika vakit geçirdiği gibi küçük gündelik sorunları çözmenize yardımcı olmak istiyoruz. İnternette bir şeyler sipariş etme angaryasında size yardım etmek istiyoruz: Kedi maması, bahçe malzemeleri, çocuklarınıza öteberi. Çocuklarınız için genel bilgiler edinmenize yardımcı olmak istiyoruz. Bizi ailenizden biri gibi görmenizi istiyoruz. Söylediğiniz her şey ilgimizi çekiyor. Bir ekrana her baktığınızda söylediklerinizi duymak istiyoruz. Bize değil bambaşka bir şeye baktığınız sırada o ekrandan sizi görebilmek istiyoruz. Evinizin her odasında birbirinize neler söylediğinizi bilmek istiyoruz. İnternette kaç saat geçirdiğinizi ve bu sürede neler yaptığınızı, internette olmadığınızda neler yaptığınızı ve paranızı nasıl harcadığınızı bilmek istiyoruz.

Size sattığımız telefonların eski modellere göre daha yavaş ve daha kötü çalışmasını istiyoruz ki en kısa sürede daha da yeni bir model almayı isteyebilirsiniz.

Söyledikleri ister doğru ister yanlış olsun, bize hoşlanmadığımız şeyler söyleyen güçlü kişilere saldırsınlar diye birilerini tutmak istiyoruz. Emrimizde çalışan siyah ve Latin kökenli kişilerin

kendilerini beyazlara göre biraz daha önemsiz, korunmasız hissetmesini ve şirket hiyerarşisinde yükselme olanaklarının daha az olduğunu düşünmesini istiyoruz ama etnik verilerin işlenmesi söz konusu olduğunda onların da bize yardımcı olmasını istiyoruz.

Konuşma özgürlüğünü, özellikle de güç sahibi, zengin beyazların konuşma özgürlüğünü savunmak istiyoruz. Milyonlarca insanın trollerin paylaşımlarını okumasına yardımcı olmak istiyoruz. Hükümet propagandasına yardımcı olmak ve seçim sonuçlarının çarpıtılmasına yardımcı olmak istiyoruz, etnik temizlik çağrısı yapan ve bunu örgütleyen insanları engellemek istemiyoruz, bunların hepsi sizin için yedi gün yirmi dört saat hazır ve nazır olmamızın faydalı yan ürünleri.

Yüzünüzün bizim için ne kadar önemli olduğunu bilmenizi istiyoruz. Yüzünüzün ve fotoğrafını çektiğiniz herkesin yüzünün, bütün arkadaşlarınızın yüzlerinin ve onların fotoğraflarını çektiği insanların yüzlerinin eğlenceli veri arşivleri ve araştırmalar için sitelerimizde çevrimiçi olarak depolanmasını istiyoruz.

Güvenliğinizi sağladığımızı bilmenizi istiyoruz. Özel hayatınıza saygı gösterdiğimizizi ve onu koruduğumuzu bilmenizi istiyoruz. Mahremiyetin, özellikle de parasını ödeyebilecek kadar zenginse- nizi, insan hakkı ve kişisel özgürlük olduğuna inandığımızı bilme- nizi istiyoruz. Kontrolün sizde olduğu konusunda size güvence vermek istiyoruz. Bilgilerinizi kimlerin görebileceği konusunda ne kadar kontrol sahibi olduğunuzu bilmenizi istiyoruz. Bilgileri- nize tam erişim hakkınız olduğunu bilmenizi istiyoruz, hem sizin hem de sizi takip eden herkesin buna hakkı var.

Hayatınızı anlatmanızı istiyoruz. Kitabınız olmak istiyoruz. Önemli şeylere tek bağlantı noktası olmak istiyoruz. Bizi kul- lanmamanın hayatınızı zorlaştırmasını istiyoruz. Bize bakmanızı ve bize bakmayı bıraktığınız anda bize yeniden bakma ihtiyacı hissetmenizi istiyoruz. Bizi linç gruplarıyla, cadı avlarıyla ya da temizlik hareketleriyle ilişkilendirmenizi istemiyoruz, tabii *sizin*

linç g ruhlarınız, cadı avlarınız ve temizlik hareketleriniz söz konusu değilse.

Gemişlerinizi ve şimdiki zamanlarınızı istiyoruz çünkü geleceklerinizi de istiyoruz.

Her şeyinizi istiyoruz.

Ne zaman istersen. Buyur, al. Yüzümü al.

Yüzümü istemene şaşırmadım. Bugünün yüzü var bende.

Yüzüm derken kastım bu A4 fotokopisindeki yüzüm, var olduğumun kanıtı. Bu olmadan ben resmen yokum. Fiziksel olarak burada olsam bile bu kâğıt parçası olmadan yokum. Bu kâğıdı kaybedersem, nerede olursam olayım hiçbir yerde olmayacağım. Biraz yıpranmaya başladı, şaşırtıcı değil tabii, ne de olsa alt tarafı A4 ebadında bir sayfa kâğıt, ayrıca yüzün kopyalandığı yerden katlandığı için yüzümü oluşturan fotokopi mürekkebini kat yerinin kırıışığında biraz soyulmuş.

Ama ben buradayım. Varım, çünkü üstünde yüzüm olan bu kâğıt parçası burada okula gitmeye ya da çalışmaya ya da bir yerden izin almaksızın ya da burada para kazanmaksızın burada yaşamaya hakkım olduğunu ispatlıyor.

Benim yetersizliğim sizi iyice yeterli hale getiriyor.

Hiç sorun değil. Yardım edebildiğime sevindim.

Ayrıca bu yüzün size şüpheli görüldüğünü düşündüğünüz her şeyi ihbar etmenizi söyleyen posterlerdeki çizimlere benzediğini fark etmişsinizdir.

Bana benzeyen birini görürseniz polise bildirin çünkü yüzüm ulusunuz için bir acil durum demek.

Hiç önemli değil. Rica ederim. Hizmetinizdeyim.

Ve bu yüz, takım elbiseli beyaz adamın önünde poz verdiği kamyon posterı gibi, bir sınırdaki upuzun kuyruktaki insanları, yani insan sayılmayanları gösteren o posterdeki yüzler gibi, o fotoğraf posterdeki insanların hepsinin yüzü olmayan hiç kimseler

olduğunu, onun yüzününse birine ait olduğunu kesin olarak kanıtlamıştı. Önemli olan tek yüz onunkiydi.*

Yüzüm bir kırılma noktası.

Lafını etmeye değmez. Ne zaman isterseniz.

Dizilerde, filmlerde gördüğünüz ya da siz olmayan insanlara dair romanları, edebiyatı sevdiğiniz için ya da vakit öldürmek için okuduğunuz kitapları, hissettiklerinizi hissetmenize imkân tanıyan, gerçekten önemli bir şekilde müteessir olduğunuz, dahası tarihe, siyasete, içinde yaşadığınız çağa dair muazzam bir şeyi anlamanızı sağlayan kitapları okurken kafanızda canlandırdığınız yüz bu.

Hiç önemli değil. Benim için zevkti. Yüzüm emrinize amade.

Yüzüm çamurların içinde, ayaklar altında eziliyor.

Yüzüm deniz suyundan şişmiş.

Yüzümün anlamı, sizin yüzünüzün benimki olmadığı.

Ne demek. Rica ederim.

* Aşırı sağcı Nigel Farage'ın Brexit referandumu kampanyası sırasında "Kırılma Noktası" sloganının yazılı olduğu bir göçmen posterinin önünde çekilmiş olan ve büyük tartışmalar yaratan fotoğrafından bahsediliyor. (ç.n.)

Brittany Hall kızdan bahsedildiğini ilk duyduğunda aylardan eylüldü, Welfare'den Stel'in personel dolaplarının olduğu odada yanından geçip hey Brit, biliyor musun, mucizeler çağı sona ermemiş, okullu bir kız merkeze gelmiş ve buna inanmayacaksın, dediği sabıhtı. Ben hâlâ inanamıyorum. Yönetime tuvaletleri temizlettirmiş.

Yönetime n'aptırmış? dedi Brit.

Sonra: Ne demek yani *kız*? diye ekledi.

Çocuklar alışılmadık bir şey değildi. Yardım kuruluşları, yetişkin kabul ettikleri ama aslında hâlâ çocuk olan on üç, on dört yaşındaki kişileri sık sık buraya yollardı. Ama burası sadece erkekler için bir merkezdi.

Bütün tuvaletleri, dedi Stel. Her kanattaki, hatta tecritteki bütün tuvaletlerin bütün oturaklarını. Bizzat yönetim geldi temizledi demiyorum, düşünsene yönetim bok temizliyor, ne manzara. Ciddi söylüyorum, bir çocuk. Kız. On iki, on üç yaşındaymış, ben görmedim. Kendi gözleriyle gören kimseyle de konuşmadım. Ama işte içeri girmeyi becermiş. Onunla da kalmamış. Ta yönetime kadar çıkmış. Tuvaletler için bir temizlik şirketi getirmelerini sağlamış, bak ciddi temizlik diyorum, karoların arasını, çatlakları, lekeleri falan, burada kalanlardan temizlik görevini üstlenenlerin artık temizleyemediği her şeyi, şu kocaman, basınçlı temizlik makineleriyle gelmişler, araba yıkanan yerlerdeki buharlı temizlik makineleriyle, bütün oturakları, karoları, etrafı, her yeri temizlemiş, sonra da paspasla silmişler, vay anasını, burası şimdi çok daha iyi kokuyor ya, sen bir de kanada gidene kadar bekle, bütün

* Filistinliler ve Lübnan'daki mülteci kamplarında yaşayanlar için yardım kuruluşu. (ç.n.)

kanatları da halletmişler, H Blok'un tamamını. Mültecilerin bazıları onu görmüş, okul forması varmış üstünde, B kanadında kendi kendine geziniyormuş, millet ne oluyor anasını satayım diye önünde geri çekilmiş.

Dalga geçiyorsun, dedi Brit.

Dalga denizde olur, dedi Stel. Bütün bok yok oldu. Ta taa. Sihir gibi.

Bok yok, dedi Brit.

Tam dinamit, Brit. Her yer müsait. Kimse edemez tenkit, dedi Stel.

Şair olmuştun bakıyorum, dedi Brit, sana diyorum, hişt.

Eskiden beri öyleydim, dedi Stel. Bugünlerde şairliğimi göstermek için pek fazla fırsat bulamıyorum sadece. Ama bugün? Bugün ah bugün, dolup taşıyorum. Şiirle yani.

Oh What A Beautiful Morning' şarkısından dizeler söyleyerek koridorda uzaklaştı, koridorun yankısından faydalanıyordu, bu sayede şarkı bir uçtan diğerine gidiyordu. Bir eliyle Brit'e el salladı, diğeriyle de kendisini güvenlikten geçirmeleri için kameraya.

Stel senelerdir burada çalışıyordu, üç senedir demişti biri, o kadar uzundu yani. Otuzuna yaklaşıyordu. Brit'e gelince, o nispeten yeniydi. Mültler bunu hâlâ anlayabiliyordu. İyi bir şey değildi bu. *Benim gibi tam dört aydır burada olduğunuz için sizi tebrik ederim, ölmediniz, ben de ölmedim, ikimiz de herüz ölmedik MGM' Bayan Hall*, Suriyelilerden biri, her gün, şaka yapıyor. İyi niyetli bir şeydi. Ama iyi niyet karmaşık demekti. Çizmek zorunda olduğunuz çizgiler vardı. Verilmesi gereken doğru karşılıklar. Bir tarafta gülmek ve komik bir şey söyleyerek cevap vermek vardı, diğesinde benimle bu şekilde konuşmaya nasıl cüret edersin demek. Duruma bağlıydı.

Vücut kameraları. Dikenli teller. Mültler.

(Mesela Stel asla mültler demezdi. Stel kendisi de siyah olduğu için ne zaman eve dönmek için merkezden ayrılrsa siyah olmayan

* Ah Ne Güzel Bir Sabah. (ç.n.)

† Mülteci Gözetim Memuru. (ç.n.)

görevlilerden daha fazla kontrole tabi tutuluyordu. Stel'i herkes tanıdığı halde. Stel sabrın ta kendisiydi. Öyle olmak zorundaydınız. Her gün yaptığı şeyi yapabilmek için.)

Kanatların birinde bir çocuk, düşünsene.

Aslında Brit kanatlarda sık sık çocukları düşünüyordu, çünkü gözaltı merkezi arazisinde mülk başına kişisel eşya ağırlığı sınırını böyle tanımlıyorlardı. 25 kilo, üç ya da dört yaşlarındaki küçük bir çocuğun ağırlığı kadar, o yüzden yeni mülkler gelince Brit bunu bir hatırlama aracı olarak kullanıyordu, şu çanta küçük bir çocuktan daha mı ağır yoksa daha mı hafif? Çünkü çok daha ağır görünüyorsa ellerinden alındığında her an tepinmeye başlayabilirler demekti.

Gözaltı merkezi toplu konut gibi bir şey değildi. Daha ziyade Brit'in babası öldüğünde adamcağızın malından mülkünden bahsetmelerine benziyordu, sizden geriye kalanların öldükten sonraki ederinize açıklanması anlamına geliyordu.

Bu da maaşını ödeyen yerin yeraltı dünyası gibi bir şey olması demekti, Brit öyle düşünüyordu. Yaşayan ölülerin dünyası. Brit'in yeraltı dünyasına açılan kapı, ön tarafta otoparkla burayı gelen ziyaretçilerin gözünde daha şık veya belki daha şirin bir hale getirmek için kullanılan binanın arasına koydukları kutulardaki yeni, küçük çalı çit filizleri sıralarıydı. Brit şimdi her gün işe vardığında, sonra vardiyası bitince eve giderken onlara başıyla selam veriyordu, yeraltı dünyasıyla dünyanın geri kalanı arasındaki askerden arındırılmış bölge.

Merhaba çalılar. (Bana şans dileyin.)

Hoşça kalın çalılar. (Bir gün daha bitti.)

İçeri bilerek giriyordu. Dışarı bilerek çıkıyordu. Bildiği şey, oradan ayrılabilirdi. Her günün sonunda (ya da gece vardiyasıdaysa her sabah) oradan ayrılabilirdi.

Ama orada değilken bile bir şekilde daima oradaydı. Oradan ayrılabilmesine ve vardiyasının sonunda tam da öyle yapmasına,

dışarı çıkmasına, çitleri geçmesine, yolda karşıdan karşıya geçmesine, otoparkı geçmesine, havaalanı yolundan istasyona yürütmesine, trene binip evine gitmesine rağmen.

Orada ne iş yaptırıyorlar sana? diye sormuştu annesi, Brit işinde iki haftayı doldurduğunda.

İB* adına İlkbahar, Tarla, Değer, Vadi, Meşe, Çilek, Çelenk, Koru, Menderes, Orman ve bir iki tane daha yeri işleten özel güvenlik şirketi SA4A'nın GGM'lerinden† birinde MGS'yim, dedi Brit.

Brittany, dedi annesi. Nece konuşuyorsun sen?

Brit aptal değildi. Lisan konusunda başarılıydı. Okulda çaba harcamadan her derste başarılı olurdu. Üniversiteye gitmek istemişti ama şimdilik bunun için paraları yoktu. Aklını başına al. Hiçbir zaman olmayacaktı. Ama annesi bu yüzden üzölmüş, kendi kendini çok hırpalamıştı. O yüzden Brit hiç şikâyet etmiyordu. Eve döndüğünde, *bugün iş nasıldı?* İyiydi. *Bugün ne yaptın?* Her zamanki şeyler işte, şu bu. Sonra hafifçe gülerdin.

Güldüğüne göre sorun yok, derdi annesi. Çok çalışmak ve kakhaha deniz kıyısı ve kötü hava gibi birbirini dengeler.

Ben de bunu öğreniyorum işte, derdi Brit.

Derken bir gün annesi,

Brittany, mült nedir?

Mült lafını annesine yüksek sesle söylemiş miydi gerçekten? Mült, Torquil'in lafıydı, onlara öyle diyordu. Ama kötü niyeti olmadan. Torq iyi adamdı.

Mült, demişti Brit ilk haftasında ona. Yani hani var ya. Böcek ilacı markasını diyorum.

* İngilizce HO (Home Office) kısaltmasından İB (İçişleri Bakanlığı) olarak çevrilmiştir. Metnin devamındaki *ho ho ho* hem Noel Baba'nın gülüşüne hem de Home Office, yani İçişleri Bakanlığı kısaltmasına göndermedir. (e.n.)

† Geri Gönderme Merkezi. Yasadışı mültecilerin, başvuruları incelendiği sırada ya da başvurularının reddedilmesinin ardından sınır dışı edilene dek tutuldukları merkezler. Başvuru, itiraz vb. süreçler dolayısıyla mülteciler bu merkezlerde çok uzun süre geçirmek zorunda kalabilir. (ç.n.)

Hı hı, demişti Torquil.

Ama o zaman esprinin hedefi biz oluyoruz, dedi Brit. Madem böcek ilacı olan onlar.

Hı hı, dedi Torquil.

Onlara böcek ilacı demen bizi böcek yapıyor, dedi Brit.

Hı hı, dedi Torquil.

Kan emiciler, dedi Brit.

Hı hı, dedi Torquil.

Brit güldü.

Hı hı, dedi Torquil.

Torq, İskoç'tu, adının öyle komik olmasının sebebi buydu.

Açıklayayım, dedi Torq. Bu iş baştan aşağı böcek ilacı. Ve böcek ilacı kullanırken dikkatli olman gerekir. Konuşman bozulabilir, kendini çok hasta hissedebilirsin, nörotoksin bir şeyden bahsediyoruz, derinin altından doğruca içine girebilir. Uyuşukluk, koma. Baştan uyarıyorum ki belirtileri gösterip göstermediğini kontrol edesin, Britannia.

Brittany, mült nedir?

Ah, şey işte. (Gülüş) Kendi aramızda. Mültefit sözcüğünün kısaltılmışı.

İş nasıldı bugün?

İyiydi.

Neler yaptın?

Şunu bunu, her zamanki şeyler. (Hafif gülüş)

Aman sen gül de. Kahkaha ve çok çalışmak.

Annesi 24 saat haber yayınlayan kanala geri döndü. Olup bitenler karşısında her gün yaptığı gibi başını iki yana salladı.

Dünyada ne kadar sinir bozucu şeyler oluyor, dedi.

Sadece haber işte anne, dedi Brit. Zırvalık.

Annesi eskiden beri haberlerin önemli olduğuna inanırdı. Gerçekten olanları öğrenmek için seyredeceğiniz şeyin haberler olmadığını bugünlerde herkes biliyordu. Annesi hariç. Annesi hâlâ televizyona inanıyordu. Yaşlılar inanırdı.

Dünyanın başına neler gelecek bakalım, dedi annesi.

Annesinin gerçek dünya hakkında en ufak bir fikri yoktu. Çok çalışmak, kahkaha. İş yerinde bol bol kahkaha olmadığından değil. Mültlerin kırılmış bir şey gibi ses veren kahkahaları vardı, bazı MGM'lerin mültlere bakarak attığı kahkahalar vardı, daha rahatsız edici kahkahalar, tehdit kahkahaları. Aslında çok gürültü vardı: Gülüşmeler, ağlamalar, çarpılan kapılar, yumruklanmış kapılar, bağrışmalar. Gürültülü bir işti. Taramada, resepte ya da ziyaretçi odasında çalışmıyorsanız. Güldür, ağlat, beklet: Bir mült delice güldüğünde Torq böyle derdi, bekletme kısmı tamamdı: Burada, kurulduğu sırada insanların en fazla 72 saat tutulacağı gözetim merkezi olarak tasarlanmış bu yerde senelerdir yaşayanlar vardı, senelerdir, senelerdir.

Yetmiş iki saat? Üç gün.

Buradakilerin çoğu en azından iki aydır buradaydı.

Merhaba çalılar.

Hoşça kalın çalılar.

Günbegün.

Ama o gün? Mekân baştan aşağı değişmişti.

Tuhaf bir sessizlik içindeydi.

Kimse gülmüyordu. Kimse ağlamıyordu. Kimse kapıları çarpıyordu, mültler de MGM'ler de.

Hikâye kulaktan kulağa yayıldı.

Söylenenlere göre bir çocuk, okul formalı bir kız, merkeze *elini kolunu sallayarak girivermişti*.

Her şeyden önce, bunu yapmak mümkün değil. Kimse yapamaz, ne bu ne de başka bir merkezde. Öylece içeri girivermek. Mümkün değil, nokta. Burada (üstelik burada güvenlik önlemleri en üst düzeyde değildi bile) üstünüz aranırdı, kontrol edilir, fotoğraflanır, kontrol edilir, ziyaretçi kartına kaydedilir, kontrol edilir, taranır, yeniden kontrol edilirdiniz, ondan sonra güvenlik kapıları, çitler, kapılar, üç kontrol daha sonra kanat resepte son kontrol.

Bu çocuğun ayrıca dört GGM'ye daha girdiğine (ve çıktığına) dair söylentiler de vardı.

Yalan, dedi Brit. Yalan haber.

Sonra Türk ve Polonyalı mültler Adnan'la Tomek'in kaldığı odadaki tuvaleti gördü.

Sonra B kanadındaki başka tuvaletleri.

Hepsi gerçekten temizdi.

Ne bu, böyle kocaman bir 1 Nisan şakası falan mı? dedi Dave'e. Eylül ayındayız be. SA4A testi falan mı yoksa?

Dave kızı kendi gözleriyle görmemişti ama vizitleri yaparken hikâyelerin bazılarını duymuştu. Kahve içerlerken Brit'e de anlattı. Sonra Brit o öğleden sonra ziyaretçi odasındaydı, kendisi gibi bütün bunların insanların kışından uydurduğu şeyler olduğunu düşünen Russell'dan birkaç hikâye daha dinledi.

Söylenenlere göre kız ayrıca, bak iyi dinle, Woolwich'deki yasadışı kerhanelerden birinin de zilini çalmış, içeri girmiş ve sonra tecavüze filan uğramadan sapasağlam çıkmış.

Ne, okul formalı olmasına rağmen mi? dedi Brit.

Russell'la ikisi gülmekten kırıldılar.

Hikâyeye göre pezevenkler rüşvetçi polisleri çağırmış. *Gelin de şu kızı alın. Alın, demişler. Lütfen. Bizi mahvediyor şıllık.* Çünkü kız içeri girmiş ve yarım saat gibi bir süre zarfında birkaç odayı dolaşp iş üstündeki müşterileri yaptıkları şeyi yapmaktan vazgeçirmiş, bu zaten başlı başına komikti, sonra bir de ön kapıdaki adama kapının kilidini açtırmış, on beş yeniyetme ve daha küçük yaştaki kız serbest kalıp kaçmışlar, canlarını kurtarmak için kaçmışlar.

Ya.

Tabii.

Hikâye ayrıca kendine zarar veren mültlerden birinin, C kanadındaki bir Eritrelinin, Brit onu tanımıyordu, başını kaldırıp baktığını ve kızın *canına yandığının Meryem Anası* gibi ona görünmeye gelmişçesine orada, odasında durduğunu görmüş (Russell).

Kendine zarar veren Eritreli kıza demiş ki, beni tuttukları bu yer umutsuzluk içinde yaşamak gibi, o zaman neden yaşayayım ki? Beni hayatta tutan tek şey acı. Sonra okullu kız cevap olarak ona bir şey söylemiş ama Eritreli ne söylediğini hiç kimseye söylemiyormuş ve şimdi yeniden doğmuş gibiymiş. Russell'la Brit kızın Eritreye söylemiş olabileceği çeşitli şeyler uydurarak on dakika oyalandılar, uydurduklarının hepsi de müstehcen şeylerdi. Saçmalık, dedi Brit. Kimse onu dışarı atmadan ta C kanadına kadar nasıl gitmiş ki zaten? Kanatları varmış, dedi Russell. Melek gibi uçuyormuş, topuklarında küçük ergen kadın pedinden kanatlarla.

Hikâye ayrıca kızın annesinin Orman'da tutulan bir mült olduğundan da bahsediyordu, annesi üniversitede bir programa başvurunca İçişleri Bakanlığı tarafından tespit edilip yakalanmış, burada büyümüşmüş ama pasaportu yokmuş, İçişleri Bakanlığı kadını sokakta yakalayıp almış, kadın on dakikalığına dışarı çıkmışmış, Asda'ya uğrayacakmış, üstünde mantosu yokmuş, alındığında alışveriş torbası kaldırımında öylece kalmış. Sonra annesi birkaç haftadır oradayken bu kız Orman'a girmiş ve kız orada durup kapıdaki görevlilere bu işi o gece çözmelerini söylemiş, GGM'lerine annesinin odasının kapısındaki kilidi açtırmış, sonra bölümün kapısını açtırmış, sonra sistemi kapattırıp annesini çıkarmış.

Tabii yapmışlardır, dedi Brit. Hepimiz yapardık. Kibarca rica etmeleri yeter.

Russell'la ikisi gülmekten kırıldılar.

Ama.

Dinle.

Şöyle bir şey.

Orman'da bir iç ihlal olmuş, bazı insanlar dışarı çıkmış ve görüntü *yokmuş*. Ama ön kapıların karşısındaki güvenlik kameralarından alınan görüntüler kadının birinin gecenin bir yarısında elini kolunu sallayarak Orman'dan çıktığını gösteriyormuş, yanında iki kişi daha varmış.

Brit güldü. Komedi programlarından daha komikti bu. Güldü de güldü. O kadar çok ve o kadar yüksek sesle güldü ki odanın çeşitli yerlerinde ziyarete geldikleri mültlerle görüşen insanlar dönüp baktı. Brit gülmeyi kesmek için kendini zorlamaya mecbur oldu.

Sonra mültlerin kimseye dokunup dokunmadığını, kimsenin yanında oturup oturmadığını kontrol etmek için salonda bir aşağı bir yukarı yürüdü. Aile üyelerinin yanında oturmak yasak.

Ama hikâyenin zırvalıkları gün boyunca arttı da arttı.

Söylentiler bütün H Blok'a yayıldı.

Biri, sekreterlerden biri, kızın yönetime söylediklerini kapının arkasından duymuştu.

Kız içeride en fazla on dakika kaldı, dedi Sabdra (Oates'in sekreteri) Brit'e ve Personel Kadınlar Tuvaleti'ndeki birkaç başka kişiye (bir de fahri kadın Torq'a).

Bütün tuvalet bölmelerinin kapısı açık olduğu ve içeride başka kimse olmadığı halde fısıltıyla konuşuyordu.

Son derece sakın ve makul bir biçimde konuştu, dedi Sandra. Sesini çok alçaltmıştı, o yüzden fazla bir şey duyamadım ama neden sözcüğünü duydum, arada sırada neden dediğini duyabiliyordum. Gizlice dinledim sayılmaz aslında, güvenliği çağırمام gerekirse diye kulak kabartıyordum. Ama kız güvenliğin yanından sorunsuzca geçmişti zaten, onu durdurmamışlardı, *onların* yanından da benim yanımdan geçtiği gibi kolayca geçmiş, bana şöyle bir dik baktı, başka türlü tarif edemem, onu durdurmadım, durdurmak istemedim, kapıyı tıklattı ve doğruca içeri girip patronu bekledi. Sonra patron girdi içeri. Onu durdurmaya, uyarmaya çalıştım ama siktir git başımdan Sandra havalarından birindeydi.

Sonra ne zaman, beş, on dakika sonra kız ofisten çıkıyor, *hoşça kal Sandra, çok teşekkür ederim* diyor, adımı nereden bildiğini bilmiyorum ama biliyordu. Kız gidince patron beni odasına çağırdı, yüzü kıpkırmızı kesilmişti, masama gidip Steamclean'i aramamı ve derhal buraya gelmelerini sağlamamı söyledi.

Hikâyeye göre, dedi Sandra kadınlar tuvaletinde fısıltıyla, bu kız birkaç GGM'yi daha ziyaret etmiş ve insanları tuvaletleri doğru dürüst temizlemek gibi alışılmadık şeyler yapmaya ikna etmiş.

Nasıl bir şeydi? dedi Brit.

Okullu kız işte, dedi Sandra. Otobüslerde gördüklerimiz gibi.

Sandra herkesi ofisine götürüp bilgisayarından güvenlik kamerası görüntülerini gösterdi. Sandra'nın ofisi gerçekten güzel, normal bir ofis gibi. Sandra, Oates'in ofisine bir göz atmalarına da izin verdi, gerçekten güzel döşenmiş ve çok geniş.

Kamera görüntülerinde etrafta gezinen epey ufak tefek bir kızın kafasının tepesini gördüler.

Orada olmaya hakkı varmış gibi öylece yürüyordu. Kimse onu durdurmadı. Karşısına kapalı bir kapı çıkınca başka bir sebeple açılmasını bekliyor ve yürüyüp geçiyordu. O kadar basit, o kadar yalındı ki seyrettikleri şeyde hiçbir gizem yoktu. Bir kapı açılıyor. Kız kapıdan geçiyor.

Sonra Brit'in vardiyası bitti.

Gidebilirdi.

Trene gitti.

Oturup trenin penceresinden dışarı baktı. Gözleri pencerenin dışındaki şeylerden pencerenin yüzeyindeki izlere ve lekelerle kaydı, içeridekilere, dışarıdakilere, sonra yine penceredeki izlerin ötesindeki dünyaya.

İş yerindeki bazı çalışanlar kızla ilgili bir şeyler bildiklerini söylemişti, iş yerindeki başka birinin bir arkadaşının çocuklarıyla birlikte Co-op Akademi okullarından birine gidiyormuş.

Mültlerden bazıları kızıdan bahsedildiğini duyduklarını söylüyordu, kim olduğunu bildiklerini. Bir lastik botta hayatta kalmış ve Yunanistan'dan buraya gelmiş.

Hayır, geçmeyi başaramamış iskeletlerin yanından yürüyerek bir çölü aşmış, kendi idrarını içerek hayatta kalmış.

Küçük erkek kardeşinin Manchester United formasını giyerek dünyayı aşmış.

Babasını tanıdıklarını, babasının ölmüş olduğunu söylemişlerdi, babası yanlış zamanda yanlış yerde bulunan önemli bir siyaset adamıymış.

Annesini tanıdıklarını söylemişlerdi, annesi İtalya açıklarında bir tekneden düşerek boğulmuş.

Kızın evinin bombalandığını, ailenin canını kurtarmak için kaçmak zorunda kaldığını, gerillaların onları eşek gibi kullandığını, bütün kamp malzemelerini günlerce, kilometrelerce onlara taşıttıklarını söylemişlerdi, babası ilk gün durup biraz dinlenmek isteyince gerillalar al bakalım iyice dinlen diyerek onu oracıkta vurmuştu.

Adamlardan birinin anlattığı bu hikâyeyi dinleyen Brit, tam o sırada Güney Sudanlı mült Pascal'a bir göz atmıştı, atmadan edememişti, adamın gözleri yerde, başı aşağıdaydı, hiçbir şey söylemiyordu. Dosyasında hem babasının hem de kardeşinin kafasının kesilmesini seyretmeye zorlanmakla kalmayıp hangi kafayla futbol oynayacağını seçmeye ve sonra da oynamaya mecbur edildiği yazıyordu.

Ama trende evine giderken Brit'i esas hayretlere düşüren, kızı düşündüğünde kendi aklına gelenler oldu.

Aklına kendi annesi gelmişti.

Kafasındaki görüntüde Brit'in annesi serseme dönmüş bir halde Orman'daki bölümlerden birinde kilit altındaydı. Plastik yatak örtüsüne oturmuş yerdeki gidere bakıyordu. Kafasındaki görüntüde annesinin yüzünü gördüğünde, o giderden gelen koku Brit için âdeta gözle görünür bir hal aldı.

Orman, herkesin bildiği gibi, orada kalan kadınlara sert davranır, mesela bir yığın yabancıyla birlikte bir banyoda yaşamak zorunda kalmak gibi. Daha beteri üst aramalarıdır. Asla kayda geçmeyen saldırılar. Söylentilere göre tecavüzler. Elbette öyleydi. Brit duymuştu, hepsi duymuştu. Ateş olmayan yerden. Ayrıca dünyanın dört bir köşesinde beyaz kadın tüccarlarının elinden geçmiş ve sonunda kendilerini Orman'da bulmuş kadınların hepsi bunların

olduğuna yeminler ediyordu. Orada tutulmak, başlarına gelmiş her şeyden daha beterd.

Brit düşünceleri temizlemek için kafasını salladı.

Annesi iyiydi.

Annesi evde parlamento kanalını seyrediyor, boş odada kendi kendine yüksek sesle *bakalım ne olacak* diyordu.

Bırak şunu.

Brit o gün aptal çalılara veda etmeyi unuttuğunu işte o zaman fark etti.

Tüh.

Bu konuda batıl inancı vardı. Aptalcaydı aslında.

Koyu yeşil küçük yaprakları düşündü. Çalı kokusu. Güzel acı-lığın kokusu. Kutularında yan yana duran epeyce yeni o küçük çalı dallarının ne kadar kısa sürede, göz açıp kapayıncaya kadar, daha şimdiden dallıktan çıkmış, çalı olmuşlardı, ekildikleri ayrı ayrı bitkiler olmak yerine tek bir çalı çite dönüşeceğini düşündü.

Şimdi kafanın içinde onlara söyleyeceğin gibi söyle.

Hoşça kalın, çitler.

Bir gün daha bitti.

Evet, ama.

Ne gündü.

Kanattaki kız.

Baştan aşağı hikâye.

Zırvalık hem de nasıl.

Ama doğruydu, merkezdeki, en azından kendi kanadındaki tuvaletler kesinlikle derinlemesine temizlenmişti.

Güzel. Birileri bir şeyleri doğru yapmış.

Zamanı gelmişti be.

Bir gün...

Torq bu, bugüne biraz da olsa benzeyen tek diğer günün hikâyesini anlatıyor, Brit'ten çok önce, henüz Torq'un da çaylak olduğu dönemden bir gün...

Altı haftadır falan buradaydım. Saat dört. Moladaydım, personel odasıdaydık, kanatta böyle tuhaf bir ses vardı, gittikçe yükseldi, nasıl desem denizde yaklaşan diğer dalgalardan daha yüksek bir dalgayı seyretmek gibiydi, sonra mültlerden geldiğini fark ettik, mültler gülüyordu. Birbirimize baktık. Delice gülüş, uyuşturucu gülüşü ya da kavgaya gülüşü değildi, bambaşka bir gülüştü. Hepimiz, ne oluyor be, falan olduk.

Böylece protesto gösterisi zırhlarımızı giydik.

Mültler televizyon olan odalara sıkış tıktık doluşmuştu, hepsi de şu eski siyah beyaz filmi seyrediyordu. Kafalarının üstünden görüyordum. Hitler bıyıklı melon şapkalı sessiz film oyuncusu şu adam kucağında battaniyelere sarılmış bir bebekle bir kaldırım kenarında oturmuş, kucağımda bebekle ne halt ediyorum ben der gibi bakıyordu, yoldaki rögar kapağını bebeği drenaj borusundan lağıma atacakmış gibi ayağıyla kaldırdı ama sonra yapmamaya karar verdi, bir polis vardı, sonra bir baktım ben de gülüyorum. Her tarafta kahkahalar vardı, kanat kahkaha yankılarından ibaretti, bir de gülen bizlerden. Burada güldüğünü o ana dek ve o andan sonra hiç görmediğim mültler, konuştuğunu hiç duymadığım mültler, İngilizce bile bilmeyip hiçbir zaman hiçbir şey söylemeyenler, şiddete yatkın olanlar. Genellikle tecrit odasında olan anası belllenmiş İranlı herif, o bile gülüyordu, herkes gülüyordu, çocuklar gibiydiler. Adam bebeği lağıma atmadı, evine, gerçekten berbat bir göz yoksul odasına

götürdü, her şey kırık döküktü, sonra bebeği nasıl doyuracağını, nasıl temizleyeceğini öğrendi, bebek de büyüyüp akıllı bir ufaklık oldu, sokaklarda dolaşıp oraya buraya taş atıyor, camları kırıyordu, böylece babası yerine geçen ve camcılık yapan yoksul karakter bir camın kırılmasından birkaç dakika sonra sırtında yeni bir camla oradan geçiyor ve yeni cam taktığı için ev kadınından parasını alıyordu.

Hiç önemli bir şey değildi Britannia, bir çocuk, bir adam, bir cam, bir taş, bir de polisle ilgili aptalca bir hikâyeydi. Ondan sonra burası hiç görmediğim bir hal aldı. Filmin sonunda millet gözyaşlarına boğuldu. Sonrasında insanlar kanatta hepimiz normalmişiz gibi dolaşmaya başladılar.

Tabii her şey büyük bir hızla diğer normalliğe döndü.

Ama savaşta siperlerde geçirilen Noel'ler belki biraz buna benziyordu diye düşündüğümü hatırlıyorum, hani Paul McCartney'nin Noel şarkısının klibinde birbirleriyle futbol oynayıp sigara ve çikolata tayınlıklarını paylaşıyorlardı ya.*

* Pipes of Peace şarkısı. (ç.n.)

Brittany Hall'un bir BK GGM'sinde MGM olarak ilk iki haftasında öğrendiklerinden bazıları:

Bir mültün cidden kendini kaybetmenin eşğine gelene dek vücut kamerasını kapalı tutması gerektiği. *Biri henüz sakinken kayıt yapmanın bir anlamı yok*, demişti O'Hagan isimli bir MGM. *Mesela şuradaki Domuztaşağı'nı ele alalım, şu anda kendini tutuyor ama kafasını duvara vurmaya başlamasına on saniye kaldığını sezmeyi öğrenmek zorundasın, kameranı o zaman açacaksın. Çok geçmeden işi kaparsın. Hayır, herif iyi. Tepiniyor sadece. Bir şeyi yok. Bizi sinir etmek için yapıyor.*

Tepinmenin sonunun tecrit olduğu. Yatak örtüsü, şilte yok, ışıklar yirmi dört saat açık, yedi yirmi dört on beş dakikada bir kontrol.

İntihar gözetimi altındaki mütlere *hadi bakalım hiç durma, yapabiliyor musun görelim* gibi şeyler söyleyebileceğiniz, çünkü mütlere bunu genellikle dikkat çekmek ya da çalışanları sinirlendirmek için yapıyordu.

Bazı MGM'lere göre *taşak, domuztaşağı, yarrakkafa ve hı-yarağası* gibi sözcüklerin mütlere hitap etmek için uygun sözcükler olduğu.

Bir teftiş ziyaretinin ardından mütlere çalışanları sevdiği, genel olarak cana yakın ve mantıklı bulunduğu yönünde sonuçlar çıktı. İngilizce bilmeyen mütlere bu konuda verdiği değerlendirme puanlarının özellikle yüksek olduğu.

Hangi MGM'nin lakabının Memur Baharat olduğu. (Brandon isimli MGM.) Brandon'ın mütlere istediklerini, gerçekten gerçekten istediklerini* verdiği ve merkezde çocuk varsa Brandon ya da mütlerin baharatın kalitesini denetlemek için çocukları kullandığı.

Kanattaki kanser hastası Kürt mült için genellikle ağır kesici bulunabildiği, tabii doktorların merkezde olmadığı hafta sonları hariç, hafta sonuysa onun da herkes gibi pazartesiye beklemek zorunda olduğu.

Yönetimin her odaya üçüncü bir yatak yerleştirmeyi düşündüğü. Kanatlarda çalışan kimse bunun iyi bir fikir olduğunu düşünmüyordu. Personel yönetime bunun kötü bir fikir olduğunu defalarca bildirdi, dedi Dave Brit'e, ama yönetim bu işi yine de yapacaktı. *Üç Adam ve Bir Bebek* değil, *Üç Adam ve Bir Tuvalet* söz konusuydu. Eski bir filme göndermeydi bu. Her odada tuvalet vardı. *Ebeveyn banyolu. Ho ho ho.* Tuvaletlerin kapağı yoktu, çoğu da yataklarla aralarında paravan ya da ona benzer bir şey olmaksızın öylece açıkta duracak şekilde yerleştirilmişti. Bunun bir sürü mültün fazla bir şey yememesi gibi iyi bir yan etkisi vardı, çünkü aklı başında hiç kimse başka birinin önünde sıçmak istemezdi ve mütlar akşam dokuzdan sabah sekize kadar on üç saat, ayrıca gün içinde yoklama için iki defa odalarına kilitleniyordu, Dave bütün bunların anüsteki büzücü kasların güzelce idman yapmasını sağladığını söylemişti.

En ağır bunalımı İngiltere'de büyümüş mütların geçirdiği ve bu insanların bela çıkarmaya özellikle yatkın olabileceği. Bunu sebebi kısmen ötekilerin hiçbirinin onlarla arkadaş olmaya yanaşmamasıydı. *Birini tanımıştım zamanında*, demişti Russell. *Burada görmeyeyim mi, Laurie, senin burada ne işin var birader? dedim. İlkokul ve ortaokul boyunca hep*

* Baharat lakabı 90'ların ünlü grubu Spice Girls'den (Baharat Kızlar) geliyor. Grubun ünlü şarkısı Wannabe'nin sözlerinde "Bana ne istediğini söyle, gerçekten gerçekten ne istediğini" dizesi sık sık tekrarlanır. (ç.n.)

aynı sınıftaydık. On iki sene okula beraber gitmiştik. Dedi ki, bir süpermarketin önünde durdurulduğum, üstüm arandı, bir Porsche'ye fazla yakın duruyormuşum. Beni itin öldüğü yerdeki bir merkeze götürdüler, sonra bir gece yarısı uyandırıp kelepçelediler ve buraya getirdiler.

Ertesi gün ofise gidip dosyasını çıkardım, okudum, sınır dışı edilerek Gana'ya yollanacaktı, hem de ertesi sabah. Ben de gittim ona söyledim.

Gana mı? dedi. Gana hakkında bir şey bilmiyorum. Hayatımda Gana'ya gitmedim. Gana'nın nerede olduğundan bile haberim yok.

- Russell'in fena biri olmadığı ama aklının hep fesatlığa çalıştığı, küfürbazın biri olduğu. Dave'in fena biri olmadığı. Torq da fena biri değildi. Torq kitapseverdi, biraz Josh gibiydi ama eşcinseldi. Birlikte ilk vardiyalarında Brit'in kulağına *ünlü bir yazarın 1930'larda söylediği gibi*, diye fısıldamıştı, *hayvanlara gaddarlık yaparsanız cezalandırılırsınız ama insanlara gaddarlık yaparsanız terfi alırsınız*. Öğüt müydü bu? Brit bu lafı neresinden anlayacağını kestirememişti. O sırada Torq'u yeterince tanımıyordu. Neyin komik olduğunu neyin olmadığını henüz bilmiyordu. Personel odasında biri ülkede kalabileceğini bildiren belgelerin merkeze geldiğini öğrenme şansı bulamadan bir uçağa bindirilen bir mült hakkındaki hikâyeyi fıkra anlatır gibi anlatmıştı. Komik miydi? Bir sürü MGM gülmüştü. Başka biri herkese şunu anlatmıştı: *Tamam, şimdi bir mült İçişleri Bakanlığı'na şikâyetinde bulunuyor. Diyor ki: Siyasi görüşlerimden hoşlanmadıkları için memleketimde hapisteydim. Ve memleketimde hapiste olmak burada İngiltere'de gözaltında tutulmaktan çok farklı değil, sadece burada, İngiltere'de henüz dayak yemedim. İçişleri Bakanlığı da cevap yazıyor ve şöyle diyor: Yardımcı olabildiğimize sevindik (gülen surat). Şaka mı? Kesinlikle o niyetle anlatılmıştı. Kocaman kocaman kahkahalar.*

Josh nerelerde bugünlerde? nedir ikinizin durumu? demişti annesi akşanı yemeğinde yine.

Ben nereden bileyim? demişti Brit.

Konuştüğüm için özür dilerim, demişti annesi.

Hâlâ Eylül'dü. Brit şimdi odasında yatağının üstündeydi, biraz mahremiyet bulmuştu.

Josh'u son gördüğünde, ağustosta, yatağa gitmişlerdi, Josh'un sırtından ötürü bunu nadiren yapıyorlardı ama yapmışlardı, güzeldi, sonrasında Josh okuduğu bir tarih kitabıyla ilgili konuşmaya başlamış, konuşmuş da konuşmuştu; adamın biri Nazilerin aldığı bir şehirde bir SS'e gidiyor, SS istenmeyen bir adamı tabancasıyla suratından vurmuş ya da ona benzer Nazice bir şey yapmış; onu görmeye giden adam sivil, üniversiteden ya da okuldan yaşlı bir adam, profesör mü ne, işte SS'e bunu artık yapmamasını söylemeye gidiyor, *ruhun yok mu senin* diye bir cümle kuruyor. SS de dönüp profesörü oracıkta kafasından vuruyor, adam ölü halde sokağa yığılıyor.

Josh kitaptan bahsetmeye başlamıştı, çünkü yatağa girmelerinden önce Brit ona merkezde Kahraman adlı bir mült olduğundan bahsetmiş ve isimlerin bazen gerçekten de ironik olduğunu söylemişti. Josh eğitilmiş adamı kafasından vuran adamla ilgili şeyleri anlatınca bir karanlık çöktü ama Brit'in kafasının içine.

Kalın bir perde gibi gözlerine ve alnına indi, geçmiş zaman günlerinin ya da Perili Evler programında veya reality kanalındaki evlerinin eski perdeleri gibiydi, o kadar gerçekti ki Brit perde kumaşının kokusunu alıyordu âdeta.

Rutubet. Küf.

Esas merak ettiğim, diyordu Josh. Değer sistemi ne acaba?

Ne ne? dedi Brit.

Mesela, diyelim bir Tarantino filminde, dedi Josh, sert adam karakteri birine bu şekilde saldırıp vurup öldürdüğünde bunun onaylanması beklenir gibi bir şey. Hatta genellikle bunu mizahi bulmamız beklenir.

Mizahi, doğru, dedi Brit.

Josh'la ikisi okulda sınıflarının birincisiydiler.

Herif kötü karakter olsa, hıyarın teki de olsa, dedi Josh, kahramanmış gibi havalı olduğunu düşünmemiz beklenir, çünkü sert adamdır. Ama. Kahramanların ruhu *olamaz* mı demek bu? Yani ruhsuz biri kahraman olabilir mi? Bunun iyi bir şey olduğunu mu düşünmemiz gerekiyor ya da heves edilecek bir şey olduğunu falan?

Mesele şu, Josh, cidden, gerçekten zerre umurumda değil be, demişti Brit.

Yan dönmüş, ondan uzaklaşmıştı. İnanılmayacak derecede bitkindi. Cehennemden fırlama bir baş ağrısı çekiyordu. Burnu çürük kokusuyla doluydu. Gözlerini kapadı. Açtı. İçerisi de karanlıktı, dışarısı da.

Değil, öyle mi? demişti Josh. Olmuyor yani.

Yan tarafa dönüp yataktan kalkmıştı.

Değil olmuyor ne? dedi Brit.

Umurunda değil, dedi Josh. Kendin söyledin. Doğru da. Artık düzüştüğümüzde bile umurunda olmuyor. Hiçbir şey veremiyorsun gibi bir şey. Verici olmayı bıraktın.

Ondan sonra kavga etmişlerdi, Josh Brit'e hayatını kocaman bir dışkı timsaline çevirdiğini söylemişti. Josh büyük kelimelerle laf sokmayı severdi. Mizahi, değer sistemi, timsal, dışkı.

Sen kim oluyorsun da benimle böyle konuşuyorsun? dedi Brit.

Bunu söyleyince Josh güldü. Gülüşü, hiddetin büyük bir hiddetle Brit'in her yanına yayılmasına yol açtı.

Dediğim şu, her şeyi sadece kendi bakış açından görebiliyosun, dedi Josh.

Ne olmuş? dedi Brit. Demek ki içine sıçtığımanın dünyasında yaşayan diğer herkes gibiyim ben de.

Bu yüzden kendini mantıksız derecede haklı görmeye başladın, dedi Josh. Senin suçun değil. Bizden bile daha fazla çıldırma- na neden olan bir işe girdin.

Maaş ödeyen bir işe girdim, dedi Brit. Şu anda senin kazandığından fazlası. Çalıştığın sırada kazandığından da fazlası. Gerçek bir iş. Güvenliği sağlamak sonuç veriyor.

(Belden aşağı darbelerdi bunlar. Josh internet alışveriş şirketinin teslimat deposundaki işinden Mayıs'ta çıkarılmıştı.)

Güvenlik, dedi Josh. Sen adına böyle diyorsun. Bense yanıl-samayı ayakta tutmak diyorum.

Ne yanılması? dedi Brit.

Meselenin sadece insanları dışarıda tutmak olduğu yanılması, dedi Josh.

Sen, sen *ne* zırvalıyorsun sen be? dedi Brit.

Etrafımıza duvar çekiyoruz, dedi Josh. Kendi kuyumuzu ken-dimiz kazıyoruz. Büyük millet. Büyük ülke.

Dışkı timsali gibi konuşan sensin, dedi Brit. Siyasi doğrucu metropol sakini liberal zırvalıkları. Fikirlerini internetle gazeteler-den alıyorsun. Sikindirik bir dışkı timsalinin ta kendisisin.

O niye? dedi Josh.

Sakince söylemişti bunu. Brit'i öfkeliendiren bir sakinliği var-dı. Kendisi haklıymış, Brit haksızmış gibi konuşuyordu.

Yok Brittany, cidden soruyorum. Neden dışkıyım? dedi. Söy-le. Bir sebep ver. Sadece tek bir doğru dürüst sebep.

Öylesin diyorum da ondan, diye bağırdı Brit.

Gördün mü? dedi Josh yine o gerçekten sakin tavırla. İşte böy-le biri oluyorsun.

Güm. (Yatak odasının kapısı.)

Brit giysilerini sahanlıkta giydi, bir yandan da Josh'un annesi, babası ya da kardeşi merdivenden yukarı çıkmaya kalkmaz inşallah diye düşünüyordu. Sonra tam bir dakika sahanlıkta durup bekledi. Ama Josh özür dilemek için odasından çıkmadı.

Tamam.

Her neyse.

Güm. (Ön kapı.)

Dışkı, diye düşündü Brit eve giden yol boyunca, Josh'un sokağından çıkarken öfkeliydi, köşeyi dönüp kendi sokağına girerken öfkeliydi, hay yerin dibine batsın iğrenç dışkı, o gün işte yine ellerine sıvaşmış, ayakkabılarına da, hepsini çıkardığını zannederken bir zerresi hâlâ ayak bileğinde.

Sürekli gözlem altındaki mültlerden biri atıyordu. Hep yapıyordu, dikkat çekmek için.

Ellerinizi kaç kere yıkarsanız yıkayın, insanlar ne kadar temizlerse temizlesin fark etmiyordu. Yine de her yerdeydi.

Göçmenlik suçundan üç yıldır burada yatıyorum, dedi bir mült Brit'e. Milleti bu kadar uzun süre burada tutacaksanız bari izin verin de bir şeyler yapalım. Üniversitede okuyabiliriz. Faydalı bir şey yapabiliriz.

Faydalı mı? dedi Brit. Üniversite ha? Ho ho ho.

Buraya gelip sizden yardım istemek için dünyayı bir uçtan bir uca aştım, dedi Kürt bir mült. Siz de beni bu hücreye kapattınız. Her gece tanımadığım, aynı dinden olmadığım bir adamla birlikte tuvalette uyuyorum.

Burası bir oda, hücre değil. Ayrıca uyuyacak bir yerin olduğu için şanslısın, dedi Brit.

Mültlerden biri odasının zemininde, kafası tuvalet oturağının yakınlarında sırtüstü yatıyordu. O açıdan, parmaklıkların ve başının ta yukarısındaki şeffaf plastiğin ötesindeki bir şeye baş aşağı bakıyordu.

Bu hapishanede niyeden pencere açamıyoruz? dedi.

Niye pencere açamıyoruz, dedi Brit. Ayrıca burası hapishane değil, amaca uygun inşa edilmiş hapishane tasarımlı bir Geri Gönderme Merkezi.

Hapishane tasarımlı Geri Gönderme Merkezi'nde yaşamışken havalar hayal kurarsın, dedi mült.

Yaşarken, dedi Brit. Ya da *yaşıyorsan*. Havaya *dair* hayal kurarsın.

Adı Kahraman'dı. Vietnamlı. Dosyasında buraya yedi hafta boyunca bir taşıma konteynerine kapanarak geldiği yazıyordu.

Yukarıdan bir uçak kükreyerek geçti.

Diliniz yardımları için teşekkür Bayan MGM B. Hall, dedi mült. Yardım almak güzel. Söyleyin. Gerçek havada nefeslemek nasıllar?

Nefes almak, dedi Brit. *Nasıl*. Niye yerde yatıyorsun? Uçakları mı sayıyorsun?

Uçaklar her birkaç dakikada bir binayı sarsıyordu.

Bulatları seyretmek, dedi mült.

Bulutları demek istiyordu.

Seyrediyorum, dedi Brit. *Bulutları*. At şeklinde olan var mı diye görmek için mi? Ya da harita? Eskiden o oyunu oynardım.

Mült ona baktı, sonra bakışlarını yeniden yukarı, uzağa çevirdi.

At yok. Harita yok, dedi.

O gece personelden kızlarla ve Torq'la Covent Garden'da pahalı içki ve tapas gecesi geçirmek için dışarı çıktı. Metrodan çıkmış yürürken tavanı indirilmiş spor model bir Audi'yle trafik sıkışıklığına yakalanmış bir çiftin yanından geçti. Birbirlerine bağıyorlardı.

Dünya senin etrafında dönüyor, diye bağırdı kadın adama.

Dünya benim etrafımda dönmüyor, diye bağırdı adam kadına.

Brit yukarı baktı. Hepsinin üstünde uzanan gökyüzü bulutsuzdu. Bulatsız. Okuldaki coğrafya derslerinden hatırlıyordu. Bulutlar ancak üstüne tutunabilecekleri bir şey, minicik bir toz ya da tuz zerresi gibi bir şey olduğu takdirde oluşabilirdi. Buğu. Su

buharı yükselir ve buğuya yapışır. Kış havasında tanrının üfllediği nefeslere benzeyen o kocaman beyaz şekiller ya da incecik beyaz kırıntılar ya da kirli gri bulut kümeleri, havanın şekillendirdiği tozla sudan başka bir şey değildi. Brit şimdi yatağında yatmış tavanındaki Artex kaplamaya bakıyordu. Artex asbestti. Babası asbest hastalığı komplikasyonlarından ölmüştü ve evin bütün tavanlarında o sıçmık vardı.

Neyse.

Şimdi eylül.

Sıcak yaz boyunca dört bir yandaki insanlar hiddetten kıpkırmızıydı, hiddetten mora çalışıyordu.

Dünya senin etrafında dönmüyor.

Hava şimdi daha serindi, Brit de biraz daha sakinleşmişti. Bulatlamayı öğreniyordu, ho ho. İşte bu kadar kolaydı: Işığı söndürdü. Fazla yastığı başının üstüne koydu.

Uyudu. Gece geçti. Telefonun alarmı çaldı. Brit uyandı.

Kalktı, temiz giysiler giydi, işe gitmek üzere trene binmek için istasyona giden otobüse bindi.

Bir gün istasyonun oralarda BBC'den birileri vardı. İnsanlara bugünle ilgili bir şeye dair sorular soruyorlardı. Adamın biri Brit'in burnunun dibine uzun bir mikrofon uzattı. Başka bir adam, *Brexit'in sizin için ne anlam ifade ettiğini söyler misiniz?* dedi.

Brit merkezdeki tüm o insanları düşündü.

Welfare'den Stel'in mülterin refahıyla ilgili bir konuda herhangi birine laf anlatmanın ne kadar güçleştiğini söylediğini düşündü, her yerden gelen herkes göçmen olduğu için mülter artık gözden ıraktı, zaten yasal göçmenler de basın ve halkın gözünde yasadışı olanlar kadar sevimsizdi.

Yapılsın bitsin artık, değil mi? dedi mikrofona.

Röportajı yapan kişi, Brit'in söylediği şeyin bir önemi varmış gibi başıyla onayladı.

Hükümetin bu işi artık halletmesini istiyorsunuz yani, dedi.

Evet, dedi Brit. Başka ne seçeneğimiz var? Dürüst olmak gerekirse, artık hiçbir şey hiçbir bok ifade etmiyor. Kusura bakmayın. Yani, dışarıda Brexit'ten büyük kocaman bir dünya var, değil mi? Ama. Her neyse.

Muhabir AB referandumunda verdiği oyu sordu.

Hayır, bakın, ne oy verdiğimi size söylemeyeceğim. Benim hakkımda şu ya da bu yönde bir karar vermenize izin verecek değilim. Tek söylediğim şu, o zaman daha gençtim ve siyasetin önemli olduğuna inanıyordum henüz. Ama bütün bunlar. Bu bitmek bilmez. İnsanı yiyip bitiriyor yani, yani, biliyorsunuz işte. Ruhunu. Benim ne oy kullandığımı, sizin ne oy kullandığınızı, herhangi birinin ne oy kullandığı fark etmez. Çünkü nihayetinde kendileriyle aynı şeyi düşünüp aynı şeye inanmadığı takdirde başkalarının ne söylediğini, neye inandığını kimse dinlemeyecek, kimse buna aldırış etmeyecekse ne fark eder ki. Size gelince. Sanki bir önemi varmış gibi ne düşündüğümüzü sorup duruyorsunuz. Ne düşündüğümüz umurunuzda değil. Tek istediğiniz kavga. Yayın zamanınızı doldurmamızı istiyorsunuz, hepsi bu. Bunun neye yol açtığını söyleyeyim. Bizi anlamsızlaştırıyorsunuz ve iktidardaki insanlar bunu *bizim* için yapıyor, *demokrasi* için, evet, doğru, sıradaki. Her şeyi kendi çıkarları için yapıyorlar. Bizi her geçen gün daha da anlamsızlaştırıyorlar.

Ona teşekkür ettiler. Adını ve ne iş yaptığını sordular.

Brittany Hall. Bir GGM'de MGM'yim.

Kadın asistanlardan biri ne demek olduğunu sormadan hepsini yazdı. Britney Spears'ın Britney'si gibi yazmıştı. İnsanlar genellikle böyle dikkatsizdi işte. Her şeyi yanlış yazmıştı. Britney Hall PM BM.

O zaman Brit'in kim ya da ne olduğu aslında önemli değildi demek.

Bariyerden geçti, trene bindi (zamanını harcadıkları için oturacak yer kalmamıştı) ve işe gitti.

Trenden indi. İstasyondan sonra havaalanının dikenli tel çitle-
riyle yönetim/ziyaretçi otoparkının arasındaki yolda yürüdü.

Merhaba çalılar.

Brittany Hall'un bir BK GGM'sinde MGM olarak ilk iki ayında öğrendiklerinden bazıları:

Mahremiyetin anlamı. (Kendisinin mült olmadığı anlamına geliyordu.)

Merkezde bağımsız bir kurumun yaptığı teftişin resmî raporunun merkeze etkisi: Ziyaretçi odasına yeni bir su sebili koyulması demekti.

Bu ülkede herhangi bir zamanda gözaltında otuz bin kişi bulunduğu ve SA4A maaşlarının ödenmesini sağlayan şeyin gözlem merkezlerinde bulunan mültlerin sayısı olduğu. Mültlerin uçuş sersemiymiş gibi kanatlarda gezinip durduğu. Ne kadar gözlem altında tutulurlarsa uçuş sersemlikleri o kadar artıyordu. Yeni geldiklerinde kendileriyle memleket, din, dil gibi müşterek yanları olan insanlarla arkadaşlık kuruyorlardı. Sonra o arkadaşlık ölüp gidiyordu, bunu tekrar tekrar görüyordunuz çünkü artık müşterek tek yanları boktu, açık bir tuvaletti ve orada belirsiz bir süreyle gözaltında olmaktı, buradan ne zaman çıkacaklarını ya da günün birinde çıkıp çıkmayacaklarını, çıkarlarsa ne zaman tekrar buraya tıklılacaklarını bilmelerinin yolu yoktu.

Hangi mültlerle konuşulacağı, hangilerinin görmezden geleceği.

Birini kafakola almışken ya da birini sakinleştirmek için dört kişi birden üstüne oturmuşken diğer MGM'lerle nasıl havadan sudan konuşulabileceği.

Pek fazla düşünmeden *tepiniyorlar, burası otel değil, beğenmiyorsan yallah memleketine, sen kimsin de battaniye istiyorsun* gibi şeylerin nasıl söyleneceği. Bu sonuncusu ağzından ilk çıktığında korkunç bir şeyin olduğunu anlamıştı ama artık o korkunç şey, ölüm kadar korkunç o şey epey uzaklarda kalmış gibiydi, sanki aslında onun başına gelmiyor, merkezdeki pencere gibi görünmek üzere tasarlanmış olsa da aslında pencere olmayan pencerelerdeki sert plastiğin ötesinde bir yerlerde oluyordu.

Gözaltı, etkin bir göç kabul sistemi kuru p yönetmenin yapıtaşıdır
HO

Kimse belirsiz süreyle gözaltında tutulmaz, gözaltı sürecinin yasallığını ve uygunluğunu sağlamak üzere düzenli gözaltı denetimleri yapılır

HO HO HO

Sonra şöyle bir şey oldu.

Ekim ayında bir pazartesiydi. Brit trenden indi. Kuşluk vaktiydi. Öğleden sonra vardiyasındaydı. Merdivenden bariyerlere doğru inip dışarı çıktı.

İstasyonun önündeki madeni banklardan birinde bir okul çocuğu oturuyordu.

Affedersiniz, dedi çocuk.

Bana mı dedin? dedi Brit.

(Trenden henüz inmiş epey insan vardı.)

Bana yardımcı olabilir misiniz rica etsem? dedi kız.

Brit saati öğrenmek için telefonuna bir göz attı.

Senin yaşındaki birinin bu saatte okulda olması gerekmiyor mu? dedi.

Aslında çok güzel bir soru sordunuz, dedi kız.

O zaman cevap versen iyi olur, dedi Brit.

Vereceğim, dedi kız. Zamanı gelince. Ama şu anda bir sorum var.

Neymiş o? dedi Brit.

MGM ne demek? dedi kız.

Ne? dedi Brit. Ha.

(Kızın gözleri Brit'in boynunda asılı kartla aynı hizadaydı.)

Gözetim Memuru demek, dedi Brit.

Baştaki M ne peki? dedi kız.

Mülteci, dedi Brit.

B ne peki? dedi kız.

Brit kartını yakalayıp baktı.

Adım, dedi.

Adın sadece B harfi mi? dedi kız. Amma havalıymış. Nefis bir fikir.

Saçmalama, dedi Brit. Adımın ilk harfi yani, o kadarı açık.

Adımı değiştirip sadece ilk harfini isim olarak alacağım, dedi kız.

Adın ne? dedi Brit.

F, dedi kız.

Brit bunu duyunca güldü.

Tamamı ne yani? dedi.

Florence, dedi kız.

Hımın, sen Florence'sen ben de makine mi oluyorum o zaman?" dedi Brit.

Kız bundan pek memnun olmuş gibiydi. Brit birini böyle memnun etmekten tuhaf bir haz duydu.

Aman canım, dedi. Adın Florence madem, böyle şakaları her zaman duyuyorsundur.

Duyuyorum. Ama genellikle makinen nerede Florence falan derler. Şimdiye kadar kimse kalkıp da kendisini makinem ilan etmemişti, dedi kız.

Evet ama ben gerçekten makineyim, dedi Brit. İlla senin makinen olmam şart değil. Ve şu anda makinenin sana söylediği sözcük: Okul. Denklemleri ya da ona benzer şeyleri öğrenmek için kafa patlatıyor olman gerekmiyor mu senin? Hangi okula gidiyorsun? Yani gitmiyorsun demek istedim.

Kız buna da güldü. Brit, gülen kızın hırkasının kolundaki küçük armayı okumaya çalıştı. Vivunt spe. Latince. Yaşamak, yaşam. Yaşıyorlar. Öyle bir şey.

Kız cebinden bir şey çıkarıp alsın diye Brit'e uzattı. Brit madeni bankta onun yanına oturdu.

Bir kartpostalı bu, eski görünümlü bir şey, seneler önce yolanmış gibi. Taşlı alçak bir nehirle birtakım ağaçları gösteriyordu. Resimdeki üç çocuk, nehrin masmavi sularının epey ilerisinde bir

* Florence + Machine (Florence ile Makine) adlı müzik grubu kastediliyor. (ç.n.)

yerde kürek çekiyordu. Mavi yoğunlaştırılmıştı, sahteydi, su o kadar mavi değildi, belki yeşil de daha yeşilleştirilmişti. Ama kartta güneşli bir gün görünüyordu, puslu mavi bir gök, tek bir bulut, tepelik yamaçlar, uzaklarda dağlar, birtakım ağaçlar, nehre inen taşlı bir kıyı, arkasında bol bol ot. Kartın altında *KINGUSSIE - Gynack Nehri ve Golf Sahası 5359W* yazıyordu; gördüğünüzün golf sahası olduğunu anladığınızda resmin çok uzak noktalarındaki, tahminen golfçü olan minnacık insanları da seçebiliyordunuz.

Hı hı, dedi Brit. Kimden geliyor? Arkasını okuyabilir miyim, yoksa özel mi?

Tio, dedi kız.

Tio mu? Tio ne demek? dedi Brit.

Tio tabii istersen oku demek, dedi kız.

Teok, dedi Brit.

Teok ne demek? dedi kız.

Teşekkürler, okuyacağım demek, dedi Brit.

Benim dilimi konuşuyorsun! dedi kız.

Kart gerçekten de eskiydi, onlarca sene öncesinin, Brit doğmadan on yıl öncesinin damgasını taşıyordu.

17.30 16 04 86 INVERNESS Bir "SELAM KALEDONIA" Prodüksiyonu Sevgili Simon Cumartesi akşamı beş buçukta Kingussie'ye vardık. Güzel bir yolculuktu. Burada hava çok sıcak bol güneş var bugün pazartesi öğleden sonra Loch Ness'i görmek için otobüsle Inverness'e gideceğim o yüzden şimdilik bay bay. Desmond Amca.

Brit kartı kıza iade etti.

Ee? dedi.

Bu karttaki yer tam olarak nerede? dedi kız.

İsmi yazıyor ya, tam şurada, dedi Brit.

Ülkenin neresinde? dedi kız.

* İskoçya'nın eski adı. (ç.n.)

Aç da bak, dedi Brit. Telefondan ya da bilgisayardan bak. Şu anda okulda olsaydın kolayca yapabilirdin.

Ya bilgisayar kullanmak istemiyorsam? dedi kız.

Sebep? dedi Brit.

İstemiyorum da ondan, dedi kız.

Sebep? dedi Brit.

Ayak izi bırakmadan seyahat etmek istiyorum, dedi kız.

Sebep? dedi Brit.

Öyle işte, dedi kız. Çünkü.

İnsan bunu niye yapmak istesin ki? dedi Brit.

Esas senin bilmen gerek, dedi kız. Makine sensin. Peki, buraya nasıl giderim? Cidden soruyorum. Bu ülkede mi?

Annenle babana sorman gerek, dedi Brit.

Varsayalım, sadece varsayalım, dedi kız. Kimseye sormak istemediğimi varsayalım.

Neden? dedi Brit.

Sen hariç, dedi kız.

Makineye soruyorsun, dedi Brit.

Hayır, sana soruyorum, dedi kız. Ne yapmam gerekiyor?

Şey, İskoçya'da, dedi Brit.

Ya? dedi kız. Vay be.

Evet, dedi Brit. (%99,99 emindi; ismin tuhaflığından yola çıkarak önce Devon ya da orası değilse Yorkshire olabileceğini düşünmüştü. Ama kartın arkasında Loch Ness yazıyordu. Loch Ness kesinlikle İskoçya'daydı.)

Nerede, yani buraya göre? dedi kız. Yani, İskoçya'nın nerede olduğunu biliyorum. Ama İskoçya'nın neresinde? İnsan buraya nasıl gidebilir?

İnsan uçabilir ya da trene binebilir ya da en ucuzu muhtemelen otobüstür, dedi Brit. İnsanın kendisine bilet alması için bir yetişkine ihtiyacı vardır büyük ihtimalle. İnsan para harcamak istiyorsa o insan muhtemelen buradan oranın makul derecede yakınında bir yere giden bir uçağa binebilir. Bu insan özellikle bu nehre mi gitmek istiyor? Elbette. Bunu görüyorum. Büyük

bir golf oyuncusu olduğuun besbelli. Tur üstüne tur atıyorsun, ülkedeki bütün golf sahalarını dolaşıyorsun. Bir golfçüyü nerede görsem tanırım.

Yanındaki kız kahkahadan kırıldı.

Birdie'n* nasıl? Eagle'ın† yani. Bogey'n‡ nasıl? dedi Brit.

Hepsi gayet iyi teşekkür ederim, dedi kız.

Dikkat et de topu nehrin suyuna kaçırma, adı neydi işte, şu nehrin, dedi Brit. Bir daha bakayım. Gynack. Tıbbi bir şeymiş gibi geliyor kulağa. Ya Desmond Amca? Golf oynar mı? Ya Simon? Arabaları var mı? Seni oraya götürebilirler.

Onları tanımıyorum, dedi kız. Bence ilgisizler.

İlgisiz mi? Kimse ilgisiz değildir, dedi Brit.

Bu dediğini sana hatırlatacağım, dedi kız. Yani demek istiyorum ki, bence kart sadece bir örnek, ondan sadece gitmek zorunda olduğum yerin adını almam yeterli.

Peki kartı sana kim gönderdi? dedi Brit. Seni oraya götürebilirler mi? Ya ailen?

Ya insanın onu bir yere arabayla götürecektir bir ailesi yoksa? dedi kız.

Ne demek yani ailesi yoksa? dedi Brit.

Senin araban var mı?

Arabam olsa her gün işe gelmek için bu trene biner miyim? dedi Brit.

Binebilirsin, çevreyi düşünüyorsan, dedi kız. Beni arabayla buraya götürür müsün?

Seni götürmesi gerekenler senden mesul olan kişiler, tanımadığın biri değil, dedi Brit. Kalkıp da yabancılardan seni ülkenin orasına burasına götürmelerini isteyemezsin. Yirmi birinci yüzyıldayız. Yabancılar her zamankinden daha tehlikeli, hiç bu kadar tehlikeli olmamıştık. Kim bakıyor sana?

* Golfte par (parkur uzunluğuna göre vuruş) sayısından bir eksik vuruşla tamamlanan skor. (ç.n.)

† Par sayısından iki eksik skor. (ç.n.)

‡ Par sayısından bir fazla skor. (ç.n.)

Koruyucu aile, dedi kız.

Peki koruyucu aile nerede oturuyor? dedi Brit.

Ardından, ha, dedi Koruyucu aile.

Oraya gitmem gerekiyor, dedi kız. Çok önemli. Mümkün olan en kısa sürede.

Koruyucu ailen götürür seni, dedi Brit.

Kız başını iki yana salladı.

Oraya gitmeyi niye bu kadar istiyorsun? dedi Brit. Orada ne var? O kadar acil olamaz. Kart gönderileli otuz seneden fazla geçmiş, ha ha.

Oraya trenle gitmek için, dedi kız. Londra'da hangi istasyona gidip trene binerdin?

Koruyucu annene sor. Telefonundan baksın, dedi Brit.

Sen *kendi* telefonundan bakabilir misin? dedi kız.

Hı, dedi Brit. Bir düşünelim. Bakarsam, sen de karşılığında benim için bir şey yapar mısın?

Olabilir, dedi kız.

Anlaştık, dedi Brit. Daha doğrusu yapıp yapabileceğimiz anlaşma bu anlaşılan.

Telefonunu çıkardı. İşe ne kadar geç kaldığını gördü. Ama yerin adını yazıp kızın görmesi için telefonu uzattı.

Buradan her gün doğrudan tren var, dedi. Ya da... *Şuraya* gidebilirsin, şeye... Neye?

Parmağını Edinburgh sözcüğüne koyup kızı gösterdi.

Nerenin başkenti? dedi.

Bütün makineler böyle ukala mıdır? dedi kız.

Makinelerin doğasında var, ne yaparsın, dedi Brit. Böyle deyince aklıma geldi. Çalışmam gerek. Tamam, yani *şuraya* gidiyorsun, sonra *şuraya* gitmek için tren değiştiriyorsun.

Bugün gidersek, dedi kız. Oraya bugün varabilir miyiz?

Bugün gidersen, hım, bilmiyorum, dedi Brit. Herhalde varamazsın. Trenle olmaz. Uçakla olurdu, evet. Epey kuzeyde bir yer. Ya.

Kızın yüzü asıldı.

Muhtemelen yolun bir kısmını bir günde gidip kalanını ertesi gün tamamlayabilirsin, dedi Brit. Ama sana bütün bunları anlatıp bir kaçağa yardım ve yataklık etmesem daha iyi. Kaçmamalısın.

Bir şeyden kaçmak doğamda yoktur, dedi kız.

Güzel. Tamam o zaman, dedi Brit. Bana borcun var.

Ne borcum var? dedi kız.

Senin için bir şey yaptım, dedi Brit. Sen de karşılığında benim için bir şey yapacağına söz verdin.

Olabilir demiştim, dediğim oydu, dedi kız.

Bana söz vermeni istiyorum, dedi Brit, senden mesul olan insanlara telefon açıp nerede olduğunu ve ne yapmayı planladığını söyleyeceğine söz vermeni istiyorum.

Yapamam, dedi kız.

Nedenmiş? dedi Brit.

Telefonum yok, dedi kız.

Ayağa fırlayıp istasyonun ön tarafına doğru koştu.

Adlarını söyle, telefonlarını ver de arayıp nerede olduğunu söyleyeyim, diye seslendi Brit kızın arkasından. Okulunun adını söyle. Bari.

Hadisene! dedi kız. Acele et. Kaçıracağız.

Seninle bir yere *gelemem*, dedi Brit.

Kızın bariyerlerin başındaki adama bileti olmadığını söylediğini duydu. Adam bariyeri yine de açtı. Kızın geçerken teşekkür ederim dediğini duydu. Telefonunu çıkardı, şeyi arayacaktı, şeyi... Kimi? 999'u mu? İtfaiyeyi mi? Polisi mi? Ambulansı mı?

Başını ekrandan kaldırdığında kız platformlara doğru gözden kaybolmuştu.

Brit başını iki yana salladı. Yeniden işe giden yola düşmek üzere döndü.

Havaalanı yolunda üç dakika yürüdükten sonra durdu. Ters yöne döndü.

* İngiltere'de acil durum numarası 999'dur. (ç.n.)

İstasyona koştu. Kapalı bariyerlerde durdu.

İki dakika geçivereyim, diye seslendi bariyerlere bakan adama.

Adam Brit'e doğru geldi.

Bilet? dedi.

Sadece bir dakika önce içeri bıraktığınız çocuğa yetişmek istiyorum, dedi Brit.

Geçerli bir bilet göstermek zorundasınız, dedi adam.

Uzun upuzun bir süre önce aslında hâlâ bugün olan günün sabahında Brit işe gidiyordu. Ama şimdi, İngiltere haritasında yukarı doğru hızla ilerleyen bir trende kız, Florence karşında oturmuş görünmez yaşamdan bahsedip işte *burada* da var diyor...

aralarındaki masada duran su şişelerinden birinden dökülmüş suyu işaret ediyor.

.. işte mikroskop fikrini böyle bulmuş, diyor. Kumaş yapımıyla ilgili bir şeymiş, kumaşını dokuduğu ipliklerin yakından neye benzediğini görmek istemiş. Böylece kendi kendine kum öğütüp cam yapmayı öğrenmiş, cam öyle yapılır.

Hayır. Öyle mi? dedi Brit.

Evet, gerçekten öyle, diyor kız, kumu gerçekten olağanüstü derecede ince öğütüp küçük ama güçlü mercekler yapmış, böylece her şeyin yüzlerce, yüzlerce kat büyütülmüş haline bakabilecekmiş.

Olağanüstü, diyor Brit.

Sonra mercekleri gözüne tutabilmen için tahtadan bir şey icat etmiş, diyor kız, şu kadarcıkmış, gerçekten, çünkü mercekler de çok küçükmüş ama adamın mercekleri kesinlikle minicik olmasına karşın insan gözü bu merceklerden bakıp kocaman hale getirilmiş küçük şeyleri idrak edebiliyormuş.

İdrak etmek, diyor Brit. Büyük laf.

Annem her zaman genel bir kural olarak dünyayı küçültmenin değil, büyütmenin iyi olduğunu söyler, diyor kız. Sonra Hollandalı harika demiş kendi kendine, artık bir sürü şeye gerçekten yakından bakabilirim, sonra 1670 yılında bir gün yemeğini yiyormuş, yemeğin üstüne biber serpilmişmiş. Hollandalı kendi kendine merceklerimden biriyle bir biber zerresine bakacak olursam

kenarlarının keskin olduğunu görürüm mutlaka diye düşünmüş ya da kirpi gibi bir sürü dikenini vardır, çünkü dilimin üstündeki tadı öyle, sanki görünmez sivri çubukları dilime batırıyor gibi. Böylece bir tutam biberi suda bekletmiş, bir ay falan. Sonra da biberli suya bakılan şeyi çıplak gözün görebileceğinden 200 kat büyük gösteren merceklerle bakmış. Ve suyun hepsi de yüzüp duran küçük, adam onlara hayvankül diyordu, molekül gibi, hayvancıklarla dolu olduğunu görmüş. Böylece bir daha bakmayı denemiş, bu defa içinde biber olmayan su kullanmış, hayvancıklar hâlâ oradaymış yani suyun içinde olmalarının sebebi biber değilmiş.

Yaptığı bir şey daha var, gerçekten çok havalı. Merceklerinden biriyle bir yusufçuğun gözüne bakmış. Bir yusufçuğun gözünü kesmiş, yusufçuk zaten ölüymüş...

Nereden biliyorsun? diyor Brit.

Korkunç korkunç şeyler söyleme, gözden bir parça alıp merceklerinden birine koymuş, ikisini birden yani hem merceği hem yusufçuk gözü parçasını kullanarak penceresinden bakınca kendi sokağını görmüş ama sokağı ona bir uygulamayla efekt yüklenmiş gibi görmüş, aynı görüntü farklı açılardan defalarca tekrarlanıyor ve böylece boyut kazanıyormuş, bazı böceklerin gözlerinin nasıl ve neler gördüğünü işte bu sayede biliyoruz.

Baktığı şeylerden biri de kendi dişlerinden aldığı bakterilermiş. Ve yağmur suyu. Kahve çekirdeklerinden çıkarılmış yağa, kurbağa yumurtalarına, ve, ve, neyse işte şimdi mikropların ne olduğunu, hücrelerin ne olduğunu ve çıplak insan gözünün gerçekten karşısında olanın ancak çok küçük bir parçasını görebileceğini biliyoruz. Bu da...

(masaya dökülmüş su)

...göremediğimiz yaşam formlarıyla dolu, sırf göremememiz öyle olmadığı anlamına gelmez. Gerçekten gerçekten öyle. Ve diyelim bir çam iğnesine, tek bir çam iğnesine, sadece tek bir çam ormanındaki sadece tek bir ağacın üzerinde büyüyen milyonlarca iğneden sadece birine bakar ve yapısını gerçekten yakından görmek

için küçük bir parçasını mikroskopta büyüterek incelersen resme ya da vitraya benzer; ya da antik Romalıların mozaiklerinden birine veya kelebek kanadına, bir hücre yapısı olduğunu ve çam iğnelerinin gerçekten akıllıca tasarlandığını görebilirsin, kışları gün ışığını besine çevirebilir, yazın sıcak aylarında yeterince nemi içlerinde hapsedebilirler. Böylece yeşil kalırlar.

Temel biyoloji. Brit'in zaten bildiği ya da eskiden bildiği ama dersi geçmek için bu tür şeyleri bilmek zorunda olduğunuz okuldan sonra unuttuğu şeyler. Ama Brit bulutlardaki açıklıktan gelen ve telgraf direklerinin arasından trenin penceresinde davul gibi ritim tutan, Brit'e ışık onu enstrüman gibi çalıyormuşçasına çarpan solgun öğleden sonra güneşinde oturmuş kızın bunları anlatmasını dinliyor.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Brit dünyada şimdiye kadar geçirdiği zamanın her bir haftasında geriye doğru gidip her birinin pazartesilerini gözden geçirebilse, yine de hayatında hiçbir pazartesi öğleden sonrasında bu kadar mutlu göremezdi kendini, yüzde yüz.

Hiçbir şeyi olmayan bir çocukla bir trende kimbilir nereye, kimbilir neden gidiyor.

Belirsiz bir süreyle alıkoyulmuş insanları maaş karşılığında gözlediği işinde değil...

çünkü bakmak anlamının sadece başlangıcıdır, sadece yüzeyidir, anlamının en üstteki katmanıdır, diyor kız.

...ayrıca Brit hücre gibi bir sözcüğün birden fazla anlamı olduğunu hatırlamak için kendine izin vereli çok çok uzun bir zaman olmuş. Hücrelerle dolu bir binada çalıştığı düşünülürse tuhaf.

King's Cross'ta Edinburgh trenine arkadan binip çocuğu arayarak vagonlarda ileri doğru yürümüştü. Kızı beş vagon sonra gördü, kendi başına masalı bir koltukta oturuyordu, okul gömleğinin kollarını hırkasının kollarının altına itmişti.

Tren banliyölere ve açık araziye çıktı, Brit vagonların arasındaki, milletin valizleriyle kapanan boşlukta durdu, kapının

camından kızı gözetlerken iş yerinin numarasının ekranda görüldüğü telefonunu kaldırdı.

Ara tuşuna bastı. Resep cevapladı. Brit köşeden geriye doğru çekilip Stel'e bağlanmak istedi.

Onu Stel'in ofisinin telesekreterine bağladılar, oraya mesaj bırakacak olsa bıraktığı sırada herhangi biri söylediklerini duyabilirdi.

Brit de telefonu kapatıp onun yerine Stel'in cebini aradı. Telesekretere düştü, selam, dedi Brit, benim Stel, Brit Hall, dinle. Kızla birlikte trendeyim, hani geçen ay merkezi temizlettiren kız vardı ya? Bence bu o. O olduğuna hemen hemen eminim. İşte ben trendeyim, kız da aynı trende, buradan onu görebiliyorum, ben, şey, ben...

Telefonu kendinden uzaklaştırdı.

O birkaç saniye boyunca Stel'in telesekreterine tren gürültüsü kaydedilmiş olacaktı.

Brit 1'e bastı.

Telesekreter sesi mesajını yeniden kaydetmek istiyorsa 2'ye basmasını söyledi. Brit 2'ye bastı. Telefonu yukarıda tuttu ve raylardaki trenin havasının kendi sesinin üstüne kaydolmasına izin verdi.

Sonra telefonu yeniden ceketinin cebine koydu ve kapının kayarak açıldığı alana geçti.

Kız önünde açık duran okul defterinden başını kaldırıp baktı. Sana yer tuttum, dedi. Ayrıca dahası.

Bunu sohbetleri hâlâ sürüyormuş gibi söylemişti, sanki son iki saati Londra'yı ayrı ayrı aşan iki farklı trende geçirmemişler gibi.

Dünyanın herhangi bir yerinde sadece beş nükleer bomba gücünde daha patlama olursa, dedi kız, sonsuz bir nükleer sonbahar başlayacak ve artık mevsim diye bir şey olmayacak.

Bu paranoyakça saçmalıkları kim öğretti sana? dedi Brit.

Saçmalık değil. Gelecek için hakiki bir uyarı. Denizlerin ne kadar sıcak olduğunu bilmiyor musun? Bilmiyorsan internette

bulabilirsin. Hemen bakabilirsin. Benim olduğu kadar senin de geleceğin söz konusu.

İnterneti kullanmayı sevmiyordun hani? dedi Brit.

Sadece akıllıca kullanmayı tercih ediyorum, dedi kız.

Kim öldü de başımıza yeni Sokrat sen kesildin? dedi Brit.

Klasiklerden bahsediyorsan bence Kassandra'yı kastediyor olabilirsin, dedi kız.

Bence akıllı kızsın, dedi Brit.

Umarım öyleyimdir, dedi kız. Yeterince akıllıyım umarım. Senin de öyle olduğunu umarım.

Ah, bende akıl çok, sağ ol, dedi Brit.

Akıllı makine, dedi kız.

Buyurun benim, dedi Brit, kızın ona ayırdığı koltuğa oturdu.

Koridorun karşı tarafındaki masada bir kadın oturuyor, kız masaya dökülmüş suyun yaşamla dolu olduğundan bahsedince dehşete düşmüş göründü.

Trende dört bir yanlarında ekranlara bakan, ekranları kulaklarına ve burunlarına kaldırmış, kucaklarında tutan insanlar var.

Kızla Brit'se onun yerine zamanlarını kızın Şanslı 13 dediğı bir oyunu oynayarak geçirdiler.

Oyun şöyle, ben on üç soru soruyorum, sonra ikimiz de o sorulara cevap vermek zorundayız. Tamam mı? dedi kız.

Tamam, dedi Brit.

En sevdiğin renk, şarkı, yemek, içecek, giyecek, yer, mevsim, gün hangisi? Hayvan olsaydın hangi hayvan olurdun. Hangi kuş. Hangi böcek. Gerçekten başarılı olduğun bir şey. En çok nasıl ölmek isterdin.

Ah, o son soru epey moral bozucu ha, dedi Brit. Kim buldu bu oyunu?

Ben, dedi kız. Ve oyunun adında şanslı geçmesinin sebebi tam da o son soru.

Seveceğın bir ölüm biçimi düşünmenin neresi şanslı? dedi Brit.

Bir seçim yapma şansının olmasını konuşabilmenin bile ne kadar şanslı olduğunu gösterdiğini bilmiyorsan, dedi kız, o zaman tek söyleyebileceğim şu, gerçekten gerçekten çok şanslıymışsın.

İşte kızın cevapları:

En sevdiği renk turkuaz.

En sevdiği iki şarkı No Name'den* Self (Brit, No Name'i hiç duymamış ama o günlerde müzikle ilgilenecek vakti yok pek) ve Nina Bilmemkim'den† Ooh Child (Brit bunu da bilmiyor).

En sevdiği yemek pizza.

En sevdiği içecek kahvaltıda portakal suyu.

En sevdiği giyecek bu sene doğum günü hediyesi olarak gelen çiçekler işlenmiş kot pantolon.

En sevdiği yer ev.

En sevdiği mevsim bahar.

En sevdiği gün cuma.

Hayvan olsaydı pembe peri armadillosu olmak isterdi (anlaşılan böyle bir şey varmış gerçekten). Kuş olsaydı Aralık'ta gece karanlığında öten narbülbüllerinden biri olurdu. Böcek olsaydı yusuftuk olurdu, gözleriyle ilgili bildikleri yüzünden. Sondan bir önceki soru şaşırtmacalı soru, diyor, çünkü çoğu kişi bir sürü şeyde başarılıdır, bu soru sadece düşünmeleri için. Ve en çok sevdiği herkesten önce ölmek istemiş, böylece onları özlemek zorunda kalmazmış.

Karşı taraftaki kadın tren şahsına özel bir yatak odası ya da banyoymuş gibi küçük bir tırnak makasıyla tırnaklarını kesmeye başlıyor.

Başka biri telefonla o kadar yüksek sesle konuşuyor ki sanki tren kendi ofisi.

* Noname. Amerikalı rap şarkıcısı. Brit adını ilk defa duyduğu için İngilizce doğru yazımıyla No Name olduğunu düşünüyor. (ç.n.)

† Nina Simone. (ç.n.)

Kız, Brit oturduğu sırada okuduğu defterin sayfalarını karıştırıyor. Kapakta ince uçlu *Sharpie** kalemle, büyük harflerle HAVACIVA yazıyor. Coğrafya projesi, belki de fen. Isı yayım. Kız deftere bir şey yazıyor ve kendi kendine eski bir halk türküsü mırıldanıyor. Brit koltuğunda arkaya yaslanıyor, gözleri kapalı halde tırnak makasının çıtçıtlarını, adamın sesini ve onların altında kızın eski şarkıyı söyleyen sesini duyuyor. Bahçeden toplanmış güller ne kadar taze, ah beni aldatma, beni sakın bırakma.[†] Bu eski şarkıyı okullarda çocuklara öğretiyorlar mı hâlâ? Aldatmayla ilgili ne kadar da mutlu bir şarkı. Herhalde şarkıyı söyleyen kişi kazığı yiyen genç kızın bizzat kendisi olmadığı için, diye düşünüyor.

Ama pembe peri armadillosu.

Yusufçuk.

Aralık ayında öten kuş.

Bu kızın Woolwich'teki iğrenç bir kerhaneye girdiği (ve el sürülmemiş halde çıktığı) söylenen çocuk olmasına imkân yoktu.

Şimdi de benim Şanslı 13'ümün ilki, diyor Brit. İlk soru. Ailenden bahset.

Hayır, diyor kız. Diğer soru.

Annen, diyor Brit. Annenle ilgili bir şey söyle. Ya da babanla.

Özel bir soru oldu, diyor kız. Ama sana bütün bunlarla hiç ilgisi olmayan bir şey söyleyebilirim.

Ne? diyor Brit. King's Cross'a giden son trendeyken karşımda arkadaşlarıyla oturan bir çocuk vardı, telefonundan yüksek sesle emoji okuyordu, şunları söyledi:

Aşkkalp aşkkalp aşkkalp.

Aşkkalp aşkkalp.

Aşkkalp.

Aşkkalp.

O zaman bir sonraki sorum, dedi Brit.

Özel özel özel, diyor kız. Özel özel. Özel. Özel. Senin?

* Bir keçeli kalem markası. (ç.n.)

† Early One Morning adlı on sekizinci yüzyıl İngiliz halk şarkısından. (ç.n.)

Belki, diyor Brit. Kız ya da erkek kardeş?

Özel bu, diyor kız. Senin?

Tek çocuğum, diyor Brit. Annenin söylediği şey, hani küçük büyük meselesi, gerçekten faydalı. Çok iyi ifade edilmiş. Annenin hayatla ilgili söylediği güzel bir şey daha söyle bana.

I-ıh, diyor kız.

Evet, benim ailemin yaşamı da özel, diyor Brit. Ama sen bana hayatının nasıl olduğunu biraz anlatmazsan, ben de sana kendimkinin neye benzediğini biraz açıklamazsam nasıl arkadaş olacağız, birbirimizi hiç tanıyamayız ki.

Bir makineyle arkadaşlık mı? diyor kız. Hayatta olmaz. O iş yaş.

Dur, aklıma bir şey geldi, diyor Brit. Şöyle yapsak: Ben biri hakkında, ailemden biri hakkında bir hikâye anlatayım. Sonra sen de kendi ailenden biri hakkında bir şey anlat. Annemin neden bana Brittany adını koyduğunu anlatacağım.

Brittany,* Fransa'daki yer gibi mi?

Evet, diyor Brit. Ama herkes bana Brit der.

Benim adım da yer adı, diyor kız. İtalya'da bir şehir.† Aslında sen bir yerden fazlasın neredeyse. İki farklı yer sayılırsın. Breton ve Britanya.

Şimdi şöyle, şey, annem, bak iyi dinle, uydurmuyorum, benim annem coğrafya kitabı, diyor Brit. Gülme. Doğru söylüyorum. Annem hayatının ilk yıllarının büyük kısmını bir okul dolabında geçirmiş. Dolabın açılması için can atarak asırlarca kalmış orada. Kendisi de açılmak ve okunmak için yanıp tutuşuyormuş, keşke onlara anlatacaklarıma bayılacak, dünyaya dair içimde sakladığım onca bilgiden bir sürü şey öğrenecek birileri açsa beni diye düşünüyormuş. Haritalarla, yer isimleriyle, ülkelerle şehirlerin enlemleri boylamlarıyla, ağaçlarla, bulut oluşumlarıyla ilgili şeylerle dolup taşıyormuş, nehirlerle, vadilerle, dağlarla, ovalarla, denizlerle, erozyonla, bütün o şeylerle ilgili bilgileri ve sayıları içine zar zor sığdırıyormuş.

* Breton. (ç.n.)

† Floransa. (ç.n.)

Peki, annen artık coğrafya kitabı değil mi? diyor kız.

Brit o anda evde olan annesini düşünüyor. 24 saat haber veren kanal. *Bakalım neler olacak.*

Artık emekli oldu, diyor. Biraz, nasıl derler, eski moda kaldı, kitaplar öyle olur ya.

Yazık, diyor kız. Hikâyen bir nevi trajedi.

Öyle, diyor Brit.

Bunu söylerken, annesiyle ilgili kendi saçma hikâyesi yüzünden gözyaşlarına boğulmamakta zorlandığını fark ediyor.

Kendini durdurmak için gözlerini kocaman açıyor.

Ayrıca biraz utanıyor. Annesi, aptalca bir hikâye. Herhangi bir şey hissettiğinde yüzünden ve boynundan karmakarışık renkler geçen annesi. Aslında hiç de çıldırtıcı olmadığını bildiği, sadece kendisi onun kızı olduğu için Brit'e çıldırtıcı gelen bütün o çıldırtıcı alışkanlıklarıyla annesi.

Annesinin birinin ellerindeki açık bir kitap olduğu, nezaketle tutulduğu fikri bile Brit'in ağlamak istemesine neden oluyor.

Peki, dolaptan ilk nasıl çıkmış? diyor kız. Bir kitap nasıl doğum yapar? Bir kitap seni nasıl doğurdu? Sen niye kitap değilsin? Ya baban? O da başka bir coğrafya kitabı mıymış? Yoksa başka tür bir kitap mıymış, tarih kitabı? Matematik? Şiir? Bu durumda sen ne oluyorsun?

Hayır, şimdi sıra sende, diyor Brit. Biriyle ilgili bir hikâye anlatma sırası. Bir anne mesela. Ben kendi annemi anlattım. İlla kendi annen olması şart değil. Herhangi bir anne olur.

Kız başını iki yana sallıyor.

Benim hikâyem denizde kayboldu, diyor. Son.

Annen? diyor Brit.

Kız hüznle ona bakıyor.

Baban? diyor Brit.

Kız hüznle ona bakıyor.

Korkunç bir şey, diyor Brit.

Kız hüznle ona bakıyor.

Doğru mu? diyor Brit.

Benden duymak istediklerine göre doğru, diyor kız. Ama hikâyenin aslı şu, sana bir şey anlatmayacağım. Peşin hükümlerinin çok salonlu sıcak sinema kompleksinde kolanı koyabileceğin bir içecek deliği monte edilmiş, vücudun şeklini alan, plastik, rahat bir koltukta istediğin kadar oturabilir, otururken de canın ne istiyorsa onu düşünebilirsin.

Vay be, diyor Brit. Aldın başını gittin. Böyle konuşmayı nerede öğrendin?

Sıra yine sende, diyor kız. Hadi. Benim peşin *hükümlerimi* şaşırt bakalım.

Evet ama senin hikâyen çok kısaydı, diyor Brit.

Kısa bir hikâye işte, diyor kız.

Sonra bir çiftle çocukları hep birlikte oturabilsin diye Brit'le kız ikili bir koltuğa geçiyor; aile New Castle'da iniyor ve tren yeniden sessizleşiyor. Vagona bir kondüktör geliyor. Brit'e bu seferlik ceza kesmeyeceğini ama bunu bir daha yapmamasını söylüyor. Nereden bindiğini soruyor. Kartıyla cezasız fiyattan bilet almasına izin veriyor ve giderken Brit'e gülümsüyor.

Biletinin olup olmadığını, bileti yoksa parasını kimin ödeyeceğini sormak şöyle dursun, kıza bakmıyor bile.

Brit arkasında kapını kayarak kapandığını duyunca kıza bakıp kaşlarını kaldırıyor.

İyi iş, Florence, diyor.

Ben bir şey yapmadım, diyor kız.

Biletin var mı bari? diyor Brit.

Bazen görünmezimdir, diyor kız. Belli dükkânlarda, restoranlarda, bilet kuyruklarında ya da süpermarketlerde, hatta gerçekten sesimi çıkarıp konuştuğum yerlerde bile, mesela bir istasyonda bilgi almak için soru sorduğumda falan. İnsanların bakışları üstünden geçip gider. Özellikle bazı beyazlar gençlere, ayrıca siyahlara ve melezlere, sanki orada değilmişiz gibi bakıp geçebiliyor.

Bu da geçen ay patronumuzun ofisine nasıl girdiğini açıklıyor, diyor Brit.

İkisi de yüzlerini aynı tarafa dönmüş otururken bu konuyu açmak tuhaf denecek kadar kolay. Kız karşısında otururken bir şey Brit'in bunu sormasını engellemişti. Ama şimdi doğrudan birbirlerine bakmadıkları, ikisi de karşıya baktığı için bunu doğruca söyleyebiliyor.

Sendin o, değil mi?

Kız yine eski bir şarkı, bu defa Ash Grove şarkısını mırıldanarak pencereden yana dönüyor, defterini karıştııyor.

Resepten nasıl geçtiğini açıklıyor bu, resepsiyona öyle deriz, taramalardan da öyle geçtin, diyor Brit. Bunun insanlar için mümkün olmaması gerek aslında. Ama şimdi anlıyorum. G r nmezdin.

Kız pencereden dışarı bakıyor.

En çok bilmek istediğim şey şu, diyor Brit. Hepimiz şunu öğrenmek istiyoruz. Yani iş yerindeki herkes. Çünkü ona söylemek istediğimiz çok şey var ama bunun için hiç şansımız olmuyor. Ona ne dedin?

Kız sırtı Brit'e dönük durmayı sürdürüyor. Hiçbir şey söylemiyor.

şey, haberin var mı bilmiyorum, diyor Brit. Ama ona her ne s ylediysen. Bizim orayı dip bucak temizlediler. O akşam temizlikçi ekibi getirdiler, tuvaletler buharla temizlendi. Bayağı önemli bir gündü, o gün, her yer temizlendikten sonra, diyor Brit. Arkadaşım Torquil'in dediğine bakılırsa merkezde ona benzer sadece tek bir gün daha yaşanmış, personel dahil herkesin öyle şey olduğu, şey, gerekli sözcük aklıma gelmedi.

Temiz, diyor kız.

Evet, diyor Brit.

Tek yaptıkları o muydu? diyor kız dönmeden. Tuvaletleri temizlediler.

Soru değilmiş gibi söylüyor bunu ama Brit trende sistemi devre dışı bırakmış kızla birlikte olduğuna %99,99 emin artık.

Sakin davranıyor. Konuyu değiştiriyor. Kızın elindeki okul defterine hafifçe vuruyor.

Havacıva, diyor. Okul için.

Doğrudan değil, diyor kız. Bunu bana şey, tanıdığım biri verdi, çünkü bazen aklıma bazı fikirler geliyor, onları yazmamın iyi olacağını düşündüler.

Kız iç ön sayfayı Brit'e şöyle bir gösteriyor ama sadece saniyenin binde biri kadar süreyle, gösterip çekiyor, sayfanın tepesine, altı çizili *Havacıva Defteri* sözcüklerinin altına biri KIZIMI YUKARI KALDIRIN yazmış, altında birkaç satır el yazısı var.

Biraz daha yavaş bakabilir miyim? diyor Brit.

Hayır, diyor kız.

Defterde başka ne yazıyor? diyor Brit.

Havacıva, diyor kız. Bana özel havacıva.

Hoparlör sisteminden bir ses yakında Berwick-upon-Tweed diye bir yere varacaklarını duyuruyor.

Her an İskoçya'ya girebiliriz, diyor Brit.

Ama benim pasaportum yok, diyor kız.

Pasaporta ihtiyacın yok, diyor Brit. Bu sınırda yok. Hiç değilse şimdilik.

Ne demek şimdilik? diyor kız.

Şey, İskoçya ve İngiltere, diyor Brit. Bir şey söylemeye gerek yok.

Niye? diyor kız.

Farklı ülkeler, diyor Brit.

Görebilecek miyim? diyor kız.

İskoçya'yı mı? diyor Brit.

Farkı, diyor kız.

Pencereye yapışıyor.

Aslında galiba artık İskoçya'dayız, diyor Brit.

Sınır falan görmedim, diyor kız. Sen gördün mü? Farklı bir şey görmüyorum.

Eskiden bir zamanlar, diyor Brit, pasaport diye bir şey yoktu, hiçbir yerde. İnsanlar istedikleri yere gidebilirdi. Aslında o kadar uzun süre önce de değildi bu.

Tarih kitabı baban mı anlatmıştı bunu sana? diyor kız.

Babam, diyor Brit. Tarih kitabı ha. Anneme bunu söyleyeyim de gör. Kahkahadan kırılacak.

Kız koltuğunda dönüp konuşmaya başlıyor.

Mesela, bu sınır şu şu yerleri ayırıyor demek yerine, örneğin annenin coğrafya kitabı olması gibi, mesela öyle demesek de, annem iki farklı ülkedir, babam da sınırdır desek.

Öyle bir şey yapamazsın, diyor Brit. Anneler engellendiklerinden şikâyet eder, hem de nasıl. Babalar da iki yanlarındaki ülkelerin büyüklüğüne gelene kadar genişleyeceklerini ilan eder. Bir sürü yeni boşanma sebebi çıkardı.

Annenle baban *boşandı* mı? diyor kız.

Orası bana kalsın, diyor Brit.

Peki ya, diyor kız. Bu sınır şu şu yerleri ayırıyor demek yerine. Bu sınır şu şu yerleri *birleştiriyor* deseydik. Bu sınır gerçekten ilginç, şu iki farklı yeri bir arada tutuyor. Ya sınır geçiş noktalarını, bak ne diyeceğim dinle, o noktaları geçtiğinde mesela kendinden iki tane olması mümkün olsaydı, öyle ilan etseydik?

Çok safsın, diyor Brit. Bir sürü açıdan.

On iki yaşındayım, diyor kız. Ne bekliyorsun? Ama dinle. Sadece söyle. Söyle. Kim olduğunu kâğıttan bir kitapçıkla ya da gözünü bir ekrana göstererek ya da parmak izinle veya yüz bilgileriyle doğrulamak zorunda olmak yerine. Onun yerine kim olduğunu gözleriyle *görebildiğin* şeylerle ve ellerinle *yapabildiklerinle* kanıtlayabilirsin, ayrıca...

Ve yüzünü sokabildiğin çeşit çeşit biçimle, diyor Brit. Savaş çıkar. Dil yuvarlama savaşları.

Dil yuvarlama savaşları ne? diyor kız.

Genetik bir özellik sayesinde dillerini yuvarlayabilen insanlara karşı verilecek savaşlar, diyor Brit. Genetik olarak bunu

yapamayanların saldırısı. Ve/veya tersi. Şu ya da bu şekilde savaş çıkacaktır. Dilini yuvarlayabilir misin?

Kız deniyor. Brit gülüyor ve ona gösteriyor.

Evet ama sen yapabiliyorsun ben yapamıyorum diye seninle savaşmak istemiyorum ki, diyor kız.

İnan bana, diyor Brit. İş genetik açıdan bunun kadar rasgele bir şeye gelip dayanabilir.

Hangi iş? diyor kız.

Nefret, diyor Brit.

Kız içini çekiyor.

Brittany, bütün hayali planlarımı veto ediyorsun, diyor.

Elbette, diyor Brit.

Haksızlık bu, diyor kız.

Doğru, diyor Brit.

Kötümser davranıyorsun, diyor kız.

Gerçekçi davranıyorum, diyor Brit.

İnsanca değil, diyor kız.

İşim bu, diyor Brit.

İşini değiştirebiliriz, diyor kız.

Eski bir makineye yeni numaralar öğretemezsin, diyor Brit.

Yerleşik demodelik, diyor kız. Paslanacaksın. Ama merak etme, paslanınca seni yağlayıp ayarlarını düzelterek ve yeni bir işletim sistemi yükleyerek modelini yükselteceğiz.

Bakarız, diyor Brit.

Bakarız bakarız, şansımız yaver giderse yusufçuklar gibi bütün açılardan, diyor kız. Yeniden başlayacağız. Döneceğiz.

Dönüşeceğiz demek istiyorsun yani, diyor Brit.

Hayır, döneceğiz diyorum, diyor kız. Dönerken gibi. Döne döne yeni bir yere gideceğiz.

Darbe demek istiyorsun, diyor Brit. Darbe yapmaktan bahsediyorsun.

Döneceğiz demek istiyorum, diyor kız.

Hayır, öyle demek istemiyorsun, diyor Brit.

İstiyorum. Tersine döndüreceğiz, diyor kız. Her şeyi başka türlü yapacağız.

Koltuğunda Brit'e sırtını dönüyor, yeniden pencereye dönüyor ve uzaktaki birtakım ışıkların ne olduğunu anlamaya çalışmış gibi karanlığa bakıyor.

Bunun üstünden çok geçmeden kız uyuyakalıyor, bir anda öylece uyuyakalıyor, kedi ya da köpek yavrusu gibi, kendisini zıncı diye durduran, içine alan bir uykuya dalıyor, karanlığın içinde bambaşka bir ülkede, Brit'in var olduğunu bildiği ama hiç gitmediği bir yerde yol alan bir trende Brit'e yaslanarak uyuyor.

Yani ne desem, Brittany Hall'a da bakın.

Brit resmen hayatına inanamıyor.

Yeniden akıllı oldu.

Nüktedan ve eğlenceli.

Aynı zamanda becerikli.

İşte olması gerekirdi. Günlerden pazartesi.

Onun yerine, çalı olmadan, yeraltı dünyası olmadan burada işte ve bir çocuk, öyle herhangi bir çocuk değil, aynı zamanda *efşanevi* bir çocuk olan gerçek bir çocuk yanında oturmakla kalmıyor, sağ koluna yaslanıp öyle derin bir uykuya dalmış ki Brit tanımadığı birine, hiçbir akrabalığı olmayan birine, daha o sabah tanıştığı bu çocuğa, tanımadığı birinin çocuğuna karşı kimseye ve hiçbir şeye karşı hissedemeyeceğini bildiği bir korumacılık hissediyor.

Uzanıp HAVACIVA kitabını kızın kolunun altından çekiyor. Tek eliyle açıyor, sayfaları karıştırıyor.

Okullu kız el yazısıyla yazılmış küçük paragraflarla dolu, küçük hikâyeler gibi.

Bir tanesi bir sürü internet ve sosyal medya sitesinin diliyle yazılmış. Gerçekten çok komik ve sivri dilli. Brit kahkahalarla sarsılıp kızı uyandırmamak için kendini tutmak zorunda kalıyor.

Bir tanesi, aşırı sağcı ve aşırı solcu insanların söyledikleri şeylerle çok benziyor, kız hepsini farklı boyutta harflerle, bazı kısımları

salt büyük harfle yazmış. Safça olmasına, bir öğrencinin yazacağı türden şeyler olmasına rağmen aynı zamanda zekice, Brit'i düşünmeye sevk ediyor.

On iki yaşındaki bir kız bile bugün dünyada olup bitenlerin çoğunu bütün açıklığıyla görebiliyor.

Twitter lisanının yakası açılmadık küfürleri tarzında, duvar yazısı gibi yazılmış bir paragraf var. Bir de gerçekten güzel hikâye, masal gibi, koca bir köy dolusu insan ve internetteki milyonlarca kişi yapmasını istediği halde ölene dek dans etmeyi kabul etmeyen bir kızla ilgili.

Defteri kapatıp kızın okul çantasının üstüne koyuyor. Pembe. Brit'in en sevdiği renk mavi.

En sevdiği şarkı Alesso'dan Heroes (gerçi okulda birlikte olduğu zamanlardaki, Josh'un sırtı mahvolmadan önceki zamanlardaki Josh'la ikisini hatırlattığı için Adele'in When We Were Young şarkısını da seviyor).

En sevdiği yemek yanmış ya da barbekü sosuna bulanmış her şey.

En sevdiği içecek votka.

En sevdiği giyecek hiçbir şey giymemek (ama bir çocuğa böyle bir şey söylemez, onun yerine küçük, mavi All Saints elbisesinden bahsetti), en sevdiği yer on yaşındayken anne ve babasıyla tatile gittiği Florida, en sevdiği mevsim kış, en sevdiği gün cuma, hayvan olsaydı dişi bir aslan olurdu, kuş kerkenez, böcek örümcek yiyen bir şey.

Gerçekten başarılı olduğu bir şey? bir şeyler icat etmek.

En çok nasıl ölmek isterdi? yatağında uyurken hiçbir şey fark etmeden.

Yürümekten başka bir şey yapmana gerek kalmadan bir şeyleri şarj edebilmen için spor ayakkabının içine şarj aleti koymak çok zekice bir icat, demişti kız. Biri hemen öyle ayakkabılar yapıp satmalı. İşini bırakıp o ayakkabılardan yapmalısın. Ayrıca ikimizin en sevdiği gün aynı. Ve. Mevsim olsaydık, ben senin peşinden gelecektim.

Sonum olacaktın, dedi Brit. Beni öldürüp bitirecektin.

Hayır, sen beni mümkün kılacaktın, demişti şimdi derin uykuda ona yaslanan kız.

Ondan sonra trende bütün öğleden sonra boyunca ne zaman mavi giyen biri geçse kız Brit'i dürtüp mavi sözcüğünü söylemişti.

Son on yıl içinde Brit'in en sevdiği herhangi bir şeyi kim on saniyeden fazla işlemişti ki?

Kendisi de bir masalın içindeydi sanki.

Aslında annesine mesaj atmalı. *Boktan bir masalın içindeyim. Bakalım neler olacak.*

Masallara bu kadar yakın olmak biraz tehlikeliymiş gibi geliyor.

Hangi rolü üstlenmesi gerekiyor? Yaşça büyük ve daha akıllı olup da öğüt vermek için mi orada?

Sihirli mi? Yoksa sihre ihtiyacı mı var? Kıskanç mı? Büyülenmiş mi? Ormanda kayıp mı olmuş, genç ve aptal mı, bir ders almak üzere mi? Gerçekten kıymetli bir şeyin muhafızı mı?

Kötü mü yoksa iyi mi?

Dışarıdaki karanlığa bakıyor, kendi yüzünden başka bir şey görmüyor.

(İki gün sonra güneye dönüş yolundayken, orada olduğunu giderken hiç mi hiç fark etmediği denizi görünce şaşırarak.)

Bir yerlerde birilerinin bu çocuk nerede diye endişeden içi içi ni yiyordur.

Brit kime haber vereceğini bulmaya çalışacak.

Ayrıca iş yerinde bunu anlattığında kimse inanmayacak.

Ayrıca şu anda kızın annesiyle babasının peşinde kesinlikle, hiç değilse birinin.

Bu işin ucunda terfi olabilir.

Uyuyan kızı rahatsız etmemek için elinden geldiğince dikkatli davranarak telefonunu cebinden çıkarıyor.

Yaz kavgasından beri ilk defa Josh'a mesaj gönderiyor.

Salam Josh benim Latince bir tercüme yapar mısın bana cevap yazıp şunun ne anlama geldiğini söyle vivunt spe

SA4A yöneticilerinden Bernard Oates'le Florence Smith'in Eylül ayındaki o günde birbirlerine söyledikleri:

-Selam.

-Bu da ne dem...

-Bugün size bazı sorular sormak için buradayım.

-Ne dedin?

-Evet. İlk. İlk sorum şu.

-Sen kimsin?

-Burada gözaltında tuttuğunuz insanlar için olan tuvaletlerin hepsi neden o kadar pis?

-Ne...? (Seslenir) Sandra! Sandra, bir saniye buraya gelir misin?

-Peki, şimdi planım şu, sorduğum bir soruya cevap veremez ya da vermezseniz aynı soruyla sizi bir daha rahatsız etmeyeceğim, diğer soruya geçeceğim. Evet, bir sonraki sorum: aslında suçlu olmadıkları halde, buraya gelen insanları buraya getirildikleri ya da buradan götürüldükleri sırada neden kelepçeliyorsunuz?

-Graham mı soktu seni buraya? Tuvaletleri sormanı o mu söyledi, onlar mı söyledi?

-Peki, teşekkür ederim. Bir sonraki soru iki sorudan oluşuyor. İnsanları buraya neden gecenin bir yarısında getiriyorsunuz? Ve gecenin bir yarısında hava zaten karanlık olduğu halde neden pencereleri kapatılmış minibüsler kullanıyorsunuz?

-Personel'den Evie miydi? Seni bu işe Evie mi koştı?

-Tamam, bir sonraki soruma geçiyoruz, sorum şöyle: Neden oda kapılarının iç taraflarında kulp yok?

-Sen nereden... Aile biriminden misin? Burayla ilgili ödev hazırlayamazsın. Burası girişe kapalı bölge.

-Tamam. Mülteci olan ve işkenceye uğramak, savaş ya da yeterli yiyecekleri olmaması gibi sebeplerle kalamadıkları başka ülkelerden bu ülkeye gelen insanlarla neden Hapishane ve Gözaltı bölümüyle bu bölümde çalışan insanlar ilgileniyor?

-Bunları sormayı kes, bunları. Ne yazıyorsun?

-Bay Oates, kanunu ihlal ettiğinizden haberiniz var mı? Kanunda bu ülkede bir insanı bir şeyle suçlamadan önce yasal olarak sadece yetmiş iki saat gözaltında tutabileceğiniz yazıyor.

-İznin yok. İzin verilmiyor, güvenlik araştırmanın yapılması gerek, izinsizsin...

-Sormak istediğim diğer şey. Dün internette okudum, Yüksek Mahkeme işkence görmüş insanların bu gözaltı merkezi gibi merkezlerde gözaltında tutulmasının da yasadışı olduğunu söylemiş. Sonra da İçişleri Bakanlığı'nın işkence sözcüğünün tanımını kapsamını "daraltacak" biçimde değiştirdiğini okudum. O yüzden bu konuyu bilebilecek birine sormak istedim. İşkencenin dar kapsamlı tanımı nedir ve işkencenin geniş kapsamlı tanımı nedir?

-Peki, gitmeni isteyeceğim. Lütfen git. Gitmeni kibarca rica ediyorum. Lütfen bu ofisten çık. İki kere nazıkçe gitmeni rica ettim, bunu kaydettin mi? Riayet etmezsen güvenlik uyarısında bulunacağım. Tamam, şimdi güvenliği aradım. Neredeyse gelirl... (Seslenir) Sandra. SANDRA, buraya gel. SANDRA. Nerede ulan bu karı... nerede...

-Tamam. Sadece birkaç soru kaldı. Yardıma ihtiyacınız olduğu için başka bir ülkeye göç etmek suç mudur gerçekten?

-Filme mi çekiliyor bu? Kayıt mı yapıyorsun? Soruları kim yazdı? Nedir bu hikâye?

-Hikâye şu, ofisinizdeki bir sandalyede oturmuş size iş yerinizle ilgili sorular soran on iki yaşında bir kızım. Kitapları ve internette yayınlanan şeyleri okuyup anlayabilecek yaştayım, son zamanlarda da bu konuda bir sürü şey okudum, kısmen hayatımla kişisel bir şekilde ilgisi olduğu için ama aynı zamanda bütün bunları zaten merak ettiğim için, okuduğum şeylerin bazıları sorumlu kişilere

bazı sorular sorma isteği duymama neden oldu, siz de o insanlardan birisiniz.

-Ne sorumlusu? Nelerden sorumlu olduğumu iddia ediyorsun? Kamera nerede? Haber şeyi mi bu? Gazete mi? Panorama mı? Channel 4[†] için mi çalışıyorsun?

-Bana kalırsa hikâyeniz bugün size sorduğum sorular konusunda ne yapacağınıza bağlı olacak, bir şey yapacak mısınız yoksa yapmayacak mısınız, olumlu bir şey mi yapacaksınız yoksa olumsuz bir şey mi, durumu kötüleştirecek bir şey mi yapacaksınız yoksa iyileştirecek bir şey mi? Ayrıca bugünkü durum konusunda epey ayrıntılı bilgiler verdiğiniz için teşekkür ederim.

-Bilgi mi? Ne konuda bilgi vermişim, nasıl?

-Hoşça kalın ve çok teşekkürler, Bay Oates.

-Hey. HEY. Ne zaman bilgi verdim? HEY.

* BBC'de 1853'ten beri yayınlanan ve gizli kamera çekimleriyle pek çok skandalı ortaya çıkarmış olan haber programı. (ç.n.)

† Takipçi habercileriyle tanınan televizyon kanalı. (ç.n.)

Uzun lafın kısıası, kız dün gece Edinburgh hayvanat bahçesinin yakınlarındaki bir otelde kalmaları gerektiğini söyledi.

Böylece öyle yaptılar.

Brit gece boyunca bir bölmedeki kimbilir hangi hayvanın alçak o, o, o sesleriyle böğürdüğünü duymuştu, sabah da tanıdık olmayan kuşların sesleri vardı.

Ama bunu dinleyin. Kahvaltıdan sonra ödeme yapmak için resepsiyon masasına gidince, kadın elini salladı ve Brit'in banka kartını almadı.

68 numaradaki Bayan Florence Smith ile birlikte seyahat eden 62 numarasınız, dedi.

Evet, dedi Brit.

Borcunuz yok, dedi kadın. İyi yolculuklar.

Ama kadının yüzünde sersemlemiş bir ifade vardı, böyle bir şey yapmasının şaşkınlığının yüzüne erişmesinden önceki âna ait bir ifade.

Sonra trene gidiyorlar.

Biletçi adam, Florence'a kapıyı açıp onu başıyla selamlıyor, Brit'in geçmesine de izin veriyor. Trende kondüktör kadın herkeşe bilet soruyor, onlar hariç. Tren rötâr yapınca kondüktör kadın vagona geliyor, masalarında duruyor ve özellikle onlardan özür dilermiş gibi rötâr için özür diliyor.

Seninle ben çocuk, diyor Brit, kondüktör kadın vagondan çıkınca. Dünyayı fethedebiliriz diye düşünmeye başladım.

Bir şeyi fethetmekle ilgilenmiyorum, diyor Florence.

Evden kaçıp da bir tür tarikat sirkine falan katılmışım gibi geliyor bana, diyor Brit. Nasıl yapıyorsun bunu?

Ben bir şey yapmıyorum, diyor Florence.

Sonra kartpostaldaki yerdeki istasyona vardıklarında, keçileri kaçırmış ihtiyar bir adam daha da fazla gecikmelerine yol açıyor.

Tren istasyondan ayrılırken, Brit çıkış kapısının orada geri dönüp bakıyor ve Florence'ı uzun platformun ta öbür ucunda görüyor.

Platformda koşuyor.

Bacaklarını yukarı doğru savur, diyor Florence raylara inmiş perişan görünümlü adama. Önce şuraya, yan tarafa otur. Sonra bir, iki, bacaklarını yukarı al.

Üç istasyon görevlisi de adama doğru koşuyor. Adam ağlıyor, kendi kollarının kendisine dokunmasına tahammül edemeyecekmiş gibi onları iki yana açmış. İki görevli platformdan aşağı atlayıp adamı yakaladıkları gibi yeniden platform seviyesine çıkarıyorlar. Sonra da onu tutmaya devam ediyorlar.

Bir şey kaybetmiş, neyimi kaybettim demiştin? diyor Florence. Bir şey raylara düşmüş. Neydi?

Ben, şey, kalemim, diyor adam.

Kalemi, diyor Florence. Kalemimi düşürmüş.

Elimden düşüverdi, diyor adam, kalem elimdeydi, şey, yanlışlıkla havada çevirdim, uçtu gitti, çok büyük duygusal değeri olduğundan, ah ah.

Kalem, diyor istasyon güvenlik görevlisi gibi bir şey olan kadın.

Evet, diyor adam.

Ölümle ya da ağır biçimde yaralanmayla ve travmayla sonuçlanabilecek bir şey yapıp yasadışı olarak ve pervasızca raylara indiriz, diyor kadın. Üstelik sadece kendinizi değil, şimdi giden trendeki herkesi de tehlikeye attınız. Burada çalışan bizleri söylemiyorum

bile. Biz de işlerimizi kaybetme tehlikesiyle karşılaşabilirdik. Ülkenin dört bir yanında zaten rötarlı olan tarifeleri de hiç düşünmediniz. Bunların hepsinin sebebi, bir kalem düşürmüş olmanız. Bu işte duymadığım şey kalmadı diyebilirim artık. Nerede şu kalem? Uğruna neredeyse sizin hayatınızı, benim de işimi kaybedeceğim kalemi görmek isterim.

İşte, diyor Florence.

Adama, Brit'in bir gece önce kaldıkları otelin odalarındaki be-dava kalemlerden biri olduğunu fark ettiği bir tükenmez kalem veriyor.

Brit gülüyor.

Holiday Inn kalemi ha? diyor kadın.

Çok önemli, diyor adam. Duygusal değeri var.

Onun için büyük anlam taşıyor, diyor Florence.

Adam yine ağlamaya başlıyor.

Onu böyle sıkı sıkı tutmanıza gerek yok. Artık bırakabilirsiniz, diyor Florence.

Adamı sıkı sıkı tutan iki kişi tuttukları kolları bırakıyor. Sonra bunu yaptıklarına biraz şaşırmış gibi bir tavır takınıyorlar. Üç istasyon görevlisi de bu yüzden esip gürelemeye başlıyor. Adamın suç işlediğine dair söyleniyorlar. Kadın, polisle ilgili bir şeyler söyleyip bir telefon çıkarıyor.

Florence ona dostça bir bakış atıyor.

Suçtan ziyade kayıp eşya vakası, diyor Florence. Bir şey kaybolmuştu, sonra bulundu. Zarar verme niyeti yoktu. Kimseye bir şey olmadı.

Kadın ona bakıyor, sonra da ağlayan adama bakıyor.

Öte yandan, bütün bunlara rağmen kimseye bir zarar gelmediğini düşünüyorum, diyor.

Sonra ağzından bu sözlerin çıktığını duyduğu için yüzünde büyülenmiş gibi bir ifade belirliyor.

Öyle görünüyor, diye düşünüyor Brit. Bütün bunlar bana öyle geliyor.

İstasyon çalışanlarının hepsi aynı afallamış ifadeyle bakıyor. Farklı kapılardan binanın farklı yerlerine girip gözden kayboluyorlar, Brit'le Florence da ağlayan adamla birlikte istasyonun önüne yürüyor, adam burnunu yeneine sümkürüyor. Sonra böyle iğrenç bir şey yaptığı için özür diliyor. İstasyonun önünde bir banka oturuyor, insanların gelip gittiği yerler olduğu için mutlaka duygularla dolu olduğunu düşündüğü istasyonları eskiden beri sevdiğini anlatıyor, sonra bir keresinde eskiden memleketine gidip geldiği tren istasyonundan uzaklaşırken, oraya epeydir gitmedi ama annesiyle babasının ölümünden sonra hâlâ depoda tuttuğu öteberiye bakmaya gitmişti işte, istasyonun girişinden uzaklaştığı sırada arkasında birinin bir şarkı söylediğini duydu, şarkının ne olduğunu çıkaramadı, biliyordu ama adını hatırlayamıyordu, ses de güzeldi, sonra şarkının adının Every Time We Say Goodbye olduğunu hatırladı; arkasında ayak sesleri duyuyordu, o yüzden gelen kişinin geçmesine izin vermek için yavaşladı, yanından genç bir kadın geçti, şarkıyı o söylüyorduysa bile artık söylemiyordu, zaten böyle eski moda bir şarkıyı ya da böyle bir şarkıyı bunca duygu yüklü bir biçimde söylemeyi bilemeyecek kadar gençti, kılığı kıyafeti de yanlıştı. Adam konuşmayı kesiyor.

Güzel, çünkü epey sıkıcıydı.

Yüzünden aşağı yine yaşlar akmaya başlıyor.

Brit iş yeri gülümsemesini takınıyor, ister mült olsun ister çalışan kanatta birileri ağladığında takındığı gülümsemeyi.

Ona bir kahve alsak iyi olur, diyor.

Kahve ister misiniz? diyor Florence adama.

Sarhoş bu, diyor Brit. Kahve kamyoneti var.

Sarhoş değilim. O kamyonet de kahve satmıyor, diyor adam.

Evet satıyor, diyor Brit. Yan tarafında kahve yazıyor.

Kamyonete gidiyor.

Geri döndüğünde adam ağlamayı kesmiş, şükürler olsun.

Film yapımcısı mısınız siz? diye soruyor adama.

Öyle bir şey, diyor adam.

Yani öyle misiniz değil misiniz? diyor Brit.

Ama adam başıyla Florence'ı işaret ediyor, bu sefer de Florence ağlamaya başlamış.

Ona bir şey mi yaptın? diyor Brit, birden öyle bir korumacılık hissiyle doluyor ki adamın kafasına yumruğu indirmemek için kendini zor tutuyor.

Kütüphanenin kapalı olduğunu söyledi, diyor Florence.

Adam Brit'in yüzündeki yırtıcı bakıştan birkaç adım geri çekiliyor.

Şey, kapalı, diyor. Doğru. Salı günleri kapalıymış.

Sorun değil, diyor Brit.

Kolunu Florence'a doluyor.

Buna ağlanır mı hiç, diyor. Başka kütüphaneye gideriz. Daha büyük bir şehirdeki bir kütüphaneye gideriz.

Buradaki kütüphanenin açık olmasına gerçekten ihtiyacım vardı, diyor Florence.

Neye bakmak istiyorsan telefonumdan hepsine kolayca bakabiliriz, diyor Brit. Cebimdeki kütüphane. İşte. Neye bakman lazım?

Karttaki yere gitmem gerekiyor, diyor Florence, sonra da oradaki kütüphaneye. Başka mesaj almadım, bundan sonra başka mesaj gelmedi.

Brit onu omuzlarından tutup kahve kamyonuna doğru çeviriyor.

Şuradaki kadını görüyor musun, bak işte orada? diyor.

Florence gözünü kurularayıp bakıyor.

Onu tanıyor musun?

Florence başını iki yana sallıyor.

Eh, o seni tanıyor ama, diyor Brit.

Nasıl? diyor Florence.

Daha şimdi bana senin Florence olup olmadığını sordu, diyor Brit.

Kim o? diyor Florence.

Komik, çünkü o da bana hemen hemen aynı şeyi sordu, diyor Brit. Kahve almak için gitmiştim ama kahvesi olmadığını söyledi.

Sonra da şuradaki adamın yanında duran kızın, seninle olan kızın adı Florence olabilir mi acaba, diye sordu.

Ben bir şey söylemedim. Bu sefer beni tepeden tırnağa süzüp şöyle dedi:

Bay Film Yapımcısı'yla tanıştım zaten ama evinizdeyken siz kimsiniz acaba SA4A Üniformalı Sayın Bayan?

Ben de dedim ki,

mesele şu, Kahvesi Olmayan Kahveci Sayın Bayan. Şu anda evimde değilim. Evimden çok ama çok uzaklardayım. Bu da herhangi biri olabileceğim anlamına gelir. Herhangi biri.

Mart. Epey zorlu bir ay olabilir.

Aslan ve kuzu.* Baharın soğuk yüzü.

Hâlâ kara dönüşebilecek tomurcukların ayı, zerrin başlarının kâğıt gibi kılıflarından sıyrılıp çıkma ayı. Asker ayı, adını Roma savaş tanrısı Mars'tan alıyor; Keltçede kış-bahar, rüzgârlarının haşinliği dolayısıyla eski Saksoncada haşin ay.

Ama aynı zamanda uzamanın ayı, günlerin uzamaya başladığı ay. Deliliklerin ve beklenmedik olgunlaşmaların ayı, yeni yaşamın ayı. Gregoryen takvimden önce yeni yıl Ocak'ta değil Mart'ta başlardı, kuzeyin yeniden güneşe doğru eğildiği ilkbahar ekinoksunu ve Beşaret Bayramı'nı, meleğin Bakire Meryem'e görünüp bakire olmasına karşın gebe kalacağını ve bunun kutsal olacağını bildirdiği günü birlikte kutlamak için.

Sürpriz. Yeni yılınız kutlu olsun. İmkânsız her şey mümkün.

Hava hafifliyor. Başlangıcın, girişimin, eşiğin kokusu. Hava bir şeylerin değiştiğini epey resmî bir biçime haber veriyor. Sarmaşığın ta derinlerindeki çuhaçiçekleri yaprak kollarını kocaman açıyor. Her günü renkler kesiyor. Sümbüllerin kopkoyu mavisi, ıssız arazilerde trenlerdeki insanların gözüne takılan parlak sarılar. Kuşlar yapraksız ağaçları ziyaret ediyor, yapraksızlar ama kışın olduğu gibi değil, dallar sertleşiyor şimdi, uçları tükenmeye yüz tutmuş mum alevi gibi ışıldıyor.

Sonra yağmur ve ihtiyar ağacın dalının çiçeklenmek üzere yarılp açılmasının ilk işareti, ağacın odununun içindeki ışık görünüyor hâlâ, geceleri sokak lambasının altında bile görebilirsiniz.

* Yeşaya Kitabı 11:6. Aslanla kuzunun bir arada duracağından ve onları bir çocuğun güdeceğinden bahseden Mukaddes Kitap ayeti. Genellikle barışla ilişkilendirilen bir semboldür. Kast edilen çocuk İsa peygamberdir. (ç.n.)

Gökler açıkken şafakta uyanırsanız Mart ayında, bir torbayı bahar havasıyla doldurabileceğinizi söylerler ve bu hava baharın özünü öylesine esrikleşmiş olur ki damıtılıp hazırlandığında bütün hastalıkları iyileştirmeye yetecek bir şifa kaynağı olan altın bir yağ üretir.

Sanatçı Tacita Dean'ın sesi bu, 1990'ların ortalarında, otuz yaşında olduğu ve Fransa'daki L'École Nationale des Beaux Arts de Bourges'da bir yıllığına misafir sanatçı olarak bulunduğu sırada çocukken yapmayı çok istediği bir şeyi yapmasının vaktinin geldiğine karar vermiş: Bir bulut yakalayıp saklamak, hatta belki bir bulut koleksiyonuna başlamak.

Sıcak hava balonuyla yükselmek ve bir bulutu torbayla yakalamak için plan yapmış.

Ama bulutları yakalamak, saklamak ya da onlara sahip olmak imkânsızdır elbette.

Böylece Tacita Dean balonla yukarıya çıkıp bulut yerine pus yakalamaya karar veriyor.

Pus bulmayı garantilemek için biraz güneye, Grenoble yakınlardaki dağlık bölge Lans en Vercors'a gidiyor, orada sabah göklerinin puslu olacağı kesin.

Balon yükseldi. Gökyüzü berraklaştı. Gün, içinde yaşayanların hatırlayabildiği kadarıyla yılın o zamanı için gelmiş geçmiş en açık günlerden birine dönüştü. Karla kaplı dağların yukarısında süzülürken Tacita Dean'ın torbasına doldurduğu, saf, berrak havaydı.

Tesadüf bu ya, hava yakalamak için seçtiği gün, tam da simyacıların *dünyadan cennete gidiş yolculuğu* sırasında çiy toplamak için en uygun olduğunu söyledikleri gündü. Kadim simya, her şeyi daha iyi hale getirebilen bir iksir damıtıp üretmek için bin gün boyunca toplanmış çiyi ihtiyaç olduğunu söyler.

Dean hava yakalama seyahatinin üç dakikadan kısa süreli bir filmini çekti. Filmin adı *A Bag of Air*.*

Devasa sıcak hava balonu yükseliyor. Yükseldikçe yerdeki ve film kadrajındaki gölgesi küçülüyor. Sanatçının elleri dışarı

* Bir Torba Hava. (ç.n.)

uzanıyor. Şeffaf plastik torbaya biraz hava dolduruluyor, sonra sanatçının ellerindeki torbanın ağzı bükülüp düğümleniyor, sanki o da kendi başına küçük bir balonmuş gibi. Sonra sanatçı aynı şeyi yine yapıyor, yeni torba, farklı hava, yakalanıp bağlanıyor, aynı şeyler.

Film saf bir şakacılık eseri. Ama içinde nefesler uçuşa geçiyor. Simya ve dönüşüm keyif verici maddeler haline geliyor. Gözünüzün önünde görmezden gelinebilir ve saçma ama aynı zamanda izin verdiğiniz takdirde büyülü bir şey oluyor.

Sonra üç dakikalık siyah beyaz film sona eriyor, geriye insanların ve havanın hikâyesi kalıyor, hemen hemen hiç fark etmediğimiz, hakkında hemen hemen hiç düşünmediğimiz ve onsuz yaşayamayacağımız bir şey.

3

Şimdi 140 saniye acı gerçekler:*

KAPA ÇENENİ kapa o kopasica çEneni biri şu karının ağzına bant yapıştırırsın döne döne ağzına sıcsınlar bu karının aman vermesinler Orospuya bak git bir köşede geber kendini as maymun götüne benziyorsun Orospu hepimiz sana gülüyoruz bok Çukurundan farkın yok kimse sana elini sürmez versen sikmezler kimse öldürmeye değmezsin Geber kullanılmış Tampon ivrenç yaratık sana sabaha kadar tecavüz edip ölüme terk etmeli Kızını bulup tecavüz etsinler Mutbak Bıçağıyla kessinler bozuk plak gibi ötüyon ah canım çokmu üzüldün pis liberal siktir git adresini biliyoruZ çocuğunun gittiği okuluda biliyoruz KES sesini ağzını kapatmazsan senin yerine biz kapatırız BSG ne bok yiyon ulan saldırıya uğramış sebebi Sensin ananı sikerim orospu kendine gelemesin miğdem bulanıyor lan senden rezil it köpek sana şöyle evire çevire bi tecavüz etseler kendine gelirsin deliğini güzel bir sikcekler sonra bi daha sikerler sonra götünden de sikerler öl geber kendini as şişko karı götüne bak kocaman Sana Dildo sokmak lazım aklın başına gelsin müslüman siyah iBNe yavşak hadini bil sürtük aFetmeyiz senin gibileri batı dünyasını mahvediyor jimmy savile† seni Hastanede sikseydi keşke Tanrı Senden neFret ettiği için sakatsın bir daha karanlıkta sokakta olduğunda seni yakalayıp ağzına sıcağımız çocuklarının ödü bokuna karışsın göçmen parçası herkez nefret kussun ki belki anlarsın senin hakkın nefret taşak kılı göt suratlı göt pedomusun nesin tahammül edemiyorum sana yarrak

* Bu bölümdeki imla hataları özgün metne uygun olarak kasten yapılmıştır. (ç.n.)

† Ünlü İngiliz DJ, televizyon ve radyo sunucusu. 2011 yılında öldükten sonra hakkında pek çok cinsel suçlama yapılmıştır. (ç.n.)

kafalı şakamısın nesin sen evine göçmen istilacıları doldur da bes-
le bakalım nasıl oluyormuş şişko gerizekâlı şıllık sürtük süprüntü
HAIN HAYİN ikiyüzlü çocukların gebersin beş para etmezsın ne
bok olduğunu herkez anlıyor deterjan iç dezenfektan iç geber pis
nonoş göçmen sikimi YALA domuz kakavan kaknem karı

Yılın hani her şeyin ölü olduğu zamanıydı. Ölü derken, hiçbir şeyin bir daha canlanmayacakmış gibi görüldüğünü kastediyorum.

Gökyüzü dev bir kapalı kapıydı. Bulut donuk metal. Ağaçlar çıplak ve kırıktı. Toprak inatçıydı. Çimenler ölüydü. Kuşlar ortarlarda yoktu. Tarlalar saban izli donmuş topraktı, ölümlük yüzeyin kilometrelerce altına kadar devam ediyordu.

Her yerde insanlar korku içindeydi. Yiyecek stokları azalmıştı. Ambarlar neredeyse boştu.

Allameler, aile büyükleri, delikanlılar, genç kızlar, çok yaşlılar ve halk, canlanıp topraktan ayağa kalkmış kadim atalarıymış gibi yapabilmek için geleneksel olarak yılın bu zamanında maskeler takıp ve ayı postlarına bürünenler, dünyaya yaşamı geri döndürmenin tek yolunun genç kızların arasından birini seçip ölene kadar dans ettirmek suretiyle tanrılara armağan olarak kurban edilmesi olduğuna hep birlikte karar verdi.

Geleneğe göre tanrılar ölümden hoşlanırdı. Saf ölümü severlerdi. O yüzden genç kız ne kadar saf, el değmemiş olursa o kadar iyiydi. Ve seçtikleri kız genellikle çok iyi dans eden bir genç kız oluyordu, gerçekten ağızlara layık bir kurban olabilmesi için ıtınayla seçiliyordu.

O gün geldi. Köy toplandı. Allame umutla parıl parıl gümüşe boyamıştı kendini. Herkes seyretmek için toplandı, nadasa bırakılmış sürülmüş tarlaları bastonuyla dürtte dürtte yürüyen üç yüz yaşındaki kadın bile. Herkes yumruklarını havaya kaldırıp törenin başlangıcı olsun diye biraz dans etti.

Sonra genç kızların dansı başladı.

Büyüleyiciydi. Saat gibi tıkır tıkır işledi. Bütün genç kızlar dansla koreografisi yapılmış bir makine parçasına dönüştü, makinenin parçalarından ibaret hale geldiler. Makine döndü ve titredi, titredi ve döndü.

Sonunda halka açıldı, seçilmiş kız ortaya çıktı, bütün hayatı önünde uzanan gencecik, pırıl pırıl bir kız. Dans bir yandan kızın üstüne kapanırken, bir yandan önünde açılıyordu.

Şimdi beklenen, kızın yere düşmesiydi. Sonra hayvan gibi toprağı pençeleyecek, sonra da sallana sallana ölene dek çılgınca dans edecekti.

Ondan sonra herkes kutlama yapacaktı, çünkü her şey yeniden canlanacaktı.

Ama onun yerine şöyle oldu.

Her şeyin merkezindeki kız kollarını kavuşturdu. Başını iki yana salladı. Öylece durup ayağını yere vurdu.

Hiçbir şeyin simgesi değilim ben, dedi.

Dans durdu.

Müzik durdu.

Köylüler nefeslerini tuttu.

Kız aynı şeyi daha yüksek sesle söyledi.

Ben sizin simgeniz değilim. Gidip kendinizi kaybedin ya da bir başka hikâyenin içinde kendinizi bulun. Her ne arıyorsanız, beni ya da benim gibi birini sizin için dans ettirerek bulamayacaksınız.

Köylüler ne yapacaklarını bilemeyerek dünya sahnesinde durdu. Bazıları dehşet içinde görünüyordu. Bazıları sıkılmış. Kimi genç kızlar panikle kaçışmaya başladı, çünkü bu kız yapmazsa ölene dek dans etmek onlardan birine düşecekti.

Gereksiz bir şey bu, dedi kız. Hadi ama. Hep birlikte bunu yapmanın daha iyi bir yolunu bulabiliriz.

Bazı köylüler öfkelen-di, diğerleri sahneyi seyretmekle yetindi, şüpheli bir halleri vardı. Birkaçı memnun olmuş görünüyordu. Atalardan biri ayı maskesini çıkarıp alındaki terleri sildi, o kostümleri kısa bir süre de olsa giymek zordu.

Bahar umudu beslemenin çok daha kansız yolları var, dedi kız. Mevsimlerle ve iklimle çok daha verimli bir şekilde çalışmanın onlara insan kurban etmekten daha iyi yolları var. Hem zaten bunu yapmanızın tek sebebi aranızdan bazılarının gaddarlıktan keyif alması. Bu türden bir iki kişi her zaman çıkar, her zaman çıkacaktır. Geri kalanlarınız da diğer herkesin yaptığını yapmadığı takdirde bu işten keyif alanların bir sonraki adak olarak onları seçeceğinden korkuyor.

Seyircilerin bir kısmı, salondaki sıra sıra koltuklarda oturan köylülerin gerisinde duranlar da epeyce sinirlenmeye başlamıştı. Bir klasik seyretmeye gelmişlerdi buraya. Paralarının karşılığını alamıyorlardı. Eleştirmenler başlarını iki yana sallıyordu. Eleştirmenler küçük iPad kalemliyle ekranlarına harıl harıl öfkeyle bir şeyler yazdı. iPhone'larının ekranına öfkeyle dokundular.

İnsanlar şöyle güzel bir ayaklanmayı severdi.

Öte yandan tanrılar gülüyordu.

İçlerinden biri diğerlerine başını salladı, aşağı uzandı, tanrılara yaraşacak büyüklükteki görünmez elleriyle kızı alıp onu kendisine dönüştürdü. Tanrı bunu göz açıp kapayıncaya kadar öyle hızlı yaptı ki, köylüler, seyirciler, hiç kimse ne olduğunu fark etmedi bile. Ama tanrılar kıza çevresine dolanıp mühürlenene bir zırh vermişti. Kız bütün vücudunda tanrı nefesi gibi gerçek bir gücün dolaştığını hissetti.

Gerçek güç, içinde sadece kendi nefes alışverişlerinden daha büyük canlı bir şeyin olduğunu hissetmektir.

Sonra üç yüz yaşındaki kadın öne çıktı. Bu işin nasıl halledileceğini bildirdi o.

Bize biraz kendinden bahset canım, dedi kadim sesiyle.

Ama kız gülmekle yetindi.

Gayet iyi bildiğin gibi yaşlı hanımefendi, tamamen ortadan kaybolmamın ilk adımı olur bu, dedi. Çünkü kendimle ilgili herhangi bir şey söylememle kendime anlam vermekten vazgeçmem bir olacak. Sizlere anlam vermeye başlayacağım.

Kalabalığın arasında bir mırıltı dolaştı.

Annem söylemişti, *hikâyeni anlatmanı isteyecekler* demişti, dedi kız. Annem *sakın anlatma*, dedi. *Sen kimsenin hikâyesi değilsin.*

300 yaşındaki kadın biraz daha dik durabilmek için muazzam bir çaba harcadı. Nahoş bir koku alıyormuş gibi bir burun deliğini açıp kapattı.

Ya seni yine de kurban edersek? dedi. Buna gönüllü olup olmadığına hiç aldırmadan?

Kız tasasızca güldü.

Deneyin bakalım, dedi. Ne olursa olsun deyip öldürün beni. Kuşkusuz öldüreceksiniz. Ama benim çok genç olmama, sizinse çok yaşlı olmanıza karşın siz de benim kadar biliyorsunuz ki şu anda sizin hiçbir zaman olmadığınız kadar yaşlı ve bilgeyim.

Sahnedeki herkes nefesini tuttu, kulistekiler de internetteki milyonlarca seyirci de.

Kız daha da yüksek sesle güldü.

Hadi durmayın, dedi. Elinizden geleni ardınıza koymayın. Bakalım işleri düzeltebilecek misiniz?

Kahve kamyonetinin gösterge panelindeki saat 12.33 ama saatin kaç olduğu kimin umurunda? Richard belki de hayatında ilk defa zamandan azade. Önünde apaçık uzanan öbür dünya sayesinde neşe dolu, azami hızın saatte elli kilometre olduğu bir bölgede saatte doksan kilometre hızla gidiyor (kilometre saatini görüyor, şoför koltuğunda oturuyor gibi bir şey çünkü), iki yanında birer kadın var, işte buna yolculuk denir. En yakındaki şehre bırakılacak. Alda isimli kadın bu insanları bir yere götürüyor, Richard'a sen de gelmek ister misin diye sordu, o da evet dedi, şimdi de hepsi önde oturuyor çünkü arka tarafta dolaplarla makinelerin arasında yere serili muşambanın üstü haricinde oturacak yer yok. Richard'a kalemi vermiş olan kız yolcu koltuğuna yapışmış durumda. Richard da iki bacağı vitesin iki yanında, iki kadının arasında tost olmuş. Kamyonetin otomatik vitesli olması iyi, yoksa işler biraz zorlaşabilirdi.

Parlak kahverengi deri kaplı koltuklar pek güzel. Bu kamyonetlerin içi de şık oluyormuş. Sürücü kabininin kapısı geçmişe bir selam yollayarak normal araba ya da kamyon kapılarının aksi yönünde, kıta Avrupası kapıları gibi açılıyor. Ama direksiyon sağda, olması gerektiği gibi. Alengirli ama yine de etkileyici.

Şuradaki yer ne? diyor Richard. Tepede. Kale.

Kale değil o, diyor kahveci kadın. Ruthven Kışlası.

Kahveci kadının adı Alda Lyons. İstasyonun önünde söyledi bunu. Kentin kütüphanecilerinden biri.

II. James yanlısı ayaklanmanın sona erdiği yer, diyor. Cullo-den'den bir gün sonra yakıldı.

Neyden bir gün sonra yakıldı? diye soruyor Richard.

Culloden'den, diyor kadın.

Ben de öyle duymuştum, diyor Richard. Culloden. Çok güzel bir filmdir.

Sadece film değil, diyor Alda. Çarpışma. Ayrıca bir de yer adı.

Evet, diyor Richard. Aynı zamanda film. Çok güzel bir film, Peter Watkins. İngilizlerin İskoçlarla son çarpışması.

Aslında, diyor Alda (tam bir kütüphaneci gibi). Hannoverci-lerle Jakobitlerin çarpışması. Ama halk işleri basitleştirmeyi sever. İşler de zamanla basitleşir. Ruthven Kışlası, Nisan 1746'da yakılıp yerle bir edildi. Jakobit ordusundan geriye kalanlar muharebeden bir gün sonra kışlada toplandı, bundan sonra ne yapacaklarını öğrenmek için bekliyorlardı, Yakışıklı Prens Charlie'den* savaşın sona erdiği haberi geldi, her asker kendi başının çaresine bakacaktı. Onlar da diğer ordu kullanamasın diye kışlayı ateşe verip yollarına gittiler.

Watkins'in filmi nükleer saldırıyla ilgiliydi, diyor Richard. Korktukları için gösteremediler. Savaş Oyunu.

Hatırlıyorum, diyor Alda. Watkins'in Culloden'ini de hatırlıyorum.

Culloden, diyor Richard. Culloden.

O kadar iyiydi ki ismini iki kere tekrarladılar, diyor Alda.

Senin söylediğin gibi tekrar ediyorum, diyor Richard, meğer hayatım boyunca yanlış söylemişim. Vurguyu ilk heceye veriyordum.

Filmi seyretmene ve film de çok güzel olmasına rağmen, diyor Alda. Ha?

Kassandra burada, yanımda, diyor üniformalı genç kadın. Nükleer saldırılar konusunda bir iki şey biliyor, dün bana anlatıp ödümü patlattı.

Sonsuz nükleer sonbahar, diyor okullu kız. Bu gezegende bundan sonra sadece sonbahar mevsimi yaşanmasına küresel olarak sadece beş nükleer patlama mesafesindeyiz.

* Bonnie Prince Charlie. Kral II. James'in torunu ve III. Charles olarak İngiltere tahtının talibi Charles Edward Stuart. (ç.n.)

Beş. O kadarcık mı? diyor Alda.

Muhtemelen daha azdır, diyor kız. Benim on iki yaşında olduğum ve dünyanın iklim değişikliği yüzünden mahvolmasını engellemek için sadece on iki yılımız kaldığı düşünülürse, bunu engellemek üzere bir şey yapılması için benim yaşıma kadar bir aciliyet olduğunu söyleyebilirim.

Adının Florence olduğunu zannediyordum, diyor adam.

Aynı anda birden fazla isimli olma kapasitem var, diyor kız.

Benim de, diyor Alda.

Efsanedeki kâhin Cassandra'yı kastettim, diyor güvenlik görevlisi, hani gelecekle ilgili gerçekleri söyleyen ama tek bir kelimesine bile kimseyi inandıramayan bilici.

Güvenlik görevlisi, kızın arkadaşı ya da akrabası. İsmi Britt, herhalde Ekland gibi, diye düşünüyor. (Gerçi kadının Britt Ekland'la* uzaktan yakından ilgisi yok, ne yazık ki.

Cinsiyetçi. Duygusal zekâsı sıfır erkek.

Çok doğru. Ama belki kendine biraz haksızlık ediyorsundur, diyor hayali kızı.)

Şu Ruthven denen yer, diyor Richard. Güzel mi? Bir yer arıyordum.

Film çekmek için mi? diyor kız.

Hayır, diyor Richard. Yakınlarda ölen bir arkadaşım için. Sadece bir şey gönderebileceğim bir yer arıyorum işte. Onun için güzel bir yerden gökyüzüne bir düşünce, bir baş selamı gönderebileyim. Galiba kuzeye de bu yüzden geldim.

O dediğin gibi bir şey yapmak için çok daha iyi yerler biliyorum, diyor Alda.

Arkadaşın ne zaman öldü? diye soruyor kız.

Ağustosta, diyor Richard.

Çok kısa süre olmuş, diyor Alda. Başın sağ olsun.

Teşekkür ederim, diyor Richard. Senaryo yazarıydı, genellikle de benim senaryo yazarımdı. Onunla çalışmak büyük şanstı.

* 1960'lı ve 70'li yılların ünlü İsveçli oyuncusu. Aynı zamanda Bond kızıdır. (ç.n.)

En iyisiydi. Yaptıklarını seyretmiş olamayacak kadar gençsin, aslında belki hepiniz öylesiniz. 1960'lar, 70'ler, 80'ler, bu yıllarda televizyon seyrettiyseniz onun yazdığı bir şeyi görmüşsünüzdür, mutlaka görmüşsünüzdür, gördüyseniz de bir daha asla unutmazdınız, unutsaydınız da içinizde bir yerde olurdu. Çok büyük bir yetenektir, hiç kıymeti bilinmedi.

Alda başparmağını arkaya, yanından geçtikleri harabeye doğru sallıyor.

Güzel bir yerdir, ona şüphe yok, diyor. Ama tarihi. O kadar da güzel değil.

Ah, diyor Richard. Tamam.

Halkların başka halklar tarafından sistematik kontrolü, diyor Alda. Savaş, yıkım, yenilgi.

Arkadaşın yenik biri miydi? diyor kız.

Onunla herhangi bir şekilde ilişkilendirebileceğim bir sözcük değil bu, diyor Richard.

İyi, o zaman burası olmaz, diyor Alda. Kışlayı daha önce yanıp yıkılmış bir ya da iki kalenin yerine inşa ettiler. 1746'dan beri bugünkü halinde, muhtemelen üstüne bir şey inşa edilirse başka birileri o inşa edilen şeyi yakacağı için. Yeni Britanya hükümeti kışlayı Birlik Yasaları'ndan sonra inşa etti, yeni topraklarından daha fazla para kazanmak istiyorlardı. Böylece söz konusu toprakları askeri bölge yaptı. Burası yaklaşık bir asır boyunca askeri bölgeydi. Özellikle de Culloden'den sonra. Sonra spor tesisleri. Vahşi yaşam parkı.

Burası insanların yaşayamayacağı kadar dağlık, diyor Richard. Ama bir yandan da İskoçya'nın güzelliği bu. Her yer son derece güzel bir biçimde ıssız.

Richard, kahveci kadın Alda'nın boynundan yukarı bir kızılığın yürüdüğünü görüyor; kızılık kadının ceketinin yakasının altından kulağına doğru yayılıyor.

Hayır, burası cıvıl cıvıl, işlek bir yerdi, diyor kadın. Nüfus da vardı, şimdi olduğundan çok daha işlekti. Tasfiyeler burayı kuzeydeki diğer yerleri olduğu kadar kötü etkilememiştir.

Tasfiye, diyor Richard.

Tasfiyeler, diyor Alda. Koleksiyonuna yeni bir sözcük daha.

Kapatılan dükkânların yaptığı satışlar gibi mi? diyor kız.

İngiliz yönetici sınıfının toprak sahibi rüşvetçi kabile şeflerinin yardımıyla İskoçya'nın nüfusunu sistematik olarak azaltması gibi, diyor Alda ve bu daha iki yüz sene önce oldu, tarihsel olarak bakınca göz açıp kapama süresi, sistematik azaltma derken de insanlara fundalıkları ya da karaçalıları keser gibi davrandıklarını sonra da gazetelerde bölgeyi geliştirdiklerini, *yabani vahşileri yola getirdiklerini* yazdıklarını kastediyorum. Buranın halkı zeki idi. Öyle olmak zorundalardı. Çiftçilik için çok zorlu bir arazidir ama nasıl yapacaklarını çözmüşlerdi ve yapıyorlardı, bütün engellere rağmen asırlar boyunca kendileri için işlerin yolunda gitmesini sağlamışlardı. Ben de o küstah yabani vahşilerin soyundan geliyorum.

Film yapımcısı, öyle mi? Film yönetmeni gibi? diyor güvenlik görevlisi Britt.

Richard başını ona doğru eğerek alayla cevap veriyor.

Evet, film yönetmeni gibi.

Öyle mi? diyor Britt. Gerçekten mi?

Bir zamanlar televizyonda gördüğü ve hiç unutmadığı bir filmle ilgili uzun bir hikâyeye anlatmaya girişiyor. Ama Richard dinlemiyor çünkü kamyonette alçak sesle çalan radyoda neşeyle ve güneşli mevsimlerde eğlenmekle ilgili şu eski pop şarkısı* var, ince sesli şarkıcı adam yakında öleceğinden bahsediyor ve tüm arkadaşlarına veda ediyor ve Richard şunu hatırladı:

1970 bilmem kaçta, 3 mü, 4 mü, Paddy bir gece telefon edip onu uyandırıyor.

Doubledick, hemen buraya gelmen lazım. Gelebilirsen. Gelebilir misin?

Saat gece üçe çeyrek var. Richard yağmurun altında bir taksi durduruyor.

* *Seasons in the Sun*. (ç.n.)

Ergenlik öncesi dönemdeki ikizlerden biri ön kapıyı açıyor.

Annen aradı, diyor Richard. Ne oldu?

Duvarlardan müzik geliyor, sabahın üçüne göre epey yüksek.

Gelmişsin, diyor Paddy. İyi. Ne yapacağımızı bilmiyoruz. En kötüsü benim yatak odam ama oğlanlar ta evin arka tarafındaki kendi odalarından da duyabiliyorlar. Nefes alınan tek yer banyo. Ama hepimiz banyoda uyuyamayız.

Şarkı bitiyor; müzik duruyor.

İşte, diyor Richard.

Paddy kaşlarını kaldırıyor.

Şarkı yeniden başlıyor.

Ha, diyor Richard.

Paddy ile ikiz gülüyor. Arkalarında bir yerdeki bir odada duran diğer ikiz de gülüyor.

Ne bu? diyor Richard.

Şu anda listelerde bir numara, diyor bir ikiz.

Terry Jacks. Seasons in the Sun, diye sesleniyor diğeri öbür odadan.

Telefon etmeyi denediniz herhalde, diyor Richard.

Ara dinle,* diyor sahanlıktaki ikiz.

İkizlerin ikisi de kahkahadan kırılıyor.

Telefon ettik, diyor Paddy, kapılarının zilini çaldık, arka kapılarını, ön kapılarını tıklattık, duvarları yumrukladık. Pencerelerine taşlar attık. Evde olmadıklarına aşağı yukarı eminiz diyebilirim.

Akşamüstü dörtten beri çalıyor, diye sesleniyor yatak odasındaki ikiz.

Pikap iğnesi bozulur eninde sonunda, diyor Richard.

Elmas iğne. Günler sürebilir, diyor ilk ikiz.

Polis? diyor Richard.

Paddy ona yakıcı bir bakış atıyor.

* İngiltere’de 1960’ların başında sunulan telefon hizmeti. Telefonda 16’yı çevirdiğinizde son moda pop şarkılarından birini dinleyebiliyordunuz. (ç.n.)

Polisi aramıyor, bizim aramamıza da izin vermiyor, diye bağı-
rıyor yatak odasındaki ikiz.

Ya biri ölüp kaldıysa? diyor Richard.

Öyleyse bile yine de polisi aramamıza izin vermiyor, diyor di-
ğer ikiz.

Evdelerse ve henüz ölmedilerse ben seve seve öldürürüm, diye
bağırıyor yatak odası ikizi.

Şarkı bitiyor ve yeniden başlıyor.

Hardwick'ler evlerinde ölüp kaldıysa bile, diyor diğer ikiz,
Terry Jacks ölümsüz olduğunu ispatlıyor.

Kırk seneden uzun bir süre sonra, Richard nasıl düz bir çatı-
ya tırmanıp bir pencereyi levyeyle açtığını, aşağı sarkıp boş eve
girdiğini, holden müziği takip ederek geçip pikabın kolunu kal-
dırdığını, plağı tabladan alıp Paddy'nin evine götürdüğünü, son-
ra sabahın dördünde Paddy'nin plağın deliğine bir kurşunkalem
soktuğunu ve dördünün birlikte oturup kahve içerek, herkesin
süttozuyla içtiği şu hazır kahvelerden, ikizlerden birinin 45'liği
gaz ateşinin elinden geldiğince yakınında tutuşunu, plağın her
yerinin iyice aydınlandığını seyrettiklerini hatırlıyor.

Richard sonra açık bıraktığı pencereden tekrar içeri girmiş,
ikiye katlanmış 45'liği pikabın yanına, halının üstüne bıraktığını,
altına da bir not sıkıştırdığını hatırlıyor: Bu Kadar Mevsim Fazla
Kaçtı.

Pencereyi kapatmış, içeri birinin girdiği belli olmasın diye sür-
gülemiş, sonra da kapı çerçevesinin üst köşesinde bulduğu anah-
tarla açtığı arka kapıdan dışarı çıkmıştı. Anahtarı Paddy'ye verdi.

Terry Jacks dirilmeye kalkarsa, dedi.

İki ikiz de güldü buna.

Richard şimdi de gülüyor, hiç tanımadığı bir grup insanla baş-
ka bir ülkedeki bir yolda seyahat ederken gülüyor.

Sanki 60'lar yeniden yaşanıyor.

Richard ölmedi.

Ha ha!

Güvenlik görevlisi üniformalı kadına neşeyle gülümsüyor. Kadın gerçekten tuhaf bir bakışla bakıyor ona.

Bunca senenin ardından bu hikâyeyi hatırlamasının esas hayret verici tarafı, ikizlere gerçekten sevgi duyması. Tatlı Dermot'un gülüşü. Tatlı, yumuşak kalpli küçük Patrick'in gülerken ellerini yüzüne kapatması.

Üniformalı kadın belli ki Richard'ın bir şey söylemesini bekliyor. Kız da beklentiyle bakıyor. Ama Richard'ın biraz önce kimin ne söylediği hakkında zerrece fikri yok.

Bazen, diyor, insanların yaptıkları şeyleri neden yaptığını bil-meyiz. Ama karşılık olarak elimizden gelenin en iyisini, en güzeli-ni yapabiliriz sadece ve bunu yaparken de mümkün olduğunca güler yüzlü olmaya çalışırız.

Bu konuda güler yüzlü olmak için pek bir şansı olduğunu san-mıyorum, diyor güvenlik görevlisi. Ne de olsa Naziler onu kafasından vurmak üzereydi.

Naziler mi?

Ah.

Richard söyleyecek uygun bir şey bulmaya çalışıyor.

Korkunç bir dönem, diyor. Gerçekten. O dönemde yaşamak zorunda kalmadığımı düşününce içim rahatlar hep. Bugünlerde sürekli televizyonda, sürekli aynı korkunç kayıtlar, aynı yüzler, Yahudilerden bir şey satın almayın diye bağırان aynı zorbalılar, üstlerine sloganlar yazılmış aynı dükkân vitrinleri, çamurların içinde trenlere doğru giderken ya da trenlerden uzaklaşırken filme çekilmiş olan dehşete düşmüş zulüm görmüş aynı insanlar, Hitler'in bağırıp durduğu aynı görüntüler. Böyle korkunç bir tarih dönemi bir tür eğlenceymiş gibi. Onca zehir. Onca öfke. Onca vahşet. Onca kayıp. İnsan ders alacağımızı zanneder. Ama hayır, onun yerine aynı şeyleri sürekli gösteriyoruz, biz hiçbir şeye aldırma-dan hayatlarımıza devam ederken odanın bir köşesinde ekranda oynamaya bırakıyoruz. Korkunç zamanlar kolayca canlandırılıyor. Birkaç sözcük yaz, bütün ekranlarda çıkar. Bir dakika önce

radıyoda çalan şarkı gibi biraz. Aynı şey süpermarketlerde onlarca yıllık şarkılar bugünün müzikleriymiş gibi çalındığında da aklıma geliyor. Eh, evet, *bugünün* müzikleri. Biri bir ata köstek vurmuş gibi. Hayvanın arkasından bir şey onu geriye çekmeden ileri doğru yürümesini güçleştirmiş.

Güvenlik görevlisi kadın ona teşekkür ediyor.

Rica ederim, diyor Richard.

Onu raylardan yukarı çıkaran kıza göz kırpmıyor. Kamyonetin ön kabinine o kadar çok insan sığışmış ki kızcağız kapıya iyice yapışmış, başını zar zor çevirebiliyor.

Rahat mısın orada? diyor Richard.

İyiyim, diyor kız. İçinde bulunduğum durumda elimden geleni yapıyorum ve bunu yaparken de elimden geldiğince güler yüzlü davranıyorum.

Herkes gülüyor.

O sırada onlara doğru gelen ve arabayla yanlarından geçenler Richard'ın filme alınmasını isteyeceği bir görüntüsünü görürdü.

Bence komik bir kızsın, diyor güvenlik görevlisi.

Komiğimdir, diyor kız.

Kafadan komik, diyor güvenlik görevlisi.

Sonra kamyonette radyoda çalan The Final Countdown* şarkısı hariç bir sessizlik oluyor, Alda uzanıp radyoyu kapatıyor.

Böyle iyi mi? diyor Richard'a.

Özür dilerim, diyor Richard. Şikâyet etmek istememiştim.

Dinle, diyor Alda. Haklıydın. İşte şimdi kösteklerimizden tamamen kurtulduk.

Ayağını yere bastırıyor. Kamyonet hızlanıyor.

Bu kamyonetler de yıldırım hızıyla gidebiliyor ha.

Ne kadar uzakta? diye soruyor kız yine.

Savaş alanı, diyor Alda. Düşüneyim.

Savaş alanına mı gidiyoruz? diyor Richard. Hani o savaş alanına?

* Son Geri Sayım. Europe grubunun 1986 tarihli hit şarkısı. (ç.n.)

Ne kadar uzak? diye soruyor kız.

Ne kadar uzak olduğunu söylesene, diyor güvenlik görevlisi.

Uzak değil, diyor Alda.

Dakika, saat, gün, hafta ya da ay olarak, diyor kız.

Tahminime göre, bir düşüneyim, diyor Alda, bir efsane ve iki eski şarkı kadar uzakta.

Şarkı mı? diyor Britt. Şarkı mı söyleyecek?

Slogan sözcüğünün esasen Keltçe bir sözcük olduğunu biliyor muydunuz? diyor Alda. Sizin adamın o kelimeyi kullandığını duyunca aklıma geldi. Ordu haykırışındaki sözcüklerden geliyor. Sluagh-ghairm. Slogan. Savaş çılgılığı demek. Sloganların maksadı hakkında bilmeniz gereken her şeyi anlatıyor, kontrolü yeniden kazanalım* olsun, ayrılmak ayrılmak demektir† olsun, Yahudilerden bir şey satın almayın,‡ işte bunu seviyorum,§ just do it,¶ ya da akmasa da damlar** olsun.

Kendisi benim adamım değil, diyor güvenlik görevlisi.

Zamanın hangi dilde geçtiği umurumda değil, diyor kız. Geçsin yeter.

* Brexit sloganı. (ç.n.)

† Brexit sloganı. (AB'den) Çıkacağız dediysek çıkarız anlamı taşıyor. (ç.n.)

‡ Nazi sloganı (ç.n.)

§ Coca-Cola sloganı. (ç.n.)

¶ Nike sloganı. Ülkemizde de İngilizce haliyle kullanılıyor. "Yap gitsin" anlamına geliyor. (ç.n.)

** Every little helps. Süpermarket zinciri Tesco'nun sloganı. (ç.n.)

1 Nisan 1976: Herhangi bir günün bütün alışıldık olasılıklarıyla dolu bir gün; son derece tedirgin edici haber bültenleriyle dolu bir gün; *anlatı stratejileri ve gerçeklik* günü, *ortakyaşar* sözcüğü günü artık her ne demekse, hepsinden de öte beklenmedik gayet güzel bir düzüşmenin günü; Richard'ın her zaman umutla yolculuk ettiğini nihayet anladığı bir gün, sonuçta aşk bu değil midir, alışıldık tedirgin edici ihtimallere karşı umutla yolculuk etmektir.

Sonrasında Paddy'nin yatağında, başı Paddy'nin kolunda yatıyor. Bana niye Doubledick* diyorsun? diyor.

Ne niye tatlı adam? diyor Paddy.

(Yanı başındaki Paddy, perilerle gezmeye gittim dediği uzak yerlerde.)

Sıra dışı kudretim dolayısıyla, değil mi? diyor Richard.

Ne? diyor Paddy. Ah. Doubledick. Ha.

Öyle olduğunu düşünmek istiyorum tabii, diyor Richard. Ama bana yıllardır, ta tanıştığımızdan beri öyle dediğin için bugün ilk defa tecrübe ettiğin sıra dışı kudretimle ilgili bir şey olmayacağını biliyorum. Öyle bir şey hayal ettiysen o başka tabii. O zaman, Allah korusun, biraz hayal kırıklığına uğramış olabilirsin.

Paddy gülüyor.

Dikliğinle hiçbir ilgisi yok Dick, diyor.

Ya. Ya, tamam, diyor Richard.

Şöyle güzel bir düzüşmeyi ben de herkes kadar severim Doubledick, bu da gerçekten çok güzel bir düzüşmeydi. Teşekkür ederim. Hayır, lakabın eski bir Charles Dickens hikâyesinden alınma.

* Richard'ın adının kısaltılmış hali olan Dick argoda erkeklik organı anlamına gelir. Doubledick "çift penisli" demek. (ç.n.)

Ya, diyor Richard. Şimdi de *ben* biraz hayal kırıklığına uğradım.

Çok bilinen bir hikâye değildir, diyor Paddy, ama seninle aynı adı taşıyan genç bir adamla ilgilidir.

Richard mı Lease mı? diyor Richard.

Richard Doubledick'in Hikâyesi, diyor Paddy. Tanıştığımızda, adının Richard olduğunu söylediğinde, bu hayal ürünü Richard'dan başka Richard tanımıyordum, o yüzden kafamda adının arkasından gelen sözcük doğal olarak Doubledick oldu, hep de öyle olacak. İşte sözcüklerin biçimleriyle ilgili bir şey öğrendin.

Senaryo yazarı çıplak adama öyle dedi, diyor Richard. Nasıl bir şey?

Eski bildik teraneler diyebilirim, diyor Paddy. Genç bir adam var, adı Richard Doubledick. Askere yazılıyor. Parlak bir asker değil, hiçbir şeyde parlak değil. Yaşama kötü başlamış, korkunç bir çocukluk geçirmiş, çok mutsuz, yaşamda yolunu kaybetmiş, o kadar bedbaht ki bela çıkarıp duruyor. Ama sonra bir subay onunla ilgileniyor, arkadaş oluyor, kendisine çekidüzen vermesine yardım ediyor, ailesinden biriymiş gibi davranıyor. Doubledick çok kısa sürede birinci sınıf bir savaş makinesi haline geliyor. Sonra bu subay savaşta ölüyor, Richard Doubledick kederlere boğuluyor. Hayatında yapacağı son şey olsa da bu ölümün intikamını alacağını, ömrünü bu intikama adayacağını ilan ediyor.

Sonra. Seneler geçiyor...

Geçerler, diyor Richard. Geçecekler.

Richard Doubledick âşık oluyor, diyor Paddy, tatlı bir kadınla, bütün kalbiyle sevdiği biriyle evleniyor. Kadının ailesiyle tanışmaya gidiyor ve ailenin evine vardığında sevgili komutanını öldürmüş olan subayın ailesinden biriyle evlendiğini, ailenin tam göbeğine girdiğini fark ediyor.

Ah, diyor Richard.

Biliyorum, diyor Paddy.

Ee, ne yapıyor peki?

Soru da bu, değil mi, diyor Paddy. Soru her zaman budur, değil mi? Çünkü bu hikâyeyi muhteşem bir hikâye kılan şey, Richard Doubledick'in bundan sonra yaptıkları. Nefreti bir kenara bırakıyor. Eski defterleri kapatmaya karar veriyor. Hikâye kehanette bulunur gibi bitiyor, ailenin bir tarafının oğlunun ailenin diğer tarafının oğluyla ortak bir düşmana karşı aynı tarafta savaştığı, Fransızlarla İngilizlerin aynı siperde birlikte oldukları bir sahneyle. Savaş bitmez, diyor hikâye. Ama düşmanlık bitebilir. İşler zamanla değişebilir, bir yaşamın sabit ve hiç değişmeyecek gibi görünen, kapalı şeyleri değişebilir, açılabilir, bir gün düşünülemez ve imkânsız olan başka bir günde kolayca mümkün olur.

Okuduğumda küçük bir kızdım, on üç yaşına yeni girmiştim. Okuldaki son günümdü. O sırada hayatımın hiçbir mümkünü yoktu. Babam yeni ölmüştü, paramız yoktu, çalışmak zorundaydık, en küçük kız kardeşim bile, daha on bir yaşındaydı. Aptal değildik, hiçbirimiz değildik. Parlak zekâlı bir adam olan babam harcanıp gitmişti. Yapılmasına yardımcı olduğu bir yolun kenarında ölü bulunmuştu. İşçi olarak çalıştığı bir yol demek istedim. Hiç şansımız yoktu. Polisler de gaddar şerefsizlerdi. Gaddar zamanlardı. O sene ablalarımızdan biri de öldü. Maggie. Verem. On dokuz yaşındaydı, komikti, hünerliydi, topuklarının üstünde dönüşü, her şeyi hafife alan tavrı gözümün önünde, dans etmeye bayılırdı, öpüşmeyi de çok severdi ve birbirimize çok benzerdik, onunla ben. Kasabanın fotoğrafçısı fotoğrafımızı çekmişti, o zamanlar fotoğrafları hâlâ elle renklendirdiklerini hatırlıyor musun, aileden beni seçmiş ve yanaklarımı ablamın yanakları için seçtiği kırmızının aynısıyla renklendirmişti. Bu da hemen hemen hiç şansım olmadığı hissimi güçlendirmekten başka işe yaramadı.

Neyse işte, kütüphanedeyim, kütüphanede boş bir şömine var, rahibelerin sıcakla başı hoş değildi, boş da olsa içinde yine de biraz sıcaklık kalmıştır diye umarak şöminenin yanında oturuyorum. Elimde kitap oturuyorum ve kendi kendime elimde bir kitapla oturma şansını bulduğum son gün olabilir bu diye düşünüyorum.

Kendi kitabımız yoktu. Hiç kitap almazdık.

Raftan elime gelen ilk kitabı seçmiştim. Kararlıydım, hayatta yaptığım son şey olsa da bir hikâyeyi başından sonuna dek okuyacaktım. Hikâyenin sayfalarını çevirirken, hayatım tıpkı şu şömine gibi boş, diye düşündüm, şu ocağın içindeki küllerden ibaretim ben.

Ama zaman fabrikası gizemli bir yerdir,* bu da yine Charles Dickens'tan. Bazen şansımız yaver gider. Biraz destek, biraz da şansla, tarihin biz diye kayda geçirmeye hazırlandığı şeyden ya da hiçbir şeyden fazlası olabiliriz. Olduğumuz yere, sadece başkalarının lütufları ve çabaları sayesinde gelebiliyoruz. En azından ben öyleyim. *Yardıma dokunan herkese şükran duyuyorum, yatağa gittiğimde ettiğim dua bu, ben de başkalarına o kadar yardımcı olmayı dilerim.*

Ben bugün burada kesinlikle senin lütfun sayesinde bulunuyorum, diyor Richard.

Elini koyduğun o yere lütuf dendiğini pek sanmıyorum, diyor Paddy. Ama madem öyle hadi, çiftleyelim mi Dick?

Adının hakkını vermek diye buna derim, diyor Richard.

Sonrasında Hard Times kitabıyla ilgili şakalar yapıyorlar, Paddy Doubledickens adı verilebilecek komik, hayali seks pozisyonları uyduruyor. Sonra bir demlik dolusu çay yapsın diye Richard'ı alt kata yolluyor, Richard çayları tepside taşıyarak tekrar yukarı çıktığında Paddy duş yapmış, bütün giysilerini yeniden giymiş. Çay içiyorlar.

Ve hepsi bu.

Richard saate bakmak için tek gözünü bir saniyeliğine açıyor. Hız göstergesinin yanındaki saat 13.04. Alda isimli kadın, insanın bilinçaltının bir sesi olsaydı da şarkı söyleyebilseydi çıkarabileceği seslere benzeyen bir dilde şarkı söylüyor.

Richard açtığı gözü kapatıyor.

* Dickens'ın Hard Times (Zor Zamanlar) kitabından alıntı. (ç.n.)

On üç yaşındaki çocuk Paddy, kavuşturduğu kollarının arasında muska gibi tuttuğu bir kitabı göğsüne bastırmış halde boş bir şöminenin yanında oturuyor.

O kadar zayıf ki Richard arkasını görebiliyor âdeta.

Paddy'nin ardında bir çocuk kuyruğu var, o kadar uzun bir kuyruk ki hiç bitmiyor. Kuru yapraklardan yapılmış kıyafetler gibi yırtık pırtık giysiler giymişler. Elleri, sanayi makinelerinin içine girip yağlı pislikleri ve ciğerlerini çoktan doldurmuş olan iplik parçalarını temizleyebilecek kadar küçük ama onların içine girip ciğerlerini temizleyebilecek el yok.

Şükürler olsun ki o günler sona erdi, diye düşünüyor Richard.

Şükürler olsun ki dünya artık daha iyi bir yer.

Bilgilerini tazele, diyor çocuk Paddy.

Sesi, hayali kızının sesine çok benziyor.

Şu anda madenlerde olan çocuklar var, diyor, tam şu anda, tam 13.04'te. Olduğunu biliyorsun. Çevre dostu elektrikli arabalar için kobalt çıkarıyorlar.

Hello Kitty giysilerinin paçavralarını giymiş çocuklar tam şu anda köle emeğiyle çalışan atölyelerde oturmuş, dokundukları anda onları zehirleyen metalleri çıkarmak için pilleri çekiçle dövüyor.

Çocuklar çöp dağlarından çöp yiyor.

Seks parası getirmeye uygun her yaştan çocuk kullanılıyor ve filme çekiliyor, başka bir ele geçip yine filme çekiliyor, paralar tam şu anda, 13.04'te başlarının üstünde el değiştiriyor. Anneleriyle babalarının nerede olduğunu, hayatta olup olmadığını, onları bir daha görüp görmeyeceklerini bilmeyen binlerce çocuk, Amerika'da buz gibi depolara kilitlenmiş durumda. Tam şu anda. Daha biraz önce *dünyanın daha iyi olduğunu* söylediğin bugünlerde. Bu ülkenin dört bir yanında dünyayı aşip buraya gelmiş sonra da ortadan kayboluvermiş tek başına çocuklar var. Burada doğup büyüyen, Britanya'nın eski hamam eski tas yeni yoksulluğunda Allah bilir neyle, herhalde havayla beslenen yüz binlerce çocuğu da unutmuyorum.

Bizlerden bin kere bin kere bin tane var. Ve yeteri kadar hızlı dikiş dikemezlerse, yani dikemezsek, diyor çocuk Paddy'nin arkasında kilometrelerce uzanan çocuk kuyruğundaki çocuklar, fabrikayı işleten insanlar ellerimizi iğnelerin altına sokuyor, ayaklarımızı ayak pedalına dayattırıyor ve bize kendi ellerimize dikiş attırıyorlar. Yapımına elimizin değmediği tek bir tişört, tek bir sıradan çikolata yok. Para tulumunun dibine gömülmediğimiz bir tarih yok. Fabrika biziz. Canlı canlı yeniyoruz. Bu da bizi gelmiş geçmiş en aç hayaletler haline getiriyor. Sizler de yiyip beslenmemiz için zavallı, zayıf kaynaklarsınız, bu da bir gerçek.

Konuşan ses kesinlikle Paddy'nin sesi.

Yani hayali kızı baştan beri çocuk Paddy miydi acaba?

Richard bunu düşününce, kafasının içindeki hırpani çocuk ona ateş tükürüyor. Çocuğun eli tutuşmuş. Richard'ın dikkatini çekmek için elini sallıyor. Parmaklarından közler damlıyor, düşüp ayaklarının dibinde küçük yanan çatlaklar halinde patlayarak açılıyorlar.

Dünya senin etrafında dönmüyor, Doubledick, diyor Paddy. Uyan da gözünü aç, rica ediyorum.

Gözlerini açtığı anda saat 13.05.

Gözlerini açıyor, çünkü zihnine işleyen şarkı sustu.

Bir tepenin yamacında ilerliyorlar, altlarında uzanan pek hoş manzarada bir su kütlesi, bir köprü, ısıltılı bir şehir var.

Neredeyiz? diyor Richard.

Sen nerelerdeydin? diyor Alda.

Şarkıların ninni gibi geldi kulağıma, diyor Richard. Sanki bilinçsizliğin konuşabileceği bir sesi varmış gibi. Bilinçsizlik, bilinçaltı, aralarındaki farkı bir türlü öğrenemedim. Demek istediğim, bu ikisinden biri şarkı söylüyordu sanki.

Niyetinin iyi olduğunu biliyorum ama bilinçli, gündelik ve gayet gerçek bir lisan o, diyor Alda. Ama yine de teşekkürler, şey için. Ne desek? Romantizm herhalde.

Teskin edici şarkılar, diyor güvenlik görevlisi kadın. İnternette pazarlayabilirdin. Servet kazanırdın.

Teşekkür ederim, diyor Alda. Galiba.

Nerede olduğumuza gelince, neredeyse vardık, değil mi? diyor kız.

Acelesi olan bir çocuk, diyor Richard. Dünyanın en büyük itici gücü.

Birkaç şey için şehirde durmam gerekiyor sadece, diyor Alda. Bugün bu kadar çok kişiyi arabaya almayı beklemiyorduk.

Richard'a dönüyor.

Hani arkadaşının öldüğünü söyledin ya, diyor. Bir şey soracaktım. Acaba seneler öncesinin bir televizyon oyunuyla bir ilgin olması mümkün mü diyecektim, Andy Hoffnung diye bir şeydi. İlgin var mı?

Richard alnını ovalıyor, elinin kökünü bir gözüne dayıyor.

Rüya mı görüyorum? diye soruyor kıza.

Kelt dili konusunda Alda'yı, çocuk diye bahsederek de beni gücendirecek kadar uyanıksın, diyor kız.

O zaman kesinlikle buradayım, diyor Richard. Gerçi hâlâ uyuyor olabilirim. Uykumda da insanları gücendirmeyi gayet güzel başarırım.

Alda'ya dönüyor.

Andy Hoffnung'u ben yaptım, diyor.

Yönetmen Richard Lease'sin sen, diyor Alda.

Öyleyim, diyor Richard.

!

Alda'nın söylediklerine o kadar şaşırılmış ki, her zamanki gibi günahlarımın bedeli işte diye eklemeyi unutuyor.

Çalkantılı Deniz, diyor Alda.

Evet! diyor Richard.

Panarmonika, diyor Alda.

Panarmonika, diyor Richard. Bir yaşma daha girdim.

Çocukken en sevdiğimdi, diyor Alda. Şey, yani ergenken.

Bugünlerde Panarmonika'yı kimseler hatırlamıyor, diyor Richard. Ben bile Panarmonika'yı unutmuştum.

Çok sevmiştim, diyor Alda. Yazarı şu ölen arkadaşın, değil mi, doğru mu? Bahsettiğin arkadaşın. Gazetede gördüm.

Öldü evet, diyor Richard. Arkadaşım.

Başın sağ olsun, diyor Alda. Gazetede okudum ve kendi kendime bütün o oyunları yazan kadın bu, dedim. Patricia Heal.

Evet o, diyor Richard. Aslına bakarsan, Panarmonika fikrini Andy Hoffnung'un üstünde çalışırken buldu, Hoffnung için kütüphanede Beethoven hakkında bir şeyler okuyarak çok vakit geçirmiş, müziklerini de çok dinlemişti, o arada bilirsin işte, Beethoven'dan orkestra makinesi için bir parça bestelemesini rica eden adamla ilgili hikâyeye rastlamış.

Panarmonika, diyor kız. Magic* Kaladesh kart destesi gibi mi?

* Çeşitli kart desteleri biriktirerek oynanan fantezi oyunu. Kaladesh destelerden biridir. (ç.n.)

Richard gözlerini kırıştırıyor.

Beethoven on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda yaşamış bir besteci, diyor, onun...

Hı-hı, *Beethoven*'ın kim olduğunu biliyorum, diyor kız. Benim sorduğum müzik kutusu. Erkek kardeşimin destesinde üstünde aynı ismi taşıyan bir şeyin resmi var. Ama sen devam et. Beethoven on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda yaşamış bir besteci ve?

Bu kadar geniş bir konu yelpazesinde gücendirmeyi başarıyor-sam kesinlikle uykuda değilim, diyor Richard.

Panarmonika hakkında hatırlayabildiklerini anlatıyor.

Beethoven'ın bir arkadaşı varmış, metronomu icat eden adam, bu adam tam teşekküllü bir orkestrayı taklit edebilen bir makine yapmış. Makinesini halka teşhir edebilmek için arkadaşı Beethoven'dan bir beste yapmasını rica etmiş. Beethoven da yapmış.

Yaklaşık on beş dakikalık bir beste, diye anlatıyor Richard. İsmi Wellington'ın Zaferi,* Fransız ve İngiliz melodileri arasında bir savaşı canlandırıyor. Zamanında dehşet popüler olmuş. Şimdilerdeyse kimsenin pek hatırlamadığı bir şey. Rule Britannia'yla† milli marşı alıp aslında hiç de İngiliz olmayan, bir Fransız melodisi olan For He's a Jolly Good Fellow'la‡ birleştiriyor; şarkı savaşa gidip orada öldürülen ünlü bir dükle ilgili, dükün mezarında bir ağaç bitiyor, ağacın dalına bir kuş konuyor. Böyle şeyler.

Richard Beethoven'ın parçayı mucidin sadece makinesini teşhir etmesini değil, aynı zamanda ilkel bir stereo etkisi de yaratmasını sağlayacak şekilde bestelediğini anlatıyor.

Yani müzik yön değiştiriyor, diyor. Basbayağı. Bir kısmını bir taraftan duyuyorsunuz, diğer kısmını diğer taraftan. Hangi

* Beethoven op. 91 numaralı savaş senfonisi. (ç.n.) Wellington Dükü, Waterloo'da Napolyon'u yenilgiye uğratan Britanya ordusu komutanıdır. (ç.n.)

† James Thomson'ın aynı adlı şiirinden Thomas Arne tarafından 1740 yılında bestelenmiş, Britanya İmparatorluğu'nu öven marş. (ç.n.)

‡ Marlborough s'en va-t-en guerre (Marlborough savaşa gitti) isimli Fransız marşından alınıp İngilizce söz yazılmış olan, şimdi genellikle doğum günlerinde ya da başka kutlamalarda söylenen şarkı. For He's A Jolly Good Fellow "kendisi çok esaslı adamdır" anlamına gelir. (ç.n.)

tarafın kazandığını böylece anlıyorsunuz. Gülle seslerine öykünen davullar bir tarafta diğerinden önce susuyor.

Paddy de, herkes ona Paddy derdi, arkadaşına yani, kendisi de Paddy adını kullanırdı. Neyse işte, Paddy buna bayılmış. Sonra hikâyenin çekirdeğini aldı ve bir İngiliz köyünde yolun iki tarafı arasındaki kavgayla ilgili bir senaryo yazdı, arabalarını park ettikleri ortadaki çimenlik sınırda kimin hakkı daha fazla diye kavgaları, taraflardan biri kontrolü ele geçirince olanlar.

Katliam, diyor Alda. Araba katliamı. Şahanedir. Yanan dondurma kamyonu. Televizyonda yeniden göstermeleri lazım bunu, hem de hemen. Bu kadar zamansız ya da tam zamana uygun bir oyun olamaz. Sanki arkadaşın geleceği görmüş.

Paddy keskin zekâlydı, diyor Richard. Keskin zekâlıdır.

Ufak oğlan karakterine bayılmıştım, diyor Alda.

Aktör sonradan türlü türlü yapımda rol aldı, diyor Richard. Arabulucu, Küheylan, Geceyarısı Ekspresi. Sonra Hollywood'a gitti, ondan sonra ne oldu bilmiyorum.

Harikaydı, diyor Alda.

Dennis, diyor Richard.

Dennis, evet, diyor Alda. Çellosu vardı. Onunla uğraşıp duran zorba çocuklar yüzünden çellosunu okula götürmekten korkuyordu.

Sonra yolun diğer tarafında yaşayan, hoşlandığı ve kendisinden hoşlanan kızla, Eleonora'yla gidip kasabanın tepesinde oturuyor, kızın ailesi İtalyan, komşuların ateşe verdiği dondurma kamyonu onların. Yanan arabalardan yükselen dumanı seyreliyorlar, diyor Richard, o çimenliğin neden kendi taraflarına ait olduğunu düşündükleri konusunda çok ciddi bir konuşma yapıyorlar. Kavgaya tutuşacak gibi oluyorlar. Sonra Leo, çocuk kıza Leo diyor, Leo gülmeye başlıyor, böyle yukarıdan bakınca aşağıda olanlar ne kadar aptalca görünüyor baksana diyor. Sonra çocuk da, o da gülmeye başlıyor. Sonra son, ikisi yaşadıkları yolun bir ucunda birlikte durmuş iki taraftaki komşuların karşıdaki

evlere taş atmasını seyrediyorlar. Sonra kız bir şarkı söylemeye başlıyor, çocuk başka bir ezgi çalıyor, sonra iki melodi birleşip tek bir ezgi haline geliyor.

Ve bir an için, diyor Alda, inanılmaz bir an için, ezgiler birleşip o kadar ahenkli tınlayınca millet taş atmayı bırakıp onlara bakıyor ve dinliyor.

Ondan yarım saniye sonra da yeniden birbirlerinin evini taşlamaya girişiyorlar, diyor Richard. Sonra çocukların anneleriyle babaları kalabalığın içinden çıkıp geliyor ve onları kendi yaşadıkları tarafa doğru sürüklüyor.

Çello orada, etrafında yanmış arabalar ve tuğla parçalarıyla be-
tonda yatıyor, diyor Alda.

Çok canlı bir son, diyor Richard.

Orada bitmiyor ki, diyor Alda.

Bitiyor işte, diyor Richard.

Hayır, çocuklar vagondayken bitiyor, diyor Alda. Köyü terk ediyorlar. Dünyaya açılıyorlar. Birlikte.

Ah, diyor Richard. Ah. Haklısın. Öyle gerçekten. Öyleydi.

Altı koltuklu şu eski tren kompartımanlarındandı, diyor Alda. Kapı kapalı, camın arkasında neler söylediklerini duyamıyordunuz, konuştukları artık onlara özel, birilerinin onları görüp görmediğini, peşlerinden gelip gelmediğini kontrol ediyorlar, sonra tren aniden hat değiştiriyor, birbirlerinin üstüne devriliyor, sonra birlikte komik bir dans tutturuyorlar, ondan sonra trenin dışını, derken köyü ve köyden ayrılan treni yukarıdan görüyoruz, sonra daha yukarıdan, daha daha yukarıdan, böylece uçan bir kuşun gözünden her şeyin nasıl görüldüğünü, nasıl küçük görüldüğünü görüyoruz.

Richard gülümsüyor.

Tanrı açısından çekim, diyor. Yapımın tamamından daha masraflıydı, parayı koparabilmek için canımı dişime takmak zorunda kaldım. Bunu unuttuğuma inanamıyorum. Sen benden iyi biliyorsun. Halbuki filmi ben yönettim.

Leo'yu oynayan kıza ne oldu? diyor Alda.

Tracy bilmem kim, diyor Richard. Devam Et Emmannuelle, Persil reklamı. Ondan sonrasını bilmiyorum.

Kültürümüzün zenginliği, diyor Alda.

Güvenlikçi kadın For He's a Jolly Good Fellow'un melodisiyle bir şarkı söylemeye başlıyor.

Ayı dağa gitmiş, diye söylüyor. Ayı dağa gitmiş. Ayı dağa gitmiş. Ama boşa zaman kaybetmiş. Çünkü dağın ardında yine dağlardan başka bir şey görememiş, yine dağlardan başka bir şey görememiş. Ayı da o zaman evimde otururum demiş.

Kahve kamyonundaki herkes ona katılıyor, sözleri tahmin ederek şarkı söylüyorlar.

Kamyonet büyük bir süpermarketin otoparkına giriyor.

Geldik mi? diyor kız. Burası mı?

Hayır, diyor Alda.

Şey gibi davranmak istemem ama, çocuk gibi yani. Ama acaba neredeyse geldik mi ve ne kadar kaldı ve daha ne kadar gideceğiz, işte bunun gibi sorular, diyor kız.

Ne kadar kaldığını ona söyler misin, diyor güvenlikçi, Alda'ya.

Bir ip yumağı kadar ve ikinizi birden fırlatmak istediğim uzaklık kadar, diyor Alda kadına.

Kapısını açıyor. Dolanıp geliyor, yolcu kapısını açıyor, dışarı yuvarlanan kıızı yakalıyor.

Otoparkta kahve kamyonunun etrafında hep birlikte duruyorlar.

İşte Inverness'e geldik Bay Lease, diyor Alda. Yürümek istemezseniz şehre giden otobüsler şu taraftan kalkıyor. Sizi daha ileriye götüremediğim için kusura bakmayın. O Play for Today bölümlerini yapmış olan adamla tanıştığıma inanamıyorum. Günüm güzelleşti.

Benim senem güzelleşti, diyor Richard. On senem.

Kimin aklına gelirdi, değil mi? diyor Alda.

Mahcup bir tavırla Richard'a sarılıyor. Richard da mahcup bir tavırla ona sarılıyor.

Güvenlikçi kadına veda ediyor.

Hoşça kal, diyor kadın.

Kıza bakıyor.

Sana borcum var, diyor.

Aslında, diyor kız, gelenekleri takip edecek olursak, bundan sonra hayatının geri kalanı boyunca senden sorumluyum demektir. Ama bazı geleneklere o kadar kulak asmıyorum, o yüzden şanslısın.

Seninle tanıştığım için şanslıyım, diyor Richard.

Holiday Inn kalemini cebinden çıkarıyor.

Bunun bende kalmasına izin verirken, seni sorumluluklarından azat ederim, diyor.

Ama kız uzaklara gitmiş bile, yüzünü geleceğine dönmüş.

Richard'ı arkada bırakarak süpermarkete yöneliyorlar. Richard tanımadığı bir şehirdeki bir otoparkta, kendi hayat hikâyesinin içine yuvarlanmış olarak tek başına dikiliyor.

Süpermarketin ana girişinin üstündeki saat 13.33'ü gösteriyor.

Adamın biri gözünü dikmiş limonlara bakıyor.

Limonlardan birinin kabuğu pütürlü, hafifçe ürpermiş ya da hırpalanmış cilt gibi.

Limonun ucu, Roma müzelerindeki kusursuz güzellikteki heykellerin göğüsleri gibi bir göğüsün meme ucunu andırıyor, Villa Borghese'de elleri ağaç dallarına dönüşen kadının* heykelinin göğsünün.

Değişmiş bir kadının portresi, diyor babam. Güzel vakit geçiriyoruz. Keşke sen de burada olsaydın.

İhtiyar cinsiyetçinin tekiyim, diye düşünüyor Richard.

Gençken de cinsiyetçiydin, diyor hayali kızı. Eğlenceliydi, değil mi?

Olmamam mümkün müydü? diyor Richard. Kınama.

Kınamıyorum, diyor hayali kızı.

Başka türlüünü bilmiyorduk, diyor Richard.

Elektrikler kesikti çalışamadım öğretmenim, diyor kız.

Sessiz ol, diyor Richard. İşim var.

Ne işin var? diyor kız.

Limonların limonluğunu kavramaya çalışıyorum, diyor Richard.

Adamın, ölmüş olabilecek ama ölmemiş, onun yerine şu anda bir süpermarketin meyve bölümünde durmuş bir yerlerde yetişmiş, bir yerden bir yere taşınmış, buraya getirilmiş, şu sandıklara boşaltılmış ve şimdi de çürümeden önce kullanılması için satışa sunulmuş olan limonların dokusuna bakan adamın hikâyesinin tam burasında bir yerlerde çıkarılacak bir ders var.

* Bernini'nin Apollon ve Daphne heykeli. (ç.n.)

Ama Richard bu dersin ne olduğunu bir türlü bulamıyor.

Bakışları, sandıktaki tek tek limonlardan sarı plastik filenin içine doldurulmuş limonlara kayıyor. Sandıktan bir limon alıyor. Elinde tutuyor, ağırlığını hissediyor. Burnuna götürüyor. Hiçbir şey olmuyor. Başparmağının tırnağını kabuğa biraz batırıp bal-mumundan içeri sokarak tekrar deniyor, işte orada, limonun keskin mi keskin, aynı anda hem tatlı hem de ekşi kokusu.

Görüntü, koku ve dokunuş, pek çok duyuda yeniden canlılık, sır bir limonun yakınlığıyla. İşte bunları hissetmesi gerekiyor.

Ama şimdi aklında eski karısının bir arkadaşının eski karısına Noel hediyesi olarak verdiği küçük limon ağacı var, sonlara doğru, karısıyla çocuğunun Richard'ı terk etmesinden önceki Noel'de, upuzun, incecik bir şeydi, üstünde olmayacak büyüklükte tek bir limon yetişiyordu, kendisini üreten ince köklü şeye nispeten limon o kadar kocaman, o kadar ağır ve parlaktı ki meyve verme işini canavarca bir şey gibi gösteriyordu.

O ağaç cennetten çıkma kokular saçarak gelmişti. Sonra bütün çiçeklerini dökmüş, bütün yapraklarını dökmüş, yeniden yaprak çıkarmış, yeniden dökmüş, birkaç tane daha çıkarmıştı. Dayanıklı bir şeydi. Ta karısıyla çocuğunun gidişinden sonraki kış ölmüştü sonunda, Richard da aylar boyunca ağaca su vermeyi bir kere bile akıl edemediğini fark etmişti.

Eh, sıcakta yetişiyorlardı, değil mi, kurak iklimli ülkelerde. Suya ihtiyaçlarının olmaması gerekirdi.

Bunların hiçbirini düşünmek istemiyor.

Evet! Yaşam! Yanlılık! diye düşünmek istiyor.

Ayrıca: Bir kadın! Hiç tanımadığı bir kadın! Ona sarılmıştı, onu tanımıştı! Kim olduğunu biliyordu! Gününü güzelleştirdiğini söylemişti, dünyada neler yaptığını biliyordu! İşlerini kendisinden bile iyi biliyordu!

Hayır.

Düşündüğü, yapraksız bir ağaç.

Bu limonlar süpermarket limonu olmasaydı farklı bir deneyim yaşayabilir miydi? Devasa seralarda topluca üretilmiş ve kimyasal

maddelere bulanmış fabrika limonları değil de yaprakları hâlâ üstünde duran organik Sicilya limonları olsalardı? Kendisi gerçekten Sicilya'da daha sıcak bir gökyüzünün altında hâlâ ağacının üstünde duran bir limona bakıyor olsaydı durum daha farklı olur muydu?

Mahvolmuş bir meyve ağacını düşünüyor, kendisinin mahvettiği bir ağacı.

Ne yapıyor allasen?

Her şeyden öte, tam şu anda, burada, ülkenin etrafta dolaşan, yanından geçen insanların son derece tuhaf, açık sesli harflerle İngilizce konuştuğu yabancı bir yerinde, hayatının en derin çukurundan çıktığı yerden inerken, olan başka bir şeyin incecik, boyunu bükmüş dallarıyla bir süreliğine gözlerden saklanan çukur, o en derin nokta hâlâ tam altında ve bütün bunların altında da arkadaşı hâlâ ölü, ailesi hâlâ onu terk etmiş, mesleği hâlâ paramparça, bir meyve ağacı sonsuza dek mahvolmuş ve yaşamı bir kış çölüne dönmüşken ne yapıyor?

Süpermarket saati 13.34.

Oradaki herkesin başının tepesinde süpermarket herkese yıldızlara uzanmalarını ve yüksek dağlara tırmanmalarını söyleyen bir şarkı çalıyor.

Hadi ama Bay Drama, diyor hayali kızı. Güya sanatın kralı olacaksın. Ne yapıyorsun burada? Burada, dünyada ne yapıyorsun?

Richard elindeki limona bakıyor.

Sonra elinin arkasında güvenlik görevlisi, neydi adı, Britt'i görüyor.

Kadın meyve reyonunda bir aşağı bir yukarı koşuyor. Richard onun ön kapıdan aceleyle fırlayıp orada durduğunu, sonra yine içeri daldığını ve kasiyerlerle ürün tarama alanının arkasında koştuğunu görüyor.

Kadın delirmiş gibi koşuyor. Hepsinin başının üstünde çalan şarkı kadar çılgın bir hali var. Richard'ı görüyor.

Richard'a doğru koşuyor. Bağırıyor.

Seninle mi? diyor.

Efendim? diyor Richard.

Seninle mi? diyor kadın. Seninle mi?

Kim? diyor Richard.

Neredeler? diyor kadın. Nereye gittiklerini gördün mü? En son ne zaman gördün onları?

Seninle birlikte, otoparkta, diyor Richard. On dakika önce.

Yalan mı söylüyorsun? diyor kadın. Sen de bu işin içinde misin?

Ne? diyor Richard. Hangi işin? Kamyondadırlar.

Kadınla birlikte otoparka çıkıyor. Kamyonun park ettiği yere gidiyorlar ama doğru araç sırasını bulamadılar. Ya da kamyon gitmiş.

Buradaydı, diye bağıyor kadın.

İki arazi aracının arasındaki boşlukta duruyor.

Buradaydı, diye bağıyor. Buradaydı.

Neredeyse feryat fıgan. Elindeki pembe çantayı kamyonetin daha önce durduğu yerde havada sallıyor, arazi araçlarından birinin yan tarafına çarpıştırıp duruyor. Vurduğu arabanın alarmı ötmeye başlıyor. Kadın fark etmiyor.

Anlamıyorsun, diyor. Okul çantası bende. Çantaya ihtiyacı olacak. Güven meselesi. Bunu yaptığına inanmıyorum. Kalkıp da böyle bir şey yapacağına inanmazdım.

Fazla uzaklaşmış olamazlar, diyor Richard. Telefon etsene.

Telefonu yok, diye feryat ediyor kadın.

Savaş alanına gidiyorlardı, diyor Richard. Taksiye bin. Taksi çağır.

Güvenlik görevlisi telefonunu çıkarıyor.

O savaş alanının adı ne demiştin? diye soruyor.

Richard o günün ancak çok ilerleyen saatlerinde, savaş alanından sonra, SA4A minibüslerinden sonra, bağırış çağırıştan ve polisten sonra, her şey bittikten sonra durup her şeyi kafasında bir yere oturtmaya çalışır, bir yandan da burnunun dibinde olup bitenleri görme konusundaki kabiliyetsizliğine hayret ederken elini ceketinin cebine sokuyor ve süpermarketin meyve reyonunda elinde tuttuğu ve içinde ahlaki bir ders aradığı limonu cebinde buluyor.

O zaman ekimdi.

Şimdi ertesi mart.

Richard kuzeydekilerin dediği gibi gide gele Inverness'le Culloden arasındaki yolu epeyce öğrendi artık, yeni projesi için, Bin Kere Bin Kere Bin Kişi adını koymayı düşündüğü film için röportajlar yapmak üzere çok defalar o tarafa gitti.

Sevgili Martin,

Özürler.

Filmini senin yerine ben çekemem.

kib.

R.

Kimliklerini saklayabilmek için insanları siluet halinde filme alıyor. Atmosferi yakalamak için, savaş alanının otoparkına park edilmiş kahve kamyonunda filme alıyor onları. Oraya varıyor, küçük kamerasını çıkarıp çubuğunun ucunda hazır hale getiriyor, röportaj yapılacak kişiler geliyor, kamyonetin içinde, hiç var olmamış kahvelerin fiyat listesinin altındaki alçak tabureye oturuyorlar, Richard ışığı kimsenin sanal kimliğinin başka kimse tarafından kullanılmasına imkân vermeyecek şekilde ayarlıyor ve sonra düğmeye basıyor.

Kayıt.

Gizlice buraya getirdiğiniz kişiler her yabancıнын fark edileceği küçük bir köyde ya da kasabada iyot gibi açığa çıkmıyor mu? diyor mülakat yaptığı ilk kişiye.

Ülke çapında bir ağımız var, diyecek Alda'nın, Richard buraya ilk geldiğinde kahve kamyonunu kullanan kadının şeklindeki siluet. Ama burası da iyi. Turizm faaliyetleri çok. En önemlisi de

bölge halkının merhametli olması. Ayrıca biri huzursuzluk çıkarırsa, şey, dünyayı bir uçtan bir uca geçtiyseniz ve kimbilir nasıl zorluklarla ta buraya kadar geldiyseniz, o zaman her nerede olursanız olun herhangi bir yerel huzursuzluk size muhtemelen vız gelir tırıs gider.

Gerçek adı Alda değil.

Gerçek adını söylemiyor.

Auld* Birliği ağındaki kadın erkek herkes adının Alda ya da Aldo Lyons olduğunu iddia ediyor.

Richard Kingussie'deki kütüphaneci Alda'nın dikkatine bir e-posta gönderdiğinde, biri mesajı kadına ilettiler, o da cevap yazıp ağın adını nereden aldığını açıkladı.

On beş yaşındayken, diye yazıyordu, televizyonda şu senin Andy Hoffnung'u seyretmiş ve bayılmışım, Beethoven'ın An Die Hoffnung şarkısını bir kasette buldum. Dinledim. Hatta kütüphaneye gittim, Almanca sözcüklere baktım, Almanca bir sözlük bulup ne anlama geldiklerini öğrendim. Sonra Aberdeen'e giden trene bindim, oradaki raflarda The Listener dergisinin nüshaları vardı, arkadaşın Paddy'nin Andy Hoffnung'u nasıl yazdığıyla ilgili röportajda söylediklerini, oyuna neden o ismi verdiğini okudum.

Ve şarkının adını adamın adına dönüştürmesi çok hoşuma gitti. *Umuda adanmıştır* anlamına gelen sözcükleri gerçek bir insana dönüştürmesine, sözcüklere bir insan biçimi vermesine bayıldım.

İddianıza göre, diyor Richard röportajlardan birinde, şimdiye kadar 235 kişinin gözaltından kaçmasına ya da sistemi atlatıp kurulmasına yardımcı olmuşsunuz. Abartıyor musunuz?

Aslında sayı 235'ten epey fazladır bence, diyor siluet.

Diğerleri gibi kendine Alda Lyons diyen bu siluet, Auld Birliği'nin yardım ettiği kişilerden biri, şimdi de kendisi Auld Birliği için çalışıp başkalarına yardım ediyor.

* Kelime eski kuzey İngilizcesinde kadim benzeri bir anlama gelir. (ç.n.)

Kolay bir tarafı olduğunu aklına bile getirme, diyor kameraya. Gerçekten çok zor.

Düşünceli, emek harcayarak edinilmiş, güzel bir İngilizceyle konuşuyor.

Nasıl zor? diyor Richard.

Bunun anlamı şu, diyor siluet. Bir görünmezlikten diğerine geçiyoruz. Geçmişte hiçbir hakkım yoktu. Şimdi de hiçbir hakkım yok. Dünyanın bir ucundan sizin olduğunu söylediğiniz bu ülkeye omuzlarımda korku taşıyarak geldim. Omuzlarımda hâlâ korku taşıyorum. Artık şöyle görüyorum. Korku bana ait şeylerden biri. Korku ömrümün geri kalanı boyunca nerede olursam olayım, ne yaparsam yapayım her zaman bana ait bir şey olacak. Ülkenize gelmek için çok çabaladım. Buraya gelmeyi başardığımda ilk yaptığınız şey elime bir mektup tutuşturmak oldu: *Hoş karşılanmayacağımız bir ülkeye hoş geldiniz. Bundan böyle canımızın istediği gibi davranacağımız, atanmış, hoş karşılanmayan kişisiniz.* Buraya gelmek için verdiğim yüzlerce savaş kimsenin umurunda değildi. Ruhum için en kötü günlerdi. Ve esas savaşım da aslında tam o zaman başladı. Ama şanslıyım. Yardım aldım. Hiç kimse olmanın çeşitli yolları vardır. Görünmezliğin farklı biçimleri vardır. Bazıları diğerlerinden daha eşittir. Siz Britanyalıların dediği gibi, ilk ağızdan konuşuyorum.

Kısır döngü aslında, diyor Richard, kahveci ilk Alda'yla röportaj yaparken. İnsanları onları zaten ortadan kaybetmiş olan bir sistemin içinde ortadan kaybediyorsunuz.

Alda gülüyor.

Bir tabiri yeniden tedavüle sürerek söylersek, diyor. İnsanların kendi hegemonyalarının kontrolünü yeniden ele geçirmesini sağlıyoruz.

Nasıl? diyor Richard.

Thurso'dan* Truro'ya† kadar bu ülkenin dört bir yanında başka insanların görünmezliğe atadığı insanların aleyhinde değil le-

* Bağlı adalar hariç Britanya topraklarının en kuzey noktası olan kasaba. (ç.n.)

† İngiltere'nin en güney ucu olan kasaba. (ç.n.)

hinde çalışan Auld Birliği ağı üyeleri aracılığıyla, diyor Alda. Bir döngü evet. Ama kısır bir yanı yok.

Yaptığınız şey hiçbir gerçek dünya senaryosunda uygulanabilir değil, diyor Richard.

İnsani, diyor Alda. Bundan daha gerçek bir senaryo yok. Yani gerçek dünyadaki insanlardan bahsediyorsak demek istiyorum.

Acil yardım, diyor Richard, kendine Aldo adını veren ve denizde ıslanmış İngiliz Springer Spanyel köpeğiyle gelen bir siluete. Köpek Nairn plajından kamyonun her yerine kum taşıyor ve röportaj boyunca başını patilerine dayayıp ıslak köpek kokarak yatıyor.

Kalıcı yardım değil, diyor Richard. Mutlaka faydası kadar zararı da dokunuyordur.

Yardım yardımdır, diyor Aldo, köpeğinin başını okşamak için eğilerek. Değil mi Aldo? (Köpeğin adı bile takma.)

Ama bu doğru değil, diyor Richard.

Yardıma ihtiyaç duyanaya kadar bekle de gör, diyor Aldo (insan olan).

Gözaltı merkezlerini atlatmasını sağladığınız insanların bazılarının şu anda nerede olduğunu söyler misiniz? diyor Richard.

Kimliği bilinmeyen tüm Alda'lar/Aldo'lar omuz silkiyor ya da başlarını iki yana sallıyor.

Bundan parasal kazancınız ne? diye soruyor Richard her birine.

Tüm Alda'lar/Aldo'lar Richard komik bir şey söylemiş gibi gülüyor.

Bu ağı mümkün kılmak için gerekli parayı nereden alıyorsunuz? diye soruyor Richard her birine.

Gölge başlarını iki yana sallıyorlar.

İlk Alda bir akşam kayıtta değilken Richard'a aptallık etmesini söylüyor. Gözlerini kullan. Gönüllüyüz. Herkes elinden geleni yapıyor. Becerilerimizi birleştiriyoruz. Çok fazla şeye gerek yok. Çok fazla şey istenmiyor. Daima dağıtılacak bir şeyler bulunuyor. Maharetliyiz. Her zaman bir yolu bulunur. Kendine baksana, bu film için parayı geçmişinden bir şeyler satarak

buluyorsun. Bir tarafta eski bir porselen tabakla duvar halısı var, diğesinde Bin Kere Bin İnsan.

Richard bu filmi çekecek parayı bulabilmek ve üstünde çalıştığı başka bir projenin iptal ettiği sözleşmesinden aldığı parayı iade edebilmek için annesiyle babasının eski eşyalarını yağmaladığını ona anlatmıştı, eşyalar depoda, on yıldan epey uzun bir süredir el sürülmemiş sandıklarda duruyordu, Richard insanların karşılığında seve seve para ödediği bir sürü şey bulmuştu.

Ama o kaynak kuruyunca ne olacak? diye soruyor. Bu model uzun süre yürümez.

Bazen tam anlamıyla yürümediği de oluyor, diyor Alda. Bazen her şey çıkmaza saplanıyor. Ama düzeltiyoruz. Genellikle başka kaynaklar buluyoruz. İçimizden biri kısa bir süre önce evini ikinci kere ipotek ettirdi. Bu sayede biraz nefes aldık. O para bitince yine düşünürüz. Ne kadar şanslı olduğumuzu biliyoruz. Şansımızı başkalarına da dağıtıyoruz. Teşkilatlıyız.

Ya polis? diyor Richard. Güvenlik şirketleri?

Kanunu ihlal etmiyoruz ki, diyor Alda. Yardıma ihtiyacı olan insanlara yardım etmek yasadışı değil, hiç değilse şimdilik. Ayrıca yaptığımız şeyin yasadışı olduğunu söylemenin bir yolunu bulurlarsa da fark etmez. Yine de yaparız. Ülkenin dört bir yanında gönüllüler var. İmkânsız değiştirmeye, binlerce kilometre uzaktaki ihtimallere doğru her şeyi santim santim iletmeye uğraştığımız bu ülkede. Ve inan bana, filmine koyduğun isimle söylemek gerekirse, yardım etmeye hazır bin kere bin insan var.

Peki aslında? diyor Richard. Bin kere bin değil de otuz beş kişi kadarsınız desek?

Eh, daha yeni başladık, diyor Alda. Yeni yeni ısınıyoruz. Ama başka insanlara yapılan muameleden hiç hoşlanmayan bir sürü insan var. Bir sürü insan bunu iyileştirmek için bir şeyler yapmak istiyor.

İnsanlar artık radarın altında yaşayamaz, diyor Richard.

Yine de bir sürüsü yaşıyor, diyor Alda.

İnsanlar artık kayıt altında olmayan yaşamlar süremez, diyor Richard.

Yaşamların kayıt altına alınması işini değiştirmek üzere çalışıyoruz, diyor Alda. Öyle olduğunu biliyorsun. Sen de aynısını yapıyorsun. Burada beni filme çekmenin sebebi bu.

Richard başını iki yana sallıyor.

Öyle bile olsa, yaptığınız şey imkânsız, diyor. Boş bir hayal. Bir dakikada yıkıp geçerler. Çocuklara anlatılacak bir masal bu. Peri masalı.

Öyle, diyor Alda. Haklısın. Biz bir peri masalıyız. Halk efsanesiyiz. Doğaüstü güçlerden falan bahsediyormuş gibi olmak istemem. O hikâyeler son derece ciddi, hepsi dönüşümle ilgili. Bazı şeylerin bizi nasıl değiştirdiğiyle. Ya da değiştirmesinin beklenildiğiyle. Ya da değişmeyi öğrenme gerekliliğiyle. Biz de işte buna uğraşıyoruz, değişimi sağlamaya. Biz de ciddiyiz.

Kahve kamyonunun dolabındaki şışeden Richard'a bir viski daha koyuyor, ikisi birlikte bahar alacakaranlığının ışığında kamyonun içinde yerde oturuyorlar.

Kamyonla buraya geldiğimiz gün bu şişe var mıydı? diyor Richard.

Dükkândaki tek içecek, diyor Alda.

O gün bir viski makbule geçerdi, diyor Richard.

Ne gündü, diyor Alda. Senin bizimle ilk kurduğun temas gibi bize yaklaşan olmaz pek. O kızın annesi. İnsanlar sistem tarafından yutulduktan sonra genellikle tekrar dışarı çıkamazlar. O gün bir anormalliğe şahit oldun. Öte yandan, bazen olmayacak bir şey olur, ihtimal dışı bir şey gerçekleşir ve bir kapı açılır, hafifcecik aralanır. O çocuğun imdadına koştuğu koca bir grup kadına yardımcı olduk. Bu işi nasıl yaptı orasını Allah bilir, yani şansa bak! Şans onların. İşte böyle. Gözden kaçırmamaya çalışırsın. Kaçırılmış bir fırsat, mahvolmuş bir hayat.

Ama o çocuğun annesini ve diğer kadınları oldukları yerden nasıl çıkardığını bilmiyorum. Anlamıyorum. Hepsinden ötesi, kızın gelirken yanında SA4A'yı getirmenin iyi bir fikir olduğunu

nereden çıkardığını mümkün değil anlayamıyorum, hiçbirimiz anlamıyoruz. Açık bir fedakârlık gibi.

Arkadaş ya da akraba olduklarını sanmıştım, diyor Richard. Senin de sadece dostça davrandığını, birilerini bir yerlere götürdüğünü düşünmüştüm, beni götürdüğün gibi. Bir şey sorabilir miyim?

Sor bakalım, diyor Alda.

Neler olduğunu biliyor musun? diyor Richard. Çocukla anesine? Kızla tanıştığımda olup bitenlere dair en ufak bir fikrim yoktu. Aklım tamamen kendi dramatik hikâyemle doluydu. Ama o kız, taşıdığı o yük. Kendi hikâyesinin yükü. Öyleyken bile. Benim hikâyeme yardımcı olmak için durdu.

Alda başını iki yana sallıyor.

O hikâyenin sonunu bilmiyoruz, diyor.

Holiday Inn kalemi ceketinin iç cebinde.

Richard o kalemi ömrünün sonuna kadar her ceketinin, her paltosunun iç cebinde taşıyacak.

Bundan beş yıl sonra, sonunda kızın, artık genç bir kadın olan Florence'ın izini bulduğunda yapacağı ilk şey, kalemi ceketinin iç cebinden çıkarıp ona göstermek olacak.

Ama önce yelken açılacak daha yakın gelecek anlar var.

Bunun gibi.

Richard'ın evine bir zarf geliyor. Bir avukatın bürosundan. İçinde, pelür kâğıda sarılmış eski bir kitap var.

Zarftaki mektup, zarfın içindekinin müteveffa Patricia Heal'in vasiyetiyle Richard'a bırakılmış olduğunu açıklıyor.

Katherine Mansfield'in Bütün Öyküleri. Constable Yayınları. 1948. Mavi ciltli, sırttaki altın harfler solmuş, eksilmiş. Savaş sonrası kâğıdı, karne dönemi, sararmış, ince, ele kaba geliyor. İç kapakta bir kızın el yazısı. Patricia Hardiman.

Birkaç hafta boyunca kitabı orada, masanın üstünde tutmak ve odada gezinirken görmek yeterli geliyor.

Derken Richard bir öğleden sonra kitabı baş taraflarına yakın bir yerden rasgele açıyor. Orta sınıftan birilerinin yemekli bir eğlenti düzenlemesiyle ilgili komik, buruk bir hikâye okuyor. İnsanlar gülünç, kırılğan, kendilerinden ve kendi önemlerinden, yaşamlarıyla ilgili kendi kendilerine anlattıkları hikâyelerden başka bir şey düşünmüyor. Bu arada evin bahçesinde bir armut ağacı var, baştan başa çiçeklerle donanmış. Çiçeklerle kaplı bir halde, insanı serseme çevirecek bir güzellikle orada duruyor, kendisine bakan ya da hayran olan, hatta belki de ağacı hiç fark etmeyen insanlarla, bu insanların hakikatleri ve yanılsamalarıyla, fetihleri ve başarısızlıklarıyla, ağaca sahip olabileceklerini düşünen bu evin insanlarının bilgileriyle ya da bilgisizlikleriyle hiç ilgisi yok.

Ne harika bir öykü.

Kitabı kapatıp elinde evirip çevirirken arkadaki sayfaların el yazısıyla dolu olduğunu ilk defa fark ediyor.

Paddy'nin el yazısı.

Onun sesiyle kendi adını görüyor.

Merhaba Doubledick.

El yazısı Paddy'nin yaşamının daha ileri dönemlerindeki yazısı. Arka kapağın içinden başlıyor ve kapakla metin arasındaki altı boş sayfa boyunca devam ediyor, ta kitabın son hikâyesinin son sayfasına, kitabın büyük harflerle yazılmış son sözcüğüne dek: SON.

Richard ayağa kalkıyor. Kendine bir içki koyuyor.

Oturuyor ve kitabı sonundan açıyor.

Merhaba Doubledick.

Bütün İrlanda karlar altında, Londra da öyle, amanın.

Bugün giderken bu soğukta ayaklarım geri geri gidiyor demiştin.

(Bir daha seni hiç dinlemediğimi söylemezsin.)

1948'de Bonnie Prince Charlie filmini gösterime çıkardıkları sırada, film de gişede başarısızlığa uğradı, yazık, işte o sırada London Films şirketinde getir götürücü olarak çalıştığım ilk haftanın yevmiyesini aldığımda doğruca Charing Cross Road'daki Foyles'ün yolunu tuttum.

Kendi paramla kendim için satın aldığım ilk şey bu kitap.

Artık senin.

Nisan'ın için biraz araştırma yaptım, buyur bakalım.

Önce, arkadaşı ve sadık yoldaşı Ida Baker'a günün birinde bir söz veren Katherine Mansfield elbette. Öldüğümde, öbür dünya diye bir şey olmadığını sana ispatlayacağım diyor, Ida nasıl? diyor, Katherine de öldükten sonra sana bir kibrit kutusunun içinde bir mezar solucanı yollayacağım diyor.

Bunu söylüyor, çünkü yufka yürekli Ida'nın bu yüzden ciyak ciyak bağıracağını biliyor, öyle de oluyor, bana solucan falan göndermeni istemiyorum, diye ciyaklıyor Ida, Katherine M de tamam, solucan yollamam söz, kibrit kutusunda kulağakaşan böceği yollarım, diyor.

İşte böyle. Katherine Mansfield birkaç ay sonra ölüyor, insanlar ölür biliyorsun. Arkadaşı kederlere boğuluyor. Bilmem hangi yerdeki bir kır evine gidiyor, Katherine M'nin ölümünün birkaç hafta sonrası, Ida köpek gibi yorgun, üzgün ve üşümüş, çay yapmak için gaz ocağını yakmaya gidiyor, kibrit kutusunu alıyor, kutuda kibrit yok.

Ama başka bir şey var.

Kutuyu açıyor.

Kulağakaşan.

Rilke'ye gelince, onun bir iki tane ölümünden sonra yaşamı var ki onlar bambaşka birer kulağakaşan.

Nora isimli bir kontes, müteveffa Rilke'nin ağıtlarının Almancadan İngilizceye çevrilmesiyle uğraşıyordu. Rilke'nin ölümünden önceki yıllarda (ölümünden sonra değil yani, ha ha) onunla spiri-tüalizm konusunda mektuplaşmıştı. Kontes bir medyuma, epey ünlü bir medyuma gitmenin ve ölmüş Rilke'yle bizzat tanışmanın iyi bir fikir olduğuna karar veriyor.

Medyum orada kimse var mı diyor, oui ja tahtasındaki harfler R I L yazıyor, evet ölü adam Nora'ya çeviriler konusunda onunla çalışmak istediğini söylemek için ta öbür dünyadan kalkmış gelmiş.

Böylece ölü Rilke'yle kontes birkaç seans buluşuyor, Rilke kadına çevirilerinde hangi sözcüklerin ve tabirlerin değiştirilmesini istediğini söylüyor.

Sonra kontesin İngilizce şiirleri kendi özgün şiirlerine bu kadar yakın olduğu için kadını tebrik ediyor ve onunla çalışmanın büyük bir onur olduğunu söylüyor.

Hımın.

Bana sorarsan, bu tür esrarları yeğlerim: Bugün ikimiz Katherine M ile Rilke'nin birbirlerine çok yakın yaşadıklarından ama tanışmadıklarından ya da tanıştılsa bile bunu hiç fark etmediklerinden bahsettik. Ama sen gittikten sonra senin için internette biraz gezineyim dedim, Rilke'nin yazdığı bir mektubu buldum, hâlâ İsviçre'de Sierre'deymiş, mektubun tarihi 23 Ocak, bu da Katherine M'nin Fransa'da Fontainebleau'da ölmesinin ertesi günü.

Rilke mektubunda bir arkadaşına Almanca DH Lawrence okuyup çok etkilendiğini yazıyor, Gökkuşağı romanını okumuş. Bayıldım, diyor, kitabı okumak hayatımda yepyeni bir sayfa açtı.

Şimdi, Katherine M'nin Lawrence'la ve eşi Frieda'yla yakın arkadaş olduğunu biliyorum, bir gün gençliğinin erotik zamanlarından bazı gizli hikâyeleri onlarla paylaşmış. Ve yaşamının bu hikâyelerine çok benzeyen bir şey, okuduğunda çok sinirlenmesine yol açacak kadar yakın bir şey Gökkuşağı'ndaki karakterlerden birinde canlanmış.

Yani bil bakalım Rilke romanda kiminle tanışmış? Hiç değilse kurgusal olarak.

Sana anlatacak tek bir öbür dünyam kaldı, bu sonuncusuyla öldükten sonra tepeni attıracağımı biliyorum Doubledick. Bazen sırf ondan bahsetmem senin için hiçbir anlam ifade etmiyormuş gibi tatlı tatlı numara yapmanı seyretmek için Chaplin'den bahsediyorum.

Ama Charlie Chaplin ve Rilke arasında tuhaf bir öbür dünya bağlantısı var. Kedisine Charlie Chaplin adını koymuş olan Katherine M ile de bir tür bağlantı var, bu kedi iki batın yavrulamış, bu da Katherine M'yi epey şaşırtmış, en azından ilk seferinde. (Üstelik galiba kedi Charlie Chaplin'in bu ilk yavrularından birinin adı Nisan'mış.)

Charlie Chaplin 1930'larda St. Moritz'i ziyaret ediyor. Hali vakti gayet yerinde birtakım yeni arkadaşlar ediniyor, Mısırlı bir iş adamıyla hoş, akıllı bir kadın olan Nimet adlı karısı. Chaplin bir akşam yemekte masadan bir peçete alıp güzel Nimet'in başına kadın feci bir diş ağrısı çekiyormuş gibi bağlıyor. Sonra da diş çeken dişçi rolü yapıyor, diş havaya kaldırıyor, şeker kâsesinden alınmış bir küp şeker.

Şimdi, bu Nimet'in Rilke'nin gül topladığı güzel Mısırlı kadın olduğuna inanıyorum, hani o gün gülün dikenini parmağına batmıştı da masalarda görülen türden gerçek bir sonuç doğurmuştu.

Sevgili Chaplin'im. 1950'lerde ABD fazla Bolşevik olduğu ve Modern Times filminde işçilere makine çağıyla ilgili bazı gerçekleri anlattığı için onu kovalayınca kalıcı olarak İsviçre'ye yerleşmişti biliyorsun. Muhteşem bir evle arazisini satın aldı, Rilke'yle Mansfield'in otuz sene önce yaşadığı yere bugünlerde bir saat mesafedeki bir yer. Evinden çıkar, yeni mülkünün etrafındaki dağlarda ve vadilerde atış talimi yapan İsviçre ordusuna yumruklarını sallarmış.

Dünya da gezinen birkaç Chaplin hayaleti var, özellikle kâr getiren bir hayalet, Chaplin'in eskiden her zaman kendisine ayrılan bölmeye hâlâ düzenli olarak geldiğini söyleyen Hollywoodlu bir bar sahibine para kazandırıyor.

Ama Chaplin'in öbür dünya hikâyelerinden en sevdiğim, kendisi öldükten sonra ölümlü kalıntılarının atıldığı macera.

Tabutunun mezarından çıkarılıp çalındığını hatırlıyor musun? Kırk yıl önceydi, hâlâ gençtik. Aralık ayında öldü, Mart ayında da onu çaldılar. Mezar boş! Tabut gitmiş! dedi polis gazetecilere, sanki İncil'den bir hikâye anlatıyorlardı. Ceset Mart'tan Mayıs'a dek

kayıptı, o arada bir sürü sahtekâr da Chaplin ailesine telefon ediyor, para istiyor ve cesedin iade edileceğini vadediyorlardı, sonunda polis yoksul mu yoksul, siyasi sığınmacı iki araba tamircisini yakaladı. Mezarı kazıp onu çıkarmışlar, önce fotoğrafını çektikleri çamurla kaplı tabutu eski arabalarının arkasına yükleyip Chaplin'in son yaşadığı evin yolunda tıngır mıngır bir buçuk kilometre taşıyıp bir çiftçinin mısır tarlasına gömmüşler.

Sessiz bir yıldızın sessiz kalıntıları.

Mezar gibi sessiz, mezar olmayan bir mezarda, 1978 Nisan'ının ortasında, 89 doğum günü olacak günde, toprağın altında yeşil filizlerin altında kuş civıltılarının altında havanın altında soğuk bahar göklerinin altında.

Beklenmedik öbür dünyalara hazırlıklı ol, Doubledick. Yaşam devam ediyor.

Bugünlük, umarım o çoraplarla ayakkabıları kurutmuşsundur. Yarın içinse ayaklarının her zaman sıcak olmasını umarım eski dostum.

*Arkadaşın,
can yoldaşın,
kulağakaçanın,
P.*

El yazısı burada, kitapta basılı

SON

sözcüğünün etrafında bitiyor, hemen onun üstündeyse kitap-taki son öykünün metni var, şu satırlarla sona eriyor:

“Vay! Ne kadınsın ama,” dedi adam. “Bana şeytani bir gurur veriyorsun... Sevgilim, ben... O kadarını söyleyeyim sana!”

Paddy bu son satırları gösteren bir okla birlikte bir not düşmüş:

Seninle gurur duyuyorum Doubledick. Alev ol da yak. Film se-nin filmin olsun, onun değil.*

* Alıntı, Mansfield'in A Blaze (Alev) öyküsünden. (ç.n.)

Richard, röportajlara verilen bir arada, Paddy'den sonraki o ilk baharda güneşli yağmurlu bir günde savaş alanının otoparkından bir buçuk kilometre kadar uzaktaki Clava adlı yere yürüyor.

Clava'da 4000 yıl önceden kalma eski kurganlar var, bir zamanlar üç metre yüksekliğinde olan, çatılı ve karanlık mezarlar. Gömü höyükleri şimdi gökyüzünün altında apaçık taş halkalarından ibaret. Halka biçiminde üst üste yığılan irili ufaklı taşlardan yapılmışlar, çevrelerinde mezarların başında nöbet tutuyormuş gibi duran diklemesine taşlar var.

Bahar ama hava soğuk. Richard en çok güneş alan mezarı seçiyor. Taş geçide iniyor. Mezarda durup başını kaldırarak bulutlara bakıyor.

Bir zamanlar buraya gömülmüş olan her kimse, ondan geriye hiçbir şey kalmamış. Burada taş yığınlarından, ezilmiş patikadan, arasından papatyalarla yoncalar fışkıran otlardan, gövdeleri rutubetten ve yosunlardan ötürü yemyeşil çıplak bahar ağaçlarından ve başının üstünde ara sıra bir kuşun sesinden başka hiçbir şey yok.

Richard mezardan çıkıyor.

(İnsanın her gün söyleyemeyeceği bir şey.)

Bugün Clava'yı ziyaret eden başka kimse yok. Güzel. İsabet. Buranın ne kadar kalabalık olabileceği konusunda onu uyarılmışlardı.

Ayrıca birkaç sene önce Belçikalı bir turistin buradaki taşlardan birini alıverdiğine, yerden aldığı taşı yanında memleketine götürdüğüne dair bir hikâye de anlatıldı Richard'a. Inverness Turist Bürosu'na birkaç ay sonra mektupla gönderilen bir taş ve adamın taşı aldığı yeri gösteren bir harita gelmiş. Lütfen bu taşı yerine koyun, yazıyormuş ekteki mektupta. Kızımın bacağı kırıldı, karım ciddi biçimde rahatsız, ben de işimi kaybettim ve kolumu kırdım. Lütfen bu taşı aldığım yerin ruhundan benim adıma özür dileyin.

Saygı.

Richard otlarla toprağın üstünde, yan yatmış eski bir kayanın yanında duruyor.

Haber vereyim dedim Pad, diyor. Chaplin'i ne kadar sevdiğini biliyorum. Buranın yerlileri, yolun hemen ilerisinde ömrünün ilerleyen dönemlerinde Chaplin'in olan bir ev bulunduğunu anlattı. Ailesiyle birlikte tatillerde buraya gelirmiş. Muhtemelen buraya da gelmiş, etrafa bir göz atmıştır.

Ayrıca. Somatikleşiyorum. Bu proje kendimi iyi hissetmemi sağlıyor. Kendimi çok iyi hissetmemi sağlıyor. Bilmediğim bir yerde bu kadar zaman geçiriyorum ve kendimi evimde gibi hissediyorum. Kendilerini tehlikeye atan insanlarla tanışıyorum sürekli, özgüvenlerini bana da bulaştırıyorlar. Buraya ait değilim, olmadığımı onlar biliyor, ben de biliyorum. Ama öyleymişim gibi geliyor. Açık kollarla karşılandığımı hissediyorum.

Beklenmedik derecede iyi vakit geçiriyorum. Keşke sen de burada olsaydın.

Şiir cebinde. Çıkartıyor, keskin güneş ışığının altında açıyor. Percy Bysshe Shelley'nin Bulut şiiri; bu son kıtası:

*Toprağın ve suyun kızıtım,
Gökyüzünün süt çocuğu;
Okyanusların ve kıyıların gözeneklerinden geçiyorum;
Değişiyorum ama ölemiyorum.
Yağmurdan sonra hiçbir leke kalmamışken
Cennetin köşkü çıplak,
Bombeli parıltılarıyla
Güneş ışınları ve rüzgârlar
Mavi bir hava kubbesi inşa ediyor,
Kendi mezar taşıma sessizce gülüyorum,
Ve rahimden çıkan bir çocuk gibi,
Mezardan çıkan bir hayalet gibi,
Yağmur mağaralarından doğrulup
Yapılanı yeniden yıkıyorum.*

Yıkamak, ölmemek, gökyüzünden geçerken biçim değiştiren bilinmezlik bulutu.

Beklenmedik öbür dünyalar.

Hayatının yeniden başlayabilmek için sona erdiği o sonbahar gününden sonra Richard sık sık o bulut ve dağ resimlerini düşünecek, hatırlayacak, 2018 yazının başlarında Londra'da Royal Academy'de gördüğü resimleri, karatahta ve tebeşirle yapılmış o resimleri.

Noel sıralarında bir gün, gazetelerden birinin senenin en iyi sergileri derlemesinde Tacita'ya Bir Kartpostal başlıklı bir yazı okuyor.

Yazıda, günün birinde galeride iki üç yaşlarındaki küçük bir çocuğun kendisini sergideki resimlerden birine doğru attığına ve tebeşiri dağıttığına dair bir hikâye de var.

Sanatçı röportajı yapan kişiye resimleriyle o resimlere bakan kişilerin arasına şu alçak tel bariyerlerin koyulmasını sevmediğini söylüyor. Bunun tek sebebi insanların o tellere takılıp düşmesi ihtimalinin yüksekliği değil. Kişiyle resim arasında hiçbir şeyin girmesini istemiyor. Ama bazen insanlarla resimler fazlasıyla gerçek anlamıyla çarpışıyor. Resimler zarar görürse, diyor sanatçı, çarpan ya da lekeye sebep olan şey ıslak olmadığı takdirde onarılabilirler. Gerçi bir keresinde *New York'ta biri şemsiyesini sallamış*, peh. O yağmur damlaları çarptıkları resmin bir parçası artık, resim var olduğu sürece de öyle kalacaklar.

Richard çocuğun kendini resmin üstüne attığını düşününce yüksek sesle gülüyor. Dağın üstüne atlamıştır umarım diyor kendi kendine.

Sonra o gün galeride dağa bakarken yarım dakikalığına yanında durduğu genç kadını hatırlıyor.

Hasiktir.

Al benden de o kadar.

Kızı şimdi o kadının yaşlarında.

Kızı, en son 1987 yılının Şubat ayında gördüğü bir kız çocuğu. Dizine oturmuştu, kendisi de kitaplarından birini okumuştunu ona. Beatrix Potter. Kötü tavşan, iyi tavşanın havucunu çalmıştı. Ama avcı kötü tavşanın peşine düştü, sonunda da kötü tavşandan

geriye bir bankın üstündeki tavşan kuyruğundan başka bir şey kalmadı.

Kızı, bankın üstündeki pofuduk beyaz kuyruğa gülmüştü de gülmüştü.

Richard pazar gazetesini geri dönüşüm kutusuna atıyor. Geri dönüp masaya oturuyor. Bilgisayarı açıyor.

Arama motoruna kızının adını yazıyor.

Bunu daha önce hiç yapmadı.

Hiç cüret edemedi.

Kendi kendine kızının bunu istemeyeceğini söyledi hep.

Kızının biraz alışılmadık bir ismi var, Richard'ın annesinin adının aynısı ama z yerine s ile Elisabeth diye yazılıyor, annesinin adını kullanıyorsa ya da evli değilse pek duyulmamış bir soya...

Hemen çıkıyor, o olması gereken bir kadının fotoğrafı.

Mutlaka odur.

Kesinlikle o.

Birkaç resim var. Birinde annesine benziyor, bir başkasında Richard'ın annesine.

Londra'da bir üniversitede çalışıyor. Bir e-posta adresi var.

Cüret edebilir miyim?

Edemiyorum.

İstemez, istemeyecektir.

Odadan çıkıyor.

Evin içinde geziniyor.

Yine odaya giriyor.

Öldüğünü düşünmüştüm, benim için ölüydü, dünyamda ölüydü, diyor kafasının içinde o gece, gözleri fal taşı gibi açık yatağında yatarken, gecenin bir yarısında, burada yaşadığı onca yılda hiç fark etmediği eski tavan gülüne bakarken.

Hayali kızı gülüyor.

Nasıl birisin? diyor kafasının içinde.

Nasıl birisin? diyor Richard kafasının içinde gerçek kızına.

Sessizlik.

Tamam ama film yapımcısıyla Russell'ın zzzzzzzzzz diyeceği hikâyesi yeter artuk. Altı ay önce Ekim ayındaki Brit'e dönelim, Florence'la ve hiç tanımadığı iki yabancıyla birlikte itin öldüğü yerdeki bir arka yolda daha da kuzeye gidiyor, hiç değilse Brit kuzeye gittiklerini düşünüyor. Televizyondaki bir dedektif ya da bir dizideki kaçırılan biri gibi yoldaki yer isimleri yazılı tabelaları gözlüyor, ne olur ne olmaz, belki gerekir.

Kadın dünyanın en kötü şoförü.

Yabancı işi taklidi süslü döşemeli, araba demeye bin şahit gerekecek bu aracın ön tarafına bu kadar insan doldurmanın ne kadar tehlikeli olduğuna hiç aldırış etmiyormuş gibi görünen birinin kullandığı bu kamyonetin ön tarafında iki emniyetkemer ve dört kişi var, sanki bu insanlar kamyonun hiç yol ağırlığı olmamasını telafi edebilirmiş gibi.

Brit kendi kemerini Florence'a verdi, kız kapıya yapışmış vaziyette ama hiç değilse emniyet kemeri var. Kaza yaparlarsa ön camdan dışarı uçacak olanlar Brit'le adam.

Adamın adı Richard.

İskoç kadının adı Alda, süpermarket Aldi gibi. Brit'le ikisi otoparkta bir tür güldürü programı kavgasına tutuştu.

-Kamyonetimde SA4A mı? Hiç sanmıyorum.

-O nereye ben oraya.

-(Florence'a) SA4A'dan bir andavallıyı buraya ne diye getirdin?

Amacın ne? Oyun mu bu?

-Ne cüretle onu tehdit edersin. Ne cüretle bana andavallı dersin.

-SA4A değil o. Brittany kendisi, arkadaşım. (Florence)

-SA4A yazıyor. Bak. Ceketinde, tam şurada.

-Sorun değil. Ona güveniyorum. (Florence)

Florence ona güveniyor. Ama 2018'in En Kötü ofr dl'nn sahibi manzaradaki şeylere bakmak ve parmağıyla göstermek için koltuğunda dönüp durarak srclğn iyce dehşet verici bir hale getiriyor. Film yapımcısı arkadaşına belli ki uzmanı falan olduğu bölge hakkında u tarih turu nutuklarından birini çekiyor.

Gerçi Brit sohbete karışmaya alışmıyor değil.

Aptal değil. O da biraz tarih biliyor, hele filmlerle ilgili bir sürü şey biliyor.

Ayrıca ölmüş insanlarla ilgili bir şeyler de biliyor, babası da dahil.

Tanrılar tarafından, söylediği şeyler doğru da olsa dinleyen hiç kimsenin sözlerine kulak asmamasıyla lanetlenmiş olan efsane gelecek khini Cassandra'yla ilgili dn okuduğu şeyi laf arasına sıkıştırıyor.

Beyinsiz değil.

Ama sohbete katılmak?

Kimse izin vermiyor ki.

Nihayet birbirleriyle konuşmayı bir dakikalığına kestiklerinde Brit adama yönetmen olup olmadığını soruyor.

Adam ona gençliğinde televizyonda çalıştığını söylüyor, televizyon programları yaparmış, doğrusu bir sürü insanın hiç de onaylamadığı türden programlar. şimdi yüzlerce yıl önce yaşamış şairlerle ilgili bir film yaptığını söylüyor, İsviçre'de geçiyormuş ve tarihsel dramaymış. Muhtemelen televizyonda yaptığı işlerden herhangi birini görmüş olamayacak kadar genç olduklarını ama seyrettikleri bir şey varsa da muhtemelen şimdiye kadar çoktan unutup gitmiş olacaklarını söylüyor. Fark etmez aslında diyor, çünkü seyrettilerse içlerinde bir yerde olurmuş çünkü seyrettiğimiz her şey içimizde bir yere gidermiş ve orada olduğunu bilmesek de orada olurmuş.

O kadar doğru ki, diyor Brit. Bir filmde gördüğüm gerçekten en unutulmaz şey televizyondaydı. Bazen şimdi bile geceleri aklıma

gelirse ve o sırada yataktaysam uyuyamıyorum. Bütün gece uyuyamıyorum. Aslında hiç o kadar korkunç değil, kanlı da değil. Ona bakarsanız televizyonda ve filmlerde çok daha kanlı şeyler görmüşümdür. Gerçek hayatta da. Çalıştığım işte her gün insanın hayat boyu aklından çıkmayacak şeyler görüyorum. Gerçek hayatta görmesiniz, sadece filmlerde görseniz bile unutamayacağınız şeyler.

Ama onların bir etkisi olmuyor, bunun gibi değil. Unutamıyorum. Belki bildiğiniz bir filmidir, mahkemedeki bir adamla ilgili, yani gerçekten olmuş, gerçekten oluyor, sadece drama değil.

Bir yargıç adama bağılıyor, onunla alay ediyor, mahkemenin önünde duran adama bağırın kodaman bir Nazi yargıcı, mahkeme salonunda seyirciler de var. Yargıç adamı fena halde boyuyor. Mesele şu, bu adam, kendisi asker, üniformasını almışlar ve çok büyük gelen bir pantolon vermişler tutacak kemer de yok yani adam pantolonun belinden tutmak zorunda, yoksa pantolonu düşecek. Bu yüzden kollarıyla ve elleriyle mesela selam vermek ya da kitap tutmak gibi bir şey yapmak zorunda kaldığında zor duruma düşüyor ve ona sürekli böyle şeyler yapmasını söylüyorlar.

Güya komik. Adama gülmemiz bekleniyor. Yargıç adama hain diyor, ihaneti yüzünden ona bağılıyor, alay ediyor, adam da kekeleye kekeleye bir şeyler söylemeye, açıklamanın bir faydası olacağını düşünürmüş gibi konuşmaya çalışıyor. Yani aptalmış gibi. Hiçbir şey bilmiyor. Durmadan konuşuyor, ama bunu yapmamamız gerekir diyor, orada durmuş insanları vuruyorduk, önceden onlara kazdırdığımız çukurlara devriliyorlardı, savaş bu değil, doğru değil, yanlış, böyle şeyler işte.

Yargıç onunla biraz daha alay ediyor, sonra idam cezasını açıklıyor, sonra adamı alıp götürüyorlar ve zannedersem mahkemenin avlusunda kafasından vuruyorlar.

Ama esas aklıma takılan, bunu düşündüğümde esas aklıma takılan, bütün bunları filme çekmiş olmaları. Çünkü nihayetinde hepsi kamera içindi. Hepsi. Adaletle ya da adalet diye bir şey olmamasıyla ilgisi yoktu. Şey, vardı aslında, bir açıdan. Adaletin

iplerinin kimin elinde olduğuyla, söz hakkının kimde olduğuyla ilgiliydi. Ama aslında. Aslında seyreden insanlar için çekilmişti. Sanki mahkeme salonundaki seyirciler ve nerede olursa olsun bu filmi seyredecek herkes seyrettikleri şeyi cidden pek komik bulacak ama aynı zamanda korkuya kapılacaktı. Ah ne büyük haksızlık ya da şu adamın nasıl kullanıldığına ya da şu adama nasıl muamele edildiğine bakın diye düşünmeleri beklenmiyordu, biz şimdi öyle görürüz. Şey, onlar da öyleydi ama sadece aynı şey *kendi başlarına* da gelebileceği için. Ama genel olarak adama gülmeleri ve sonra da bütün bunlardan nasıl davranmaları gerektiğine dair ders çıkarmaları bekleniyordu, yani neleri *yapmamalıyız* gibi, aynı zamanda yapmamaları gereken bir şeyi yaptıkları takdirde başlarına gelecekleri de öğreniyorlardı.

Seyrettiğimde Florence'ın yaşlarındaydım. Günlerce uyuyamadım. O filmi biliyor musunuz? Seyrettiniz mi?

Ama yanında oturan film yapımcısı gülmekle yetiniyor. Elin-den geleni yapmakla ve güler yüzünü korumakla ilgili bir şeyler söylemeye başlıyor.

Naziler onu kafasından vurmak üzereyken herhangi bir konuda güler yüzlü olmak için pek bir şansı olduğunu sanmıyorum, diyor Brit.

Film yapımcısı Nazilerle ilgili şeylerin televizyonda bu kadar çok gösterilmemesi gerektiğini söylüyor, sonra radyoda eski şarkıların çalınmasının yanlış olduğu konusuna geçiyor. Sonra da atlardan bahsetmeye başlıyor.

Neyse, teşekkürler. Yorumların gerçekten pek klişeydi, diyor Brit.

Rica ederim, diyor adam.

Brit ona sürekli gözlem altında tutulması gereken bir vakaymış gibi bakıyor.

Adam Florence'a kamyonun kenarına öyle sıkışmış halde rahat olup olmadığını soruyor.

Kötü bir durumda elimden geleni yapıyorum ve güler yüzümü koruyorum, diyor kız.

Herkes gülüyor.

Bence komik bir kızsın, diyor Brit.

Komiğimdir, diyor Florence.

Kafadan komik, diyor Brit.

Florence'i dürtüyor. Florence başıyla film yapımcısını işaret ediyor.

Kafadan komik lafını ettikten birkaç saniye sonra bunu söylediği için pişman olmaya başlıyor.

Yaptığı her şeyi, yaptığı şeylerin doğru olup olmadığını o kadar çok sorguluyor ki bir yandan acaba azıcık deliriyor muyum diye merak etmeye de başlıyor.

Sonra arabayı kullanan kadın, Brit'in nece olduğunu bilmediği bir dilde şarkılar söyleyerek hepsini delirtmeye karar veriyor.

Önce, söyleyeceği şarkının hikâyesini anlatıyor, bir gölün yanındaki boş bir evle ve bir zamanlar orada yaşamış ama toprak sahibi evlerini yakıp onları kovunca gitmek zorunda kalmış birtakım insanların hayaletleriyle ilgili, hayaletler eskiden şöminelerinin olduğu ve eskiden yataklarının durduğu yerde, bir zamanlar evlerinin döşemesi olan şeyin üstünde karlarda oturup eskiden çatının olduğu boşluktan yıldızsız ve aysız bir gökyüzüne bakıyorlar.

Sonra bir anlaşıyor ki meğer hayalet değillermiş, karda oturan gerçek insanlarmış, şimdi denizin karşı tarafında Kanada'dalar ve eskiden evleri olan yerde karların üstünde oturdukları zamanı akıllarından çıkaramıyorlar.

Kadın sonra hikâyeyi yabancı bir dilde şarkı olarak söylemeye başlıyor.

Josh olsa *gerçeküstü bir durum* derdi. Russell olsa hıyarağası derdi. Kadın insanın kulağına biri aynı anda sizi hem okşuyormuş hem de bir şeyle itham ediyormuş gibi gelen o tuhaf şarkıyı söylerken Brit, Florence'a bir göz atıyor. *Tuhaf* demek istermiş gibi yüzünü buruşturarak Florence'a bakıyor.

Sonra bunu yaptığı için de pişman oluyor.

Film yapımcısı uyuyakalmış, fena halde Brit'in üstüne yıkılmış durumda. Kadın başka bir hüzünlü şarkı söylemeye başlıyor. Sanki sadece bir yere götürdüğü, içlerinden biri de zaten uyuyan ve dolayısıyla dinlemeyen insanlarla konuşmuyormuş da bir yerlerde bir dinleyici topluluğuna hitap ediyormuş gibi bir tavırla, sıradaki şarkının tepelerde yürüyüşe çıkan biriyle ilgili olduğunu söylüyor. Kendi ayak sesleri adamı takip etmeye başlıyor ama adamın botlarının karda bıraktığı izlerden çok daha büyük ve çok daha gürültülü. Sonra arkasına dönüp bakınca peşinden gelenin dev gibi gri bir adam olduğunu görüyor, ona Gri Adam derlermiş, karda üstünde sadece gömleği var, dağın üstündeki bulutlar yer değiştirir değiştirmez Gri Adam da gözden kayboluyor.

Hayaletimsi bir varlık gibi, diyor Florence.

Kendi gölgesi, diyor Brit.

Kadın şarkısını orta yerinde kesip şuradaki dağlara çıkanların, yürüyüşe ya da tırmanmaya gidenlerin genellikle gerçekten de arkalarında başka birinin ayak seslerini duyduğunu anlatıyor...

evet,

tabii,

...şarkı da bu yüzden yazılmış. Oralı bir şair, filozof ve kaçak avcı olan Demirci William adlı bir adamın hayaleti olduğu söylentisi var ama şarkıya göre duyulan, dünyanın her yerinde haksızlığa uğramış insanların ayak sesleri, bir dakika sonra söyleyeceği son kıtada şarkı diyor ki nereye gidersek gidelim bu ayak sesleri bizi takip eder ama kendi ayak seslerimizin ardında yatanın gerçek büyüklüğünü ancak dağlarda ya da kırlarda, kentlerin keşmekeşinden ve kendi gürültümüzden uzakta duyabiliriz.

Eh iyi o zaman, diye düşünüyor Brit, şarkı iyi ki gizli bir lisanla söyleniyor da böyle ukalalık taslayan zıvalıklara İngilizce olarak maruz kalmaya ya da saniyenin binde biri kadar bir süreyle de olsa bütün bunlara kafa yormaya kimse mecbur olmuyor.

Kadın tekrar şarkıya başlıyor, sanki nostalji temalı berbat bir pub'da kısıлып kaldılar.

Demirci William, diyor Florence. Bundan sonra ben de Demirci Florence olarak bilinmeyi tercih ediyorum. Şair, filozof ve kaçak avcı. Kaçak avcı ne demek?

Elektrik kaçaklarını yakalayan demek, diyor Brit.

Kendisine ait olmayan geyiklerle balıkları tek bir bakışla büyüleyip avucunun içine alan kişi, diyor kadın.

Brit gülüyor.

Demirci Florence. Kendin söyledin. Artık Demirci Florence'sın. Tam da uydu, diyor Brit.

Bu arada, fena halde yaşlı adam kokan film yapımcısının kol-tuk kolçağı olmak canına yetti artık. Kamyonet bir virajı dönmüş gibi koluyla ve omzuyla adamı şiddetle itiyor.

Adam uyanıyor.

Yana çekiliyor.

Sonuç.

Ama sonra filmciyle kamyonu kullanan kadın yine sadece birbirleriyle konuşmaya başlıyorlar, birbirlerine vurulmuş gibi falan. Bu yaşta böyle şeyleri çoktan geride bırakmış olacaklarını zannederdiniz, adam tarihöncesinden kalmış sanki, Gri Adam'ın ta kendisi gibi. Kadınsa en azından ellisinde, o yaşta ne ayıp, ne münasebetsizlik, ayrıca Brit'le Florence sanki kamyonette değiller...

kadın: *arkadaşına veda etmen için çok güzel bir yer biliyorum vır vır vır gerçekten çok eski bir yer dikili taşlar eski bir mezarlık gerçekten güzel*

adam: *gerçekten uygun bir yermiş gibi görünüyor*

kadın: *yalnız işte Outlander'dan beri biraz fazla kalabalık oluyor*

adam: *Outlander ne?*

kadın: *zaman yolculuğuyla ilgili televizyon dizisi Outlander'i bilmiyor musun vay be Outlander'i herkes bilir nerede yaşıyordun sen vır vır Clava'dan ilham almış artık o kadar çok araba var ki bazen eve varmak ya da kendi evinin önüne park edebilmek zor oluyor şimdi de millet Outlander'da ölen karakterleri diriltmeyi denemek için ruh çağırma seansları yapmak üzere oraya gitmeye başladı*

adam: *ölmüş kurgu karakterlerle temasa geçme seansları*

kadın: *evet ya*

(Gülüşmeler)

adam: *işe yarıyor mu kurgu karakterler karakter cennetinden mesajlar gönderiyor mu*

kadın: *hiç bilmiyorum*

adam: *buna bayılırdı baştan sona her kelimesine bayılırdı çok gülerdi ve insan doğası hakkında son derece filozofça bir şey söylerdi sonra da muhtemelen oturup soru sormak istediği tüm karakterlerin bir listesini hazırlar ve oraya gidip sorularını vır vır hayret verici ölmüş kurgu karakterlerle konuşmak için seanslar*

kadın: *ancak herkese kucak açtığımız İskoçya'da olur böylesi değil mi yüz bin sıcak karşılama düsturumuz bu hayaletleri bile sıcak karşılıyoruz evet hatta hayali hayaletleri bile*

adam: *şahbaz bir halsiniz*

kadın: *tamam yeter*

(Gülüşmeler)

adam: *güzel akılda kalıcı şarkılar anadilin herhalde*

kadın: *hayır akşam okuluna gittim ailemin iki yüzyıl önce konuştugu ama sonra konuşmaktan vazgeçirildiğimiz dili öğrenmek istedim oysa ölü bir dil değil her an geliyor vır vır kısmen çok emek gerektirdiği için okulda almamıştım çok zor görünüyordu vır vır beş yıl kurs şimdi şarkı söyleyebiliyorum bu da başlangıç sayılır*

...hiç değilse Brit'in hayatında duyduğu hiçbir dile benzemeyen (bin bir dilin konuşulduğu Bahar Evi'nde bile duymamıştı böylesini, ayrıca bir dili bilmiyorsanız ve konuşan insanın sorumlusu ya da üstü değilseniz, kimbilir neler söylüyorsa ama siz bir bok anlamıyorsanız ve sus demeye ya da onları görmezden gelmeye hakkınız yoksa berbat bir durumda kalırdınız) dildeki tüyler ürpertici şarkılar sona erdi.

Hiç değilse nereye giderseniz gidin kendi ayak seslerinizin peşinizden geldiğine ve sizden çok daha büyük olduğuna dair şarkılar bitti.

Burada bu ülkede doğup bu tür şeyler duyarak büyüyen çocuklar her an korkudan çıldırmanın eşiğindedir mutlaka.

Yok öyle değilse o zaman başlarına inanılmaz şeyler geldiğinde olanlara inanılmaz bir şekilde ayak uydurabilirler.

Hiç değilse Brit artık kendini kötü hissetmiyor.

Başkalarına karşı düşünmeye bile zahmet etmeden ne kadar sevimsiz davrandığını ve başkalarına öyle sevimsiz davranmanın kendini ne kadar kötü hissetmesine yol açtığını fark edince epey bir şaşırıldı.

Ama bu kamyonette Florence'ı gerçekten kollayan tek kişi o. Brit iyi ki burada. Başka kimse fark etmiyor bile, Brit hariç. Şarkılar söylenirken Florence tepeden tırnağa *kurulmuş bir ya y* gibiydi, Torq gergin insanları tarif etmeye çalışırken eşcinsel tavrıyla öyle der. Şimdi de geçmiş zamanlardan bir müzik makinesinden mi ne bahsediyorlar ve Florence'ın gitgide daha gergin bir hal aldığını kimse fark etmemiş halde.

Öyleyken bile, adam makinenin mucidinin hikâyesini anlatırken Florence, Brit hakkında güzel bir şey söylüyor. Kız şöyle diyor:

Brittany de mucit, çeşitli şeyler yapmakla ilgili gerçekten güzel fikirleri var.

Dinlemiyorlar, duymuyorlar da. Ama Florence'ın bunu söylediğini Brit duyuyor.

Brit dün gece Holiday Inn’de kendi odasına gitmeden önce koridordaki makineden ikisi için aldığı çikolataların birazını Florence’a veriyor ve kıza tahsis edilmiş odada her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol ediyor.

Bir şeye ihtiyacın var mı? Sana uykudan önce masalı anlatayım mı? diye soruyor.

Yarı ciddi. Öyle yapılır değil mi, bir çocuğu uykuya yatırırken masal anlatılır?

Neredeyse ergen olanlara ait kurallara uy Brittany, diyor kız.

Sen kaybedersin, diyor Brit.

Neyi kaybederim? Ve nasıl? diyor kız.

Sana uykudan önce masal anlatma fırsatını. Sana anlatacağım masalı artık hiçbir zaman öğrenemeyeceksin, asla, diyor Brit.

Aslında ben sana bir hikâye anlatacağım, diyor Florence. Hayır, hikâye sayılmaz. Aslında soru.

Dinliyorum, diyor Brit.

Şık mülteciler ne demek? diyor Florence.

Bilmiyorum, diyor Brit. Şaşırtmacalı soru mu bu?

Hayır, diyor Florence. Ne olduğunu gerçekten öğrenmek istiyorum.

Müzik grubu mu? diyor Brit.

Otobüste yerde gördüm bu sözleri, diyor Florence. Hafta sonları gazetelerin yanında verilen dergilerden birinin kapağındaydı. Giysiler giymiş birtakım insanların fotoğrafı, üstünde de Şık Mülteciler yazıyordu. Bunu düşündüm, çünkü yarın sabah değiştirecek temiz çamaşırim olmadan uyanacağım, diye şimdiden endişelendiğim için acaba bundan sonra başına ne geleceğini bilmemek

nasıl bir şeydir, diye düşünmeye başladım ya da temizlenmenin veya ertesi gün her şey yeniden başlamadan önce dinlenecek temiz bir yer bulup bulamayacağını bilmenin mümkün olmaması nasıl bir şeydir diye.

Bu solcu vah zavallıklar laflarıyla beni ikna etmeye mi çalışıyorsun? diyor Brit.

Florence gözlerini silkiyor.

Yoksa üstünü başını yıkamam için beni kandırma denemesi mi? diyor Brit. Çünkü on iki yaşındasın. Bu da uykudan önce masalı için fazla ve kendi çamaşırlarını yıkayabilmek için de yeterince büyük olduğun anlamına gelir. Hemen yıka, havluların durduğu şu radyatöre as. Sabaha kurur.

Sadece soruyorum. Ne demek? diyor Florence yine. Mülteci şıklığı nedir?

Brit kıza arkasını dönüyor, televizyon sehpasına yaslanıyor, görmek istemediği bir şey varmış gibi ellerini yüzüne kapatıyor.

Burada ne bok yiyorum ben acaba, diyor.

Özel korumamsın, diyor Florence. Beni SA4A yapıyorsun. SA4A sizinle, SA4A sizin için, SA4A birlikte.

SA4A sloganları bunlar. Merkezin dört bir yanına asılı posterlerden SA4A'nın cinsiyet, ırk ya da din gözetmeksizin herkese eşit davrandığını okuyanlara anlatıyorlar.

Beni makaraya alıyorsun, diyor Brit ellerini gözlerinden çekmeden. Sakın yapma. Sakın benimle dalga geçmeye kalkma.

Dalga geçmiyorum, diyor Florence. Öyle bir şey yapmam. Sadece lisanlarımızdan birini konuşuyorum.

Zaten korumaya neden ihtiyacın olsun? diyor Brit. Gayet iyi bir yerdesin. Her şeyin yolunda. Her ne yapıyorsan yapıyorsun ve her şey önünde boktan çiçekler gibi açılıveriyor. Bana ihtiyacın yok.

Var, diyor Florence. Anlamıyor musun? Oysa o kadar açık ki.

Hayır, dedi Brit. Anlamıyorum. Tamam mı?

Brittany, makineyi insanlaştırıyoruz, diyor Florence. Makineyi insanlaştırma kurallarına uy.

Öyle mi yapıyoruz? diyor Brit.

Evet, diyor Florence. Sen olmadan başaramam. Kimse başaramaz.

Brit'in elleri hâlâ gözlerinde.

Açıkla, diyor ellerinin arkasından.

Tamam, şimdi şöyle, diyor Florence. Makinenin çalışmasının tek sebebi, bir taraftan insanların onu çalıştırması ve diğer taraftan da insanların makinenin çalışmasına izin vermesi. Tamam? Anlaştık mı?

Hı hı, diyor Brit.

Ben de acaba makineyi doğrudan işe koşabilir miyim, diye düşündüm. Bir kere olsun benim için çalışmasını isteyebilir miyim dedim, diyor Florence. O da evet dedi. Evet dedin.

Ah, diyor Brit, hâlâ sadece ellerinin iç tarafını görürken. Peki benim için sıfır gelecek vadeden bu işi yapmamın karşılığında bana ne ödeyeceksin?

Saygımı, diyor Florence. Ücretin bu. Topluma borcumuz.

Sözcükleri pek güzel kullanıyorsun, diyor Brit.

Öyle, diyor Florence. Kitaplar yazacağım. Günün birinde hakkında yazdığım kitabı okuyacaksın.

Vaat mi bu tehdit mi? diyor Brit.

Florence gülüyor.

Sen söyle, makine, diyor.

Brit nihayet dönüyor, ellerini yüzünden çekiyor, doğruca Florence'a bakıyor.

Aslında *esazs* anlamadığım şu, diyor. Beni niye seçtin? Neden ben de indiğim trenden inen başka biri değil? O trende epey SA4A çalışanı vardı. Pek çoğumuz vardiya değişimindeydi ve o sabah onlar da yanından geçti. O yüzden niye *ben*? Ne özelliğim var? Sırf bana bakarak evet, şu kişi değil, bu kişi de değil işte şu kişi olsun diye düşünmenin sebebi ne?

Birttany, diyor Florence.

Ne? diyor Brit.

Aba, diyor Florence.

Aba da ne demek oluyor? diyor Brit.

Aklını başına al, diyor Florence.

Brit içini çekiyor.

O zaman yarın iyi ki oraya gidiyoruz, diyor.

Nereye? diyor Florence.

Bana kartpostalardan gösterdiğin yere, abalıların golf oynadığı yere, diyor Brit.

Bir de neden seni seçtiğimi soruyorsun, diyor Florence.

Televizyondaki bir çocuk programının komiklik yapan sunucusu gibi bir tavırla kollarını havaya kaldırıyor.

Brit daha sonra kendi odasında yatakta yatıp belki uyutulmaya götürülen belki kanunen ortadan kaldırılmaktan kurtarılan pit-bull'larla ilgili bir programla, katılan gerzeklerin kimsenin yemek için para ödemeyeceği çeşnilerde donut'lar yaptığı, dolayısıyla programın ikinci yarısında ibadet eder gibi aşağılanacakları Çırak şovunun bir bölümünün arasında gidip geliyor.

Sabah uyandığında Florence'ın odasını boş, kendisini de gitmiş mi bulacağını merak ediyor.

Öyle olmayacağını biliyor.

Florence'ın odasında olacağını biliyor.

Otelin yanındaki hayvanat bahçesinde bir hayvan bir ses çıkıyor, gerçek hayatta artık kimsenin kullanmadığı, tarihten ve şarkılardan bir tabirle söylemek gerekirse sesi ayyuka çıkıyor. Brit'in herhangi bir şey için kullanmaya hiç gerek duymadığı bir tabir bu kesinlikle. Ama uygun. Ses gerçekten de uzaklara yükseliyor.

Sadece bir taş atımı uzakta olan türlü türlü hayvanı düşünüyor.

Hoppala yavrum yaz geldi. Birazdan kalkıp bizon, penguen ya da her ne boksı artık öyle bir hayvan olmanın nasıl bir şey olduğunu da düşünecek herhalde.

Kendime bir uykudan önce masalı anlatayım, diye düşünüyor.

Evvel zaman içinde, önemli bir şey yakaladığını düşünen bir Mülteci Gözetim memuru varmış. Ama yakaladığı neymiş?

Gizemliymiş ama aynı zamanda gerçekten dümdüz bir şeymiş. İşinden olmasına yol açabilirmiş. Ya da daha iyi bir işe geçmesi anlamına gelebilirmiş. İşinde her şeyi değiştirecek bir şey olabilirmiş. Ama işten çok daha önemli bir şey olabilirmiş. Yaşamını değiştirecek bir şey olabilirmiş.

Hangisi olursa olsun, yapmadan duramazmış, yapmasa olmazmış.

Seçme şansı yokmuş.

Kerhane hakkındaki o öykünün haydi haydi gerçek olabileceğini biliyor artık. Koridorun karşı tarafındaki odadaki kız haydi haydi bir kerhaneye girip içeridekilerin burunlarının dibine sokulmuş ve hepsine daha önce hiç hissetmedikleri şeyler hissettirip hiç yapmadıkları şeyler yaptırmış ve yaptıkları şeyden vazgeçip kilitli kapılarla pencereleri açmalarını, tüm o kızlar kaçarken başlarını başka tarafa çevirmelerini sağlamış olabilir.

Sersemi dönmüş yüzlerini kafasında canlandırabiliyor. Bilindik Florence beyin sarsıntısı etkisi kim olduklarını ve kapıdan dışarı kaç paranın çıkıp kaçtığını hatırlamalarına yetecek kadar hafiflediğinde kapıldıkları hiddeti hissedebiliyor.

Ama o çocuğun tecavüze uğramadan, öldürülmeden, üstelik özel muhafızlardan koca bir ordunun koruması altında olmadan bunları nasıl yapabildiği, Brit'in anlayamadığı bu işte.

Söz konusu mekânı işletenlerin bu olay yüzünden ve Florence yüzünden değişmiş, tam anlamıyla değişmiş, hayat düzeyinde değişmiş olması ihtimali de var tabii. Bir saatlik bulanık bir yeni bakış açısının ardından eskiye dönmemiş olmaları ihtimali de var.

Brit onların temizlenip yıkandığını, leş kokulu odaları temizlediğini, leş kokulu yatak örtülerini çöpe attığını, içeride kalmış kızlarla kadınlar varsa onlara nezaketle davranıp sonra da gitmelerine izin verdiğini, o kızlarla kadınların temizlenmiş, kendilerinden özür dilenmiş ve kazandıkları paradan paylarına düşen verilmiş olarak bu ülkeye geldikleri sırada sahip olacaklarını düşündükleri özgürlüğe benzeyen bir şeyle dünyaya adım attığını hayal ediyor.

Televizyonu kapatıyor.

Otel yatağına giriyor.

Karanlıkta ve böğüren yaratığın sesinin arasında düşünüyor, nahoş bir ses değil, sinirli bir ses değil, sadece Brit'in daha önce duymadığı bir ses, onun için yeni bir ses, insanlara ve hayvanlara bir hayvanat bahçesine tıkıldığını haber veren ve yakınlarında bir yerde kendisiyle aynı dili konuşan, başka bir şey olup olmadığını merak eden bir hayvanın çıkardığı bir ses. Hayvanat bahçesine tıkmak hakkında konuşmak isteyecektir. Benim için buradaki bu yaşamdan başka yaşam ihtimalleri var mı acaba diye sormak isteyecektir.

Kız bir efsaneden ya da hikâyeden çıkmış gibi, bir yandan aslında gerçek hayatla ilgili değilken bir yandan da aslında gerçek yaşamla ilgili herhangi bir şeyi hakikaten anlamanızın tek yolu olan türden bir hikâyeden.

İnsanların gerektiği gibi ya da daha farklı daha iyi bir dünyada yaşıyorlarmış gibi davranmasını sağlıyor.

Aklını başına al.

Brit karanlıkta gülüyor.

Mülteci şıklığı ne demek?

Bu kız, neydi o sözcük?

Gerçek hayatta artık kimsenin kullanmadığı, tarihten ve şarkılardan eski bir sözcük daha.

İyi bir kız.

Ama hikâyenin o kadar şeyden sonra kızın yine de bir fırlıdak çevireceği noktası burası.

Yani iyilik değilmiş, değil.

Ya da iyilikse Brit'le ilgisi olmayan, baştan beri Brit'le hiç ilgisi olmamış bir şey.

O yüzden orasını siktir et.

Bir Tesco'ya gidiyorlar. Otoparka giriyorlar, kadın motoru kapatıyor, hepsi inip film yapımcısına veda ediyor, sonra kadın ta markete gidene kadar *annesinin çorbasını* anlatıyor, lazım olacakları sıralıyor. Pırasa, kereviz, havuç, iri bir patates, sarımsak, birkaç dal kekik.

Annemin çorbası lafını birkaç kez söyledi. Florence'ın annesiyle ilgili bir şeye şifreli bir gönderme olabilir ama sadece kadının annesinin çorba yapmasıyla ilgili sıkıcı bir bilgi de olabilir.

Tesco İngiltere'deki Tesco'lara benziyor. İçinde kendi postanesi bile olan şu büyük Tesco'lardan. Postanenin önünde bir kartpostal rafı var, bulundukları yerin resimleri. Brit durup raftan bir kart alıyor, gerçek bir gölün içine çizilmiş bir Loch Ness canavarı. Bir dakikalığına, bir kart göndermeyi düşünüyor. Ama kime gönderecek? Annesine mi? Stel'e mi? Torq'a mı? Josh'a mı?

Tatildeymiş gibi.

Bunu düşünüyor ve normal hayatı canlı ölü bir şey tarafından ele geçirilmişçesine içine giriyor. Sebze raflarının orada kendi omuzlarından Florence'ın üstüne doğru bütün ağırlığıyla sarkıyor, dönüp salata paketlerinin üstüne doğru sarkıyor, omuzları bir bilim insanının ölü insan parçalarından birini yarattığı eski filmlerdeki ölü adamın omuzları kadar ölü ve genişmiş gibi geliyor.

Brit henüz bilmiyor ama kadınla Florence'ın onu ekmesinin eli kulağında artık.

İkisi birlikte kadınlar tuvaletine gidecek, tuvalette birden onların arkasında sıraya giren bir kadın kalabalığı ortaya çıkacak, böylece Brit engellenecek ve dışarıda beklemek zorunda kalacak.

İçeri girecek ve bir daha çıkmayacaklar. Brit bakmak için girdiğinde bölmelerin hiçbirinde olmayacaklar.

Brit süpermarketin koridorlarında bir aşağı bir yukarı koşacak. Koşarak otoparka çıkacak.

Gitmiş olacak, kız gitmiş olacak, okul çantasını almadan.

Okul çantasını kıza ulaştırmak çok acil bir işmiş gibi görünecek.

Sonra Brit kendinden nefret edecek. Çünkü kandırıldı. Çünkü mesele baştan beri onunla ilgili değildi. Çünkü Brit baştan beri hikâyenin gerçek bir parçası değildi.

Sadece figürandı.

Tutulmuş bir yardımcıydı.

Film yapımcısıyla birlikte otoparkta kamyonetin biraz önce durduğu yerde kayıp duygusu içinde şaşkın vaziyette dikilecek. Hatta nutkunun hayatında hiç olmadığı kadar şiddetli tutulduğunu hissedecek. O kızın yaşında olduğu ve babası öldüğü sıradaki tutulması hariç. Dünya yan yatacak. Sanki kayıp denen şey bir geminin yan tarafındaki *küpeşteymiş* ve kaybedilen şey geminin yüzeyine takılıp kaldığı denizin derinliklerinde bir yerdeymiş gibi bir kayıp duygusu içinde şaşkın vaziyette dikilecek.

Taksi çağır, diyecek film yapımcısı.

Bir dakika sonra, diyecek Brit.

Bok çağırırım, diye düşünecek.

SA4A'nın ülke çapındaki 24 saat çalışan acil durum numarasını arayacak.

O savaş alanının adı ne demiştin? diye soracak karşı tarafın cevap vermesini beklerken.

Sonbahardaki Brit'ti bu.

Şimdi ilkbahar. İşte size MGM Brittany Hall'un İlkbahar Evi GGM'deki ilkbaharından bir pencere (açılan türden), Mart sonlarında bir gün seçelim, sıradan bir salı öğleden sonrası.

Brit, Russell'la aynı vardiyada.

Russell, birinin açlık grevindeki Kürt adamın kapısının önüne bıraktığı boş kâse yüzünden gülmekten kırılıyor. Brit'in bir şey yiyip sonra Kürt mülte sataşmak için kâseyi kapısının önüne bıraktığını düşünürmüş gibi davranıyor.

Brit bunu komik bulmuyor.

Sen yemediysen kim yedi o zaman? diyor Russell, 'Brit'e. Sen yemişsindir, açgözlü kaltak.

Brit, Russell'ın tepesini attırmamak için hiçbir şey söylemiyor. Russell hıyarın teki. Ama burada Brit'in arkadaşı, değil mi? Ve insanın burada arkadaşlarına ihtiyacı var.

Terfi olmadı.

Hiçbir şey olmadı, yönetimden hiçbir şey gelmedi, gerçi Stel ofisi aracılığıyla SA4A üst yönetiminin o sırada Brit'in ettiği telefona büyük teşekkür borçlu olduklarını söylediğini duyduğunu iletecek, özellikle de kısmen açılar, yaş ve etnisite dolasıyla yüz tanıma teknolojisinin kızın yüzünde çalışmasını sağlayamadıkları için. Stel yüz tanımanın siyah insanlarda pek çalışmaması yüzünden her zaman sinirleniyor, çünkü tutuklanan insanların doğru insanlar olmadığı anlamına geliyor bu, hatta bazen cinsiyet bile tutmuyor, bunun sebebi de kısmen sistemin artık her nedense çalışmayı düpedüz reddetmesi.

Ayrıca, diyor Stel, SA4A'nın ve İçişleri Bakanlığı'nın *elebaşlarının kimliğini tespit etmesi* senin sayende oldu, yönetim de bunun Brit'in sayesinde olduğunu biliyor, şimdi ülkenin iki ucundaki *demiryolu sistemini kullanan çete bozuntusu* bir yeraltı demiryolu grubunun faaliyetlerini engellemek üzere çalışıyorlar, kanunsuz kazançlar elde etmeleri için kaçaklara yardım ve yataklık eden kuşkucu aktivistlerin yönettiği bir ağ bu ve hiç kuşkusuz kimi terfi ettirmek istediklerine baktıkları sırada Brit'in bu yardımı dosyasında görünecek.

Kadın? Söylentilere göre sınır dışı edilmiş.

Ama başka söylentiler de var, kadın alınmış, iki ay tutulmuş, medyanın dikkatini çekmesi dolayısıyla (kadının artık bir hikâyesi var) süresiz olarak bırakılmış ve ilgi sönünce yeniden alınabilir.

Kız? On sekiz yaşına kadar yasal olarak alınamaz, sınırdışı edilemez ya da başka bir şey yapılamaz, on sekizinde yasal olarak vatandaşlık alacak, tabii yasal belgelerinin olup olmadığına bağlı bu.

Brit'in erişimi olmayan bilgiler.

Geçen Ekim ayında toplam üç kere olmak üzere kanatların her yanından küçük çalışan grupları, kadınlar tuvaletinde Brit'in etrafına toplanıp ondan olanları anlatmasını istedi.

Brit, taksikle savaş alanına tam da SA4A minibüsleri oraya vardığı sırada yetiştğini anlattı.

Üniformalıların dört bir yana yayılmasını seyrettiğini ve patikalarla çimenlerin üstünden, tatildeki turistlerin, tura gelmiş ziyaretçilerin arasından aksi istikamete koştuğunu, sonunda durup eğildiğini ve üstünde Koruma Altındaki Bölge sözleri bulunan bir tabelanın yanında köpek gibi kustuğunu anlatmadı.

Şuna benzer şeyler söyledi:

Bence hipnoz. Sadece ben değildim, birkaç tren görevlisi ve Holiday Inn'deki bir kadın da. Başkalarına olduğunu gördüm, bana da olduğunu fark edemedim. Derren Brown'ın televizyonda millete ne yaptıklarını ya da neden yaptıklarını hiç anlamadan bir şeyler

yaptırması gibi. Kendimi zor tanıyordum. Bana kalırsa yüz tanıma sistemini de hipnotize etmiştir. İnsana yapabiliyorsan uygulamalara da yapabileceğine kalıbımı basarım. Yani, bir sürü makine bizi dinlemek üzere tasarlanıyor. Yani demek istediğim, ya insanları gerçekten dinliyorlarsa?

Liberal elit tost makineleriyle, herkese anlayışla yaklaşan saç kurutma makineleriyle, politik doğrucu çamaşır makineleriyle ilgili şakalar sağınağı.

İşe dönüşünün üçüncü gününde herkes hikâyeyi biliyordu ve ilgisini yitirmişti. Dördüncü gün, mültler bile sormuyordu artık.

Brit bir kış gecesi Noname adlı kişinin şarkısını, kızın en sevdiğim şarkı dediği Self şarkısını dinledi.

Şarkı sözlerinin bir kısmının açık saçıklığı karşısında şaşırdı. Ne kadar ağzı bozuk bir şarkıydı öyle. On iki yaşındaki bir kız böyle müzikler dinlememeliydi. Annesi babası bir şey demiyor muydu?

Ondan sonra, her şeyin kolaylaşacağıyla ilgili Nina Simone şarkısı... Eh, Brit'in zihninde iki görüntü belirdi, biri eski Aristokediler filmindekilere benzeyen bir Disney kedisi, diğeri Brit on iki yaşındayken parkın diğer tarafından oğlanların Japon yapıştırıcısıyla ağaca yapıştırdığı gerçek bir kedi.

Noname'den bir satır da Brit'in kafasına kazındı, şerefsiz bir kadının sömürgecilikle ilgili bir tez yazmasıyla ilgili bir şeyler söylediği dize.

Brit ne olduğunu tam anlamıyla hatırlayabilmek için bir internet sitesinden sömürgecilik sözcüğüne baktı.

Bir halkın bir başka halkın egemenliği altına girmesini kapsayan baskı uygulaması.

Komik bir görüntü, şerefsizin birinin üniversitede tez yazması. Belki üniversitedekilerin hepsi şerefsizdir, ha ha.

Ama o kız parlak zekâlıydı, hatta delicesine parlaktı. Okulda kendi sınıfının en akıllılarından biri olurdu. HAVACIVA kitabı hâlâ Brit'te, hatta okul çantası da dolabında, kazak yığınının

altında duruyor. Çantada bir de kalem kutusu var, renk renk kalemlerle dolu. Brit bazı geceler, internette vakit öldürmüyorsa kitaptan bir şeyler okuyor, komik sayfaları, *realizmle* ilgili şeyleri, insanların gerçekten söylediği ya da Twitter'a yazdığı korkunç şeyleri. Kızın sayfada kurduğu düzenden yola çıkarak bazı parçaların kendi aralarında birer diyalogmuş gibi birlikte okunmak üzere yazıldığını keşfetti, sağ görüşlü laflar daha büyük bir ses tarafından cevaplanıyor, dünya, zaman ya da kızın en sevdiği mevsim konuşuyor, yüzü olmayan kişiye dair öykü insanların kullandıklarını sandığı teknolojiler tarafından nasıl kullanıldığına cevap veriyor, insanların Twitter'da birbirlerine yolladığı korkunç şeylerse ölene kadar dans etmesini isteyenleri reddeden kızın öyküsüyle cevaplanıyor.

Paddy defteri sık sık özellikle o köylü hikâyesini okumak için açıyor.

Ama HAVACIVA kitabına her baktığında sonunda mutlaka kendini kötü hissediyor.

Bunun bir sebebi, ön sayfada KIZIMI YUKARI KALDIRIN sözcüklerinin altına yaşça daha büyük başka bir el yazısıyla yazılmış şeyler: *Hayatın boyunca insanlar söylediğin şeylerin bir yığın havaciva olduğunu söylemek için hazır ve nazır bekleyecek. Bunun sebebi insanların diğer insanların moralini bozmaktan hoşlanmaları. Fikirlerini ve düşüncelerini bu deftere yazmanı istiyorum, çünkü o zaman bu defter ve içine yazdıkların ayaklarının yerden kesilmesine yardım edecek, hatta seni kuş gibi uçuracak, çünkü cıva yükselir ve bizi taşımakla kalmaz, yükseklerle çıkmamıza da yardımcı olabilir.*

Bu el yazısı paragraf Brit'in cidden sinirini bozuyor.

Annesi ona bunun gibi bir defter yapmadı, vermedi.

Bazen okulu bulmaya çalışabileceğini düşünüyor. Çantadaki defteri okula götürebilir, belki onlarda defteri gönderebileceği bir adres vardır.

Kız kendisinden küçük bir erkek kardeşi olduğunu söylemişti.

Brit erkek kardeşin nerede olduğunu da merak ediyor. Belki onu bulabilir ve ablasına versin diye defteri ona verebilir.

Vivunt spe.

Ya da defteri yakıp çantayı çöpe atabilir.

Sonunda bunların hangisini yapacağını henüz bilmiyor.

Josh, Brit ona trenden mesaj gönderdikten bir hafta sonra cevap yazıyor.

Umutla yaşa ya da umudu yaşıyorlar demek. Bunun gibi bir şey. Alışılmadık bir fil çekimi. Şüphesiz googleden çoktan bakmışsındır. İyisindir umarım Brit jx. Mesajın sonunda ismini öyle kullanması küstahlık ettiğini düşündürdü.

Mart geldiğinde Josh'u hâlâ yeniden görmemiş olacak.

İskoçya'dan döndükten sonra ilk defa Torq'la birlikte vardiyadayken ona memleketine gittiğini söyledi.

Duydum, dedi Torq. Son haberlerin hepsini biliyorum. Tam olarak neredeydin Britannia?

Brit telefonundan bir harita açtı.

Şurada. Sonra şurada. Sonra da şurada.

Torq haritada Brit'in gittiği yerlerden birine epey yakın bir noktayı gösterdi, sonra bir şey söyledi, Brit söyleneni anlamadı çünkü Torq oradakilerin konuştuğu o kulağa erimiş gibi gelen lisanla konuşmuştu.

Fàsaidh leanabh is labhraidh e faclan a theanga fhèin, faclan a dh'fhoghlamaicheas na h-uibhir den t-saoghal dha nach eil nam faclan ann. Ach, dhan leanabh 's gach fear is tè a dham bheil a dhàimh, tha brìgh sna faclan sin agus is eòl dhaibh am brìgh. Èist rium, bi an leanabh sin is greim aca, bhon fhìor-thoiseach. Air gach sian, dorch is soilleir, trom is eutrom, a thig an rathad.

Her nedense bunu duymak bile Brit'i sinirlendirdi. Gözyaşlarına boğulacak hale getirdi. Eskiden okuldayken zorbalığa uğradığında ve akıllı değilmiş gibi yapmak zorunda kaldığında hissettiklerini hissetti. Sonra Torq çıkarılması imkânsız görünen o sesleri çıkarırken Brit'ten gerçekten pek hoşlanmış gibi gülümseyerek durumu iyice berbat etti.

Brit'in boğazı, ağlamamaya çalıştığınızda olduğu gibi acımaya başladı. Boğazını acıtan o lisandı.

Dediğim şu, dedi Torq, kabaca çevirerek ve çeviride güzelliğin büyük kısmını yitirerek şöyle.

Bir çocuk, dünyanın geri kalanının sözcük olmadığını söylediği sözcükler söyleyerek büyür. Ama çocuk ve çocuğun sevdiği herkes o sözcüklerin anlamlı olduğunu ve ne anlama geldiğini bilir. Dinle, o çocuk ta en baştan itibaren hazırlıklı olacak. Her şeye, hayatın o çocuğa getireceği karanlığa ve aydınlığa, ağırlığa ve hafifliğe.

Her neyse, dedi Brit. Sen öyle diyorsan.

Yaşayan Dil, dedi Torquil. Smior na cànain. Bir şiir. Kalbime kazınmış Britannia, Calais ve İskoçya Kraliçesi Mary gibi.

Söylediklerinden çoğunlukla bir bok anlamıyorum arkadaş, dedi Brit.

Hı hı, dedi Torq. Ama bak. Buna gayet hazırlıklıyım.

Çocukluğunda sana öğrettikleri bütün o Perili Evler programı zııvalıkları beynini haşlamış herhalde, diye seslendi koridorun ilerisinden Torq'a, boğazı içinde zonkluyordu.

Brit bir müzik aletinin teliymiş ve arzusu hilafına çalınıyormuş gibi titriyordu.

İngiltere'de farklı dillere izin verilmemeli.

Britanya. Britanya demek istedi.

Bundan sonra genel olarak sıklıkla Russell'la takılacak ve onunla vardiyalara yazılacak.

Açlık grevi yapana üzülüyor.

Ama yapabileceği hiçbir şey yok.

Kâseyi alıp mutfağa götürsün diye mutfak görevlisi mültlerden birine veriyor.

Günün sonu.

GGM'nin önünde küçük çalılar artık tek bir çalı çit. Hangi bitkinin nerede bitip diğerinin nerede başladığı anlaşılmıyor.

Brit dizlerinin üstüne çökmüş bir dal kırarken Stel yanından geçiyor.

İyi misin Brit? Bir şey mi düşürdün?

Buldum, diyor Brit. Teşekkürler.

Saatler ileri alınınca gelecek hafta bu vakitler çok güzel ve aydınlık olacak, diyor Stel.

Brit başıyla onaylıyor.

Evet, çok güzel.

Elini dalla birlikte cebine sokuyor. Trende yapraklardan birini eziyor ve yeşil rengin kokusunu burnuna tutuyor.

Bu kadar şimşir dalının burada ne işi var? diyor annesi ertesi sabah içeri girip de kurumuş, katılaşmış, donuk, yeşil, canlı, parlak dalları Brit'in odasındaki masanın üstünde görünce, Brit alarminin çalmasının üstünden uzun süre geçtiği halde hâlâ yatakta olduğundan annesinin onu uyandırmak için içeri girmesi gerekmiş.

Şimşir. Annesinin çalının türünü anlayacağı kimin aklına gelirdi?

Annesi bir şey bildiğini hiçbir zaman belli etmez ama bilir, bir sürü şey bilir.

24 saat haber veren BBC kanalı çoktan açılmış, her zamanki gibi ön odada bangır bangır. Eski bildik çöküş. Dünyaya ne olacak falan filan. Eski bildik gürültü. Hep aynı şeyler, tekrar tekrar, bir yığın gürültü, hiçbir şey anlatmıyor. Okuldan bir cümle. William Shakespeare. Sınıfta okumuşlardı. Adamın biri bir krallığı adil olmayan hileli yollarla ele geçiriyor. Ama hayaletler yakasına yapışıyor ve ağaçlar bir ordu kurup adamı almak için yürüyüşe geçiyor.*

Brit kalkıyor.

Giysilerini giyiyor.

* Brit, Shakespeare'in *Kuru Gürültü* eseriyle *Yüzüklerin Efendisi*'ni karıştırıyor. (ç.n.)

Annesi çalı dallarını almış ve mutfaktaki çöpe atmış. Brit çay poşetini atmaya gittiğinde onları çöpte görüyor.

Eve iş getirmekten vazgeçmem lazım, diyor kendi kendine.

Ama şu anda? Hâlâ ekim.

Henüz ülke çapında atlatılması gereken bir kış var.

Eski savaş alanında turistler farklı orduların durduğu yerleri işaretleyen bayrakların arasına doğru gidiyor.

Ölüler Kuyusu'nu geçiyorlar. Anıt Mezar'ın fotoğraflarını çekiyorlar. Savaş günlerinde orada bulunup hâlâ ayakta kalmış olan tek kulübeyi ziyaret ediyorlar.

İskoç Fransız Charlie'nin komutasındaki Jakobit ordusunun soğuk bahar sulusepkeniyle dolusunun arasında Charlie'nin kuzeni İngiliz Alman Billie'nin komutasındaki hükümet ordusuyla savaştığı gün şurada ya da burada düşmüş klanların adının oyulduğu alçak taşları okumak için eğiliyorlar. Billy'nin ordusunun askerleri, büyük ölçüde son birkaç savaşta İskoçyalılara feci şekilde yenilmiş olmaları yüzünden o zamandan beri süngüleriyle ve kılıçlarıylaandan bıçaklama hareketini kusursuz hale getirmek için çalışmış olmaları ve yeni diz çökerek/ayakta durarak ateş edilen kolay doldurulur tüfekleri sayesinde diğerlerini yenmeyi başardı ve savaşın ardından Culloden'le Inverness arasındaki yola çıkıp cesetleri sayan bütün orali erkekler, kadınlar ve çocuklar kendileri de kanlı ete dönmekten kurtulmak için Kırmızı Ceketliler'den saklanmak zorunda kaldı.

Tarihin bir göz kırpması kadar ileri saralım, altı ay aşağı altı ay yukarı 272 sene sonra.

İşte bugünkü savaş alanı:

bir çocuk ölülerin kemiklerinin üstünde çimenlerde koşuyor ve hop diye genç bir kadının kollarına atlıyor.

Bir kalbin hopladığını gördüğünüzü hayal edebilir misiniz? Manzara ona benziyor.

Genç kadın kollarını çocuğa doluyor. Orada öylece kalıyorlar ve sanki dünya onlarla kaynaşmaktan kendini alamıyor.

Sonra üniformalı küçük bir güruha benzeyen insanlar çimenlerde onlara doğru koşmaya başlıyor. Uzaktan bakınca komedi filmi çekiliyormuş gibi görünüyor, sanki sessiz filmlerdeki uyduruk polis kuvveti Keystone Cops gibi, bir kadınla bir çocuğa doğru büyük bir hiddetle koşan o kadar çok insan var ki.

Üniformalılar için ikisinin çevresini sarmak zor değil. Kadınla çocuk kaçmıyorlar. İki değil de tek kişiymişler gibi birbirlerine sarılmış olarak orada öylece duruyorlar.

Üniformalılar kadınla çocuğu ayırıyor.

Kadınla çocuk ana otoparka ayrı ayrı götürülüyor.

Çocuk bir minibüsün arkasına oturtuluyor, kelepçe takılmış kadın da bir başkasının.

Minibüsler çalışıyor ve uzaklaşıyor.

Olanları gören birkaç turist mesafelerini koruyarak kadını, çocuğu ve görevlileri otoparka kadar takip ediyor. Otoparkta, turizm merkezinden çıkmış olan, geçmişten gelen insanlar gibi giyinmiş, biraz hayalete benzeyen, savaşın iki tarafından hayaletlere benzeyen birtakım oyuncuların da dahil olduğu biraz daha fazla sayıdaki insan, kadınla çocuğun minibüslere bindirilmesini seyrediyor.

Oyunculardan biri kostümünün altından telefonunu çıkarıp telefonla kayıt yapmaya girişiyor. Birkaç kişi daha aynısını yapmak için telefonlarını çıkarıyor. Telefonlarını kaldırdıklarında SA4A üniformalılar kollarını sallayarak ve kayıt yapmayı kesmeleri için bağırarak onlara doğru geliyor.

İnsanlar yine de kayda devam ediyor. Minibüslerin gidişini kaydediyorlar.

Minibüsler gittiğinde, yolun ortasında durmuş, sanki onlara bağırarak bir şeyi değiştirecekmiş gibi giden minibüslere bağırarak

beyaz kadını kaydediyorlar. Kadının polis arabasına bindirilmesini kaydediyorlar. Polis arabasının, içinde kadınla uzaklaşmasını kaydediyorlar.

Bütün bunları seyreden, yanlarına gelip olup bitenleri telefonlarına kaydedenlere onlarla nasıl temasa geçebileceğini soran adamı kaydediyorlar.

Ne oldu burada? diye soruyorlar adama. Neler oluyor? Neydi bu?

Sonra savaş mezarlarının üstünden geçen yoldan geri ya da turist merkezine, burası dışarıdan sıcak. Britanya topraklarındaki son savaşın 360 derecelik CGI canlandırmasının gerçekten güzel olduğu, savaşı gerçekten hayata döndürdüğü söyleniyor. 700 İskoç üç dakika içinde ölecek, yanında GPS cihazlı sesli rehber bedava. Çok pahalı değil, değerlendirmeleri mükemmel, TripAdvisor'daki çoğu kişiden beş yıldız almış.

Ve hepsi bu kadar, en azından şimdilik.

Hikâye bitti.

Şey, hemen hemen:

Nisan.

Bize her şeyi öğretir.

Yılın en soğuk, en fena günleri Nisan'da yaşanabilir. Fark etmez. Nisan bu.

Ayın İngilizce adı olan April, eski Roma'nın Aprilis'inden, Latince aperire'den geliyor: Açmak, örtüsünü kaldırmak, ulaşılır hale getirmek ya da bir şeyi ulaşılmaz hale getiren şeyi ortadan kaldırmak. Bu isim kısmen Yunan aşk tanrıçası Afrodit'in adından da geliyor olabilir, Afrodit'in çeşitli Yunan tanrılarıyla neşe dolu oynaşmaları Nisan ayının yağmurlu-güneşli oynaklığını yansıtır.

Fedakârlık ve oyunbazlık ayı. Yenilenme ayı, bereket bayramı ayı. Dünyanın ve tomurcukların çoktan açıldığı, kışın uykuya dalmış yaratıkların uyandığı ve çoktan üremeye başladığı ay, kuşlar yuvalarını çoktan kurmuş, geçen yıl bu zamanda hayatta olmayan kuşlar gelecek sene bu zamanda yerlerini alacak kuşlara hayat vermekle meşgul.

Bahar deliliği ayı, çimen ayı.

Keltçe ismi, aptalların Mayıs sandığı ay anlamına gelir. 1 Nisan şakalarının yapıldığı gün muhtemelen eskiden yeni yıl kutlamalarının sona erdiği gündü. Kışta Epifani yortusu vardır. Baharın armağanlarıysa farklıdır.

Ölü ilahların yaşama döndüğü ay.

Fransız devrim takviminde Nisan, Mart'ın son günleriyle birlikte Germinal'e, kaynağa, tohuma, her şeyin başlangıcına dönüşen ay haline gelir, Zola'nın umutsuz umutla ilgili romanına bu devrimci ismi vermesinin sebebi budur belki.

Anarşist Nisan, muhteşem birleştirici baharın son ayı.

Çiçek açmış bir çalılığın ya da ağacın yanından geçin, duymadan edemezsiniz, motorun vızıltısını, içinde çoktan işe koyulmuş yeni yaşamı, zamanın fabrikasını.

Teşekkür

Her şeyden önce, Birleşik Krallık Göçmen Geri Gönderme Merkezi'nde sınırsız olarak kapalı kalmanın nasıl bir şey olduğuna dair benimle konuşan ya da bana yazan göçmenlere minnettarım, özellikle de bu ülkenin GGGM'lerindeki günlük hayatı anlatan isimsiz arkadaşla.

Teşekkür ederim Simon, teşekkür ederim Anna, teşekkür ederim Hermione, Ellie, Lesley B, Lesley L, Sarah C, teşekkür ederim Hamish Hamilton ve Penguin'deki herkes.

Teşekkür ederim Andrew, teşekkür ederim Tracy, teşekkür ederim Wylie's'deki herkes.

Tacita Dean, sana kocaman bir teşekkür.

Teşekkür ederim Julie Fowlis ve Raghnaid Sandilands.

Teşekkür ederim Rachel Foss, Gerri Kimber, Andrea Newbery, Howard Nelson.

Kate Thomson ile Lucy Harris'e özellikle teşekkür ederim.

Teşekkür ederim Mary.

Teşekkür ederim Xandra.

Teşekkür ederim Sarah.

"Zaman her şeyi değiştirebilir. Sıkıca kapalı görünen ve açılmayacağına inanılan kapılar bir süre sonra kolaylıkla açılır. Bir dönemin imkânsız ve düşünülemez olanı, başka bir dönemin olması muhtemeli, hatta sıradanıdır."

Yayımlandığı yıl Man Booker kısa listesine giren *İlkbahar*, Smith'in Mevsimler Dörtlemesi'nin en sıradışı kitabı.

Katherine Mansfield, Charlie Chaplin, Shakespeare, Rilke, Beethoven, Brexit, Trump, bugün, geçmiş, kuzey, güney, doğu, batı, kayıp zamanların yasını tutan bir adam ve modern zamanlarda kapana kısılmış bir kadın... Peki, bütün bunları birbirine bağlayan şey ne mi? Elbette mevsimler gibi bu senfoninin de en hırçın ve yaratıcı olanı; bahar.

Zaman içinde göç eden bu eserde Shakespeare'in *Perikles*'inden esinle, "hem bizden hem de en delişmen" karakterlerini yaratan Ali Smith, imkânsız bir zamanın imkânsız hikâyesini anlatıyor.

kafkakitap.com

online alışveriş: kitap365.com

KDV'den
muafır.